

HAMON M
*
ELMÉLKEDÉSEK

A decorative flourish consisting of a central diamond-shaped motif with a floral design, flanked by symmetrical scrollwork and leaf-like patterns, positioned below a horizontal line.

ELMÉLKEDÉSEK

HAMON M.

ELMÉLKEDÉSEK

AZ ÉV MINDEN
NAPJÁRA

I.

*ADVENT ELSŐ VASÁRNAPJÁTÓL
HETVENEDVASÁRNAPIG*

SZALÉZI MŰVEK, RÁKOSPALOTA

**Nihil obstat. Carolus Sztíkey Societatis Salesianae, censor dioecesanus.
Imprimatur. No. 6375|1939. Vacii die 25-a Octobris 1939. † STEPHANUS
Episcopus Vacienis**

ELŐSZÓ

Segítségükre akarunk lenni a keresztény lelkeknek abban, hogy Istent minél jobban megismerjék, Őt megszeressék és neki szolgáljanak; hogy megismerjék saját magukat is, életük célját, kötelességeiket; felismerjék hibáikat és azok utálatosságát; az erényeket és azok szépségét s ílymódon az azokban való tökéletesbülésre buzduljanak. Ime, ez az a cél, amely minket e munka megírására serkentett. A könnyelmű felületesség e korszakában, amikor minden életenergiát a világi érdekek szolgálata köt le, vajmi kevés az olyan lélek, aki sokat gondolna az örök igazságokkal vagy épen elmélkedése tárgyává tenné: milyen nagy, milyen jó az Isten s mennyire megérdemli, hogy szeressük és őt szívvel-lélekkel szolgáljuk. Milyen kevesen kezdik napjukat azzal, hogy fontolóra vegyék: hogyan, mivel fogják a nap folyamán Istent, az Ő nagyobb dicsőségét szolgálni s mit tesznek saját lelkük megszentelésére, örök üdvösségének biztosítására? Hogy ezt a hiányt orvosoljuk s a jóakarató lelkek számára megkönnyítsük az elmélkedő ima gyakorlását, ime, kezükbe adjuk e munkát, amely távolról sem tart igényt arra, hogy irodalmi értéknek tartassék, s csak arra számít, hogy meggondolt, figyelmes átolvasás útján a szívhez szólva, Isten szeretetére és az életnek természetfölötti értékelésére lelkesítsen. Bár megértené e szándékunkat minden olvasó s minden mondatot figyelmes odagondolással olvasva, behatolna annak mély értelmébe s az így megismert igazság megvilágításában igyekeznék lelki életét átformálni, és pedig nem pusztán szándékkal, esetleg egy távolabbi jövőre hagyatkozva, de tettel, még ma.

Munkánk felépítésében a liturgia nyomán, az egyházi év beosztásához alkalmazkodtunk és ennek kapcsán elmélkedésünk tárgyává tettük 1. azokat a hittitkokat, amelyek alapját képezik minden keresztény erénynek; 2. magukat ezeket az erényeket; 3. a legismertebb szentek életét, mint a keresztény erények megtestesülését, mindezt úgy foglalva össze, hogy egyháziak és világiak egyforma haszonnal meríthessenek belőle lelki táplálékot. — Senki ne ütközzék meg azon, ha esetenként újra meg újra felvetődik az elmélkedések folya-

mán ugyanaz a gondolat, ugyanaz az igazság. Nem a véletlen játéka ez, sem céltalan szószaporítás, de gyakorlati szükségesség. Vannak ugyanis a lelki életben alapvető fontos igazságok, amelyeket hasznos és szükséges minél gyakrabban emlékezetbe idéznünk, nehogy egyszeri említés után valamiképp feledésbe merüljenek.

Elmélkedéseink tárgyát röviden összefoglalva előző este nyújtjuk már olvasóinknak átgondolás végett. Ajánlatos módszer ez. Rendkívül megkönnyíti ugyanis az elmélkedő ima sikerét, ha annak tárgyával már előzőleg megismerkedtünk. Felsorakoztatjuk tehát ebben az összefoglalásban másnapi elmélkedésünk pontjait. Továbbá az elhatározásokat, amelyeket azokból merítenünk kell. Befejezésképen pedig egy jó gondolatot fűzünk hozzá, amelynek célja, hogy minket reggeli elmélkedésünkre emlékeztessen.

A mindenható Isten áldja meg e munkánkat és engedje, hogy az az Ő nagyobb dicsőségét s a lelkek üdvét szolgálhassa!

A SZERZŐ

AZ ELMÉLKEDŐ IMA MÓDJA

A következőkben átfogó képét adjuk az elmélkedő ima módjának, amely annak különféle részeit felöleli s rövid magyarázatot fűzünk hozzá, amelyet a lelki élet nagy mesterének, Faber atyának írásaiból merítettünk.

I. ELŐKÉSZÜLET.

Távolabbi előkészület.

- a) Tiszta lelkiismeret. Tudatos bocsánatos bűn kerülése.
- b) Szenvedélyek lefékezése.
- c) Összeszedettség.

Közelebbi előkészület.

- a) Előző este az evangéliumból vagy valamely más elmélkedési könyvből kiválasztjuk másnapi elmélkedésünk tárgyát s pontosan meghatározzuk: 1. Üdvözítő Urunknak melyik tulajdonságát tesszük imádásunk tárgyává; 2. miről fogunk elmélkedni; 3. és mit határozzunk el ennek az elmélkedésnek a kapcsán?
- b) Lelkünket nagy összeszedettségben tartjuk másnap reggelig.
- c) felkelés után, minél előbb, az első alkalmas órában megkezdjük az elmélkedést.

Közvetlen előkészület:

- a) Isten jelenlétébe helyezkedünk.
- b) Bűnbánat. Megalázkodás. Confiteor.
- c) Elismerése annak, hogy magunk erejéből imádkozni sem tudunk; kérjük tehát a Szentlélek segítségét.

II. A TULAJDONKÉPENI IMA.

1. Pont: imádás.

- a) Szemléljük Istenben, Üdvözítőnkben vagy valamely szentben azokat a vonásokat, amelyekről elmélkedni szándékozunk (érzelmei, szavai, cselekedetei).
- b) Hódoljunk neki imádással, csodálattal, hálaival, dicsérettel, szeretettel, örömmel, részvétellel.

2. Pont: a szemlélt erényekben való részkérés.

a) Meggyőződünk a szemlélt igazság valóságáról, a hit vagy észokok alapján.

b) Saját magunkra vonatkoztatjuk azokat; a multa nézve a bánat, a jelenre nézve a szégyenkezés, a jövőre nézve a tökéletesbülés utáni vágy érzelmeivel.

c) Kérjük Istentől azt az erényt, amelyről elmélkedünk. (Tulajdonképpen e kérésünk által leszünk Jézus Krisztus erényeinek részesévé.) Kérjük továbbá azokat a kegyelmeket, amelyekre szükségünk van. Imádkozunk az Egyházért, a bűnösökért, a hozzánk tartozókért stb.

3. Pont: együttműködés.

a) Jó feltételekkel.

b) Különleges lelkiismeretvizsgálatunk feltételének megújításával.

III. BEFEJEZÉS.

a) Hálát adunk Istennek, hogy színe elé járulhatunk s megköszönjük a vett kegyelmeket.

b) Bocsánatát kérjük esetleges hanyagságunkért, elszórakozásunkért az elmélkedés alatt.

c) Kérjük: áldja meg elhatározásunkat, napi munkánkat, életünket, halálunkat.

d) Kiválasztunk egy emlékgondolatot, hogy azt szem előtt tartva, meg ne feledkezzünk elhatározásunkról.

e) Kérjük Szűzanyánk oltalmát: Oltalmad alá futunk, Istennek szent szülője ..

F A B E R A T Y A S Z A V A I

I.

AZ ELMÉLKEDŐ IMA.

Az imádság e módjának első pontja az imádás. Jézus Krisztust szemlélve, a hódolat különféle megnyilvánulásaival járulunk eléje s lába elé tesszük ajándékainkat: imáddást, dicséretet, hálát, szeretetet, örömet. Néha valamennyit, máskor meg egyet-egyet, amelyik legjobban megfelel elmélkedésünk tárgyának. Ez a pont rendkívül nagyfontosságú része az elmélkedő imának, mert Jézusban minden erény kútforrását ismerteti meg velünk s Őt mint példaképet állítja szemünk elé, akinek

követésére törekednünk kell. Fontos ez azért is, mert már Tertullianus is mondta s Egyházunk is ezt tartja, hogy az imádás az imádság legértékesebb fajtája.

Ha a szeretet és az imádás útján belemerülünk Jézusunk Szívének szemléletébe, sokkal könnyebben elsajátítjuk annak erényeit, mint akár ezeknek az erényeknek a gyakorlása által.

Elmélkedésünk második pontjában részesei óhajtunk lenni azoknak az erényeknek, amelyeket az első pontban szemléltünk. Meggyőződünk, hogy nagy szükségünk van erre az erényre s hogy az eddig vagy teljesen hiányzott, vagy nagyon csekély mértékben volt meg bennünk. Meggondoljuk továbbá, hogy mindeddig nagyon lanyhák voltunk azoknak az alkalmaknak a felhasználásában, amelyek eme erények megszerzésére kínálkoztak. Végezetül kérjük Istentől a szóbanforgó erény adományát.

Minden kérésünk kísérő tulajdonságai legyenek: az alázatosság, a bizalom, a kitartás, terjedjen ki továbbá imánk saját magunkra is. Urunk Jézus sem így tanított bennünket imádkozni: az én mindennapi kenyeremet add meg nekem ma; — bocsásd meg az én vétkeimet. Szabad-e hát nekem önző módon csak a magam nevében imádkoznom? Egyes szentjeink kimagasló fontosságúnak mondják ezt a körülményt.

Harmadik pontja az elmélkedő imának az együttműködés, vagyis az erény gyakorlására irányuló elhatározás. Szükséges, hogy ez az elhatározás meghatározott pontra irányuljon. Az általános elhatározásoknak ugyanis vajmi kevés az értékük. Lehetőleg a mai napra vonatkozzék, semmiképpen sem távoli, bizonytalan jövőre. Öltön konkrét formát már az elhatározás pillanatában, hogy keresztülvitele annál bizonyosabban megvalósítható legyen.

II.

A SZEMLÉLŐDŐ IMA.

A lelkek annak az osztályának, amelynek irásom szól, kissé többre van szüksége az elmélkedő ima módjának megismerésénél. Sok lélek ugyanis áthalad, — az egyik lassan, a másik átmenet nélküli gyorsasággal — az elmélkedő ima határain s arra ébred, hogy az elmélkedő ima már nem felel meg lelki igényeinek és

eljut az imádságnak arra a fokára, amelyet az aszketikus írók szemlélődő imának neveznek. Erről az imáról szeretnék néhány szót szólni. Kísérő jelenségei a következők:

1. A lélek alkalmatlanná válik az elmélkedő imára s erős érzelmi megnyilvánulásokat észlel.

2. Minden erőfeszítés ellenére kedvtelenség, unalom elmélkedésének egyetlen gyümölcse.

3. A hit igazságaitól áthatott lélek nem képes értelmével ezekbe az igazságokba kapcsolódni: érzelmi indítások elragadják a józan megfontolás területéről.

4. A szemlélődő állapot kísérő jelenségei még: a büntől, földi érdekektől való teljes elfordulás, az érzékek lefékeződése. Az imában az értelem és emlékezőtehetség munkája háttérbe szorul; az érzelmi indítások veszik át a vezetést.

Az elmélkedésben gondolkodunk egy megadott igazságról, értelmünket, képzeletünket dolgoztatjuk, hogy ezek útján érzelmek keljenek életre lelkünkben. A szemlélődő imában megszűnik az értelem, a képzelet tevékenysége; érzelmi indítások uralják a lelket. Az elmélkedő ima csak erőlködés árán, rövid időre idézi fel ezt az állapotot; a szemlélődő imának ez a lényege s ez mintegy magától áll elő. A szemlélődő ima tehát fölülte áll az elmélkedőnek úgy benső hatás, mint erő és időtartam szempontjából.

A szemlélődő ima hatása csakhamar megnyilvánul a lélek életében: forró szeretet tölti el Isten iránt, szívélyes, jóakaratu mindenki iránt és életszükséglete, hogy mással jót tehessen. Ég a vágytól, hogy Isten dicsőségéért fáradhasson, vágyik a magányra, nem fél semmitől, a halál gondolata örömmel tölti el s szomjazik a lelkek megmentésére.

Ennek az imádságnak azonban megvannak a maga veszélyei is: az érzelmi indítások felégetik a test erőt s a lélek megtévedései előtt is számos lehetőség nyílik. Ovatosság tehát s főképp alázatos lélekkel, hiven köveszük a lelkiatya utasításait.

REGGELI IMA

Az Atyának és Fiúnak és Szentlélek-Istennek nevében. Amen.

Az Úr angyala köszönté Szűz Máriát.
És méhébe fogadá a Szentlélektől szent Fiát.
Üdvözlégy Mária stb.
Ime az Úr szolgálóleánya.
Legyen nekem a te igéd szerint.
Üdvözlégy Mária stb.
És az Ige testté lön.
És mi köztünk lakozék.
Üdvözlégy Mária stb.
Imádkozzál érettünk, Istennek szent Anyja!
Hogy méltók lehessünk Krisztus ígéreteire.

Könyörögjünk. Kérünk, Uram, öntsd lelkünkbe szent malasztodat, hogy akik az angyali üzenet által Szent Fiadnak, Krisztus Jézusnak megtestesülését megismertük, az ő kinszenvedése és keresztje által a feltámadás dicsőségébe vitessünk. Ugyanazon a mi Urunk Jézus Krisztus által. Amen.

Háromszor:

Dicsőség az Atyának és Fiúnak és Szentlélek-Istennek.

Miképen kezdetben vala, most és mindörökkön örökké. Amen.

Nagyszombattól Szentháromság előnapjáig:

Regina coeli, laetare, alleluja.
Quia quem meruisti portare, alleluja.
Resurrexit, sicut dixit, alleluja.
Ora pro nobis Deum, alleluja.
Gaude et laetare, Virgo Maria, alleluja.
Quia surrexit Dominus vere, alleluja.

Oremus. Deus, qui per resurrectionem Filii tui, Domini nostri Jesu Christi, mundum laetificare dignatus es, praesta quaesumus, ut per eius Genitricem Virginem Mariam perpetuae capiamus gaudia vitae. Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

Háromszor: Dicsőség stb.

Imádlak Istenem, és szeretlek tiszta szívemből. Köszönöm, hogy megteremtettél, hogy katolikus kereszténnyé tettél, s hogy ezen éjszakán megtartottál. Felajánlom Neked mai napom jócselekedeteit. Add, hogy minden tettem szent akaratod szerint való legyen a Te nagyobb dicsőségedre! Órizz meg a bűntől és minden bajtól! Kegyelmed legyen mindig velem és szereteteimmel! Amen.

Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben, szenteltessék meg a te neved; jöjjön el a te országod; legyen meg a te akaratod, miképen mennyben, azonképen itt a földön is; mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma; és bocsásd meg a mi vétkeinket, miképen mi is megbocsátunk az ellenünk vétőknek és ne vigy minket a kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól. Amen.

Üdvözlégység Mária! malasztal teljes, az Úr van teveled, áldott vagy te az asszonyok között és áldott a te méhednek gyümölcse, Jézus. Asszonyunk Szűz Mária, Istennek Szent Anyja! imádkozzál érettünk, bűnösökért, most és halálunk óráján. Amen.

Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek teremtőjében; és Jézus Krisztusban, ő egy fiában, a mi Urunkban, ki fogantaték Szentlélektől, születék Szűz Máriától, kínzaték Poncius Pilátus alatt, megfeszítették, meghala és eltemették; alászálla poklokra, harmadnapon halottaiból föltámad, fölméne mennyekbe, ül a mindenható Atya-Istennek jobbjára felől, onnan léssen eljövendő ítélni eleveneket és holtakat. Hiszek Szentlélekben, egy katolikus keresztény anyaszentegyházban, szenteknek egyességét, bűnőknek bocsánatát, testnek föltámadását és az örök életet. Amen.

Üdvözlégység mennyország királynéja, irgalmasság anyja, élet, édesség, reménység, üdvözlégység! Hozzád kiáltunk, Évának számkivetett fiai; sírva és zokogva hozzád sóhajunk e siralom völgyéből. Azért szószólónk, fordítsd reánk irgalmas szemedet, és mutasd meg nekünk e számkivetés után Jézust, a te méhednek áldott gyümölcset. Ó irgalmas, ó kegyes, ó édes Szűz Mária.

Isten Angyala, ki őrzöm vagy, kinek engem Isten kegyelme ajánlott: világosíts, órizz, kormányozz és vézélj engem. Amen.

ISTENNEK TIZ PARANCSOLATA.

1. Én vagyok a te Urad Istened: Uradat Istenedet imádjad és csak neki szolgálj.
2. Istennek nevét hiába ne vegyed.
3. Megemlékezzél arról, hogy az Úr napját megszenteljed.
4. Atyádat és anyádat tiszteljed.
5. Ne ölj.
6. Ne paráználkodjál.
7. Ne lopj.
8. Hamis tanúságot ne szólj felebarátod ellen.
9. Felebarátod feleségét ne kívánjad.
10. Se házát, se mezejét, se másféle jószágát ne kívánjad.

AZ ANYASZENTEGYHÁZ ÖT PARANCSÁ.

1. Az anyaszentegyház szokott ünnepnapjait megüljed.
2. Ünnepnapi misét becsületesen hallgass.
3. Bizonyos napokon a parancsolt böjtöt megtartad és a húseledelektől magadat megtartóztassad.
4. Bűneidet minden esztendőben meggyónjad és legalább húsvét táján az Oltáriszentséget magadhoz vedd.
5. Tiltott napokon menyegzőt ne tarts.

A HÉT SZENTSÉG.

1. A keresztség. 2. A bérmlás. 3. Az Oltáriszentség. 4. A bűnbánat szentsége. 5. Az utolsó kenet. 6. Az egyházi rend. 7. A házasság.

A HIT FELINDÍTÁSA.

Istenem, erősen hiszem mindazt, amit Te, csalha-
tlan Igazság, kinyilatkoztattál, és amit az Anyaszent-
egyház hinnünk elénk ad. Kifejezetten hiszek Tebened,
ki egy igaz Isten vagy, három egyenlő és mégis külön-
böző személyben, az Atyában, a Fiúban és a Szentlé-
lekben. Hiszek Jézus Krisztusban, ki értünk testet öl-
tött, ki értünk meghalt, s ki mindenkinek érdeme sze-
rint adja meg a jutalmat vagy az örök büntetést. Hitem
szerint akarok élni. Uram, erősítsd meg hitemet!

A REMÉNY FELINDÍTÁSA.

Istenem, jóságodban, ígéretedben és a mi Megváltónk, Jézus Krisztus érdemeiben bízva, remélem az örök életet és kegyelmeidet. Remélem, hogy erejűkben mindent megtehetek, amit meg kell tennem, s amit megtenni akarok, hogy így az örök életet elnyerjem. Uram, ne hagyj soha szégyent érnem!

A SZERETET FELINDÍTÁSA.

Istenem, végtelen Jóság és örök Üdvösségünk, szeretlek teljes szívemből mindenek felett. Irántad való szeretetből felebarátomat is szeretem, mint enmagamat, és minden bántalmat megbocsátok. Uram, add, hogy mindig jobban szeresselek!

Minden alkalommal hétévi és hét negyvennapi búcsú. Havonta egyszer és halálunk órájában teljes búcsú, függetlenül attól, hogy milyen szövegezéssel történt az isteni erények felindítása.

A BÁNAT FELINDÍTÁSA.

Istenem, teljes szívemből bánom, utálok és gyűlölöm összes bűneimet, mert azokkal megbántottam végtelen fölségedet, szent Fiad, Jézus Krisztus halálát okoztam, és lelkemet romlásba döntöttem. Nem akarok a jövőben többé vétkezni, és elhatározom, hogy a bűnre vezető alkalmakat is elkerülöm. Uram, irgalmazz! Bocsáss meg nekem!

JÉZUS SZENTSÉGES NEVÉNEK LITANIAJA

Uram, irgalmazz nekünk,
 Uram, irgalmazz nekünk.
 Krisztus, kegyelmezz nekünk,
 Krisztus, kegyelmezz nekünk.
 Uram, irgalmazz nekünk,
 Uram, irgalmazz nekünk.
 Jézus, hallgass minket
 Jézus, hallgass minket
 Jézus, hallgass meg minket,
 Jézus, hallgass meg minket.
 Mennybeli Atya Isten, irgalmazz nekünk.
 Megváltó Fiú Isten, irgalmazz nekünk
 Szentlélek Úr Isten, irgalmazz nekünk
 Szentháromság egy Isten, irgalmazz nekünk.
 Jézus, az élő Isten Fia, irgalmazz nekünk

Jézus, az Atyának fényessége, irgalmazz nekünk
Jézus, az örök világosság fényessége, irgalmazz nekünk,
Jézus, az igazságosság napja, irgalmazz nekünk
Jézus, a boldogságos Szűz Máriának Fia, irgalmazz nekünk

Szeretetremlő Jézus, irgalmazz nekünk
Csodálatos Jézus, irgalmazz nekünk
Jézus, erős Isten, irgalmazz nekünk
Jézus, a jövő élet Atyja, irgalmazz nekünk
Jézus, a nagy tanács Angyala, irgalmazz nekünk
Leghatalmasabb Jézus, irgalmazz nekünk
Legtürelmesebb Jézus, irgalmazz nekünk
Leggedelmesebb Jézus, irgalmazz nekünk
Szelíd és alázatos szívű Jézus, irgalmazz nekünk
Jézus, a szűzesség kedvelője, irgalmazz nekünk
Jézus, szerető barátunk, irgalmazz nekünk
Jézus, a béke Istene, irgalmazz nekünk
Jézus, az élet szerzője, irgalmazz nekünk
Jézus, az erények példaképe, irgalmazz nekünk
Jézus, a lelkek buzgó keresője, irgalmazz nekünk
Jézus, a mi Istenünk, irgalmazz nekünk
Jézus, a mi menedékünk, irgalmazz nekünk
Jézus, a szegények Atyja, irgalmazz nekünk
Jézus, a hívek kincse, irgalmazz nekünk
Jézus, jó pásztor, irgalmazz nekünk
Jézus, igaz világosság, irgalmazz nekünk
Jézus, örök bölcsesség, irgalmazz nekünk
Jézus, végtelen jóság, irgalmazz nekünk
Jézus, utunk és életünk, irgalmazz nekünk
Jézus, az angyalok öröme, irgalmazz nekünk
Jézus, a pátriárkák királya, irgalmazz nekünk
Jézus, az apostolok mestere, irgalmazz nekünk
Jézus, az evangelisták tanítója, irgalmazz nekünk
Jézus, a vértanúk erőssége, irgalmazz nekünk
Jézus, a hitvallók világossága, irgalmazz nekünk
Jézus, a szűzek tisztasága, irgalmazz nekünk
Jézus, mindenszentek koronája, irgalmazz nekünk
Légy irgalmas! Kegyelmezz nekünk, Jézus.
Légy irgalmas! Hallgass meg minket, Jézus.
Minden gonosztól, ments meg minket, Jézus.
Minden bűntől, ments meg minket, Jézus
A te haragodtól, ments meg minket, Jézus
Az ördög incselkedésétől, ments meg minket, Jézus,
A tisztátalan lélektől, ments meg minket, Jézus,

Az örök haláltól, ments meg minket, Jézus,
Sugallataid elhanyagolásától, ments meg minket, Jézus,
Szent megtestesülésed titka által, ments meg minket,

Jézus,
Születésed által, ments meg minket, Jézus,
Gyermekséged által, ment meg minket, Jézus,
Isteni életed által, ments meg minket, Jézus,
Fáradalmaid által, ments meg minket, Jézus,
Haláltusád és szenvedésed által, ments meg minket,

Jézus,
Kereszted és elhagyatottságod által, ments meg minket,
Jézus,

Ellankadásod által, ments meg minket, Jézus,
Halálod és temetésed által, ments meg minket, Jézus,
Föltámadásod által, ments meg minket, Jézus,
Mennybemeneteled által, ments meg minket, Jézus,
A legméltóságosabb Oltáriszentség szerzése által, ments
meg minket, Jézus,

Örömeid által, ments meg minket, Jézus,
Dicsőséged által, ments meg minket, Jézus,

Isten báránya, ki elveszed a világ bűneit,
Kegyelmezz nekünk, Jézus.

Isten báránya, ki elveszed a világ bűneit,
Hallgass meg minket, Jézus.

Isten báránya, ki elveszed a világ bűneit,
Irgalmazz nekünk, Jézus.

Jézus, hallgass minket,

Jézus, hallgas minket.

Jézus, hallgass meg minket,

Jézus, hallgass meg minket.

Könyörögjünk. Uram, Jézus Krisztus, ki azt mon-
dottad: kérjétek és adatik nektek, keressetek és talál-
tok, zörgessetek és megnyitattik nektek: kérünk, add
meg nekünk könyörgésünkre isteni szeretetednek érzel-
mét, hogy téged teljes szívből, szóval és tettel szeres-
sünk és dicsérni soha meg ne szünjünk.

Add Uram, hogy szentséges nevednek szeretete és
félelme szüntelen bennünk lakózzék, mert gondviselé-
sedet soha meg nem vonod azoktól, akiket szereteted
állhatóságára tanítasz, aki élsz és uralkodol örökkön
örökké. Amen.

ELMÉLKEDÉS ELŐTT

Jöjj el, Szentlélek Úristen, töltsd be híveid szívét és éleszd fel bennük szereteted tüztét.

Áraszd ki lelked és minden életre kel.

És megújítod a föld színét.

Könyörögjünk. Isten, ki híveid szívét a Szentlélek felvilágosítása által oktattad, add meg nekünk, hogy ugyanazon Lélekben a jót megszeressük és az ő vigasztalásában mindig örvendjünk. A mi Urunk Jézus Krisztus által. Amen.

Helyezkedjünk Isten jelenlétébe, kérjük bűneink bocsánatát és a kegyelmet, hogy elmélkedésünket jól végezzük.

S z ü n e t.

Istenem, színed előtt leborulva imádlak és szeretlek, mint Teremtőmet, Megváltómat s legfőbb Javamat. Teljes szívemből bánom, hogy megbántottalak. Add kegyelmedet, hogy az igazságokat, melyekre elmélkedni fogok, jól megismerjem, és irántad szeretetre gyulladjak. Szűz Mária, Jézusnak Anyja, Órzőangyalom, a mennyország szentjei, könyörögjetek érettünk.

ELMÉLKEDÉS UTÁN

Tegyük valami jó feltételt, igyekezzünk azt teljesíteni.

S z ü n e t.

Adjunk hálát az Úrnak a velünk közölt világosságért, és kérjük kegyelmét, hogy jó feltételeinket megvalósíthassuk.

S z ü n e t.

SZENT IGNÁC FOHÁSZAI.

Krisztus lelke, szentelj meg engem!
 Krisztus teste, üdvözíts engem!
 Krisztus vére, ihless engem!
 Krisztus oldalából kifolyt víz, tisztíts meg engem!
 Krisztus szenvedése, erősíts engem!
 Ó édes Jézus, hallgass meg engem!
 A Te sebeidbe rejts el engem!
 Tőled megválni sohse hagyj engem!

A gonosz ellenségtől oltalmaz engem!
 Halálom óráján hívj magadhoz engem!
 Színed elé hadd járuljak,
 Szentjeiddel hadd áldjalak
 Országodban mindörökké. Amen.

ESTI IMA

Az Atyának és Fiúnak és Szentlélek Istennek nevében. Amen.

Az Úr angyala köszönté Szűz Máriát.
 És méhébe fogadá a Szentlélektől szent Fiát.
 Üdvözlégy, Mária stb.
 Ime az Úr szolgálóleánya.
 Legyen nekem a te igéd szerint.
 Üdvözlégy, Mária stb.
 És az Ige testté lön.
 És miköztünk lakozék.
 Üdvözlégy, Mária stb.
 Imádkozzál érettünk Istennek szent Anyja!
 Hogy méltók lehessünk Krisztus ígéreteire.

Könyörögjünk. Kérünk, Uram, önts lelkünkbe szent malasztodat, hogy akik az angyali üzenet által Szent Fiadnak, Krisztus Jézusnak megtestesülését megismertük, az ő kínszenvedése és keresztyje által a feltámadás dicsőségébe vitessünk. Ugyanazon a mi Urunk Jézus Krisztus által. Amen.

Háromszor:

Dicsőség az Atyának és Fiúnak és Szentlélek-Istennek.

Miképen kezdetben vala, most és mindörökkön örökké. Amen.

A MEGHOLT HIVEKÉRT.

A mélységből kiáltok, Uram, hozzád: Uram, hall meg szavam.

Könyörgésem szavára legyen figyelmes füled.

Ha felrovd a vétket, Uram, Uram, ki állhat meg előtted?

Ám nálad, Uram, kegyelem lakik, törvényeid miatt bízom tebenned.

Lelkem bízik az ő szavában, lelkem reménye az Úrban.

Virradattól alkonyatig az Úrban reméljen Izrael.

Mert az Úrnál irgalom lakik és bőséges nála a megváltás.

És Ő az, ki Izraelt minden bűnéből egykor visszaváltja.

Adj nekik uram örök nyugalmat.

És az örök világosság fényeskedjék nekik.

A pokol kapuiból

Uram, szabadítsd ki lelküket.

Nyugodjanak békében.

Amen.

Hallgasd meg, Uram, könyörgésemet.

És kiáltásom jusson el Tehozzád.

Könyörögjünk. Minden hívőknek Teremtője és Megváltója, Úr Isten bocsásd meg szolgálaid és szolgálóid lelkének minden vétkét; hogy a bocsánatot, melyet mindenkor óhajtottak, azt ájtatos könyörgéseink által megnyerhessék. Ki élsz és uralkodol mindörökké. Amen.

Adj nekik, Uram, örök nyugalmat.

És az örök világosság fényeskedjék nekik.

Nyugodjanak békében.

Amen.

Imádlak Istenem, és szeretlek tiszta szívemből. Köszönöm, hogy megteremtettél, hogy katolikus keresztényé tétél, s hogy ezen a napon megtartottál. Bocsásd meg a nap folyamán elkövetett rosszat, és ha valami jót cselekedtem, fogadd el azt! Órizz meg engem a pihenés alatt és szabadíts meg a veszélyektől! Kegyelmed legyen mindig velem és szeretteimmel! Amen.

Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben, szenteltessék meg a te neved; jöjjön el a te országod; legyen meg a te akaratod, miképen mennyben, azonképen itt a földön is. Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma és bocsásd meg a mi vétkeinket, miképen mi is megbocsátunk az ellenünk vétőknek, és ne vígy minket a kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól. Amen.

Üdvözlégy Mária, malasztal teljes, az Úr van teveled, áldott vagy te az asszonyok között és áldott a te méhednek gyümölcse, Jézus. Asszonyunk Szűz Mária,

Istennek szent Anyja, imádkozzál érettünk bűnösökért, most és halálunk óráján. Amen.

Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek teremtőjében; és a Jézus Krisztusban, ő egy Fiában, a mi Urunkban, ki fogantaték Szentlélektől, születék Szűz Máriától, kízzaték Poncius Pilátus alatt, megfeszítették, meghala és eltemették, alászalla poklokra, harmadnapon halottaiból föltámad, fölméne a mennyekbe, ül a mindenható Atya-Istennek jobbján felel, onnét léssen eljövendő ítélni eleveneket és holtakat. Hiszek Szentlélekben, egy katolikus keresztény Anyaszentegyházat, szenteknek egyességét, bűnöknek bocsánatát, testnek föltámadását és az örök életet. Amen.

Üdvözlégy, Királyné! Irgalmasság anyja, életünk, édességünk, reménységünk, üdvözlégy! Hozzád kiáltunk Évának számkivetett fiai. Hozzád sóhajunk sírva és zokogva e siralom völgyéből. Fordítsd reánk tehát, Szószólónk, irgalmas szemedet, és e számkivetés után mutasd meg nekünk Jézust, méhednek áldott gyümölcsét! Ó irgalmas, ó kegyes, ó édes Szűz Mária.

Isten Angyala, ki őrzöm vagy, kinek engem Isten kegyelme ajánlott: világosíts, őrizz, kormányozz és vezérelj engem. Amen.

Háromszor:

Szűz Mária édesanyám, add, hogy megmentsem lelkemet. Üdvözlégy Mária stb.

A harmadik után pedig:

Dicsőség az Atyának és Fiúnak és Szentlélek-Istennek. Miképpen kezdetben vala, most és mindörökkön örökké. Amen.

A BODOGSÁGOS SZŰZ LITÁNIAJA.

Uram, irgalmazz nekünk.
 Krisztus, kegyelmezz nekünk.
 Uram, irgalmazz nekünk.
 Krisztus, hallgass minket.
 Krisztus, hallgass meg minket.
 Mennybéli Atya Isten, irgalmazz nekünk.
 Megváltó Fiú Isten, irgalmazz nekünk.
 Szentlélek Úr Isten, irgalmazz nekünk.

Szentháromság egy Isten, irgalmazz nekünk.
Szenséges Szűz Mária, könyörögj érettünk.
Istennek szent anyja, könyörögj érettünk.
Szűzeknek szent szüze, könyörögj érettünk.
Krisztusnak anyja, könyörögj érettünk.
Isteni malasztnak anyja, könyörögj érettünk.
Tisztaságos anya, könyörögj érettünk.
Szeplőtelen szűz anya, könyörögj érettünk.
Sérelem nélkül való anya, könyörögj érettünk.
Szűzvirág szent anya, könyörögj érettünk.
Szeretetreméltó anya, könyörögj érettünk.
Csodálatos anya, könyörögj érettünk.
Jó tanács anyja, könyörögj érettünk.
Teremtőnk anyja, könyörögj érettünk.
Üdvözítőnk anyja, könyörögj érettünk.
Nagyokosságú szűz, könyörögj érettünk.
Tisztelendő szűz, könyörögj érettünk.
Dicsérendő szűz, könyörögj érettünk.
Nagyhatalmú szűz, könyörögj érettünk.
Irgalmas szűz, könyörögj érettünk.
Hűséges szűz, könyörögj érettünk.
Igazság tükre, könyörögj érettünk.
Bölcsesség széke, könyörögj érettünk.
Örömünk oka, könyörögj érettünk.
Lelki edény, könyörögj érettünk.
Tiszteletreméltó edény, könyörögj érettünk.
Ajtatosság jeles edénye, könyörögj érettünk.
Titkos értelmű rózsza, könyörögj érettünk.
Dávid királynak tornya, könyörögj érettünk.
Elefántcsont-torony, könyörögj érettünk.
Aranyház, könyörögj érettünk.
Frigynek szekrénye, könyörögj érettünk.
Mennyország ajtaja, könyörögj érettünk.
Hajnali csillag, könyörögj érettünk.
Betegek gyógyítója, könyörögj érettünk.
Bűnösök menedéke, könyörögj érettünk.
Szomorúak vigasztalója, könyörögj érettünk.
Keresztények segítsége, könyörögj érettünk.
Angyalok királynéja, könyörögj érettünk.
Pátriárkák királynéja, könyörögj érettünk.
Apostolok királynéja, könyörögj érettünk.
Vértanúk királynéja, könyörögj érettünk.
Hitvallók királynéja, könyörögj érettünk.
Szűzek királynéja, könyörögj érettünk.

Minden szentek királynéja, könyörögj érettünk.
Eredeti bűn nélkül fogantatott királyné, könyörögj érettünk.

Szent olvasó királynéja, könyörögj érettünk.

Béke királynéja, könyörögj érettünk.

Magyarország Nagyasszonya, könyörögj érettünk.

Isten báránya, ki elveszed a világ bűneit, kegyelmezz nekünk, Uram.

Isten báránya, ki elveszed a világ bűneit, hallgass meg minket, Uram.

Isten báránya, ki elveszed a világ bűneit, könyörögj érettünk.

Oltalmad alá futunk, Istennek szent szülője, könyörgésünket meg ne vedd szükségünk idején, hanem oltalmaz meg minket minden veszedelemtől, mindenkor dicsőséges és áldott Szűz.

A KÖVETKEZŐ KÖNYÖRGÉSEK IDŐSZAKONKÉNT VÁLTAKOZNAK:

*Február 2-től húsvétig
és Szentháromság-vasárnaptól adventig.*

Imádkozzál érettünk, Istennek szent Anyja,

Hogy méltók lehessünk a Krisztus ígéreteire.

Könyörögjünk. Engedd, Urunk, Istenünk, hogy mi, a te szolgálid, folytonos lelki és testi jólétnek örvendhesünk és a boldogságos, mindenkoron szeplőtelen Szűz Máriának dicsőséges közbenjárása által a jelen szorongatásból megszabadulva, örökkétartó örömet élvezzünk. A mi Urunk Jézus Krisztus által. Amen

Adventtől karácsonyig.

Az Úr angyala köszönté a boldogságos Szűz Máriát.
És méhébe fogadá a Szentlélektől Szent Fiát.

Könyörögjünk. Kérünk Uram, öntsd lelkünkbe szent malasztodat, hogy akik az angyali üzenet által Szent Fiadnak, Krisztus Jézusnak megtestesülését megismerjük, az Ő kinszenvedése és keresztje által a feltámadás dicsőségébe vitessünk. Ugyanazon a mi Urunk, Jézus Krisztus által. Amen.

Karácsonytól Gyertyaszentelő Boldogasszonyig.

Szülés után sértetlenül szűz maradtál.

Istennek szent Anyja, esedezzél érettünk.

Könyörögjünk. Úr Isten! ki a boldogságos Szűz Máriának termékeny szüzessége által az emberi nemnek az örök boldogság jutalmát adtad: engedd, kérünk, hogy annak esedezését érezzük, aki által örök életünknek szerzőjét nyertük, a mi Urunkat, Jézus Krisztust, ki veled él és uralkodik örökkön örökké. Amen.

Húsvétől Szentháromság-vasárnapig.

Örülj és vigadj Szűz Mária. Alleluja!

Mert valóban feltámadott az Úr. Alleluja!

Könyörögjünk. Úr Isten! ki Szent Fiadnak, a mi Urunk Jézus Krisztusnak feltámadása által a világot megvigasztalni méltóztattál: adjad kérünk, hogy az Ó szent Anyja, Szűz Mária által az örök élet örömeibe juthassunk. Ugyanazon a mi Urunk Jézus Krisztus által. Amen.

Fordítsunk néhány pillanatot lelkiismeretünk megvizsgálására.

Rövid szünet.

Ha valamiben bűnösnek érezzük magunkat, keltsünk szívünkben bánatot, s ígérjük meg az Úrnak, hogy amint tehetjük, szentgyónáshoz járulunk:

A BANAT FELINDÍTÁSA

Istenem, teljes szívemből bánom, utálok és gyűlölöm összes bűneimet, mert azokkal megbántottam végtelen fölségedet, szent Fiad, Jézus Krisztus halálát okoztam, és lelkemet romlásba döntöttem. Nem akarok a jövőben többé vétkezni, és elhatározom, hogy a bűnre vezető alkalmat elkerülöm. Uram, irgalmazz! Bocsáss meg nekem!

Vetkőzés közben gondoljunk arra, miként fosztották meg a hóhérok Jézus Krisztust ruháitól, hogy megostorozzák. Lefekvéskor mondjuk:

Jézus, Mária, Szent József, nektek adom szívemet és lelkemet.

Jézus, Mária, Szent József, legyetek mellettem halálküzdelmemben.

Jézus, Mária, Szent József, veletek békében szálljon el az én lelkem.

Minden alkalommal háromszáz napj búcsú mind a három

fohász elmondásáért. — Minden alkalommal száznapi búcsú egy-egy fohász elmondásáért.

Végül arra gondoljunk, hogy Isten jelenlétében vagyunk, és kezünket mellünkön összekulcsolva, térjünk nyugalomra.

Az Atyának és Fiúnak és Szentlélek-Istennek nevében. Amen.

ADVENT ELSŐ VASÁRNAPJA

Szent Lukács XXI. 25—33.

Az időben mondá Jézus az ő tanítványainak: És jelek lesznek a napban s a holdban és a csillagokban; és a földön a népek kétségbeesett rettegése a tenger zúgása és háborgása miatt. És megdermednek az emberek azok félelmétől és várásától, amik a földkerekségre jövendők. Mert az eget erői megindulnak; és meglátják majd az Emberfiát, amint jön a felhőben nagy hatalommal és dicsőséggel. Midőn pedig ezek elkezdődnek, egyenesedjetekek föl és emeljétekek föl fejetekeket, mert közelget a ti váltságtok. És e hasonlatosságot mondá nekik: Nézzétekek a fügefát és a többi fákat. Mikor azok már hajtának, tudjátok, hogy közel van a nyár. Úgy ti is, midőn ezeket történni látjátok, tudjátok meg, hogy közel van az Isten országa. Bizony mondom nektek, el nem múlik ez a nemzedék, mígnem mindezek meglesznek. Az ég és föld elmúlnak, de az én ígém el nem múlnak. Vigyázatok hát magatokra, hogy el ne nehezedenek szíveitek tobzódásban és részegségben és az élet gondjai között és hirtelen meg ne lepjen ama nap. Mert tör gyanánt fog lecsapni mindazokra, kik az egész föld színén lakknak. Ébren legyetek tehát, minden időben imádkozván, hogy méltók lehessetek mindazoktól, amik bekövetkezendők, megmenekülni és az Emberfia elé állni.

Előzőesti átgondolás. Azt a szent időt, amely ma kezdődik, Egyházunk arra szánja, hogy abban a mi Urunk Jézus három nagy eljövételéről elmélkedjünk. Ezek közül az első: a betlehemi Úrjövét, a jászol szegénységében, amelynek célja a mi megváltásunk; második: a dicsőséges eljövétel az utolsó napon, hogy akkor mindnyájan megítéltessünk; harmadik az isteni kegyelemnek szüntelen lelkünkbeszállása, hogy azt erősítse, szentté tegye. — E megfontolás után határozzuk el: 1. Hogy az Advent szellemének megfelelően összeszedett, imádságos életet fogunk élni. 2. Hogy különös gondot fordítunk napi munkáink megszentelésére. — Emlékgondolatunk Szent Pál szavai lesznek: „Íme, most van a kellő idő; íme most van az üdvösség napja.”¹

¹ Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis (II. Cor. VI. 2.)

Reggeli elmélkedés. Imádjuk Isten Lelkét, amiért Egyházunkat az adventi idő megszentelésére indította s ezzel méltó előkészületet rendelt el karácsony ünnepére, amelynek — Szent Károly szavai szerint — Advent a legméltóbb vigiliája. És ez a vigilia senki előtt nem fog hosszúnak feltűnni, aki méltányolni tudja az ünnep fenségét, amelyre előkészít.² Ezért az Egyház égre emeli szemeit és fölkiált: „Keltsd fel Urunk hatalmadat és jöjj; rázd fel szívünket, hogy elkészítsük Egyszülötted útját.”³ A mai szentleckében is erre int bennünket: „Lépjetek ki kábultságtokból, ébredjetek, emberek fiai, készítétek elő szíveteket: az Úr születése közeleg.”⁴ Ugyanezért cseréli föl ünnepi liturgikus ruháit a bűnbánat színeivel, rendes imáit, hosszabb alkalmi imákkal. Ezért hív szószékeire alkalmi szónokokat, hogy ezek a megszokottól eltérő szavaikkal minél érzékenyebb húrjait hozzák rezgésbe a léleknek. — Igyekezzünk ezekben a szent napokban minél bensőségesebben egyesülni az Egyház szellemével.

ELSŐ PONT

Miért kell Advent idején főképp a megtestesülés titkáról elmélkednünk? Egyházunk bölcs előrelátását bizonyítja, hogy nem állít bennünket átmenet nélkül a betlehemi jászol mellé, de előkészítéskép már egy hónappal előbb int, figyelmeztet bennünket, hogy méltóképpen készüljünk az isteni Gyermekek eljövetelére.⁵ Az isteni szeretetnek ez az emberi értelmet túlszárnyaló titka kilenc hónapig rejtőzött a Szűz tiszta méhében s ím, most karácsony ünnepén fogja kinyilatkoztatni magát a világnak. Készítsünk számára szívünkben az elmélkedés által kimélyített hitet az Ő önként megalázkodó nagyságában, hálás szeretetet az Ő minden mértéket meghaladó szeretetéért, igaz alázatosságot az Ő megalázkodásának láttán, szívbéli szelidséget, amely mindenkor az Ő szelíd jósága szerint igazodjék, bűnbánó, vezeklő

² Quod longius videri non debet, attenda festi illius excellentia. (Lit. S. Car., de Adventu.)

³ Excita potentiam tuam et veni; excita corda nostra ad praeparandas Unigeniti tui vias. (Collect. Adventus.)

⁴ Hora est iam nos de somno surgere; nunc enim proprius est nostra salus. (Rom. XIII, 11.)

⁵ Praeparare in occursum Dei tui. (Amos, IV, 12.) — Parate viam Domini. (Is. XL, 3.)

készséget, amely ne álljon ellentétben a jászol tanításával. Ha nem készítjük elő szívünket ilyenmódon a megtestesülés titkának alapos átélmedése által, nem részesülhetünk azokban a nagy kegyelmekben, amelyek hitünk eme nagy titkából fakadnak. Hogy lelkünk e károsodását elkerüljük, igyekezzünk minél mélyebben behatolni ebbe a nagy titokba, amelynek világossága mellett nem lesz nehéz meglátnunk, hogy miben hibáztunk eddigi életünkben s miben kell ezentúl megjavulnunk.

MÁSODIK PONT

Miért elméledjünk Adventban az Úrnak, mint a világ királyának leendő eljövételéről? Kétségtelenül üdvös dolog, ha életünk minden napján szem előtt tartjuk a nagy ítéletet, amellyel a világ véget ér és megszokjuk, hogy minden cselekedetünk értékét e végső nagy ítélet szempontjai szerint mérjük.⁶ Az Egyház azonban ismerve a kérdés nagy fontosságát, nem éri be ennyivel, de hogy az Advent idejének megfelelő buzgóság szellemét minél elevenebb erőre segítse lelkünkben, mai evangéliumában az utolsó ítéletről szóló fejezeteket olvastatja, hogy ezáltal is annak átélmedésére serkentsen bennünket. Kötelességünk az Egyháznak ezt a szándékát tiszteletben tartani és eleven hittel gondolni arra a nagy napra, amelyen a jók elveszik erényeik jutalmát, a gonoszok pedig bűneik büntetését. Hallgassuk lélekben, mint Szent Jeromos, a harsona szavát, amely az ítéletre meghív bennünket. Rezegjen a hangja szívünk mélyén az egész Adventben, hogy irtózza kerüljük a bűnek még az árnyékát is, a jót pedig akaratumk megfeszítésével gyakoroljuk.

HARMADIK PONT

Miért elméledjünk Adventben különösképpen az Úr Jézus kegyelmi útján való szívünkbeszállásáról? Mert az Úrnak ez az eljövetele az az út, amelyen át karácsony misztériumának a kegyelmei szívünkbe jutnak. Ez a nagy évforduló ugyanis már nem az Üdvözítő testi születését jelenti, de igenis jelenti a kegyelem útján való újjászületését a lelkekben, amelyek kellőképpen előkészülnek arra, hogy bennük Krisztus — lelkének gazdag kincseivel, — szeretetével, alázatosságával, szelidségével és egyéb erényeivel otthont teremtsen

⁶ Post hoc autem, iudicium. (Hebr., IX. 27.)

magának. „Ó Jézusom! Milyen nagy szükség van Terád, hogy lelkünkben élj! Egyedül te adhatod vissza eredeti szépségét a mi lelkünknek, amelyet a bűn annyira elrontott! Te vagy egyedül a mi üdvösségünk, a mi erőnk és vigasztalásunk. Betegek vagyunk mi, akiket csak Te tudsz meggyógyítani; elesett emberek, akiket csak Te állíthatsz talpra. Mutasd meg nekünk arcod szépségeit s mi újra megtaláljuk ártatlanságunk elveszett liliumát.”⁷ Ezt az újjászületést és ezt a kegyelmi életet elérhetjük: 1. Buzgó imák által. 2. Éberség által, amellyel a kegyelem sugallataira figyelünk. 3. Nagylelkű engedelmesség s Isten akarására való gyermekded, szerető ráhagyatkozás által.

Megvan-e bennem mindezekhez a készség?
Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

HÉTFŐ

Előzőesti elgondolás. Holnap az Advent megszentelésének három eszközéről fogunk elmélkedni és pedig: 1. a bűnbánat és lelki megújulás szelleméről; 2. Jézusnak bennünk való újjászületése utáni vágyódásunkról; 3. a megtestesülés titka iránti különleges ájtatosságról. Ezután elhatározzuk: 1. hogy ennek a szent időnek minden napján életünk megjavítására törekszünk és ehhez forró imában Isten segítségét kérjük; 2. gyakran gondolkunk szeretettel a megtestesülés titkára, különösen, mikor az Úrangyalát imádkozzuk. Emlékgondolatunk az az ima lesz, amelyben az Egyház a próféta szavaival a Megváltó eljöveteleért esedezik: „Harmatozzatok egek s a fellegek bocsássák ránk az Igazat.”⁸

Réggeli elmélkedés. A szeretet és hála mélységes érzelmével imádjuk a Szűz méhében rejtőző megtestesült Igét, aki karácsony éjjelén mutatja meg magát a

⁷ Tu, Christe, tu solus delapsus e throno, Deus, imagini potes tuae formam decusque reddere.

Tu nostra, tu, Jesu, salus, tu robur et solatium; arens ut herba, te sine mortale tabescit genus.

Aegris salutarem manum extende, prostratos leva; ostende vultum, iam suus mundo reflorescet decor. (Hymn., Laudum et Vesp., Brev.)

⁸ Rorate, coeli, desuper, et nubes pluunt Justum. (Is. XLV, 8.)

világnak. Advent szent idejét azért adta nekünk az Egyház, hogy annak folyamán előkészüljünk azoknak a kegyelmeknek a befogadására, amelyeket ez a szent születés áraszt a világra. Mondjunk hálát ezért a jóságért és igyekezzünk minél több lelki hasznot meríteni belőle.

ELSŐ PONT

A bűnbánat és lelki megújulás szelleme első feltétele annak, hogy szentül töltsük az Adventet. Az adventi szent idő, amint már említettük, olyan kegyelemteljes napoknak a sorozata, amelyeknek az a céljuk, hogy minket egy tökéletesebb, jobb élet által karácsony megünneplésére előkészítsenek. Szinte megszentelődés volna tehát ennek a szent időszaknak, ha azt úgy töltenék, mint az év egyéb napjait. Nemrégiben még bőjttel, hosszabb imákkal ülte meg az adventi időt az Egyház. Ha ma már erre nem is kötelez bennünket, azért jól tesszük, ha bensőségebb lelki étellel, kötelességeink különösen pontos elvégzésével, kisebb-nagyobb áldozatok vállalásával, hibáink, önszeretünk és akarataink legyőzésével szenteljük meg az Úrjövét előkészületi idejét. Tegyük pedig mindezt a jászol szellemétől áthatva, az Istengyermek szemszögéből mérlegelve cselekedeteink értékét. Ez a komoly vizsgálódás a multa nézve mély bűnbánatot, a jövőre nézve erős elhatározásokat fog életre kelteni szívünkben s megacélozza akaratunkat, hogy hajthatatlanok legyünk jófeltételeink keresztülvitelében. Nincs vesztegetni valónk, álljunk hát munkába haladéktalanul s határozzuk el már most: melyik hibánkról fogunk karácsonyig leszokni?

MÁSODIK PONT

Második feltétel: óhajtsuk forrón, hogy az Udvözítő lelkünkben is újjászülessék. Amint a patriarkák és próféták vágyódtak a Messiás eljövele után, úgy vágyódjunk mi is arra, hogy kegyelmének beáradása által a mi lelkünkben is újjászülessék a Megváltó. Mert mit használna nekünk, ha a világra ugyan eljönne a Messiás, a mi lelkünket azonban nem keltené új életre kegyelmének erejével?⁹ Ez tesz bennünket keresztények-

⁹ Hoc sentite in vobis quod et in Christo Jesu. (Phil., II, 5.)

ké, és csak e föltétel alatt üdvözülhetünk.¹⁰ Jézus azonban csak akkor tér be lelkünkbe, ha vágyódunk utána s olyan mértékben, amilyen erős ez a mi vágyakozásunk. Akinek a lelkében nem él a vágy Jézus kegyelme után, az nem is értékeli azt, következésképp nem is lehet rá méltó, hogy az betérjen lelkébe. Vágyódjunk, áhítazzunk hát mi is, mint hajdan a próféták, a Messiás eljövele után és mint az Újszövetség szentjei az után, hogy Jézus egyedüli uralkodója legyen szívünknek s mondjuk velük minél gyakrabban: „Harmatozzatok egek s a fellegek bocsássák ránk az Igazat. Nyiladozzék a föld és teremje nekünk az Üdvözítőt.”¹¹ Szívünknek ez a vágyódása forró legyen és nagylelkű. Forró, hogy méltó legyen annak az ajándéknak a nagyszerűségéhez, amelyre irányul. Nagylelkű, hogy készséggel mondjon le minderről, ami ellenkezik a szívünkbe várt isteni vendég tettségével. Hogy mi az, ami neki nem tetszik, azt mindnyájan tudjuk: a kényelem és jólét szeretete, a kevélység és minden, ami ellentétben áll a jászol alázatosságával, szegénységével és nélkülözésével.

HARMADIK PONT

Harmadik feltétel: különleges áhítat a megtestesülés titka iránt. Ez az ájtatosság mindenkor kedves volt a keresztény lélek előtt, minthogy azonban az Egyház e titok tiszteletére állította be az ádventi időt, ezáltal kötelességünké is vált, hogy különös mértékben foglalkozunk a megtestesülés misztériumával és elmélkedésünk tárgyává elsősorban azt a nagy szeretetet tegyük, amely a legfenségesebb Istent arra bírta, hogy szegényes emberi természetünket öltse magára. Szeressük, áldjuk ezt a szeretetet és legyünk érte hálásak! Hogy pedig elmult életünk hibáit jóvátegyük, ádventi előkészületünk vezérgondolata a testté lett Ige követése legyen, akiben a keresztény élet tökéletes mintaképét szemlélhetjük. Jézus Krisztus azért jött a földre, hogy szeretetének szent tüzét az emberek szívében lángralobbantsa. Életének pedig nem volt egyéb célja, mint az, hogy példájával, tanításával rámutasson arra az útra, amelyen földi életünk idején haladnunk kell. Adjunk neki hálát ezért a kettős

¹⁰ Si quis spiritum Christi non habet, hic non est eius. (Rom., VIII, 9.)

¹¹ Rorate, coeli, desuper, et nubes pluant Justum; aperiantur terra, et germinet Salvatorem (Is., XLV, 8.)

jótéteményért és ne engedjük azt magunkra nézve kárba veszni.

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

KEDD

Előzőesti átgondolás. Holnap és a következő napokon az Üdvözítő második eljövételéről fogunk elmélkedni, arról, amikor eljövendő lesz az idők végén megítélni a világot. Holnap ennek a nagy ítéletnek három bevezető mozzanatának átgondolására fogunk szorítkozni, amelyek: 1. az általános feltámadás, 2. a jók és rosszak szétválasztása, 3. a legfőbb Bíró megérkezése. Ezután elhatározzuk a következőket: 1. büntől tisztán őrizzük meg magunkat, hogy majdan dicsőséges feltámadásban lehessen részünk; 2. mindenben követjük a szentek példáját, hogy az utolsó napon az ő táborukban maradhassunk és ne soroztassunk a gonoszok közé; 3. szeretjük Jézust és az Ő keresztyét a földön, hogy majd nagy örömkre szolgáljon az utolsó napon. Emlékgondolatunk az apostol szava lesz: Mindnyájunknak meg kell jelennünk Krisztus ítélőszéke előtt.¹²

Reggeli elmélkedés. Imádjuk Jézusban a jót és a gonoszok teljhatalmú Bíróját, aki megjutalmazza a jókat, a gonoszokat pedig megbünteti. Beszéljünk irgalmasságban s mondjuk Szent Teréziával: „Milyen boldogító tudat, hogy legjobb barátom lesz a Bírám az utolsó napon!” De egyúttal féljük igazságosságát is, Szent Pál szavai szerint: „Cselekedeteink után jön az ítélet, amely azoknak jó és rossz oldalát elbírálja.”¹³

ELSŐ PONT

Az általános feltámadás. Isten ezt a nagy eseményt a világegyetem elhamvasztásával vezeti be, amelyet tűz emészt meg.¹⁴ Egy maroknyi hamu: íme ez minden, ami fennmarad a földből, amelyen most annyi öntudattal sü-

¹² Omnes nos manifestari oportet ante tribunal Christi. (II. Cor., V, 10.)

¹³ Post hoc autem, iudicium. (Hebr., IX, 27.)

¹⁴ Terra et quae in ipsa sunt opera exurentur. (II Pet., III, 10.)

rög-forog az emberi nem s amelybe milliányi gyökérszállal fűrődik bele. „Ha tehát mindezek el fognak pusztulni — mondja Szent Péter — milyeneknek kell lennetek a szent életben és ájtatosságban, kik várjátok és epedve óhajtatok az Úr napjának eljövetelét.”¹⁵ Miután az ítélet színhelye ily módon előkészítették, az angyalok trombitája felharsan a világ négy táján és elhangzanak a szavak, amelyektől Szent Jeromos a pusztában megszokott: „Keljetek fel, halottak és jöjjetek az ítéletre!”¹⁶ Minden test és minden lélek engedelmeskedik e parancsnak. Az igazak lelke boldog ujjongással költözik vissza a testbe, amelyet valaha éltetett, amely szenvedésének osztályosa volt, most pedig dicsőségében osztózik. Hiszen a megdicsőülés ragyogása veszi körül s az örökifjúság bája árad le róla! Ó, milyen boldogok lesznek azok, akik földi életükben fegyelem alatt tartották testüket s annak minden érzékét, képességét Isten szolgálatára szentelték! A kárhozottak lelke ellenben az iszonyat érzelmével egyesül testével, amely ím, pusztulásának lett okozója. Szeretne futni, menekülni előle, de egy ellenállhatatlan erő útját állja. Hiába zokog föl kétségbeesetten: Ó én esztelen, hogyan dédelgettelek téged, mennyire kedvedben jártam, ahelyett, hogy szolgálammá tettelek és bűnbánatom eszközéül használtalak volna!” És a szerencsétlen lélek már hallja is a test válaszát: „Magadra vess érte! A te dolgod lett volna, hogy engem vezess, irányíts; ehelyett rabszolgámmá lettél. Engedted, hogy mocsárba süllyesszelek, ahonnan pokol örvényébe vezet az út.” Térjünk magunkba: miyen lesz a mi feltámadásunk? Az igazak örömteljes boldogságára vagy a bűnösök iszonyattal teljes kétségbeesésére fogunk-e feltámadni?

MÁSODIK PONT

Az igazak és a bűnösök elkülönítése. Az emberi nem feltámasztása után egy mindent betöltő hang harsan fel a világ négy sarkán: „gyűjtsétek össze az igazakat a föld minden táján!”¹⁷ Elszélednek erre az angyalok, összegyűjtik a választottakat; nagy tisztelettel Isten

¹⁵ Cum igitur haec omnia dissolvenda sint, quales oportet vos esse in sanctis conversationibus expectantes et properantes in adventum diei Domini. (II Pet., III, 11—12.)

¹⁶ Surgite, mortui, ad iudicium!

¹⁷ Congregate illi sanctos eius. (Ps. XLIX, 5.)

jobbára vezetik őket, baljára pedig a gonoszokat csoportosítják.¹⁸ Milyen boldogság járja át az igazak lelkét, hogy végleg elszakadhatnak Isten ellenségeitől és ezentúl a teremtés választott lelkei: az angyalok és szentek, a proféták és patriarkák, az apostolok és vértanuk társaságában élhetnek. Ó, milyen dicső társaság! Milyen boldogság lehet az ő körükben élni mindörökké! A kárvalottak ellenben az iszonyat reszketésével szemlélik azt a társaságot, ahol ezentúl élni fognak. A démonok mellett az emberiség söpredéke: aljas, kaján, gyűlölködő, hitvány, erkölcstelen lelkek milliói lesznek osztályosai az ő reménytelenségben feketélő, örömtelen gyötördéssel teli örökkévalóságuknak! Valóban, rettenetes társaság s szörnyű gondolat: ezek közt élni napok, évek, évezredek, évmilliárdok soha el nem múló, örökké újra kezdődő sorain keresztül! „Ó, de kegyetlenül csalódtunk!”¹⁹ — hördülnek fel ezek a szerencsétlenek. Ime, a dicsőség fényében ragyognak azok, akiknek tiszta életét, szegénységét, jámborságát a gúny nyilaival üldöztük, minket pedig a gyalázat köntöse övez!²⁰ Ők az Isten gyermekei, a dicsőség fejedelme közt kapnak helyet,²¹ mi pedig, akik őket lenéztük, útálat tárgyai, a boldogság számkivetettjei, az örök kárhozat osztályosai vagyunk! Gondold át komolyan, lelkem, mit kell tennem, hogy ettől a szörnyű sorstól megmenekülj?

HARMADIK PONT

Keresztjét maga előtt küldve megjelenik a világ Királya. Akkor majd — mondja az evangélium — feltűnik az Emberfiának jele az égen.²² Ennek láttán az öröm kiáltása hangzik föl az igazak ajkain. A kereszt volt gyönyörűségük életükben. Annak árnyékában pihentek meg fáradalmaik után, előtte sírták el fájdalmaikat, keresztjük készsége hordozásával szentelték meg életük napjait s a kereszt látása most boldogsággal tölti el szívüket. Nem így azokét, akik életükben irtóztak a keresztől. Mert a kereszt lemondásról beszél s ők élvezetet akartak. A kereszt alázatosságról, szegénységről prédikál. Nekik gazdagság, dicsőség kellett. Csodálnivaló-e

¹⁸ Exhibent angeli et separabunt. (Matth., XIII, 49.)

¹⁹ Ergo erravimus. (Sap., V, 6.)

²⁰ Hi sunt quos habimus aliquando in derisum. (Ibid., 3.)

²¹ Ecce quomodo computati sunt inter filios Dei. (Ibid., 5.)

²² Matth., XIV, 30.

hát, hogy rémület tölti el őket annak láttán? Vajjon a mi lelkünkben milyen hatást vált majd ki a kereszt látása ezen a nagy napon? A kereszt nyomában jön a Bíró, angyalok milliárdjainak beláthatatlan sokaságától körülvéve. Ő, mint repes az igazak szíve s mint kél ajkukon az ujjongás szava: „Igazunk volt, hogy Őt imádtuk. Őt szerettük, az Ő törvényeit féltük. Mert nagy Ő és jósgos; és rettentő az Ő hatalma!” A gonoszokat ellenben rémület fogja el: esdekelnek a hegyeknek, hogy temesék el őket; hívják a halált, de ez nem hallgat szavukra.²³ Mennyi anyag a megfontolásra!

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

SZERDA

Előzesti átgondolás. Holnap az utolsó ítéletről elmélkedünk, amelynek ma az előkészületét elmélkedtük át. Elmélkedésünk folyamán meglátjuk: 1. milyen szigorú lesz ennek az utolsó nagy napnak nyilvános nagy lelkiismeretvizsgálata; 2. milyen nagy lesz az igazak öröme; 3. mekkora a kárhozottak gyötrődése. Elhatározuk ezután: 1. hogy léleekben minden este odaállunk Jézus Krisztus ítélőszéke elé s megfontoljuk a következőket: méltó volt-e a mai napom az Örök Bíró tetszésére? Jól használtam-e fel annak minden óráját? Meg merném-e ismételni annak minden szavát, minden gondolatát itt, isteni Bírám színe előtt? 2. Emlékezetünkbe idézzük a nap minden órájában Szent Pál szavait: „ezután pedig jöjjön az ítélet.”²⁴ E szavak képezzék emlékgondolatunkat is.

Reggeli elmélkedés. Képzeld el az isteni Bírót trónusán ülve. A föld minden nemzetsége megjelent színe előtt. Szólítják a vádlottat. A helyébe gondolom magam. Megalázkodom és reszketek.

ELSŐ PONT

A nagy lelkiismeretvizsgálat. Megjelenek tehát a megvesztegethetetlen Bíró ítélőszéke előtt. Életemnek minden mozzanata nyilvános tárgyalás alá kerül. Az el-

²³ Desiderabunt mori, et fugiet mors ab eis. (Apoc., IX, 6.)

²⁴ Post hoc autem, iudicium. (Hebr., IX, 27.)

követett rossz, az elmulasztott jó, a gyümölcstelenül maradt kegyelmek, az elpocsékolt vagy rosszul felhasznált idő, minden szó, minden cselekedet és minden elv, amely azokat irányította, minden gondolat és hátsó gondolat; a javulást nem hozó gyónások, a szeretet nélküli áldozások, az odafigyelés nélkül elmondott imádságok.²⁵ Ember voltál, keresztény voltál, voltak kötelességeid — hangzik füledbe az Itélőbíró szava. Adj számot róla: hogyan feleltél meg rendeltetésednek? Mint embert képenre és hasonlatosságomra teremtettek: hol vannak az isteni vonások, amelyeket lelkedbe véstem, mikor az életre meghívtalak? Hol az egyenesség, a feddhetetlen becsület, az önfegyelmzés, a szerény tartózkodás, amely az embert az én hasonmásommá avatja? Mint keresztény, tudsz-e hasonlatosságot felmutatni az életed és az evangélium közt, amelynek szelíd és mégis hajthatatlanul szigorú törvényei közt nincs egy jottányi olyan, amelynek beteljesítését el nem várnám tőled könnyörtelenül? Mint Egyháznak, a társadalomnak, családnak tagja teljesítetted-e ezekkel szemben tartozó kötelességeidet? Nem fordultál-e el tőlük, mert talán kényelmetleneknek találtad őket? Nem helyezted-e elébe kedvtelésidet kötelességeidnek, az élvezetet lelkiismereted szavának? Mennyi anyagot nyújt mindez a vizsgálódásra! Itéljük meg magunkat, nehogy végérvényesen elítéltsünk ama nagy napon.²⁶

MÁSODIK PONT

A nagy lelkiismeretvizsgálat dicsőséget hoz a jókra... E napon Isten mindenkinek megadja azt a jutalmat, amelyet megérdemel.²⁷ Feltárja az ámuló népek előtt az igazak minden érdemét, erényeik gazdagságát, szándékaik tisztaságát, emelkedett érzelmeiket, állandó szelidségüket, türelmük rendíthetetlenségét, nagylelkű cselekedeteiket, bensőséges imáikat, minden gondolatuknak, szavuknak és akaratuknak Istenre irányuló készségét.²⁸ A nemzetek gyülekezete ujjongva örül s lelkesen

²⁵ Nihil est opertum quod non revelabitur, et occultum quod non scietur. (Matth., X, 6.)

²⁶ Quod si nosmetipsos diiudicemus, non utique iudicemur. (I Cor., XI, 31.)

²⁷ Tunc laus erit unicuique a Deo. (I Cor., IV, 5.)

²⁸ Educet quasi lumen iustitiam tuam, et iudicium tuum tanquam meridiem. (Ps. XXXVI, 6.)

ünnepli az új szent dicsőségét. Valóban, az igazak megdicsőülésének napja ez! Igaza van Szent Pálnak, mikor a szenvedés és megpróbáltatás idején ezeket mondja: szenvedek, de nem félek. Minden szenvedésemet az én Bírám kezébe teszem. Készen vár rám az igazság koszorúja, amelyet megad nekem azon a napon az Úr.²⁹ Ez a nagyszerű gondolat vigasztaljon bennünket szenvedéseinkben, erősítsen megpróbáltatásainkban.

HARMADIK PONT

... a gonoszokra pedig gyalázatot és megszégyenülést hoz. Ez a lelkiismeretvizsgálat a gonoszokra leírhatatlan megszégyenülést hoz. 1. Látni fogják az igazság mérlegének egyik serpenyőjében mindazokat a kegyelmeket, amelyekben részesültek. A szentségek vétele, a jó példa és a tanítás útján hozzájuk juttatott külső kegyelmeket s a belsőket, amelyek a jó gondolatok, sugallatok útján jutottak lelkükbe. A másik serpenyőben, ahol olyan sok jócselekedetnek kellene ellensúlyozni a túlsó oldalon felhalmozott kegyelmeket: semmi, vagy legalább is vajmi kevés az erény, sőt helyettük gyakran a semminél is rosszabb: a bűnök sokasága húzódik meg. 2. Lelkük szégyenfoltjait nemcsak ők maguk látják, de látni fogják azokat a világ minden népei... kortársaik... hozzátartozóik... gyermekeik... barátaik... ellenségeik... akik mint nyitott könyvben olvasták a lemeztelenített lélekben annak minden titkos vágyát, aljas gondolatát, rejtett cselekedetét... 3. Hallani fogják méltatlankodó felkiáltásait azoknak, akik ugyanannyi kegyelemadomány mellett a szentség magas fokára küzdötték fel magukat, akik talán kedvezőtlenebb életkörülmények közt is tisztán őrizték meg lelküket az élet kísértései közt, alázatosak maradtak a dicsőségben, lélekben szegények a gazdagságban, erősek a szenvedésben, összeszedettek a földi gondok és viszontagságok közt. Méltó az örök halálra!³⁰ — hangzik föl a Bíró ítélete s szavába belezúg a pogány népek felkiáltása, akik átkot mondanak a kegyelmek elutasítására; a démonok üvöltése, akik rikoltó kárörömmel nyujtják ki kezüket a nekik ítélt zsákmány után s főképp saját lelkiismerete, mardosó önvádolással

²⁹ Reddet mihi Dominus in illa die iustus iudex. (II Tim. IV, 8.)

³⁰ Reus est mortis. (Matth., XXVI, 66.)

jajveszékelve: „Láttam a bűn undokságát, amelyet cselekedtem s nem volt erőm, hogy ellenálljak neki!”³¹ Irgalmas Istenem, ments meg engem ettől a szörnyű megszégyenüléstől! Ítéletedtől való félelem járja át testedet!³² Légy az én erősségem!

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

CSÜTÖRTÖK

Előzőesti átgondolás. Holnapi elmélkedésünk tárgya: 1. a legfőbb Bíró ítélete a jókkal... 2. ...a gonoszokkal szemben. 3. E kettős ítélet következményei. Elhatározzuk: 1. Szentül élünk, hogy majdan az igazak táborába soroztassunk. 2. Éber figyelemmel ellenőrizzük szavainkat, cselekedeteinket, szándékainkat, gyakran kérdezzük: vajjon így cselekednének, beszélnének, gondolkodnának-e a szentek? Emlékgondolatunk az Egyház imája legyen: „Emlékezz rá, Jézusom, hogy értertem jöttél a világra; ne ítélj hát el igazságod napján.”³³

Reggeli elmélkedés. Éljük át gondolatban az utolsó ítélet napját, azt a napot, amely a boldogság teljességét jelenti a jókra, a kétségbeesés iszonyatát a gonoszokra nézve. Szemléljük a legfőbb Bírót ítélőszékén ülve. Boruljunk lábai elé és imádjuk mély hódolattal. Hallgassuk tisztelettel a szájából jövő ítéletet.

ELSŐ PONT

A választottak ítélete. Ismerjük már jól ezeket az igéket: „Jöjjetek Atyám áldottai, vegyétek birtokba az országot, amely a világ kezdetétől nektek készítettett.”³⁴ „Jöjjetek!” Mennyi vigasztalás rejlik ebben az egyetlen szóban: jöjjetek a fáradozásból a pihenésre, üldözésből jutalomra, a föld nyomorúságából a mennyország dicsőségébe. Jöjjetek hozzám, akit eddig is követtetek, szerettetek, aki után vágyott a szívetek. Hozzám, a ti Istenetekhez, életetek végcéljához, legfőbb javatokhoz. Jöjjetek, Atyám áldottai, barátaim, szeretteim; eddig szí-

³¹ Nunc reminiscor malorum quae feci. (I Mach., VI, 12.)

³² Confige timore tuo carnes meas. (Ps. CXVIII, 120.)

³³ Recordare Jesu pie quod sum causa tuae viae: ne me perdas illa die. (Dies irae...)

³⁴ Matth., XXV, 34.

dalmaztak, gyúnyoltak, üldöztek benneteket az emberek éniattam; ezentúl már Atyám áldottai vagytok s ez az áldás a soha el nem múló teljes boldogságot hozza meg nektek. „Vegyétek birtokba az országot, amely kezdettől fogva nektek készítettett.” Egy ország, amelyet Isten készít nekünk: vajjon milyen lehet az? Lehet-e más, mint a boldogság, a dicsőség, a béke hazája, mert a legfőbb Király ugyan mi egyéb jutalmat készíthetne az ő választottainak? „Kezdetől fogva nektek készítettett.” Tehát kezdettől fogva gondoltál rám, én jó Istenem s kezdettől fogva szeretted engem; e nagy isteni szereteted gondolta ki számomra az örökkévalóság soha meg nem szűnő, mindig megújuló boldogságát... felmagasztalod Te azokat Uram, akik alázatos szívvel meghajoltak törvényeid előtt és azok teljesítésében emberi tekintetek nem akadályozták őket. Acélozza meg ez a gondolat bátorságomat és szerettesse meg velem az alázatosságot, a szegénységet, az egyszerűséget, az engedelmességet.

MÁSODIK PONT

A kárhozottak ítélete. Miután elhangzott a választottak javára meghozott ítélet, az Örök Bíró a gonoszok felé fordul olyan tekintettel, amelyről méltán mondhatta Dávid: „A föld megreszketett, alapjai meginogtak, mert az Úr rátekintett.” „Távozzatok tőlem átkozottak” — dörmög feléjük az ítélet. — De mondd, Uram, hova menjenek tőled messzire, mi lesz velük Tenélküed? Mit kezdenek ezzel a rettentő átokkal testükön, lelkükön, minden képességükön? „Távozzatok az örök tűzbe!” Ó, Uram, milyen szörnyű gondolat... és ítéleted ellen nincs fellegbezés... sorsuk mindörökké meg van pecsételve... Ó, ha az emberek erre gondolnának!³⁵ Idézzük emlékezetünkbe Szent Ágoston szavait: „Akit a mennydörgés robaja föl nem ébreszt, az nem alszik, de halott.”³⁶

HARMADIK PONT

A kettős ítélet végrehajtása. A legfelsőbb Bíró, mikor ítélezését befejezte, felszáll a mennyekbe. Az üdvözültek serege utána lendül s a dicsőség himnuszának

³⁵ Utinam saperent et intelligerent ac novissima provide-rent! (Deut., XXXII, 29.)

³⁶ Non dormit, sed mortuus est.

ünnepélyes szólamai töltik be a mindenséget...³⁷ Elképzelhető-e a kétségbeesésnek az a rémülete, amely a kárhozottak lelkét e fenségesen nagyszerű kép láttán sújtja? Ó, hogyan szerettek volna ők is velük szállni, szüleik, gyermekeik, hitestársuk, barátaik nyomán... vagy legalább utolsó istenhozzádot mondani azoknak, akik a földön szeretteik, közelállók voltak... de ím, azok már messze szállnak... el sem hallatszik hozzájuk az itt-maradtak szívettépő búcsúkiáltása. Isten veled, anyám, kinek szerető szívében olyan jól esett megpihennem, Isten veletek testvéreim, barátaim, akiknek intő szavát hidegen elutasítottam! Téged sem látlok többé, Jézusom, aki véred hullásával, szentségi közellétednek mérhetetlen áldozatával pecsételted meg hozzám való szeretetedet... s téged, Szűz Mária, aki az anyai szív szomorúságával fájlaltad eltvelyedésemet... Búcsúzómon töletem is, Isten angyalai s dicsőült szentjei!³⁸ A ti nemes, tiszta szeretettől áthatott lelketek közelségéből mindörökre kizárt engem az én méltatlanságom... Ó jaj! és milliószor jaj nekem, de már vége is szakad a búcsúzkodásnak... elhal az ajkamon a szó... a szívek megdermednek... végeláthatatlan sötét szakadék nyílik meg s elnyeli a kétségbeesettek üvöltő táborát... Az idők teljessége elérkezett. Kezdetét veszi az örökkévalóság... Elmúlt az utolsó ítélet napja... Irgalmas Istenem! milyen sors vár énrám azon a nagy napon? Mire gondoljak, ha erre nem gondolok? S van-e hitem, értelmes lény vagyok-e, ha erre gondolva nem reszketek és nem feszítem meg minden erőmet, hogy bűneimért eleget téve, szent Szívedet megengeszteljem, én Jézusom?

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

PÉNTEK

Előzőesti átgondolás. Miután ma átmélteltük az Üdvözítőnek a világ végén való eljövételét, holnap Urunk Jézusnak szívünkbe történő eljövételéről és ottani uralmáról elmélkedünk. Látni fogjuk 1. hogy ez az uralom örömmel és édességgel teljes; 2., hogy a világ min-

³⁷ I Thess., IV, 16.

³⁸ Vale o paradise voluptatis! Vale Crux pretiosa! Vale Jesu! Vale Maria! Valet omnes angeli! Valet omnes sancti! (S. Ephrem, Serm., de Jud.)

den örömei sem érnek fel vele. Elhatározzuk: 1. csak Istenben keressük örömünket; 2. az összeszedettség által állandóvá tesszük Jézus uralmát lelkünkben és gyakran fohászodunk érte, hogy tegye szívünket állandó lakhelyévé. Emlékgondolatunk legyen Szent Pál szava: „Örüljete az Úrban mindig”,³⁹ vagy pedig Szent Agoston igéi: „Keserű legyen nekem minden s csak Te egyedül légy az én szívem édessége.”⁴⁰

Reggeli elmélkedés. Imádjuk Jézust, aki születésével az igazi örömet hozta meg a világnak. „Nagy örömet hirdetek nektek”⁴¹ jelentette az angyal a pásztoroknak. Őelőtte a világ értéktelen javaiban kereste az ember az örömet; vágyainak kielégülését a teremtményektől várta s a legalacsonyabb undokságokat játéknak, szórakozásnak nevezte.⁴² Az Ő eljövetele azonban megtanította a világot arra, hogy Isten közelében, az Ő bírásában találja csak az igaz boldogságot.⁴³ Áldjuk a megtestesült Igét ezért a változásért, amelyet eljövetelével a világra hozott.

ELSŐ PONT

Jézus uralma örömmel és édességgel teljes. Amit a próféta Jézusnak a világra való eljöveteléről mondott, azt bátran elmondhatjuk arról a másik eljövetelről is, amelynek saját lelkünk a színtere: „Vigasztalódjál én népem, vigasztalódjál”⁴⁴ és: „zengj örömeidet, mert az Úr megvigasztalja az Ő népét.”⁴⁵ Valóban szerencsés az a lélek, amelybe beköltözik Jézus, hogy abban éljen és uralkodjék mindörökké. Érezni fogja, milyen édes az Úr, milyen gyönyörűséggel teljesek az örömök, amelyek az Ő jelenlétének nyomán fakadnak a szívben. Ezek az örömök teljesen betöltik a szívet s nem hagynak benne helyet az aggályoskodás, a gond, a nyugtalanság számára. Egyedül Istenben találjuk fel azt a boldogságot, a-

³⁹ Gaudete in Domino semper. (Phil., IV, 4.)

⁴⁰ Omnia mihi amarescant, ut tu solus dulcis appareas animae meae. (Solil., XXII.)

⁴¹ Ecce evangelizo vobis gaudium magnum. (Luc., II, 10.)

⁴² Sed et populus manducare et libere, et surrexerunt ludere. (Exod. XXXI, 6.)

⁴³ Exultavit, spiritus meus in Deo salutari meo. (Luc., I, 47.)

⁴⁴ Consolamini, consolamini, popule meus. (Is., XL, 1.)

⁴⁵ Gaudete et laudate simul... quia consolatus est Dominus populum suum. (Is., LII, 9.)

mely tökéletesen kielégíti szívünket. Az Ó bírása⁴⁶ már mintegy előízét adja a mennyország örömeinek, olyannyira, hogy ezentúl már nem találjuk gyönyörűségünket a teremtményekben s minden, ami nem maga az Isten vagy nem Óerte van, visszatetszést kelt lelkünkben. Egy cseppnyi ízelítő ebből az édességből íztelelné tesz minden egyebet — mondja Szent Ágoston.⁴⁷ Nagy előnyük e szent örömeknek az is, hogy akaratunk nélkül senki sem foszthat meg bennünket tőlük.⁴⁸ Minden egyéb boldogság mulandó, sőt gyakran az elvesztésükért való félelem már bírásukat is megkeseríti; az Istenben birt örömünket azonban semmi sem zavarhatja meg. „Senki sem veheti el tőlem az én Jézusomat” — felelte egy régi szerzetes azoknak, akik állandó vidámságának okát tudakolták tőle.⁴⁹ „Olyan örömök ezek, amelyek nyugalmat adnak az életben, békét a halálban, mennyországot az örökkévalóságban.” Ó Jézus, költözz szívembe s uralkodjál abban jóságoddal, szépségeddel, szelídségeddel, amely vigasztalással töltse el lelkemet.⁵⁰

MÁSODIK PONT

A világ minden öröme nem ér fel azzal a boldogsággal, mellyel Jézus uralma lelkünket eltölti. Nincs a világnak olyan öröme, amely teljesen kielégítené az ember szívét. Maga Salamon is, aki pedig fenékgig kiürítette a földi gyönyörűségek serlegét, kijelentette, hogy csak hiúság és a lélek gyötrelme az, amit benne talált.⁵¹

Ezek a képzelt örömök csak a testet és az érzékeket érintik s nem hatolnak a lélek mélyére, amelyet így nem is elégíthetnek ki soha. Minél többet mond magának ezekből az ember, annál többre vágyik⁵² s ha valamennyit bírná is, akkor sem lelne bennük kielégülést,

⁴⁶ Ipsa est beata vita gaudere de te, ad te, propter te. (Conf., lib. X, 22.)

⁴⁷ Unam guttam illius dulcedinis qui gustavit, omnem aliam fastidit dulcedinem. (Solil., XXII.)

⁴⁸ Gaudebit cor vestrum, et gaudium vestrum nemo tollet a vobis. (Jo. XVI, 22.)

⁴⁹ Christum a me tollere nemo potest.

⁵⁰ Specie tua et pulchritudine tua intende, prospere procede, et regna, propter veritatem et mansuetudinem. (Ps. XLIV, 5.)

⁵¹ Vanitas vanitatum et omnia vanitas... Vidi cuncta quae fiunt sub sole, et ecce universa vanitas, et afflictio spiritus. (Eccl., I, 2—14.)

⁵² Semper dicit: affer, affer; nunquam dicit: Satis est. (Prov., XXX, 15 et seq.)

mert hiszen Szent Ágoston szavai szerint: „önmagadért teremtettél minket, ó Istenünk s nyugtalan a mi szívünk mindaddig, míg benned nyugtot nem talál.”⁵³ — Van azonban a világ örömeinek káros hatásuk is: elernyesítik, erőtlenné teszik az akaratot s képtelenné teszik az igazán erény után való törekvésre; az érzékek szolgálatába állítják s unalmassá teszik ránézve Isten és a lelkiek gondolatát; végeredményben pedig keserű lelkifurdalásokat okoznak a léleknek e világon, a másikon pedig kétségbeesést és örök kárhozatot.⁵⁴ Tanuljunk ebből s ne keressük a boldogságot a földiekben, de egyedül Istenben. El vagyunk-e erre erősen tökéelve?

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

SZOMBAT

Előzőesti átgondolás. Ha lelkünket méltóképen akarjuk előkészíteni az Üdvözítő eljövetelére, gondoljuk meg a következő imában, hogy legsürgősebb kötelességünk: 1. a bűnt kerülni, 2. elkövetett bűneinkért a bűnbánat szellemében vezeklést végezni. — Elhatározásunk ezért: 1. hogy őrizkedni fogunk a bűnnek még a lehetőségétől is; 2. a bűnbánat szellemében fogadjuk mindazokat a kisebb-nagyobb bajokat, kellemetlenségeket, amelyeket Isten ránk küld. Emlékgondolatként szolgáljanak Izaiás szavai: „Egyengessétek az Úr útjait.”⁵⁵

Reggeli elmélkedés. Imádjuk a mi Urunk Jézust, aki Szentegyháza által egyengeti közeli eljövetelének útját lelkünkben. Adjunk neki hálát ezért a figyelmeztetésért és tegyünk szent ígéretet, hogy azt az egész adventi idő alatt szem előtt tartani.

ELSŐ PONT

Kerülni minden bűnt: ez legyen karácsonyi előkészületünk bekezdése. Ha valahol egy király vagy más előkelő személy látogatását várják, sürgősen tisztogatás alá veszik a neki szánt lakosztályt és eltávolítanak belőle

⁵³ Fecisti nos ad te Domine, et inquietum est cor nostrum donec requiescat in te. (Conf., lib. I, c. I.)

⁵⁴ Amata inquinant, possessa onerant, amissa cruciant. (S. Bern.)

⁵⁵ Parate viam Domini. (Is., XL, 3.)

mindent, ami a vendég ízlését sérthetné. Rövid néhány hét múlva, karácsony ünnepén, az Úr Jézus is ellátogat hozzánk. Lássunk hát hozzá, hogy addigra mi is kiirtsuk szívünkéből nemcsak magát a bűnt, de még a hozzá való ragaszkodást is. Különösen küzdjünk szokásos bűneink, hibáink ellen, amelyeket olyan előszeretettel takargatunk, szépitgetünk még saját magunk előtt is. Sirassuk meg tudatos, vagy legalább is okaiban bűnös elszórákozásainkat, szeretetlen szavainkat, gondolatainkat, hazugságainkat, érzékiességünket, sőt ne elégedjünk meg ennyivel, de igyekezzünk megjavítani azokat a hajlamokat is, amelyekből e hibák sarjadnak: a világiasság szellemét, amely elszórákozásunk okozója; a titkos ellenszereket, amelyekből szeretetlen ítéleteink fakadnak; a kevélység szellemét, amely hazudozásra készlet bennünket, hogy magunkat mások előtt kedvezőbb színben tüntessük fel; a helytelen önszeretetet, amely érzeink szolgálivá tesz bennünket. Rövidlátók vagyunk, akik csak az ágakat és gallyakat nyesegetjük, de érintetlenül hagyjuk a gyökeret és a törzset, amely hamarosan újabb ágakat, újabb gallyakat hajt. Éber figyelemmel óvakodjunk a bűnre vívő alkalmaktól: bizonyos társaságoktól, amelyek elterelik gondolatainkat Istentől, bizonyos kötelekektől, amelyek magunkkal ragadnak, bizonyos ügyletektől, amelyek romlásba taszítanak bennünket. — Vizsgáljuk meg ezirányban lelkiismeretünket.

MÁSODIK PONT

Eleget tenni bűneinkért és vezeklést vállalni értük: ez az előkészület folytatása. A bűnök jóvátételéhez két kellék szükséges: a bűnbánat szelleme és a bűnbánat cselekvései. 1. a bűnbánat szelleme: Hogyan érezhetné magát nálunk az Úr Jézus, ha nem látna bánatot szívünkben azért, hogy megbántottuk? Ha nem szomorkodnánk azon, hogy Őt megszorítottuk? Ha nem fájlalnók botlásainkat és ettől a megbánástól hajtva nem tennék fel magunkban erősen, hogy ezentúl több gyengéd figyelmességgel szolgálunk neki? Vizsgáljuk meg tehát komolyan: Igazán bánjuk-e bűneinket azzal az őszinte szomorkodással, amely nagyobb, mint ha bármi egyéb baj vagy szerencsétlenség ért volna bennünket? Azzal a természetfeletti bánattal, amelynek eleven hit az alapja? Általános bánattal, amely kivétel nélkül minden bűnünket felöleli? Nem élünk-e bűneinkben olyan

nyugodtan, mintha teljesen tiszta volna a szívünk? Hágának az okait. A töredelem szellemét imáink meghallgatásaképp adja meg nekünk az Úr. Ha tehát nincs bánatunk, az azt mutatja, hogy vagy nem imádkozunk ezért, vagy nem imádkozunk jól; hogy elmékedésünkben nem gondoljuk át kellőképen: milyen borzalmas gonoszság a bűn s milyen fájdalmat okozunk vele a mi jó Jézusunknak? Hogy mennyire elrútitjuk vele a saját lelkünket is? Ha azt tudnók, hogy egy bűn elkövetése által elveszítjük egyik szemünket, vagy kiesünk valami nagyhatalom, előkelő pártfogónk kegyeiből, mennyire óvakodnánk annak elkövetésétől és milyen keserű bánatkönnyekkel siratnók, ha mégis vétkeztünk volna!

Ó Jézusom, de élettelen is ez a mi hitünk! Mennyivel nagyobb baj mindezeknél, ha a Te Szívedet megszorítjuk, ha a Te barátaid sorából rekesztjük ki magunkat! Jó Uram, ihlesd meg szívemet kegyelmeddel, hogy eleven létté váljon benne a bűntől való irtózás és az elkövetésén érzett bánat: — 2. Ha a bűnbánat szelleme elevenen él lelkünkben, okvetlenül a bűnbánat cselekedeteire fog bennünket sarkalni. Hiszen a természet rendje, hogy minden bűn, még a bocsánatos bűn is maga után vonja a maga büntetését, vagy ezen vagy a másvilágon. Már pedig a földi életben elviselt büntetés enyhébb is, mint a túlvilági. Fogadjuk tehát jószívvel, az engesztelés szellemében mindazokat a bajokat, szenvedéseket, amelyek szinte elkerülhetetlen velejárói földi életünknek és e készséges, a bűnbánat szellemében történő elfogadása által hasznosítsuk azokat az örökkévalóság számára. Ugyancsak a bűnbánat szellemében tagadjunk meg magunktól egyes kedvteléseket, győzzük le akaratunkat, kívánságainkat, ízlésünket, hajlamainkat s kövessük mindenben a kegyelem sugallatát még akkor is, ha ez áldozatokba kerül. A bűnbánat e cselekedetei édes vigasszal töltik el lelkünket. — Vizsgáljuk meg magunkat Isten előtt, aki a szív legrejtettebb magányában is olvas: él-e bennünk a bűnbánat szelleme és készséggel gyakoroljuk-e a bűnbánat cselekedeteit?

Elhatározások és emlékgondolat, mint fentebb.

ADVENT MÁSODIK VASÁRNAPJA

Szent Máté XI. 2—10.

János pedig mikor meghallotta a fogságban Krisztus cselekedeteit, elküldvén kettőt tanítványai közül, mondá neki: Te vagy-e az eljövendő vagy mást várjunk És felelvén Jézus, mondá nekik: Elmenvén, jelentsétek Jánosnak, amiket hallottatok és láttatok: A vakok látnak, a sánták járnak, a poklosok megtisztulnak, a süketek hallanak, a halottak feltámadnak, a szegényeknek az evangélium hirdettetik; és boldog az, aki bennem meg nem botránkozik. Azok elmenetele után pedig kezdé Jézus szólani a seregnek Jánosról: Mit mentek ki a pusztába látni? szélről lengetett nádat-e vagy mit mentek ki látni? Puhába öltözött embert-e? Ime, akik puha ruhákat viselnek, a királyok házaiban vannak. Hát mit mentek ki látni? Profétát-e? Igenis, mondom nektek, profétánál is nagyobbat, mert ez az, akiről írva vagyon: Ime, én elküldöm angyalomat színed elé, aki elkészíti előtted az utadat.

Előzőesti átgondolás. Ma reggel az első karácsonyi előkészületet szemléltük, amely a lélek megtisztításában áll, hogy az ilyen módon méltóvá legyen a Testté lett Ige befogadására. Holnap arról fogunk elmélkedni: hogyan díszítsük, szépítsük ezt az immár megtisztult lelket? Látni fogjuk, hogy e kidíszítésnek leghathatósabb eszközei: 1. a szeretet fellángolása a megtestesülés titka iránt; 2. a keresztény erények gyakorlása. — Elhatározzuk: 1. összeszedettségre fogunk törekedni, hogy így lelkünk alkalmassá váljék a szeretet érzelmeinek állandósítására; gyakorolni fogjuk különösen azokat az erényeket, amelyeket a Szentlélek sugall.

Emlékgondolatunk ma is mint tegnap, Izaiás szavai legyenek: „Készítsétek az Úr útjait.”¹

Reggeli elmélkedés. Hódolattal köszöntsük az isteni Igét, aki emberi testet öltött magára a Szűz méhében; imádjuk benne az emberiség várva-várt Megváltóját, csodáljuk meg szeretetének nagyságát, amely Őt ennek

¹ Parate viam Domini. (Is., XL, 3.)

a mérhetetlen áldozatnak a meghozatalára készítette.² S miután a mi gyarlóságunk elégtelen ahhoz, hogy Neki mindezekért méltó hálát adjon, ajánljuk fel neki Szűz Mária, az angyalok és a szentek hálás hódolatát.³

ELSŐ PONT

Szeretetünk a Megtestesülés titka iránt. A szent érzelmek táplálják a lélek életét. Olyanok mint a parázsrara hintett tömjén, amely növeli a tűz erejét. Hasonlók a pusztá mannájához, amely minden ízlésnek, minden szükségletnek megfelelt. — Vajjon szemlélhetjük-e a Megtestesülés titkát anélkül, hogy szent elragadtatással fel ne kiáltjunk: Ó mennyei Atyám! Örömteljes szívvel köszönöm, hogy szentélyt állítottál magadnak a Szűz tiszta ölében, ahonnan először száll feléd Hozzád méltó hódolat a földről! Köszönöm, hogy nekünk adtad egyszülött fiadat s feláldoztad Őt, az ártatlant értünk, bűnösökért: — Köszöntelek Téged is, Istennek földre szállt fia! Szereteted tabernákuluma előtt mi egyébről beszélhetnék Neked, mint az én nagy szeretetemről! Neked adom magamat mindörökre, fenntartás nélkül. Tégy velem, amit akarsz. A Te akaratod irányítsa akaratomat, szíved szeretete gyujtsa lángra szívemben a szeretet tüzeit, életed példája legyen életem követendő mintaképe. Neked szintén dicséret, dicsőség és hála, ó Szentlélek Úristen. Esedezve kérek, jöjj segítségére világosságoddal értelmem homályának, erősségeddel akaratom gyengeségének, szereteted lángoló melegével az én szívem fagyos dermedtségének, hogy a Megtestesülés titkának nagyszerűségét fölismerve, mély hálával, izzó szeretettel állítsam életemet Isten akaratának szolgálatába. — És te, Istennek szent Anyja, milyen nagy, milyen csodálatraméltó a te szentséged! Hú tükörképe vagy nemcsak az angyalok tökéletességének, a szentek ragyogó erényeinek, de részese vagy boldog istenanyaságod révén szent Fiad végtelen dicsőségének is. Ő benned él és te Őbenne. Megcsodálom benned az ő erényeinek tökéletességét: az alázatosságát, a szelídségét, a türelmét, az engedelmességét és az Istennel egyesült lélek imádságos készségét. — Jézussal, Jézusért! ez a te életed vezető gondo-

² Semetipsum exinanivit, formam servi accipiens. (Phil., II, 7.)

³ Amemus, redamemus.

lata. Ó jó Anyám, de boldog is vagyok, hogy szentségedet szemlélhetem, áldhatom, dicsérhetem! — Ezekkel és hasonló érzelmekkel készülünk karácsony szent ünnepére.

MÁSODIK PONT

A keresztény erények gyakorlása. Hogy életünket összhangba hozzuk ezzel a megszentelt idővel, minden földi erőnkkel törekednünk kell: cselekedeteink tökéletesítésére, beszédünkben tartózkodásra, imáinkban öszszeszedettségre. Gyakorolnunk kell továbbá különösen azokat az erényeket, amelyeket Izaiás próféta sürget az Úr eljövetele alkalmával: Egyengessétek az Úr útjait,⁴ vagyis: járjunk egyenes lélekkel az Úr előtt, egyedül csak Őt keressük, az Ő tetszése legyen az egyedüli szempont, amely szerint igazodunk. Minden völgy betöltéséék, minden hegy és halom lehordassék:⁵ legyünk egyszerűek és alázatosak, győzzük le szívünk kevélységét. A görbék egyenesekké:⁶ hagyjuk el a világ útjait, amelyek a kétszínűség és csalárdság fortélyai szerint kanyarognak és Isten útjait, az igazság és egyenesség ösvényeit járjuk. A göröngyösök pedig simákká legyenek: fékezzük meg természetünk szenvedélyeit, darabosságát s legyünk szelídek és jóindulatúak mindenkivel szemben. Egyenesség és egyszerűség, alázatosság és szelídség,⁷ íme: ezek azok az erények, amelyekkel fel kell készülnünk az Úr Jézus fogadására. Ez a felkészülés bizony áldozatot kíván s önmagunk megfékezése az előfeltétele, de mennyeországba vezet, ahova maga az Üdvözítő Úr lesz a kalauzunk. Ő jár előttünk mindvégig saját életének példájával mutatva az utat. Ő maga sokkal többet tesz, mint amennyit mitőlünk megkíván. Az Ő nyomdokaiban könnyű az út azoknak, akik elszántan haladnak utána és nem ijednek meg a sziklás, meredek úttól. Az Ő közelségének öröme édessé teszi a küzdecs fáradalmait és ciróatássá lágyítja a tövisek szúrásait. Higgyünk a szenteknek, akik tapasztalásból mondják ugyanezt.

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

⁴ Rectas facite semitas Dei nostri. (Iz., XL, 3.)

⁵ Omnis vallis exaltabitur, et omnis mons et collis humiliabitur (ib., 4).

⁶ Erunt prava in directa, et aspera in vias planas (ibidem).

⁷ Omnem ostendentes mansuetudinem ad omnes homines. (Tit., III, 2.)

HÉTFŐ

Előzesti átgondolás. Hogy jobban megértsük és értékelnünk tanuljuk a megtestesülés titkát, amely adventi elmélkedéseink tárgyát képezi, vegyük fontolóra: mekkora lehet az a jóság, az a szeretet, amelyből Isten az az örök végzése fakadt: 1. hogy megmenti a bűnben elbukott emberiséget s 2. hogy a megtestesülés útján fogja azt megtenni. Elhatározzuk: 1. hogy kerülni fogjuk a bűnt, még a bocsánatosat is, mivel ez is olyan nagy rossz, amelynek a jóvátétele is csak a Megtestesülés árán volt lehetséges; 2. hogy üdvösségünk egyetlen eszközét sem hagyjuk figyelmen kívül. Hiszen kell, hogy komoly, szent ügy, drága kincs legyen a lélek üdvössége, különben nem lett volna érdemes rá, hogy egy Isten földre szállva emberré legyen, fáradjon, szenvedjen és meghaljon a megszerzéséért. Emlékgondolatunk legyen az evangélium szava: Isten úgy szerette a világot, hogy egyszülött fiát adta, hogy mindaz, aki Őbenne hisz, el ne vesszen.*

Reggeli elmélkedés. Emelkedjünk a hit szárnyain a Szentháromság titkainak magassága felé és próbáljuk értelmünkkel megközelíteni a szeretetnek azt a minden elgondolást túlszárnyaló nagyságát, amely nemcsak megbocsátani kész az elbukott embernek, de döbbenetes áldozatot is hoz azért, hogy annak újból való felemelkedését lehetővé tegye.

ELSŐ PONT

Mekkora jósága az Istennek, hogy az emberi nem megváltását öröktől fogva beillesztette terveibe. Isten tervei a mindent átfogó szeretet jegyében születtek. Az angyalok felsőbbrendű lények voltak és mégis egyetlen vétkük elegendő volt arra, hogy mindörökké elveszítsék Isten bírásának boldogságát s kárhozatra jussanak. Az ő számukra nem volt megváltás. Hogyan lehet hát, hogy az ember, az alacsonyabbrendű ember pedig kegyelmet nyert? A teremtés koronái, a csupa lélek angyalok csak egyetlen gondolattal vétkeztek Úruk és Teremtőjük ellen, és ez az egyetlen gondolat elegendő volt ahhoz,

* Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret. (Joan., III, 16.)

hogy sorsuk mindörökre megpecsételődjék. Mi gyarló, a föld sarából formált emberek cselekedettel is vétkezünk mennyei Atyánk ellen. Hogyan van hát, hogy mégis szeret bennünket? Hogy mégis megbocsát? Talán éppen alacsonyabbrendű voltunk, esendőségünk ismerése teszi, hogy bűnünk megítélésénél Isten igazsága mellett irgalmassága is előtérbe lép? Ó, megközelíthetetlen mélysége az isteni szeretet misztériumának! Pedig Isten tudja, látja, hogy az ember, akit szeretetével enynyire kitüntet, még csak hálás sem lesz ezért a csodálatos kegyelemért. Kemény lesz a szíve, érzéketlen a szeretet minden megnyilvánulásával szemben. Alacsony-lelkű, földbegyökerező, földet túró vakond lesz a istenfiúságra teremtett emelthomlokú emberből, sőt akad a soraiban — sajnos, nem is ritkán — olyan is, aki szembefordul Teremtőjével és az elkényeztetett gyermek ostoba pökhendiségével vágja az arcába: „nem is igaz, hogy te vagy, hogy te teremtettél, hogy te kormányozod a világmindenséget. Az én életem egy őssejtből sarjadt, a csillagok miriádjainak útját a Természet Erői szabályozzák...” És Te, Te jóságos Szeretet, ennek ellenére sem hagysz elveszni bennünket s az atyai szív minden megbocsátó gyengédségével hajolsz le hozzánk, hogy magadhoz öleld gyermekeidet és országod örökösivé tedd mindazokat, akik szerető készséggel fogódnak a Te feljűk nyújtott segítő kezébe. Ó, mélysége az Isten szeretetének! Csodáljuk, imádjuk, áldjuk ezt a Jóságot, és viszonzzuk azt életünk végéig hálával, szeretettel.

MÁSODIK PONT

Mekkora jóság, amely ezt a megváltást még a megtestesülés árán is keresztülvitte. A bűnbe esett ember megmentésének kétféle lehetősége volt: vagy megbocsátja Isten a bűnt minden ellenszolgáltatás nélkül; vagy pedig olyan értéket ad az ember kezébe, amellyel adósságát megfizetheti, és amely által a megbántás nagyságához mért elégtételt nyújthat az isteni felségnek. Isten elvetette az első lehetőséget, mert az ugyan kidombrította volna az Ó nagy irgalmasságát, azonban nem tett volna eleget igazságosságának és főképp nem világított volna rá kellőképp a legtökéletesebb Szentség ellen elkövetett bűn hallatlan gonoszságára. A második megoldást határozta el tehát. Ámde minthogy a vétség súlya — amely egyenes arányban nő a megbántott személy föl-

sőbbrendűségével — végtelen, végtelen értékűnek kell lenni annak az áldozatnak is, amely annak kiengesztelésére alkalmas. Ám vajjon a teremtett világ, akár a maga összességében is jelenthet-e végtelen értéket? S ha az ember, a teremtmény—teremtménytársainak összességét, az egész világot ajánlaná is fel a Teremtőnek, az egész világ korlátlan tulajdonosának: — nem gyerekesen együgyű próbálkozás volna-e az? De hát hol keressük akkor a végtelen értékű áldozati alanyt? Végtelen értékű egyedül Isten. Csupán csak Ő volna hát alkalmas rá, hogy teljes értékű engesztelő áldozata legyen az elkövetett szörnyű véteteknek. Isten és áldozat! Hiszen az Ő tökéletessége kizárja a szenvedés és megalázkodás lehetőségét... Pedig éppen ez a két tényező adja az áldozat lényegét! — Isten öröktől fogva tartó elgondolásában íme készen állt a döbbenetesen fenséges terv: Isten emberré lesz. Az egyesített kettős természet együttesen oldja meg a megoldhatatlannak látszó feladatot: az emberi természet szenved és megalázkodik, az isteni pedig megadja a szenvedésnek és megalázkodásnak a megkívánt végtelen értékű tartalmat. — Hála, dicséret, dicsőség Neked, isteni Szentháromság, bölcs és jóságos végzésedért! Igazságod diadala ez, amely ím teljes kielégülést nyer, irgalmasságodé, amely megbocsát, jóságodé, amely odaáldozza magát, bölcseségedé, amely megoldotta a megoldhatatlant, hatalmadé, amely össze tudta egyeztetni az isteni tökéletességet az emberi fogyatékos-sággal. Jóságos Atyám, korlátolt, gyarló gyermeked vagyok, korlátolt az én hálám, az én szeretetem ereje is. Egyesítem tehát emberré lett szent fiad hálájával, szeretetével s az Ő Szívének érzelmeivel és kérlek, önts lelkembe mély áhítatot a megtestesülés titka iránt, és segíts, hogy egész életemet, de különösképen az Ádvent szent idejét Neked tetsző módon, a Te szeretettedben töltsen.

Elhatározás és emlék gondolat, mint fentebb.

KEDD

Előzőesti átgondolás. Isten örök végzésében elhatározta, hogy a Megtestesülés által menti meg az emberiséget. Gondoljuk át: melyek voltak azok az eszközök, amelyeket a Testté vált Ige megváltói munkájában felhasználott? 1. alázatosság, 2. szenvedés, 3. halál. Miután

e mélyjelentőségű igazságokat átélmékedtük, határozuk el: 1. hogy jó szívvel fogadjuk a megaláztatásokat, önszeretünk minden megsértését. 2. Az élet kereszeteit, megpróbáltatásait Isten akaratán való megnyugvással vállaljuk. 3. felajánljuk életünket Istennek engesztelő áldozatul bűneinkért.⁹

Emlékgondolatnak az apostol szavait választjuk: „Kiengeszteltettünk Istennel fiának halála által.”¹⁰

Reggeli elmékedés. Imádjuk a teljes Szentháromság bölcsességét, amely úgy akarta, hogy a testté lett Ige alázatosságban, szenvedések közt éljen a földön és emberi életét a kereszten fejezze be. Nagy szükség volt Isten ilyen intézkedésére: A világ a kevélység betege volt. Betegségéből csak egy Isten alázatossága gyógyíthatta ki. — Megszállottja volt az élvezetek örületének. Mámorából egy Isten szenvedései józanították ki. — Minden gyökérszálával a földbe kapaszkodott. Kötelékeit csak egy Isten halála szakíthatta el. Légy áldott Uram, végtelen bölcseségedért amely megtanított bennünket megalázkodni, szenvedni és meghalni. Hála legyen felmérhetetlen jóságodért, amellyel a mennyország fénye, dicsősége helyett a földi élet járulékait: a megaláztatást, a szenvedést és a halált választottad osztályrészüll.

ELSŐ PONT

A megtestesült Ige megalázkodása. Nagy megalázkodást jelentett volna az isteni Igére már az is, ha a magasságból, ahol trónol, leszáll legfelsőbbrendű teremtményei, az angyalok körébe. Az Ő szeretetre szomjas szíve azonban nem elégedett meg ekkora áldozattal: miközénk, emberek közé ereszkedett le. De itt sem a nagyok, a királyok palotájába szállt, hogy fejedelmek trónusán ülve parancsoljon országnak-világnak... Nem, Uram, mert hiszen láttad, hogy nagy a szívemben a kevélység uralma, hogy irtózik a megaláztatástól, ami pedig bűnei, fogyatékoságai révén annyira megilleti. Alázatosságra akarván tanítani, leszálltál hát emberi sze-

⁹ Stipendia peccati mors. (Rom., VI, 23.)

¹⁰ Cum ininici essemus, reconciliati sumus Deo per mortem Filii ejus. (Rom. V, 10.)

génységünk legalsó lépcsőfokára s földi életed foglalatául kiválasztottad a Szűz ölet, az istállót, a jászolt, a számkivetést, a szegényes názáreti házat, az ács műhelyét... A három évi otthontalan vándoréletet, a gyűlölködést, a megvettetést, a rágalmakat... vállaltad, hogy Belzebub cinkosának, a gyilkos haramia Barabásnál alábbvalónak tartsanak, hogy mindenkitől: barátaidtól, tanítványaidtól elhagyatva két lator közt a gyalázat fájára feszítsenek... S ha még csak ez lett volna minden, én Uram! De Te láttad a gúnyt, a bántalmakat, a megszenteltelenítéseket, amelyekkel tabernákulumaid csendjében illetnek századok folyamán eltévelyedett, hűtlen gyermekeid... és Te, Uram, vállaltad ezeket a megaláztatásokat is. Vállaltad, mert szeretsz, mert ki akarod gyógyítani lelkemet oktalan kevélységeből. Jézusom, segíts, hogy engedelmes tanítványod legyek!

MÁSODIK PONT

A megtestesült Ige szenvedése. Azt képzelnők, hogy Isten fia, mikor irántunk való végtelen szeretetétől hajtva a mienkhez hasonló testet öltött magára, emberi természetét mentessé tette minden szenvedéstől. Azonban Isten akarata volt, hogy fia földi élete folyamán szenvedjen és pedig sokat, emberfölöttien sokat szenvedjen. E kemény végzés hallatán megdöbbenve jajdulok föl: Atyám, miért, miért ez a szigorúság egyetlen fiaddal, a mi jóságos Megváltónkkal szemben? — A következő percben azonban már értem is szándékodat. Meg akarod értetni a világgal, hogy a szenvedés természetes következménye a bűnnek, amelynek jóvátételét fiad magára vállalta; hogy a helyesen viselt szenvedés a dicsőség útja, záloga az eljövendő boldogságnak. Meg akarod vigasztalni minden idők szomorkodóit, megmutatod nekik, hogy a szenvedés a Te szereteted bizonyítéka, amellyel — úgy, mint fiadat — választottaidat ajándékozod meg. Végezetül pedig fiad példája által akarsz megtanítani bennünket, milyen türelemmel, megadásal kell szenvedéseinket viselnünk, ha azt akarjuk, hogy azok érdemszerűek legyenek. — Ó Uram, milyen jó is vagy Te! Hálás köszönet ezekért a leckékért, amelyekért olyan drága árt fizetett a Te szent fiad; fogok-e tanulni belőlük? Fogom-e szeretni a keresztet, a szenvedést? Légy erősségem, Uram!

HARMADIK PONT

A megtestesült Ige kereszthalála. A testbe öltözött Ige vérének egyetlen cseppje elegendő lett volna hozzá, hogy akár ezer világot is megváltson vele. Miért kellett hát a halált s éppen a legkegyetlenebb kereszthalált elszenvednie? Az isteni bölcsesség azonban a halálban látta legmértőbb kiengesztelését a felségsértés bűnének, legkiáltóbb bizonyítékát az elesett ember iránt való szeretetének s általa akarta figyelmeztetni a világot arra, hogy a halál, az Üdvözítő útmutatása nyomán a kapu, amely a dicsőséges feltámadás útjára nyílik. — Hogy pedig az összes halálnemek közül éppen a legszegyenteljesebbet, a legfájdalmasabbat választotta az Üdvözítő, abból megérthetjük, hogy milyen nagy érték a mi lelkünk, s mekkora áldozatot megér annak az üdvössége. — Jószágos Uram, mit tehetél volna még többet, hogy üdvösséget biztosítsd? Vonj magadhoz kereszted árnyékába, s taníts meg rá, hogy szeressem a halált, amely a Te nyomdokaidon az örök boldogsághoz vezet.

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

SZERDA

Előzőesti átgondolás. Holnap arról elmélkedjünk: mekkora dicsőségére válik a Szentháromságnak a megtestesülés titka, amely érzékelhető módon kiemeli: 1. Isten hatalmát, bölcsességét és jóságát; 2. Isten irgalmaságát, igazságosságát és szentségét. Elhatározzuk: 1. hogy gyakran fogjuk kérni a Szentlélek világosító kegyelmét, hogy annak segítségével minél jobban megismerjük Isten végnélküli tökéletességét, s Őt mindig jobban szeressük; 2. hogy a szeretet érzelmeinek gyakori felindításával hódolunk Isten tökéletessége előtt, főképpen imádság idején. Emlékgondolatunk János apostol legyen: „És az Ige testté lőn... és látók az Ő dicsőségét.”¹¹

Reggeli elmélkedés. Imádjuk Istent, aki elküldötte angyalait, hogy a világnak az Ige testbe öltözését megjelentsék, mondván: „Dicsőség Istennek a magasság-

¹¹ Verbum caro factum est..., et vidimus gloriam eius. (Joan., 1, 14.)

ban!" Ismételgessük mi magunk is e szavakat hittel, szeretettel. Hiszen Isten tökéletessége sehol sem ragyog olyan teljes fényben, mint éppen a megtestesülés misztériumában.

ELSŐ PONT

Hogyan emeli ki a Megtestesülés Isten hatalmát, bölcsességét és jóságát? Valóban emberi szóval ki nem fejezhető hatalom kellett ahhoz, hogy Isten saját lényének fenségét a mi alacsonyságunkkal, feltétlen függetlenségét a mi szolgaságunkkal, mindenható erejét a mi tehetetlen gyengeségünkkel össze tudja egyeztetni! Mekkora lehet az a hatalom, amely ezt az egyesítést megcsinálta úgy, amint azt a hit szemünk elé állítja. Olyan módon, hogy az Ige felvette a mi emberi természetünket, anélkül, hogy ezáltal isteni lényegén csorba esett volna. Rabszolga köntösbe öltözött, anélkül, hogy megszűnt volna úr lenni. Kicsinnyé tette magát, de azért mindvégig nagy maradt. Mindenétől megfosztotta magát, szegénnyé lett s gazdagsága mégis végtelen. Utolsóvá tette magát az emberek fiai közt, s mégis első maradt a világmindenségben, akinek nevére meghajlik minden térd a földön és az égben. — Uram, remekműve ez a Te mindenhatóságodnak! Sőt mit mondok? Egyetlen igazi nagy műve,¹² mert hiszen emellett kicsiségre törpül világokat életre hívó minden munkálkodásod. — Hatalmad mellett azonban bölcseséged is bámulatra késztet. Mert emberi gondolattal vajjon felmérhető-e az a bölcsesség, amely tökéletes összhangba tudta hozni a lényegüknél fogva egymással összeegyeztethetetlen elemeket: az igazságot és az irgalmasságot. Amely, hogy lelkünk nyavalyáit meggyógyítsa, soha nem álmodott gyógyszerekkel jött segítségünkre s kevélységünk ellen egy Isten alázatosságát, érzékiségünk ellen Annak nélkülözéseit, szenvedéseit, a haláltól való félelmünk ellen pedig Annak az önként vállalt halálát állította eléink ellenszerűl, akinek sohasem kellett volna a halált megismernie. Hódolattal imádom, Uram, végtelen hatalmadat, bölcseségedet, de egyúttal bámulva szemlélem jóságodat, amelynek tengermélysége titkaidnak kutatása közben szemem elé tárul. Végig tudjuk-e gondolni, hogy mekkora az a jóság, amely arra késztet egy Istent, hogy égi trónusáról leszállva, teremtményei kezdetleges életét élje csak azért, hogy őket a

¹² Domine, opus tuum. (Habac. cant. 2.)

boldogság útjára vezethesse? Mi volna ehhez képest a király jósága, aki a koldusok tanyáján választana lakást, hogy őket magához láncolja, vagy mi akár még a lánglelkű misszionárius szerete is, aki civilizált életet, otthont, hazát hagy el azért, hogy bárdolatlan, pogány lelkeket az isteniűség boldogságára vezethessen? Ó megtestesült Ige! Hozzánk hasonlóvá tetted magad, köztünk laktál, beszélgettél velünk, a mi életünket élted, levettedet nagyságodat, hogy közelebb juthass hozzánk! Szédületes mélysége a jóságnak, a szeretetek! Segíts Uram, hogy behatolhassak az apostol szavainak mély értelmébe: Úgy szerette Isten a világot...¹³

MÁSODIK PONT

Hogyan emeli ki a megtestesülés Isten szentségét, igazságosságát és irgalmát? A szentségnek lényeges ismertető jele a bűntől való irtózás. Hogy Isten mennyire utálja a bűnt, az sehol sem tűnik ki annyira szembetűnően, mint éppen a megtestesülés titkával való kapcsolatban. Még az árnyékát is bünteti... saját fiában, és pedig kérlelhetetlenül szigorú következetességgel. Nem nézi benne többé szeretetének tárgyát, egyetlen fiát, csak a bűnt, az önként magára vállalt bűnök sokaságát látja benne, s megkívánja tőle, hogy fizesse a magára vállalt adósságot küzdelmes étellel, vérrel, szenvedéssel, a kereszthalál kínjával, gyalázatával... Uram, Te ennyire gyűlölöd a bűnt... és én? Hányszor megalakusom vele, hányszor szemet hunyok undok ocsmány-sága előtt! Ó, Uram, reszketek szentséged szigorúságától! Ha ezt cselekedted fiaddal, a virágzó ággal, milyen sors vár rám, díztelen, száraz kóróra?¹⁴ Nem kevesebb okom volna reszketni igazságosságod előtt is, Uram, ha megtestesülésseddel nem vállaltad volna magadra adósságaim terhét. Bűnömért ugyanis, amellyel a végtelen felségű Istent megbántottam, csak végtelen értékű vagy végnélkül tartó áldozattal tehetnék eleget... Te azonban segítségemre jöttél Jézusom és már meg is fizettél bőven a tartozásomért... Nem kell tehát többé félnem igazságosságod következményeitől, Uram, amelynek olyan bölcs találékonysággal tett eleget nagy irgalmas-

¹³ Sic Deus dilexit mundum!

¹⁴ Si in viridi ligno haec faciunt, in arido quid fiet? (Luc. XXIII, 31.)

ságod! Sértett fél voltál s Te magad tetted jóvá a sérelmet. Önmagadat adtad áldozatul én helyettem, s te szenvedted el a büntetést, amely engem illetett volna. Irgalmasságod csodája ez a megoldás s én, szegény bűnös gyermeked, megilletődött, hálás szívvel ismétlem: Dícséret, hála, dicsőség neked most és mindörökké!

Elhatározás és emlékgondolat mint fentebb.

CSÜTÖRTÖK

Előzőesti átgondolás. Holnapi elmélkedésünk folyamán folytatólagosan gondoljuk át: mennyi dicsőséget szerzett Istennek a megtestesülés? Hogy ezt megérthessük, vegyük figyelembe: 1. hogy a megtestesülés nélkül a világ kevésbé dicsőíthetné Istent; 2. a megtestesülés által fokozott dicsőségben van része Istennek. Elhatározzuk: 1. hogy állandó szoros kapcsolatban maradunk Jézus Krisztussal a bizalom, a szeretet kötelékei által; 2. hogy imáinkat és minden cselekedetünket Ővele egyesülve végezzük. Emlékgondolatunkat a szentmise kánonjából vesszük: „Mindent Jézus által, Jézussal, Jézusban.”¹⁵

Reggeli elmélkedés. Imádjuk a megtestesült Igét, mint a világ középpontját, mint minden teremtmény életetőjét, mint közbenjárót ég és föld közt. Isten mindent a saját dicsőségére teremtett,¹⁶ ezt a dicsőséget azonban az Örök Ige tette teljessé égen és földön, angyalok és emberek közt. Adjunk neki hálát érte!

ELSŐ PONT

A megtestesülés nélkül a világ kevésbé dicsőíthetné Istent. Isten végtelen felségét végtelen dicsőség illeti meg. Az anyagi világ azonban természetszerűen képtelen arra, hogy Istennek ezt a dicsőséget megadja. E nagy rendeltetésnek az ember is csak nagyon hiányosan tehetne eleget, hiszen képességei szűken határoltak, és saját erejéből egyetlen érdemszerző gondolattal sem tud hódolni Istennek. Mi lesz hát vajjon a Te terveiddel Uram, amelyek végtelen dicsőségéd szolgálatára hivatottak?

¹⁵ Per ipsum, et cum ipso, et in ipso.

¹⁶ Universa propter semetipsum operatus est. (Prov., XVI, 4.)

Félben maradnak-e s megengedheted-e, hogy befejezetlen, csonka teremtői alkotásod tökéletesség hiányosságát hirdesse? Hacsak be nem állítasz a teremtésbe egy szervet, egy Lényt, aki fölötte álljon az embernek, aki a Tiedhez hasonló tökéletességben Téged méltóképpen szeret, imád s végtelen dicsőségedet munkálja? S vajjon ki lehetne ez a felsőbbrendű lény más, mint a Te isteni fiad, aki földre szállva, testbe öntve végezné nagy-szerű küldetését? Nélküle hiányos, céltalan volna a teremtés: a bűnös ember nem tudná Isten dicsőségét szolgálni, őt magát pedig menthetetlenül kárhozatra vinnék bűnei. Szomorú, vígasztalan siralomház volna a föld; reménytelen kétségbeesés az ember osztályrésze. Te pedig, Uram, méltán elmondhatnád a Genézis szavait: *Bánom, hogy teremtettem az embert!*¹⁷ Ő megtestesült Ige, milyen nagy szüksége volt Terád Isten dicsőségének a földön! Maradj velünk mindig, hiszen nélküled nem szolgálhatjuk méltóképpen mennyei Atyánk dicsőségét!

MÁSODIK PONT

A megtestesülés által fokozott dicsőségben van része Istennek. A testbe öltözött Ige központja, éltető eleme lett égnek és földnek, akiben egyesültek a világ minden teremtményei, hogy általa imádják Istent és hódolattukat bemutassák neki. Milyen szép, milyen magasztos a teremtett világ, mikor így Megváltójával egyesülve imádjá Istenét. Jézus az egyetlen méltó istenimádó, saját hódolatával, imáival egyesíti az emberiség imáit és saját végtelen érdemeivel gazdagítva ajánlja föl azokat mennyei Atyjának. Milyen nagyszerű összhangja ez az imádásnak, a hálának, engesztelésnek és könyörgésnek, amely Krisztusban egyesülve száll a világ négy tája felől Isten trónja elé, hogy ott mint soha nem halkuló dicsőhimnusz zengje az örök Atyának dicsőségét. E Krisztussal egyesült imának egyetlen fohásza elégséges ahhoz, hogy kiengesztelje Istent mindazok iránt, akik meg akarják Őt engesztelni,¹⁸ s a kegyelmek, az imádás bőségét esdje le a világra.¹⁹ Ezért van az, hogy az Egyház min-

¹⁷ Poenitet me fecisse eos. (Gen., VI, 7.)

¹⁸ Deus erat in Christo mundum reconcilians sibi. (II. Cor., V, 19.)

¹⁹ Benedixit nos in omni benedictione spiritual... in Christo. (Eph., I, 3.)

den imáját „a mi Urunk Jézus Krisztus által”²⁰ küldi az örök Atya trónja elé. Milyen boldogság, hogy immár nekünk, gyarló embereknek is módunkban áll, hogy teljesértékű hódolattal közeledjünk teremtő Atyánkhoz és Jézusunk szívéen keresztül olyan imákat terjesszünk eléje, amelyeknek nem tud ellentállni az Ő atyai szeretete. Csodák történnének hamarosan körülöttünk, ha eleven hittel hinnénk ebben az igazságban.²¹ Ne feledkezzünk meg azonban arról az előjogunkról, amely egyúttal kötelességünk is, hogy szüntelen Jézussal egyesülve éljünk: vele imádkozzunk, dolgozzunk, vele szenvedjünk, vele örvendjünk, lélekben elszakadva a világ és saját magunk helytelen szeretetétől, hogy vele, őbenne élve egyek lehessünk vele halálunk után is. Mit tegyünk, hogy ezt soha el ne felejtjük?

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

PÉNTEK

Előzesti átgondolás. Holnapi elmélkedésünk tárgya az a dicsőség, amely az emberre az Ige megtestesülése által háramlik. Megfontoljuk: 1. hogy ez a titok az embert Jézus Krisztusban a megbecsülés legmagasabb fokára emeli; 2. bizonyos tekintetben tökéletesebb állapotba helyezi, mint amilyenben elbukása előtt volt. Elhatározzuk: 1. hogy megbecsüljük és tisztán őrizzük meg testünket, amelyet a földre szállt Ige olyan nagy megtiszteltetésben részesített; 2. igyekszünk növelni lelkünkben a szeretetet Jézusunk iránt, aki öröktől fogva szeretett minket. Szeretetünk tüzeit kisebb áldozatokkal, gyakori röpimákkal tápláljuk éjjel és nappal. Emlékgondolatunk az Egyház felkiáltása legyen: „Ó áldott bűn, amely ilyen Megváltót szerezteél nekünk!”²²

Reggeli elmélkedés. Imádjuk, áldjuk azt a Jóságot, amely csak jót tesz az emberrel még bukása után is. A bűn lealacsonyította az embert; a megtestesült Ige föl-emelte és magasabbra helyezte, mint ahol bukása előtt

²⁰ Per Dominum nostrum Jesum Christum.

²¹ Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. (Joan., XVI, 23.)

²² O felix culpa, quae talem ac tantum meruit habere Redemptorem! (Benedicto cerei paschalis).

volt. A bűn megfosztotta Isten kegyelmétől és a bukott angyalokkal helyezte egy sorba; a Megtestesülés ismét Isten gyermekévé tette s Jézus kiontott vére által hallatlan újabb kincsekkel gazdagította. — Hogyan lehetünk eléggé hálásak ennyi kegyelemért?

ELSŐ PONT

A megtestesülés az embert Jézus Krisztusban a megbecsülés legmagasabb fokára emeli. Olyan csoda tárul itt gondolataink elé, amelynek megértésére alig lehet elég az emberi értelem. Az Isten fia ugyanis, mikor isteni lényegének épségben tartása mellett valóság szerint is emberré lett, olyan magas méltóságra emelte az emberi természetet, amely az angyaloké fölött áll. Már születésének első percében parancsot kaptak az angyalok, hogy imádják őt;²³ a pusztában pedig angyalok jövének és szolgálának neki.²⁴ A mennybemenetel napján az Atya jobbjára ülteté mint isteni lényegének egyenrangú részesét.²⁵ Minden idők számára érvényes igazság, hogy Jézus Krisztus lelke: Isten lelke; teste, szíve: Isten teste, Isten szíve. Méltó tehát, hogy ez a szent test, ez a szent szív tisztelet, imádat tárgya legyen égben és földön, időtlen időkön át. Milyen elképzelhetetlen megdicsőítése ez az emberi testnek: Ha pedig Isten ilyen megbecsülésben részesíti emberi testünket, nem kötelességünk-e nekünk is, hogy mi is tiszteletben tartsuk s éberen örködjünk azon, hogy azt a bűnnek semmi foltja be ne szennyezze?²⁶

MÁSODIK PONT

A megtestesülés az emberi természetet bizonyos tekintetben tökéletesebb állapotba helyezi, mint amilyenben az elbukás előtt volt. Isten nem elégedett meg azzal, hogy Jézus Krisztus által kiragadjon bennünket a kár-

²³ Cum introducitur Primogenitum in orbem terrae, dicit: et adorem tuum omnes angeli Dei. (Hebr., I, 11.)

²⁴ Angeli... ministrabant ei. (Matth., IV, 11.)

²⁵ Dixit Dominus Domini meo: Sede a dextris meis (Ps., CIX, 1). — Qui consedit in dextera sedis magnitudinis in coelis. (Hebr., VIII, 1.)

²⁶ Quaecumque sunt vera, quaecumque pudica, quaecumque iusta, quaecumque sancta, quaecumque amabilia, quaecumque bonae famae, si qua virtus, si qua laus disciplinae, haec cogitate. (Phil., VI, 8.)

hozat örvényéből és a bűn rabságából kiszabadítson,²⁷ de visszahelyezett bennünket a kegyelem állapotába, istengyermeki méltóságunkba. És ezt nem csak egyszer cselekedte meg velünk, de megteszi mindannyiszor, ahányszor igaz töredelemmel megbánjuk bűneinket és nyílt őszinteséggel meggyónjuk azokat; vagyis mióta a megtestesülés végtelen érdemei megnyitották előttünk az elveszített mennyország kapuit, mindenki üdvözülhet,²⁸ ha csak önakaratából el nem löki magától az üdvösség eszközeit. De ez még nem minden: a megtestesülés, a Krisztus által rendelt szentségek erejével a Szentlélek templomává,²⁹ az isteni Eucharisztia élő szentélyévé avatja lelkünket, amelybe túlláradó szeretetétől hajtva, istenségével, emberségével betér Üdvözítő Jézusunk, hogy szeretetével átitassa, nemesítse, emelje az embert, akinek a megtestesülés által hasonmásává lett. Álmodhatott volna-e a paradicsombeli, büntelen ember a felmagasztaltatásnak ilyen káprázatos lehetőségéről? Mennyire igaza van az Egyháznak, mikor húsvéti szertartásai folyamán így kiált fel: O felix culpa! Ó áldott bűn, amely ilyen Megváltót szereztl nekünk! — És mi, hogyan becüljük meg ezt a kegyelmet? Köszönjük-e Istennek mindennap? Mélyebb lesz-e tőle a szeretetünk? Lángolóbb a buzgalmunk?

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

SZOMBAT

Előzőesti átgondolás. Holnap azokról a javakról fogunk elmélkedni, amelyek az Ige megtestesüléséből háramlanak ránk és szemléljük az Igét: 1. mint szomorúságaink vigasztalóját; 2. mint nyomorúságaink jószágosorvosát. — Elhatározzuk: 1. hogy minden szomorúságunkban Jézusnál keresünk vigasztalást; 2. hogy nem kötjük szívünket földi értékekhez, de egyedül csak Jézushoz. Emlékgondolatunk az Üdvözítő jószágos biztatása legyen: Jöjjetek hozzám mindnyájan, akik fáradtak

²⁷ In quo habemus redemptionem per sanguinem eius, remissionem peccatorum. (Coloss., I, 14.)

²⁸ Dabo ei sedere mecum in trono meo (Apoc., III, 21). — Consedere fecit in coelestibus in Christo Jesu. (Eph., II, 6.)

²⁹ Membra vestra templum sunt Spiritu Sancti qui in vobis est. (I. Cor., VI, 19.)

vagytok és meg vagytok terhelve és én megennyhítelek titeket.³⁰

Reggeli elmélkedés. Imádjuk az örök Igét, akit gyengéd szeretete készítetett a földre jönni,³¹ hogy itt a szomorúak vigasztalója, a szenvedők támasza, a gyengék erőssége, az emberi nem megsegítője legyen. Ó, mennyire méltó rá, hogy hálával, szeretettel hódoljunk neki!

ELSŐ PONT

A testté lett Ige vigasztalója a szomorúaknak. A hívő lélek mélységes megilletődöttségével gondoljuk át: a testet öltött Fiúisten a földi élet árnyoldalait: a szegénységet, a bántalmazást, az üldöztetést, a gúnyt, a fáradalmakat választotta földi tartózkodásának keretéül.³² Ha jólétben, mulatozások közepette élt volna itt köztünk, vajjon magához tudta volna-e vonzani a szíveket? Tudott volna-e könnyeket szárítani? Szavai behatoltak volna-e a szegények, a szenvedők lelkébe? Fényben, pompában élve vajjon beszélhetett volna-e az elrejtett élet, az alázatosság szépségeiről? — Így azonban joggal mondhatja: „Szenvedtek-e? — Én is szenvedtem, és pedig többet, mint ti. — Nélkülöztök? Engem is szegényes pólyába takart anyám Betlehemben s barmok lehelete melegített a hideg éjszakában. Egész életem a munka, a fáradság, a nélkülözés, az otthontalanság élete volt. — Lázadoztok a megaláztatások ellen? Fájlaljátok, hogy ismeretlenségben kell élnetek? Hogy nincs elismerésben részetek? Én elrejtettem földi szemek elől hatalmammal, nagyságomat. Tudatlan, eszelős rajongónak, ördög cinkosának, lázítóknak mondtak.” — Van-e ezek után jogunk a panaszra? Jézus saját életének példájával szentelte meg a szegénységet, a szenvedést, az alázatosságot; szabad-e hát nekünk alacsonyságot látni bennük és elégedetlenkednünk miattuk? Gondoljuk meg, hogy az Ó nyomdokain járunk, mikor a szegénység, a megvettetés, a szenvedés ösvényét tapossuk. Ó, milyen boldogság,

³⁰ Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos. (Matth., XI, 28.)

³¹ Propter nimiam caritatem suam qua dilexit nos. (Eph., II, 4.)

³² Non habemus pontificem qui non possit compati infirmitatibus nostris, tentatum autem per omnia pro similitudine absque peccato. (Hebr., IV, 15.)

hogy maga Isten járt előttünk példájával a szenvedés útjain! Ő megtanított bennünket arra is, hogy ez az út az örök dicsőségbe vezet! — Imádjuk a földre szállt Istenembert; s egyedül az Ő Szívében keressünk vigaszt, az Ő kezébe fogódzzunk megpróbáltatásunk idején.

MÁSODIK PONT

A megtestesült Ige nyomorúságaink jóságos orvosa.
Az ember legnagyobb ellensége a bűn. Elveszi lelkének békéjét, megöli az örökkévalóságra irányuló reménységét s komolyan veszélyezteti üdvösségét. A bűn szennyétől a lelkek jóságos orvosa, a testté lett Ige szabadít meg bennünket.³³ Ha újra elesünk, újra meggyógyít s nem bukhatunk el annyiszor, hogy az Ő erős karja fel ne emeljen bennünket, feltéve persze, ha szívből megbánjuk botlásunkat s mi magunk is ki akarunk emelkedni a bűn fertőjéből.³⁴ A bűn mellett a szenvedélyek legfélelmesebb ellenségei lelkünknek. Zsarnokoskodnak fölöttünk és mindig újabb és újabb bukásra hajtják lelkünket. Itt is csak a testté lett Ige lesz a mi orvosunk, ha bizalommal fordulunk hozzá és ezt mondjuk neki: „Uram, íme, akit szeretsz, beteg.”³⁵ Vagy: „Gyógyítsd meg lelkemet, mert vétkezett ellened.”³⁶ Mire ő ezt fogja válaszolni: „Éljetek szentségeimmal, elmélkedjete tanításaim fölött, kövessétek életem példáját és diadalmaskodni fogtok szenvedélyeiteken.” Harmadik nagy ellenségünk, legtöbb nyomorúságunk okozója az a téves hit, hogy a boldogság forrása a gazdagság, az élvezet, a dicsőség. Hamis értékek ezek, amelyektől minden percben megfoszthat bennünket az életkörülmények változása. Lelkünk nagy orvosa saját életének példájával akar bennünket e végzetesen téves felfogásból kigyógyítani. Ő a szegénység, az alázatosság, a szenvedések útját járja s ezzel nyíltan megmondja, hogy más nagyság is van, mint amely érzékeink elé tárul, más dicsőség, mint a hírnév, más boldogság, mint a testi élvezeteké; hogy az igazi nagyságnak, dicsőségnek, boldogságnak a lélek a hordozója s annak nemes, szép tulajdonságaiból forrás-

³³ Lavit nos a peccatis nostris in sanguine suo. (Apoc., I, 5.)

³⁴ Confide fili remittuntur tibi peccata tua. (Matth., IX, 2.)

³⁵ Ecce quam amas infirmatur. (Jo. XI, 3.)

³⁶ Sana animam meam, quia peccavi tibi. (Ps XL, 45.)

zik.³⁷ Gondolkodtunk-e már valaha erről az igazságról? Nem törődtünk-e többet az emberek véleményével, mint avval, hogy Isten hogyan vélekedik rólunk? Örültünk-e, mikor jobbnak tartottak bennünket, mint amilyenek vagyunk s adtunk-e tápot a meg nem érdemelt dicséretnek? Ha önhibánkon kívül gáncs, bántalom ért, nagyon a szívünkre vettük-e, minthogy mások véleménye valamelyest is változtatna azon, amik Isten előtt vagyunk?

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

³⁷ Omnis gloria... ab intus. (Ps., XLIV, 14.)

ADVENT HARMADIK VASÁRNAPJA

Szent János I. 19—28.

A zsidók papokat és levitákat küldöttek Jeruzsálemből Jánoshoz, hogy megkérdezzék őt: Ki vagy te? És megvallá, és nem tagadá és megvallá: én nem vagyok a Krisztus. És kérdezték őt: Illés vagy-e hát? És mondá: Nem vagyok. A próféta vagy-e te? És felelé: Nem. Mondák azért neki: Ki vagy tehát, hogy feleletet vigyünk azoknak, akik minket küldöttek. Mit mondasz magad felől? Mondá: Én vagyok a pusztában kiáltónak szava: Egyenesítsétek az Úr útját, amint Iziás próféta mondotta. A küldöttek pedig a farizeusok közül voltak. És kérdék őt, mondván neki: Miért keresztelsz tehát, ha nem vagy a Krisztus, sem Illés, sem a próféta? Felele nekik János, mondván: Én vízzel keresztellek; de köztetek áll az, kit ti nem ismertek. Ő az, aki utánam jövendő, ki megelőzött engem, kinek nem vagyok méltó sarusziját megoldani. Ezek Betániában történtek, a Jordánon túl, ahol János keresztel vala.

Előzösti átgondolás. Miután átelméltünk a megtestesülés áldásait annak kihatásaiban, Istenre, emberre háramló dicsőségében, szomorúságaink vigasztalásában, bajaink gyógyításában, vegyük most szemügyre azt is, miféle kötelességek háramlanak ránk e nagy misztériummal kapcsolatban? Elsőrendű kötelességünk azt alaposan megismerni és tanulmányozni. Meg fogjuk látni: 1. hogy nincs emberhez méltóbb, szebb és 2. nincs ennél hasznosabb tanulmány a világon. Elhatározzuk: 1. hogy gyakran fogunk róla elmélkedni, különösen, mikor Űrangyálára harangoznak; 2. mély odagondolással, napjában többször mondjuk el Szent Ágoston fohászát: Segíts Uram, hogy megismerjelek, hogy annál jobban szereselek.¹ E szavak legyenek emlékgondolatunk is.

Reggeli elmélkedés. Egyesítsük imánkat Szent Páléval, aki térdénállva könyörgött az Úrhoz, hogy adja meg efezusi híveinek Jézus Krisztus minél tökéletesebb megismerését és szeretetét, azt az ismeretet, amely minden

¹ Domine, noverim te, ut amen te.

tudományt fölülmul.² Kérjük bensőséggel a magunk számára is ezt a megismerést és vágyva vágyunk annak elnyerésére.

ELSŐ PONT

Nincs emberhez méltóbb, szebb tanulmány, mint a megtestesülés tanulmányozása. E misztériumban egyesítve találjuk Isten minden tökéletességét a teremtmény minden tökéletességével: az Ige egylényegű az Atyával, tehát teljesmértékű osztályosa az Ő tökéletességének. Megtestesülése által azonban az emberrel is egylényegűvé lett, következésképp az ennek adományozott tökéletességnek is részesévé lett. Lehet-e ennél méltóbb tárgyát találni az emberi értelem tudásvágyának? Kötelességünknek tartjuk, hogy megismerjük híres nagy embereink élettörténetét és szegyenek tartanók, ha nem ismernénk származásukat, jellemvonásaikat, teljesítményeiket, arra meg olyan kevés gondot fordítunk, hogy a mi isteni Üdvözítőnk földrejövetelének indító okait, itt-tartózkodásának fenséges részletekből összetevődött történetét alaposan megismerjük, tanulmányozzuk. Valóban megérdemeljük azt a szemrehányást, amellyel Szent János illette a zsidókat: köztetek áll és ti nem ismeritek Őt.³ Mózes az égő csipkebokrot látva, így kiáltott fel: Megyek és megnézem azt a nagy csodát!⁴ Miért nem mondjuk hát mi is: tanulmányozom és megismerni igyekszem ezt a csodát, amely nagyobb minden csodánál: a lényegénél fogva változatlan Isten csodáját, aki azzá lett, ami azelőtt nem volt; aki emberré lett, magára vette az emberi természet fogyatékoságait anélkül, hogy isteni lényegének tökéletességéből veszett volna. Az imádatot, amelyhez csak Istennek van joga s amellyel most az Istenembert illetik emberek és angyalok: az időben született Örökkévalót, a gyengeségbe öltözött mindenhatóságot, az emberi test határai közt mozgó végtelenséget, a teremtményeivel egysorba leszállt Teremtőt. Tanulmányozni fogom az istenséget az emberségben, a dicsőséget az alázatosságban, a gazdagságot a szegénységben, a halhatatlanságot a halálban. Utánozzuk-e Szent

² Flecto genua mea ad Patrem . . . ut det vobis . . . scire supereminentem scientiae caritatem Christi, ut emplemini in omnem plenitudinem Dei. (Eph., III, 14, 16, 19.)

³ Medius autem vestrum stetit, quem vos nescitis. (Jo. I. 26.)

⁴ Vadam et videbo visionem hanc magnam. (Exod., III, 3.)

Pált, aki szüntelen Jézust szemlélte és benne kereste minden tudományát?⁵ Ez isteni tudomány mellett minden egyéb inkább veszteségnek, mint nyereségnek számított előtte.⁶ Ilyen nagyra tartjuk-e mi is Krisztus megismerését?

MÁSODIK PONT

A megtestesülés tanulmányozása a leghasznosabb tanulmány. Isten elképzelhetetlenül nagy kincset adott nekünk Jézus Krisztusban,⁷ amely kincs kiapadhatatlan forrása a lelki javaknak. A forrás azonban csak annyiban érték, amennyiben merítenek belőle. A megtestesülés titkából is annál több hasznunk lesz, minél többet tanulmányozzuk. Megismerjük belőle a teljes Szentháromság végnélküli szeretetét teremtményei iránt, Szűz Mária lelki nagyságát, aki készséggel vállalta a közreműködést Isten nagy tervének megvalósításában. Minél mélyebben hatolunk be e fenséges gondolat megismerésébe, annál hatalmasabb erővel lesz úrrá szívünkben a szeretet: egész életünk a szeretet lángolása lesz Isten iránt, aki minket annyira szeret. Cselekedeteinket az Istenember cselekedetei szerint irányítjuk, imáinkat, áhítatgyakorlatainkat az Ő imáival egyesítjük, hogy azok ilyen módon megtisztulva, tökéletesbedve szálljanak a mennyei Atya trónja elé. Az Ő fenséges életrajzát szemlélve, megismerjük az erények szépségét és készséges gyönyörűséggel gyakoroljuk azokat, mert megértjük, hogy Isten semmi olyan kötelességet nem ró ránk, amelynek teljesítését már előbb Ő is magára nem vállalta volna. — Ezek azok az előnyök, amelyeket a megtestesülés titkának tanulmányozásából nyerhetünk. — Törődtünk-e velük eddig úgy, amint a kérdés fontossága megérdemli? Lesz-e rá gondunk a jövőben, hogy ez a rendelkezésünkre álló gazdag kegyelemforrás kihasználatlanul ne maradjon? Fogjuk-e szorgalmasan tanulmányozni a Szentírás, valamint Szent Pál és apostoltársai leveleinek idevágó részeit?

Elhatározás és emlék gondolat, mint fentebb.

⁵ Non iudicavi me scire aliquid..., nisi Jesum Christum. (I Cor., II, 2.)

⁶ Existimo omnia detrimentum esse propter eminentem scientiam Jesu Christi. (Phil., III, 8.)

⁷ Cum illo omnia nobis donavit. (Rom., VIII, 32.)

HÉTFŐ

Előzöستی átgondolás. Holnap az isteni Ige iránti szeretetről, mint vele szemben tartozó kötelességünk második pontjáról fogunk elmélkedni. Átgondoljuk: 1. milyen nagy szeretettel szeret minket a földre szállt Ige; 2. mekkora szeretettel tartozunk mi öneki? — Elhatározzuk: 1. hogy szeretettel, mélységes áhítattal fogjuk kiejteni e szavakat: „És az Ige testté lön.”⁸ 2. Minden cselekedetünket Isten iránti szeretetből végezzük, hogy ezáltal is napról-napra érdemesebbek legyünk az Őiránta való szeretet kimélyítésének kegyelmére. Emlékgondolatunkat Szent János szavaiból vesszük: „Szeressük Istent, mert Ő már előbb szeretett minket.”⁹

Reggeli elmélkedés. Imádjuk Isten Igéjét, aki öröktől fogva az egék dicsőségében él s végnélküli szeretettel fogadja a küldetést, amelyet az Atya rábíz. Mikor Szalézi Szent Ferenc e titok fölött elmélkedett, a bámulat, hála és szeretet elragadtatásába esett. Igyekezzünk az ő nyomán meglátni e szent misztérium fenségét és ismételjük a Jelenések könyvének a szavaival: „Méltó a Bárány, aki megöletett, hogy övé legyen a hatalom és istenség és erő és tisztelet és dicsőség és áldás.”¹⁰

ELSŐ PONT

Valamely jótévő adományának az értékét négyféle tényező befolyásolhatja: az adomány minemősége, az adakozás módja, a személy méltatlansága, aki abban részesül és az adakozás célja. E megállapítás kapcsán gondoljuk meg: 1. Mekkora az értéke annak az adománynak, amelynek a megtestesülés által részesévé lettünk? Sokkal nagyobb, több ez, minthogy Isten az ég és föld minden gazdagságát nekünk adta volna, hiszen saját fia az, akit nekünk ajándékozott: az Ige, az Istenség lényegének egyenrangú osztályosa.¹¹ Mérlegeljük né-

⁸ Verbum caro factum est. (Jo., I, 14.)

⁹ Nos ergo diligamus Deum, quoniam Deus prior dilexit nos. (I Jo., IV, 19.)

¹⁰ Dignus est Agnus . . . , accipere virtutem, et divinitatem . . . , et honorem, et gloriam, et benedictionem. (Apoc. V, 12.)

¹¹ Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret. (Jo., III, 16.)

mán ennek az ajándéknak a fenségét. Emberi szavak fél-szezen némulnak el: gyenge a kifejező erejük ahhoz, hogy csak meg is közelítsék Isten szeretetének magasságait. 2. Szemléljük ezek után a módot, ahogy ez az adományozás történt: az Isten elhagyta az eget, a boldogság és dicsőség teljességét és leszállt a földre, amelyet nyomorúság tanyájává tett a sátántól félrevezetett ember bűne. A világ megteremtése egyetlen szavába került Istennek. Megváltásáért nagyobb árt fizet: a mennyország dicsőségét, vérét, életét adja érte váltságdíjúl. — De hát mi az ember, ó Atyám, hogy a szeretetnek e végtelenségét adad üdvözítéséért? — 3. Az ember gyarló, esendő teremtmény, aki bűne által elvesztette természetének eredeti nemességét. Lázadó földi féreg, aki felkelt Ura és Teremtője ellen. És Te, Istenem, mégsem hagyod elveszni, sőt legdrágábbadat, egyszülött fiadat küldöd megmentésére. Engeded, hogy magára vegye adósságainkat és szenvedéssel, vérének ontásával fizessen meg érte... a rabszolga helyett az úr, a lázadó teremtmény helyett a Teremtő! 4. A zsidók megvádolták Jézust, hogy ember létére Istenné teszi magát.¹² A vád helyett inkább kérdést kellett volna hozzá intézniök, ilyenformán: Te, aki Isten vagy, miért tetted magad emberré?" Vajjon mit felelt volna erre Ő? „Azért, mert szerettelek benneteket és azt akarom, hogy ti is szeressetek engem. Ingyenes szeretetet adok nektek, amelyet nem érdemeltek meg; olyan szeretetet, amely felülemelkedik minden hátlanságon, minden bántalmon. Előre láttam, hogy szeretetemet nagyon kevesen fogják méltányolni s az emberek nagy része tompán elfordul tőle, ámde azért én mégis szeretlek titeket.”¹³ — Mellemet verve borulok le előtted, Jézusom s lelkemből felsír a vallomás: „Uram, nem vagyok méltó!”

MÁSODIK PONT

Milyen szeretettel tartozunk mi a megtestesült Igének? Sajnos, mindeddig szinte érzéketlenek voltunk a megtestesülés nagy titka iránt. Hallottunk róla beszélni,

¹² Quia tu, homo cum sis, facis teipsum Deum. (Jo., X, 33.)

¹³ Deus qui dives est in misericordia, propter nimiam caritatem suam qua dilexit nos, et cum essemus mortui peccati, convivificavit nos in Christo (cuius gratia estis salvati). (Eph., II, 4, 5.)

tanultunk is róla, az azonban eszünkbe is alig jutott, hogy mélyebben belehatoljunk e misztérium lényegébe. Mindennap elmondjuk e szavakat: és az Ige testté lön, anélkül, hogy szívünk megolvadna a szeretet, a hála melegétől. Fagyosan merev, közömbös marad a lelkünk továbbra is. De vajjon túrhetjük-e, hogy ez ezentúl is így legyen? Szeressük, szeressük Istent, aki olyan jó és aki annyira vágyik a szeretetünkre. Szeressük azzal a nagylelkű, határtalan szeretettel, amely e szavakat adja Szent Bernát ajkára: „Isten szeretetének mértéke a felmérhetetlenség.”¹⁴ Szeressük erős szeretettel, amely készséges szívvel vállal minden áldozatot, amelyet akár a Gondviselés, akár a napi kötelesség, akár az emberek gonoszsága ró a vállaira. Szeressük gyakorlati eleven szeretettel, amely nem ismer egyéb életcélt, egyéb kedvtelést, mint az Ő akaratának a keresését és gondos óvatossággal kerül gondolatban, szóban és cselekedetben, még az árnyalati kérdésekben is mindent, ami az Ő atyai szívét megszoríthatná. Segíts, jó Atyánk, hogy mindnyájan megtanuljunk Téged ilyen módon szeretni.

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

KEDD

Előzőesti átgondolás. Holnap a megtestesült Ige iránt tartozó harmadik kötelességünkről fogunk elmélkedni, amely az Ő követésében áll. Látni fogjuk: 1. hogy Isten Őt követendő példa gyanánt állította közénk; 2. hogy e példa követése nemcsak szükséges, de könnyű is. — Elhatározzuk, hogy: 1. gyakran hasonlítjuk össze Jézus érzelmeit a mieinkkel, különösen a kereszt, a szegénység szeretetében; 2. minden cselekedetünk, elhatározásunk előtt megkérdézzük magunktól: mit tenne, mit határozna a helyemben Krisztus.¹⁵ Emlékgondolatunk az Üdvözítő mondása legyen: „Példát adtam nektek, hogy amint én cselekedtem, ti is úgy cselekedjetek.”¹⁶

Reggeli elmélkedés. Imádjuk az Isten fiát, aki lejött a földre, nemcsak azért, hogy minket megváltson,

¹⁴ Modus diligendi Deum est diligere sine modo.

¹⁵ Quid nunc Christus?

¹⁶ Exemplum dedi vobis, ut quemadmodum ego feci vobis, ita et vos faciatis. (Jo., XIII, 15.)

de azért is, hogy bennünket példájával a keresztény tökéletességre megtanítsa. Ő mielőtt tanainak hirdetésébe kezdett volna már át is élte azokat,¹⁷ eléje vágva a kifogásoknak, mintha azok a gyakorlati életben keresztülvihetetlenek volnának. Köszönjük meg e leereszkedését, s kövessük tanait buzgó lelkesedéssel.

ELSŐ PONT

Isten követendő példaként állította közénk szent fiát. Mikor Isten öröktől fogva meghozott végzésében elhatározta az Ige megtestesülését, a tökéletességnek olyan életpéldáját akarta szemünk elé állítani, amely után indulva biztosan eljuthatunk az örök boldogságra. A megtestesült Ige, mint ember, a gyakorlatban is valóra válva éli azokat a tanokat, amelyeknek tökéletességét ugyanő, mint Isten biztosítja. Erényei utánozhatók lesznek, mert hiszen ember gyakorolja őket; értékük kétségen felül áll, mert isteni fémjelzéssel kerültek forgalomba. Szent Bonaventura szerint: hogy az Ige földre szállt, hogy itt családi bizalmassággal társalgott az emberekkel, alávetette magát a fizikai élet törvényeinek: mindez azért történt, hogy mindenben példát adjon nekünk.¹⁸ Jézus szavai is ezt mondják: Én vagyok az út, amelyen haladnotok, az igazság, amelyet követnetek, az élet, amelyet élnetek kell.¹⁹ Szent Pál is kijelenti a rómaiakhoz írt levelében, hogy a válazottak csak abban a mértékben jutnak üdvösségre, amennyiben Jézus Krisztus vonásait hordják magukon.²¹ Ezért mondja Szent Bazil, hogy kereszténynek lenni nem más, mint Krisztust követni.²² Nyssai Szent Gergely szerint pedig csak az érdemli meg a keresztény nevet, akinek az élete Jézus Krisztus élet-

¹⁷ Coepit facere et docere. (Act., I, 1.)

¹⁸ Ad hoc nobis de coelo missus est Filius Dei, ut aperiret nobis vias virtutum, ut sicut ad imaginem eius naturaliter creati sumus, ita ad morum eius similitudinem per imitationem virtutis reformemur. (De inst., novit., XXXII, 1.)

¹⁹ Exemplum dedi vobis, ut quemadmodum ego feci vobis, ita et vos faciatis. (Jo., XIII, 15.)

²⁰ Ego sum via et veritas et vita. (Jo., XIV, 6.)

²¹ Quos praescivit, et praedestinavit conformes fieri imaginis Filii sui. (Rom., VIII, 29.)

²² Definitio christianismi est imitatio Christi. (Reg. fus. expl., 43.)

példájának másolata.²³ Szent Ágoston megvilágításában Jézus Krisztus azért jött le a földre, hogy a tökéletes élet példája legyen.²⁴ Jusztiniani Szent Lőrinc a tökéletesség mintaképének és minden erény kiteljesedésének mondja Jézus életét.²⁵ — Gondoltunk-e eddig erre az igazságra és igyekeztünk-e életünket Jézusé szerint kiformálni?

MÁSODIK PONT

Jézus példájának követése nemcsak szükséges, de könnyű is. — 1. A legnagyobb példakép ez! Szent Pál is int bennünket: „Kövessétek tehát, mint kedvelt gyermekek, az Isten példáját.”²⁶ Valóban: Lehet-e megtisztelőbb kötelesség az emberre nézve, mint az, amely egy Isten példájának követésére buzdítja. 2. Nem is kifogásolható ez a példakép, mert hiszen nehezen járhatónak mondhatja-e valaki azt az ösvényt, amelyen maga Jézus jár előttünk s amelyen az Ő kegyelme segít bennünket előre? 3. Olyan példakép ez, amelynek követése nehézséggel sem jár. Keresztelő Szent János életének komor aszkézise méltán elriaszthatná gyengeségünket, Ő azonban mindennapi, egyszerű életet élt: evett, aludt, dolgozott, mint akárki más; fáradt, nélkülözött, szenvedett, hogy a megpróbáltatás idején is mint példakép állhasson előttünk. Megértjük-e mekkora boldogság, hogy ilyen csodásan tökéletes mintakép áll a szemünk előtt? Figyeljük magunkat és gondoljuk el gyakran: vajjon Jézus így cselekednék, beszélne, így gondolkoznék-e? Hasonlít-e az övéhez az én szeretetem, szelídségem, türelmem, alázatosságom, összeszedettségem, áldozatkészségem? Igyekezzünk erre gondolni mindennap, minden órában.

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

SZERDA

Előzösti átgondolás. Imádjuk a Szűz méhébe alászállt Igét, a mi Főpapunkat, akit maga Isten rendelt

²³ Veram Christi appellationem habemus, si Christum vita nostra expresserimus. (De Perf. christ.)

²⁴ Venit Christus, ut exemplum vivendi daret.

²⁵ Est vita Jesu exemplar verum, perfectionis specimen, forma recta vivendi, religionis magisterium, cunctarumque norma virtutum.

²⁶ Estote imitatores Dei. (Eph., V, 1.)

erre a méltóságra és akiben már születése előtt is lángbuzgalom égett 1. Isten nagyobb dicsőségéért; 2. a mi üdvösségünkért. — Elhatározzuk: 1. hogy minden cselekedetünket Isten nagyobb dicsőségére ajánljuk s azért azokat a lehető legtökéletesebb módon végezzük; 2. minden tőlünk telhetőt megteszünk a lelkek megmentéséért és nagy gonddal munkáljuk saját lelkünk üdvösségét is. Emlékgondolatunk Szent Ignác szava legyen: Mindent Isten nagyobb dicsőségére.²⁷

Reggeli elmélkedés. Imádjuk a Szűz ölen a mi Istentől rendelt Főpapunkat.²⁸ Csodáljuk meg buzgalmát Isten dicsőségéért és az ember lelkének üdvösségéért. Adjunk neki hálát érte és kérjünk a magunk számára is részt ebből az apostoli buzgóságból.

ELSŐ PONT

A megtestesült Ige buzgalma Isten nagyobb dicsőségéért. Az Isteni Ige földreszállásának végső célja az volt, hogy az emberekkel Istent megismertette, megszerettette és ezáltal mennyei Atyjának dicsőségét szolgálja. Ez a cél adott tartalmat minden áldozatának, imájának, minden szenvedésének. Saját magával mitsem törődve, minden gondolata Isten nagyobb dicsőségére irányult. „Én nem keresem a magam dicsőségét.”²⁹ „Az én dicsőségem semmi.”³⁰ „Én tisztelem Atyámat.”³¹ Közeljünk szent tisztelettel a csodásan önzetlen szeretetnek e kútforrásához, tisztítsuk meg lángjaiban szándékainkat az ahhoz tapadó önző emberi tekintetek salakjától, amely olyan gyakran megfosztja azokat természetfölötti értéküktől. E szent tűz fényénél tanuljunk lelkesedni Isten dicsőségéért, amely iránt olyan közömbös ez a mi fáradt, tompa lelkünk... Tegyük fel magunkban, a megtestesült Ige példáján okulva, hogy a jövőben minden megmozdulásunk csak Isten nagyobb dicsőségét fogja szolgálni és egyetlen gondolattal, szóval vagy kíván-

²⁷ Ad majorem Dei gloriam.

²⁸ Christus non semetipsum clarificavit ut pontifex fieret, sed qui locutus est ad eum: ... Tu es sacerdos in aeternum. (Hebr., V, 56.)

²⁹ Non quaero gloriam meam. (Joann., VIII, 50.)

³⁰ Gloria mea nihil est. (Joann., VIII, 54.)

³¹ Honorifico Patrem meum. (Joann., VIII, 49.)

sággal sem fogjuk önszeretetünket, becsvágyunkat táplálni. — Boldog, aki Jézus példája szerint egész életével Istent szolgálja!

MÁSODIK PONT

A Megtestesült Ige buzgalma az emberek üdvösségéért. A testté lett Ige egyforma buzgalommal lángol Isten dicsőségéért és az emberek üdvösségéért, akiknek végeredményben az a rendeltetésük, hogy úgy földi, mint örökkétartó életük folyamán szeretettel, hódolattal szolgálják Isten dicsőségét. Az Ige már születése előtt is vágyva-vágyott rá, hogy segítségére jöhessen a veszendőbe indult emberi nemnek, hogy vele jót tegyen, szavaival, példájával oktassa, Szívének szeretetével magához ölelje, hogy kiontott vérének érdemeivel számára az elveszett mennyei boldogságot visszaszerezze. Ha már szentjeink, Isten kiválasztott barátainak lelkét is apostoli buzgalom emészti embertársaik lelkének megmentéséért, milyen izzó lehetett az a tűz, amely az Istenfiú lelkében már világrajövele előtt is égett és amely Őt megváltói működésének megkezdésére üzte — hajtotta: „Keresztséggel kell megkereszteltetnem s mily nehezen várom, míg beteljesedik?”³² Hogyan érthető, hogy mindezek megfontolása után is olyan kevésbé törődünk lelkünk üdvével, a körülöttünk élő bűnösök megtérítésével s nem buzgólkodunk jobban azon, hogy lelkünket magasabb tökéletességre segítsük? Kérjük a mi Jézusunkat: juttasson nekünk is abból az apostoli tűzből, amely az Ő szívét eltölti.

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

CSÜTÖRTÖK

Előzőesti átgondolás. Fontoljuk meg, hogy a földre szállt Fiúisten földi élete megtestesülésének első pillanatától kezdve az áldozatosság élete volt. Tegyük tehát elmélkedésünk tárgyává: 1. Jézus áldozatos életének első állomását. 2. Miért kell nekünk is szenvednünk? — Elhatározzuk: 1. hogy a szeretet gyakori fohászaival köszöntjük Jézust, az irántunk való szeretet áldozatát a

³² Baptismo habeo baptizari, et quomodo coarctor usquedum perficiatur. (Luc., XII, 50.)

Szüzanya ölen; 2. akaratunk és hajlamaink feláldozásával dolgozunk lelki életünk tökéletesítésén. Emlékgondolatunk Szent Pál mondása legyen: „Krisztus szeretett minket s odaadta magát értünk áldozatul, jóillatú áldozatul az Istennek.”³³

Reggeli elmélkedés. Imádjuk a Megtestesült Igét és ajánljuk fel Istennek mint áldozati ajándékot. Imálandó, szeretetreméltó ez az áldozati adomány. Az Atya kedvét leli benne,³⁴ az embernek az örök üdvösséget szerzi meg, az angyalok pedig ujjongó örömmel üdvözlik. Hódoljunk előtte mi is alázatos tisztelettel.

ELSŐ PONT

Jézus áldozatos életének első állomása. Szent Pál tanúsága szerint Jézus a világba lépven így szólt menygyei Atyjához: „Áldozatot és ajándékot nem akartál, de testet alkottál nekem. Az égő és bűnáldozatok nem tettek Neked. Akkor mondtam: Ime, lejövök.”³⁵ Vagyis: eljövök és feláldozom magam, hogy mint az Újszövetség áldozata eltöröljem az Ószövetség által- és égőáldozatait. Önként ajánlotta magát áldozatul Atyjának, hogy váltságdíja legyen üdvösségünknek, kiengesztelője az örök Igazságnak. Magára vette bűneink: gyengeségünk, gyávaságunk terhét s hogy ezekért elégtételt nyújtson, lemond isteni hatalmáról, gyenge gyermekké lesz, s nem átallja még azt sem, hogy akaratának teljes megsemmisítésével, az emberi tehetetlenség mélypontján kezdje megváltói pályafutását. — Ó imálandó, önkéntes áldozata a világ bűneinek! Hogyan áldjalak, hogyan szereselek eléggé! Szívemet emészti a szeretet, amikor látlak így szenvedni üdvösségemért: 1. annyi készséggel, úgyszólván késedelem nélkül látsz a munkához már életed első pillanatában; 2. annyi buzgósággal, úgy hogy e célra felhasználod egész lelkedet, egész testedet és minden erődet; 3. annyi kitartással, úgy hogy buzgóságod el nem lankad és meg nem fogyatkozik. Amilyen életed kezdete, olyan lesz további kibontakozása és befejezése. Meny-

³³ Christus dilexit nos, et tradidit semetipsum pro nobis oblationem et hostiam Deo. (Eph., V, 2.)

³⁴ In te complacui. (Marc., I, 11.)

³⁵ Hostiam, et oblationem noluit: corpus autem aptasti mihi: holocausta pro peccato non tibi placuerunt. Tunc dixi: Ecce venio. (Hebr. X, 5.)

nyire igaza van Szent Pálnak, amikor mondja: „Mert nem olyan Főpapunk van, aki nem tudna részvétellel lenni gyöngeségeink iránt!”³⁶ Jézus annyi részvétellel van irántunk, hogy megmentésünkért teljesen odaadja magát, és csak azért élt, hogy a mi áldozatunk lehessen. Ó mily csodálatraméltó vagy, isteni Jóság! Mily szeretetreméltó! Ó, miért szerettünk Téged oly kevésbé!

MÁSODIK PONT

Miért kell nekünk is szenvednünk? Földi életünk rendeltetése: 1. hogy Jézus példáját kövessük. Ő a mi mintaképünk s nem lehet keresztény az, aki nem az Ő nyomdokait követi. 2. Hogy bűneinkért eleget tegyünk. Vajjon eddigi életünk napjait ilyen irányban használtuk-e fel? Nem fogják-e romlásunkat okozni a felhasználatlanul elröppent évek, a jóvá nem tett bűnök? 3. Szervednünk kell továbbá azért is, mert erényeink nem lehetnek megbízhatók, ha akaratunkat meg nem edzi az áldozathozatal kényszere, szenvedések sokfélesége, ha az feltétlenül úrrá nem lesz lelkünk birodalmában és parancsolni nem tud érzékeknek, hajlamoknak. A vihar-edzett akarat fennhatósága nélkül törekeny a mi tisztaságunk, erőtlenek az elhatározásaink, nádszál a türelmünk és ideig-óráig tartó a buzgóságunk fellángolása. Nincs tehát üdvösség, áldozat, szenvedés nélkül s nem lehetünk kedvesek Isten előtt, ha nem járjuk az áldozat és kötelességteljesítés meredek, sziklás útjait. De bátorság! Jézusunk kegyelme az áldozatok, a szenvedés terhét is eddissé, könnyűvé tudja tenni.

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

PÉNTEK

Előzőesti átgondolás. Holnap Jézus kezdődő, rejtett életéről fogunk elmélkedni s meggondoljuk: 1. hogy ez az ájtatosság kedves Isten előtt; 2. megtisztelő Szűz Máriára. — Elhatározzuk: 1. hogy többször fogjuk gyakorolni ezt az ájtatosságot; 2. Különösen reggelenként köszöntjük Jézust e szavakkal: O Jesu, vivens in Maria.

³⁶ Non enim habemus pontificem, qui non possit compati infirmitatibus nostris. (Hebr., IV, 15.)

Jézus, aki Máriában élsz! Emlékgondolatul e szavak lesznek: O Jesu, vivens in Maria.

Reggeli elmélkedés. Imádjuk Jézust, aki a mennyország dicsőségéből leszállva helyet foglal a legszentebb Szűz ölében. Mária az egyetlen teremtmény, akiben Teremtője kedvét lelheti, mert ő az egyedüli, akit soha nem érintett a bűn szennye, aki mindenkoron mentes maradt a gonosz ellenség uralmától. Kérjük a kegyelmet, hogy jól megérthessük ennek a misztériumnak a fenségét.

ELSŐ PONT

Ez az ájtatosság kedves Isten előtt. Nincs és nem is volt olyan szív a világon, amelyben az Örök Szentség, az Ige annyi gyönyörűségét találta volna, mint Szűz Mária Szívében. Azért kívánatos annak makulátlan vérével táplálni saját emberi testét. Ez az az erőforrás, amelyből földi életének első percétől kezdve táplálkozott, az az oltár, amelyen Atyjának első szeretetáldozatát bemutatta. Lehetséges volna-e hát, hogy kedvteléssel ne nézzen le reánk, ha ugyanez oltár előtt leborulva, a hála elragadtatásával övezné azt a legtisztább emberi, anyai szívet, amely az „Ime, az Úr szolgálóleánya” pillanatában a megváltás nagy művének lett közvetítőjévé?

MÁSODIK PONT

Ez az ájtatosság megtisztelteti Szűz Máriát. Minthogy Szűz Mária legnagyobb dicsősége a Megtestesülés titkának valóraváltásában vállalt közreműködése volt, érthető módon a legnagyobb megtiszteltetést most is anyaságának tisztelete jelenti rá nézve, elsősorban talán anyaságának ama időszakáé, amelynek folyamán a legteljesebb fizikai egységben élt Fiával, amikor a Fiú istenségenek fénysugarai dicsfényt vontak a vele egyet képező anya homloka fölé is. Szűz Mária anyaságának ezt az időszakát szemlélve értjük meg igazán, hogy nem hódolhatunk Jézus előtt úgy, hogy tiszteletünk figyelmen kívül hagyja Szűz Máriát. Nem szerethetjük Jézust anélkül, hogy Édesanyját is ne szeretnők. Nem kérhetjük Jézus oltalmát anélkül, hogy bele ne fogoznánk Mária segítő anyai kezébe. A szeretet, a kegyelem egyrésze ez. Ne felejtkezzünk meg róla soha, amikor Jézushoz indulunk!

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

SZOMBAT

Előzőesti átgondolás. Holnap olyan titokról fogunk elmélkedni, amely a legnagyobb fokban vígasztaló Szűz Máriára nézve: meggondoljuk, hogy a mi Urunk őt tette meg kegyelmeinek kincstárosává s reá bízta, hogy azokat az emberek közt kiossza. Szűz Mária meg is felel e hivatásának: 1. közbenjár értünk; 2. szent befolyásával irányítja lelkünket. — Elhatározzuk: 1. Gyakran fordulunk Szűz Máriához, a kegyelmek osztogatójához; 2. bizalommal kérjük segítségét nehéz ügyeinkben. Emlékgondolatunk Szent Bernát szavai lesznek: Isten minden kegyelmét Mária útján akarja hozzánk juttatni.³⁷

Reggeli elmélkedés. Imádjuk a földreszállt Jézust, aki kegyelmeinek özönével árasztja el földi életének közvetítőjét, Szűz Máriát. A tökéletesség magas fokára emeli kiváltságos tulajdonságait, amelyeket az szeplőtelen fogantatásának percétől magával hozott a világra. Megvilágosítja értelmét, erősíti akarátát, a természetfölötti adományok hiánytalan teljességével ruházza fel lelkét és őreá bizza kimeríthetetlen gazdagságú kegyelmekincstárának kezelését is. — Köszönjük meg Jezusnak, hogy anyai szívet bízott meg kegyelmeinek kiosztásával.

ELSŐ PONT

Szűz Mária közbenjár értünk. Bizonyos, hogy Szűz Mária az égben nagyon jól tudja, minden egyes gyermekének mire van szüksége. Látja imáit, cselekedeteit, a veszélyeket, amelyek környezik. Iseri vágyait, gondolatait s anyai szívének szeretetével őrködik fölötte. Szűz Mária mindenkiért közbenjár ugyan, de elsősorban mégis csak azokra van különös gondja, akik gyermeki bizalommal futnak oltalma alá és ragaszkodó szeretettel csatlakoznak ahhoz az imához, amely millió meg millió szívből száll a nap minden órájában az ég felé: „Asszonyunk, Szűz Mária, Istennek szent Anyja, imádkozzál értünk, bűnösökért, most és halálunk óráján. Amen.” Hogy tudna ő, a mi Anyánk, ellenállni ennek az alázatos kérésnek? — A katakombák néhány festménye szent Fia előtt állva, könyörgő tartásban ábrázolja Szűz Máriát. Ez az ő megszokott tartása: szüntelenül ke-

³⁷ Deus nos totum habere voluit per Mariam.

gyelmeket kér és kap földi gyermekei számára. Ki tudná felérni gondolattal: mivel tartozunk mi Szűz Máriának? Áldjuk és szeressük az ő anyai irgalmasságát, mert hiszen valóban: sohasem lehetett hallani, hogy valaki, aki az ő segítségét kérte, magára hagyatott volna.

MASODIK PONT

Mária szent befolyásával irányítja lelkünket. 1. „Szűz Mária több világosságot kapott Istentől, mint a kerubok” — mondja Boldog Grignon de Montfort. Ő a bölcsesség temploma, mindenek közt legilletékesebb tehát rá, hogy értelmünket megvilágosítsa, tévedéseinket eloszlassa és sugallataival gondolatainkat irányítsa. Ezért figyelmeztet bennünket liturgiánkban az Egyház, hogy kételyeinkben őhozzá forduljunk, sőt boldognak mondja mindazokat, akik Szűz Máriát választották tanácsadójuknak.

2. Mária nem elégszik meg azzal, hogy értelmünket irányítsa, de szívünknek is kormányzója kíván lenni, és tulajdonképpen ez az ő feladata. Anyai szívének gyengéd jóságával magához vonz és vezet bennünket. Csupa irgalom, csupa jóság ő. Szent Bernát szerint: „Semmi keménység, semmi szigorúság nincs benne.” Senkit nem riaszt el magától, még a legnagyobb bűnöst sem. Ellenkezőleg: úgy látszik, mintha éppen azokhoz a gyermekeihez hajolna le leggyengédebb részvétellel, akik esés közben legjobban besározták magukat, legjobban lerongyolták lelkük köntösét. Valóban a bűnösök menedéke ő! Lecsillapítja szenvedélyeinket, megfélemezi érzelmeinket, felébreszti érdeklődésünket a természetfölötti szépségek iránt. Van-e köztünk valaki, aki Szűz Mária oltalma alá helyezkedett és nem érezte az ő anyai kezének megnyugtató símogatását a szomorúság, a kísértés órájában? S vajjon mindnyájan hálát adtunk-e neki ezért?

3. Mária anyai szeretetének gondosságával oltalmaz minket minden veszélyben. Éber figyelemmel őrködik felettünk, kézenfogva vezet bennünket az élet útjain, támogat, ha megtántorodunk, felemel, ha elbukunk. — Vizsgáljuk meg magunkat: hiszünk-e komolyan Szűz Mária ezen anyai gondoskodásában? Bizalommal fordulunk-e hozzá életünk különféle viszonyai közt? Másokat is rátanítunk-e erre a bizalomra?

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

ADVENT NEGYEDIK VASÁRNAPJA

Szent Lukács III. 1—6.

Tiberius császár uralkodásának tizenötödik esztendejében pedig, mikor Poncius Pilátus helytartója vala Judeának és Heródes negyedes fejedelme Galileának, Fülöp, az ő testvére pedig negyedes fejedelme Itureának és Trachonitis tartománynak, és Lizániás negyedes fejedelme Abilinának, Annás és Kaifás főpapok alatt, lőa az Úr igéje Jánoshoz, Zakariás fiához a pusztában. És elméne a Jordán egész környékére, hirdetvén a bűnbánat keresztségét a bűnök bocsánatára, amint írva vagyon Izaiás próféta beszédeinek könyvében: A pusztában kiáltónak szava: készítsétek az Ur útját, egyenesítsétek az Ő ösvényeit. Minden völgy betöltetik, minden hegy és halom megalacsonyíttatik; és a görbék egyenesekké lesznek és a göröngyösök síma útakká; és meglátja minden test az Isten üdvösségét.

Előzbesti átgondolás. Megértve a mai evangélium szavát, amely arra int bennünket, hogy elkészítsük a körünkbe érkező Megváltó útjait, fontoljuk meg: 1. milyen szent kötelességünk karácsony elközelgő ünnepére különleges módon is elkészülni; 2. és hogy miképpen végezzük ezt az előkészületet? — Elhatározzuk: 1. hogy fokozott összeszedettségben töltjük azt az időt, amely karácsonytól még elválaszt bennünket és igyekszünk minél tökéletesebben ellátni napi kötelességeinket; 2. figyelünk Isten minden sugallatára, amellyel valamely áldozatot kér tőlünk és azt készséges szívvel vállaljuk. Emlékgondolatunk az evangélium szava: „Készítsétek az Ur útját, egyenesítsétek az Ő ösvényeit.”¹

Reggeli elmélkedés. Imádjuk a testté lett Igét, aki vágyva-vágyik ama perc után, amelyben megjelenhetik az emberek közt, hogy őket üdvözíthesse.² Közeledjünk

¹ Parate viam Domini, rectas facite semitas ejus. (Luc. III, 4.)

² Qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit de Coelis. (Sym. Nic.)

szent tisztelettel e nagy titokhoz, amely Szent Pál szavai szerint: „testben kinyilatkoztatott, Lélek által igazoltatott, angyaloknak megmutatott, pogányoknak kihirdetett, világszerte hittek benne, felvételét dicsőségben.”³ Nem méltányos-e, hogy egy ilyen nagyszerű titok megünneplésére lelkünk megújulásával készülünk?

ELSŐ PONT

Milyen legyen közelebbi előkészületünk karácsonyra? Amint Isten valamikor az angyalokat küldte, hogy az embereknek Jézus születését hírül vigyék, úgy küldi most Egyházát, hogy az advent kezdetétől fogva intsék a híveket: „Készüljete fogadni az Urat, akinek jönnie kell!”⁴ A mai napon az Egyház ismételten felemeli szavát és fokozott hangsúllyal sürgeti: „Közeleg az ünnepélyes pillanat, jöjjetek, imádjuk őt.”⁵ — Hogyan is hódolhatnánk méltóképp a Gyermekek Jézusnak, ha nem igyekeznénk napról-napra összeszedettebbek lenni? Az értékek a jászol mellett csak szegénységet, kicsinységet fognak találni, szükséges tehát, hogy már jóelőre felerősítsük hitünket, szeretetünket, nehogy meginogjanak az elénk táruló szegénység láttán; sőt ellenkezőleg: a szalmaágyán pihenő szegény kisdobban is fel tudják ismerni Isten egyszülött Fiát, a Szentháromság második személyét, aki az Atya jobbján ül, akit az angyalok imádnak, a próféták által megjövendölt Megváltót, akit epedve várt hosszú évezredek reménykedése. A gyermek Jézus, aki ím nemsokára e világra születik, ég a vágytól, hogy a mi szívünkben is újra születhessék: ez a vágy azonban csak olyan mértékben teljesül, amilyen mértékben mi szívünket elkészítjük. A jól elkészített szívekbe bőségesen fogja hullatni békéjét, amelyet megígért a jóakarató embereknek: megadja nekik a szelídség és alázatosság szellemét, a szegénység és egyszerűség szeretetét; az Isten akaratára való teljes ráhagyatkozásra segít bennünket. Az elő nem készített szívek azonban természetesen nem alkalmasak e kegyelmek befogadására.

³ Manifeste magnum est pietatis sacramentum, quod manifestatum est in carnem justificatum est in spiritu, apparuit angelis, praedicatum est gentibus, creditum est in mundo, assumptum est in gloria. (I Tim. III, 16.)

MÁSODIK PONT

Melyek legyenek közelebbi előkészületeink karácsony ünnepére? Az összeszedettség, az életszentség és a röpmák gyakori használata. 1. Semmi sem távolítja el olyan könnyen a lelket Istentől, mint az elszórakozás, a gondolatok szétszórtsága. Idegen gondolatok kötik le ilyenkor a lélek érdeklődését, a földre irányítják tekintetét, amelynek pedig kizárólag Istent kellene keresnie.⁶ Amilyen mértékben közeledik tehát a nagy nap — karácsony napja — olyan mértékben kell őriznünk szívünket minden földi benyomástól. Ápolnunk kell benne a jászol Kisdedének, karácsony szellemének szeretetét és mindazokat az érzelmeket, amelyek alkalmasak rá, hogy örömet szerezzenek Annak, aki miértünk minden dicsőséget elhagyott. 2. Az összeszedettség mellett gondunk legyen életszentségünk öregbítésére. Éber figyelemmel őrizkedjünk a bűntől; minden cselekedetünket az isteni Kisded iránti gyengéd szeretet hassa át s ne engedjünk egyetlen napot sem elmúlni anélkül, hogy iránta való szeretetünket kisebb-nagyobb áldozatokkal ne bizonyítsuk. Mondjunk le Őerte pl. egy-egy vágyunkról, valamely ellenszenvünkről; önszeretetből vagy rossz hangulatból fakadó egy-egy szóról s mindezen áldozatainkat csokorba foglalva helyezzük a Kisded lábaihoz. Kérjük a Szentlelket, plántálja szívünkbe a buzgó áhítatnak, a gyengéd szeretetnek ama érzelmeit, amelyek a Szűzanya és Szent József, a pásztorok és a királyok szívét eltöltötte és amely ma is elevenen él a jámbor hívők és a szentek szívében. 3. A röpmák gyakori használata, amellyel az Üdvözítő utáni vágyódást növeljük nagyra szívünkben, legyen kiegészítője karácsonyi előkészületünknek. Az Egyház nagyszerű mintákat állít elibénk azokban a fohászokban, amelyekkel a patriárák és próféták fejezték ki forró vágyódásukat a megígért Messiás után: „Harmatozzatok, egek, onnan felülről, és csepegjék a felhők az igazat.⁷ Vajha szétszakítanád az egeket és leszállnál.⁸ Kérlek, Uram, küldd azt, akit küldeni

⁴ Venturum Dominum, venite adoremus. (Invit. adv.)

⁵ Dominus prope est venite adoremus (ibid.).

⁶ Non in commotione Dominus. (III Reg. XIX. 11.)

⁷ Rorate, coeli, desuper, et nubes pluant Justum. (Is. XLV, 8.)

⁸ Utinam dirumperes coelos et descenderes! (Is. LXIV, 1.)

akarsz.⁹ Mutasd meg nekünk, Uram, irgalmasságodat, s add meg nekünk szabadításodat.¹⁰ Mutasd meg csodás irgalmasságodat, hisz megmented a benned bízókat.¹¹ Mondjuk el gyakran és fűzzük hozzá Szent János fohászát: „Jöjj el Uram, Jézus!”¹² — Eltökélt szándékunk-e, hogy az itt átélmélkedett három mód szerint fogunk készülni karácsonyra?

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

HÉTFŐ

Előzbösti átgondolás. Elérkeztünk az év legnehezebb időszakához. Ez az az idő, amikor legégetőbb a nyomor. Következő elmélkedéseinkben a szegények iránti kötelességeinket fogjuk szemügyre venni. Meggondoljuk, hogy az irántuk való könyörületesség parancsa bennfoglaltatik 1. az emberiség legelemibb törvényeiben; 2. Jézus evangéliumának előírásában. — Elhatározzuk: 1. hogy könyörületesek leszünk a szegények iránt, főképp most, karácsony táján; 2. a szegényekben mindig Jézus szent személyét igyekszünk meglátni. — Emlékgondolatul szolgáljanak az isteni Mester szavai: „Bizony mondom nektek, amit egynek a legkisebb atyámfiai közül cselekedtek, nekem cselekedtetek.”¹³

Reggeli elmélkedés. Imádjuk a Szentlelket, aki az évszázadok folyamán nem szünt meg inteni a prófétákat, az egyháztanítókat és szónokokat, hogy a szegényekkel szemben tartozó könyörületességről beszéljenek. Mikor Tóbiás végső intelmekkel látta el fiát, ezeket mondta neki: „Fiam, hallgasd meg szavaimat és zárd azokat szívedbe, mint alapvető igazságokat: Légy könyörületes, amennyire csak lehet. Ha sok fölött rendelkezel, adj sokat, ha kevés fölött, add jó szívvel a keveset. Gazdag jutalmat biztosítasz így magadnak a szükség napjaira.”¹⁴ Hallgassuk tisztelettel e komoly szavakat, amelyek ilyen

⁹ Obsecro Domine, mitte quem missurus es. (Exod. IV, 13.)

¹⁰ Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam, et salutare tuum da nobis. (Ps. LXXXIV, 8.)

¹¹ Mirifica misericordias tuas, qui salvos facis sperantes in te. (Ps. XVI, 7.)

¹² Veni, Domine Jesu. (Apoc. XXII, 20.)

¹³ Amen dico vobis, quamdiu fecistis uni ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis. (Matth. 25, 40.)

¹⁴ Tóbiás IV, 7—10.

világosan állítják szemünk elé a szűkölködők iránti kötelességeinket. Kérjük a Szentlélek kegyelmét, hogy azokat kitörülhetetlenül bevéssé emlékezetünkbe.

ELSŐ PONT

A szűkölködők iránti könyörületességet az emberiesség legelemibb követelményei is előírják. Vaknak kellene lenni annak, aki tagadná, hogy sok a nyomor a világban. Itt munka nincs, vagy ha van: a kereset kevés arra, hogy megéljen belőle a család. Amott takarékos beosztással talán megélhetnének munkájuk után, de ott meg betegség teszi munkaképtelenné a családfenntartót vagy emészti fel a keresetet. — Régen tudott bizonyosság, hogy nyomor és betegség közös úton járnak; szomorú valóság, hogy könnyűszerrel csatlakozik hozzájuk utitársnak a bűn is. És éppen ez az a szempont, amely mindennél szigorúbb kötelességünké teszi, hogy törődjünk a szegényekkel és minden tőlünk telhető módon enyhítsük szenvedéseiket. Hiszen Isten gyermekei ők is, a mi testvéreink, elnézhetjük-e hát, hogy testileg, lelkileg elpusztuljanak, amíg minket jólét vagy legalább rendezett anyagi viszonyok védenek a nyomorral együtt járó testi-lelki szenvedésektől? Tudjuk-e, hogy majdan felelni fogunk testvéreinkért, akiket megmenthetvén nem mentettünk meg? Ne próbáljunk hát körmönfont kifogásokkal kitérni e ránk váró komoly kötelesség elől.

MÁSODIK PONT

A szűkölködők iránti könyörületességet kötelességünké teszi Krisztus evangéliuma is. Mindnyájan tudjuk, hogy Krisztus tanításának egyik sarkalatos törvénye a felebaráti szeretet parancsa és ennek a főágazata az, amely a szegények szeretetét teszi kötelességünké. Hogy könnyebbé tegye ránk nézve e kötelesség teljesítését, amely szöges ellentétben áll a mi lanyha önszeretetünkkel, Jézus olyan módot használ, amelynek kigondolására csupán az Ő nagy szeretete képes: kijelenti, hogy a szegények személyében őt magát támogatjuk szeretetünkkel s nekik tett szolgálatainkat olybá értékeli, mintha neki magának tettük volna azokat. Hangsúlyozza, hogy az utolsó napon a következő szózat fog elhangzani az Örök Bíró ítélőszékéről: „Éheztem és ennem adtatok; szomjúhoztam és innom adtatok; idegen voltam és befogadtatok engem; mezítelen voltam és felruháztatok; be-

teg voltam és meglátogattatok, fogságban voltam és eljöttetek hozzám.”¹⁵ Az evangéliumnak e szavaiból felismerhetjük a szegények nagy méltóságát és megérthetjük belőlük, hogy a szegények személyében magát Jézus Krisztust kell látnunk.

Vizsgáljuk meg magunkat: vajjon minket is ez a gondolat hat-e át a szegényekkel szemben? Nem idegenkedünk-e tőlük? Nem vetjük-e meg őket? Irántuk való szeretetlenségünket nem igyekszünk-e az ő hibáik: restségük, élheterlenségük, könnyelműségük stb. kidomborításával igazolni? Gondolunk-e rá, hogy irántuk való kötelességeink még ebben az esetben sem szűnnek meg s akár a legvisszataszítóbb szegényben is a mi Üdvözítőnk s legfőbb Bíránk küldöttét kell látnunk? — Igyekszünk keresztény testvéri érzelmeket ébreszteni szívünkben a szegények iránt.

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

KEDD

Előzőesti átgondolás. Holnapi elmékedésünkben át fogjuk gondolni: 1. hogy az alamizsna a legalkalmasabb eszköze a szegények megsegítésének; 2. hogyan tudnánk még jobban a szegényeken segíteni? — Elhatározzuk, hogy segítünk: 1. alamizsnával, 2. jó szóval és személyes szolgálattal. — Emlékgondolatunk lesz a fohász: „Jézus, a szegények atyja, irgalmazz nekünk!”¹⁶

Reggeli elmékedés. Imádjuk Üdvözítő Jézusunkat, aki sugalmazásaival a felebaráti szeretet különféle intézményeit kelti életre Egyházában. Valóban, az irgalmasság cselekedetei aranybetűkkel feljegyzett, soha el nem értéktelenedő gazdagságát képezik Egyházunknak. Simuljunk szeretettel a Szegények Atyjának szívéhez s merítsünk belőle részvevő szeretetet a szenvedők, a szegények iránt.

ELSŐ PONT

Az alamizsnálkodásról. Az alamizsna a legáltalánosabbban elfogadott módja a szegények megsegítésének. Hiába száll sikra ellene egynémely vakmerő modern irányzat azzal érvelve, hogy az alamizsna csak az arra

¹⁵ Máté XXV, 35—36.

¹⁶ Jesu, Pater pauperum, miserere nobis!

rászorulóknak ad tápot s erkölcsi szempontból súlyos károkat okoz. Hogy a szegénység a helytelen társadalmi rendszer terméke, amelyet csak új berendezkedés tüntethet el: a szegényen mindenestre többet segít az alamizna, amely legalább pillanatnyilag segít nyomorán, mint a nagyhangú ígéretek, amelyek egy eljövendő társadalmi rendszer délibábját csillogtatják meg a nélkülözők szeme előtt. Az alamizsnálkodás legjobb módja kétségtelenül az, ha közvetlenül adjuk át adományainkat az arra rászorulóknak, akikkel így közvetlen érintkezésbe jutunk. Vigyáznunk kell azonban, hogy megtéveszteni ne engedjük magunkat olyan panaszok által, amelyek nem felelnek meg a valóságnak. Amennyiben magunknak nincs módunk rá, hogy személyesen győződjünk meg szegényeink viszonyai felől, helyesen tesszük, ha az egyházközségi szegénypénztárba fizetjük be adományainkat vagy valamely jótékonyági szervezet munkájához csatlakozunk, amely szegény családok, betegek, gyermekek, vagy az elhagyott ifjúság gondozását tette feladatává. Hogy mit, mennyit adunk, az olyan kérdés, amelyre csak lelkiismeretünk adhat kielégítő választ, szem előtt tartva azt, hogy adakozni nem kedvtelés, de kötelesség s Isten előtt akkor lesz rangértékű a mi alamizsnánk, ha nemcsak feleslegeinkből juttatunk a szegényeknek, de személyes kényelmünkről, kedvteléseinkről, sőt esetleg nélkülözhető szükségleteinkről is készségesen lemondunk azért, hogy másokon segíthessünk. Ha nemcsak kivonni nem akarjuk magunkat az adakozás kötelezettsége alól, de Jézusunk szeretetétől hajtva keressük is az alkalmat, hogy mással jót tehesünk. — Szem előtt fogjuk tartani ezt a gondolatot?

MÁSODIK PONT

Egyéb jócselekedetéről, amelyekkel a szegények segítségére lehetünk. Az alamizna nem az egyetlen eszköz, amellyel a szegényeken segíthetünk. Van ezen kívül a segítségnek több módja, amelyek közül a következőket említjük meg:

1. A jó tanács. Szegényeink a legtöbb esetben tudatlanok és gyakran sejtelmük sincs róla: hogyan javíthatnának helyzetükön? Gyakran még az eléggé kézenfekvő eszközöket sem látják meg, amelyekkel pedig talán segíthetnének életviszonyaikon. Helytelen a felfogásuk a tisztaság, a higiénia, a táplálkozás, a gyermekek nevelé-

se kérdésében. Nem tudják hova forduljanak segítségért, ha méltatlan sérelem éri őket. — Mennyit segíthet itt egy útbaigazítás, egy ügyes, jó tanács!

2. Utánjárás. A jó tanács azonban egymagában nem mindig elég. A szegénynek gyakran sem ideje, sem rátermettsége nincs ahhoz, hogy megvalósítsa azt, amit tanácsainkból tanult. Kezére kell hát járnunk, útmutatással, utánjárással hozzásegítenünk, hogy szavaink, tanácsaink praktikus valósággá váljanak. Nem adhat értékesebb alamizsnát senki, mint aki idejét, személyes szolgálatát adja ajándékuul szűkölködő embertestvéreinek.

3. Rendszeres látogatás. Rendkívül hasznos munkát végez az, aki rendszeresen látogatja a szegényeket. Eme gyakori látogatások kapcsán nyílik csak alkalmunk rá, hogy alaposan megismerjük szegényeink életkörülményeit, esetleges hibáikat, mulasztásaikat. Nem végezhünk alapos munkát, ha csak futólag, távolról ismerjük őket. Látogassuk meg hát őket gyakran, közeledjünk hozzájuk derűs, barátságos arccal; legyünk hozzájuk jók, tapintatosak s ne felejtsük soha, hogy ha tépett, sáros is a gypajuk: Jézus Krisztus kedves bárányai ők, akikért mi fogunk felelni, a Jó Pásztor előtt. — Keressük az alkalmat, hogy lelkiekben is hasznukra lehessünk: beszéljünk nekik szerény, óvatos tapintattal Istenről, Jézusunk nagy szeretetéről, vallási kötelességeinkről, vasárnapi szentmiséről, gyónásról, áldozásról.

Képzelnétek-e gazdagabb jutalmát fáradozásainknak, mint ha akár csak egyetlen lelket is oda tudnánk vezetni az Úr Jézus szerető Szívéhez?

Elhatározás és emlék gondolat, mint fentebb.

SZERDA

Előzbösti átgondolás. Holnap a fényűzésről fogunk elmélkedni s meggondoljuk: 1. hogy a fényűzés a szegények ellensége; 2. hogy küzdeni fogunk ellene. — Elhatározzuk: 1. hogy korlátozni fogjuk elkerülhető kiadásainkat; 2. egyszerűségre fogunk mindenben törekedni. Emlékgondolatként szolgáljanak az Üdvözítő szavai: „Boldogok a lelki szegények, mert övék a mennyeknek országa.”¹⁷

¹⁷ Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum coelorum. (Matth. V, 3.)

Reggeli elmélkedés. Imádjuk Jézust a betlehemi jászolban. Világalbálásának első percétől fogva már példájával is elítélte a fényüzést s hogy velünk is megértesse: mennyire ellenszenves neki az elpuhult fényezés. Életének kiindulási pontjává is a szélsőséges szegénységet teszi: otthon nélkül, idegen istállóban születik, barmok jászolában, szalma a fekvőhelye. Szegénységének részesévé teszi Máriát és Józsefet is, mint ahogy később is előszeretettel vezeti kiválasztott híveit ezen az úton s elsősorban azokat nevezi boldogoknak, akik nem kötik szívüket földi értékekhez. — Csodáljuk meg Jézus szándékait és kérjük a kegyelmet, hogy azokat mindinkább megérthessük.

ELSŐ PONT

A fényezés a szegények ellensége. Azt még csak szívesen veszik az emberek, ha az alamizsnázkodás szépségéről beszélünk nekik, azt azonban már nem szeretik hallani, ha az alamizsnaadást mint kötelességet állítjuk eléjük. Azt hiszik, hogy a jótékonykodás érdem, amelyért jutalom és dicsőség vár rájuk s nem kötelesség, amelynek elmulasztása Isten haragját vonja maga után. Ha adakozniok kell, mindig kész a kifogás: megcsappant a jövedelmük, drága az élet, gondoskodniok kell saját maguk és gyermekeik jövőjéről stb. Hogy pedig mindezek milyen kevésbé helytálló kibúvók, arról meggyőződhetünk, ha kissé szemügyre vesszük akárcsak a középosztály vagy az egyszerűbb társadalmi rétegek életnívóját is. Mennyi fölösleges kiadás étkezésben, ruházatban, szórakozásban! Hány jobb sorsra rendelt fillért, pengőt nyelt el a sok divatos lim-lom, amelyet ma szépnak mondanak a divat rabszolgái s amely holnap mint nevetséges, értéktelen ócskaság már szemétkébe kerül! Hát még ha a kifinomult életigények hihetetlen pazarlásait kezdenénk részletezni s betekintենék a csipkék — selymek — pezsgők, a léha mulatozások világába! — Az igények megnövekedése az a zsarnok, amely igája alatt tartja a világot s elfordítja az emberek szívét a felebarát nyomorúságaitól. Hogyan is gondolhatna jótékonykodásra az, akinek az igényei nagyobbak, mint a jövedelme és aki ennek következtében úgymint hiánnyal zárja az évi számadásait. — Nincs-e hát igazunk, mikor azt mondjuk, hogy a fényezés legnagyobb ellensége a szegényeknek s megöli a köteles felebaráti szeretetnek? — Gondolkodtunk már ezen?

MÁSODIK PONT

Küzdenünk kell a fényűzés ellen. 1. Igényeink bizonyos fokú megnövekedése eltérít bennünket a szegények iránti kötelességeink teljesítésétől és így Üdvözítőnk haragját vonja le ránk, az Örök Bírót, aki az utolsó napon átokkal fogja sújtani mindazokat, akik nem jöttek segítségére akkor, amikor éhséget, szomjúságot, nélkülözést szenvedett szegény embertestvéreink személynében. Ezt az igazságot nagyon komolyan elmélkedjük át, hiszen lelkünk üdvössége függ tőle. — 2. A fényűzés megbotránkoztatja a lelkeket és gyakran komoly társadalmi zavaroknak lehet felidézője. Mindenki tudja, hogy a mai társadalom békéjét is komoly veszélyek fenyegetik. Az osztályellentétek kiélesedtek. A szegények, az elnyomottak rétegeit üzérkedő elemek izgatják a jólétben élő osztályok ellen. És azok hogyan állnának ellent a gyűlöletre szításnak, mikor már amúgy is keserűséggel van teli a lelkük azok iránt, akik tobzódó jólétük közepett lelketlen közönnyel fordulnak el az ő kiáltó nyomoruktól? — 3. A nagy jólét, a fényűzés komoly erkölcsi veszélyeket rejt magában. Könnyen kevélylé, érzékiessé, ellenállásra alkalmatlanná teszi az embert. Vágyai túlságos kielégülést találnak a földiekben s elveszti fogékonyságát a magasabb, nemes életcélok iránt. — 4. Nincs az a vagyon, az a jövedelem, amelyet a fényűzés telhetetlen molochja fel nem emésztene s az igények megnövekedésének rendszerint súlyos anyagi katasztrófák a kísérői. — Mindezeket számításba véve nem észszerű-e, hogy küzdjünk az igények megnövekedése ellen s szeressük azt a szerény egyszerűséget, amelyre a názáreti ház példája tanít bennünket?

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

CSÜTÖRTÖK

Előzőesti átgondolás. Közeledünk karácsony szent ünnepéhez. Ez alkalommal a liturgikus évről fogunk elmélkedni, meggondolva: 1. hogy mennyire kell szeretnünk liturgiánk szépségeit 2. hogy fel kell használnunk azokat a kegyelmeket, amelyekben általa részesülünk. Elhatározzuk: 1. hogy ebben az évben több fegyellemmel fogjuk kísérni Egyházunk liturgiáját; 2. igyekezni fo-

gunk, hogy ünnepeink jelentőségét lélekben átéljük. — Emlékgondolatunk a zsoltáros szava legyen: „Mily kellemesek a te hajlékaid, seregeknek Ura!”¹⁸

Reggeli elmélkedés. Imádjuk a Szentlelket, mint Egyházunk liturgiájának sugalmazóját. Hiszen az Egyház az ő befolyásának engedelmeskedve állította össze a csodásan nagyszerű ünnepeknek azt a sorozatát, amely évről-évre fenséges vonásokban állítja szemünk elé az Úr Jézus, a Szeplőtelen Szűzanya és a szentek életének emlékét. Ő sugalmazta azokat a szavakat és szertartásokat, amelyek mindennél alkalmasabbak arra, hogy lelkünket felemeljék és oktassanak bennünket. — Adjunk hálát a Szentléleknek e sugalmazásért, amellyel húsz évszázad óta olyan sok lelket emelt fel és vezetett Isten közelébe.

ELSŐ PONT

Szeressük liturgiánkat. A liturgikus év eleven nap-tár, amely az esztendő minden napján szent hitünknek más-más titkát ünnepli és ünnepelteti meg velünk. Az ünneplés központja maga Jézus Krisztus, mellette azonban sorra kerülnek ebben a misztikus körforgásban Istennek összes művei: az ószövetség népeinek hűsvétja és pünkösdjé; az Isten Igéjének megtestesülése; az Eucharisztia; a Szentlélek kiáradása; az Isten legszentebb Anyjának elmondhatatlan dicsősége az angyalok fényessége; a szentek küzdelme és diadala — olyképpen, hogy a patriarkák idejéből kiindulva a kinyilatkoztatott törvényen keresztül a Szeretet áldozatának végső beteljesedéséig egyetlen olyan útjelző mozzanata sincs az emberiség Istenhez közelgő vándorútjának, amelynek emlékét Egyházunk elevenen nem tartaná liturgiájában. És teszi ezt olyan mélyreható drámai közvetlenséggel, hogy a lélek az egyházi év liturgiáján keresztül szemlélője lehet annak a mindennél fenségesebb folyamatnak, amely a világtörténelem évezredein keresztül az embernek végső célja: az Isten felé való vándorlását jelzi. Megismerteti velünk Dávid király zsoltárait, az Ószövetség prófétáinak vágyódó fohászait, jövendöléseit. Istentől ihletett lelket állít liturgiája szolgálatába és az ő szavaikkal, az ő

¹⁸ Quam dilecta tabernacula tua, Domine virtutum! (Ps. LXXXIII, 2.)

művészetük nyelvén tanít meg bennünket Isten dicséretére, az Ő fenségének megsejtésére. — Ismerjük meg, szeressük liturgiánkat!

MÁSODIK PONT

Használjuk lelkünk javára a liturgiából kiáradó kegyelmeket. Tévedés volna azt hinnünk, hogy a liturgia merőben csak jelkép, pusztá külsőség. Ellenkezőleg: eleven valóság, amely virágzó, lüktető életté akarja tenni lelkünkben szent vallásunknak azt a misztériumát, amelyet szemünk elé állít.

Az advent a várakozás, a titokzatos, szent vágyódás érzelmeivel telíti lelkünket. Karácsony az isteni gyermek jászolához vezet és a gyengéd, bensőséges örömmel a felébresztője. A nagybőjt fenségesen komor időszaka az Üdvözítő szeretetének döbbenetes mélységeit tárja szemünk elé és az ő vérbe, sebekbe öltözött, elgyötört testének, megtört tekintetének látása újra meg újra szégyennel, utálattal tölt el bennünket bűneink iránt s mélységes, fájó bűnbánatra indítja szívünket. A feltámadás allelujája az öröm diadalmas ujjongását váltja ki lelkünkben s úz, hajt, hogy Magdolnával odaboruljunk a feltámadott Üdvözítő elé és a boldogság feltörő könnyeivel áztassuk a lábai nyomát. A mennybemenetel dicsősége nem nyit-e új távlatokat előttünk, melyeket eddig nem ismertünk vagy amelyekre vajmi ritkán gondoltunk? A pünkösdi Lélekszállás nem kelti-e bennünk az új erőrekapás, a bizakodó előrenézés érzését, amely mintha az idén mindig egy fokkal elevebb volna a tavalyinál? Vagy az Oltáriszentség ünnepén, az úrnapi körmenet diadalmas harangzúgása közepett nem értjük-e meg tisztábban, mint egyébkor, hogy milyen megbecsülhetetlen ajándékot adott nekünk az Úr halála előestéjén? Nem az újság erejével hat-e ilyenkor mérhetetlen lelki gazdagságunk tudata? Szűz Mária minden ünnepe is új meg új vonásait tárja elénk mennyei Édesanyánk szépségének, jóságának, kedves szentjeink pedig, valahányszor ünnepeljük őket, minden alkalommal mintha közelebb férköznének lelkünkhöz?

Eléggé nagyra becsültük-e a liturgikus évből kiáradó kegyelmeket? Igyekezünk-e hatásukat állandósítani?

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

PÉNTEK

Előzőesti átgondolás. Miután elmékedtünk Jézus és Szűz Mária életéről, holnap azt fogjuk átgondolni, mennyire Jézussal egyesült élet volt Szűz Mária élete, ez a 1. bensőséges, 2. szeretettől áthatott, 3. Jézus követésére beállított élet. — Elhatározzuk: 1. hogy fegyelmesszük lelkünket s nem engedjük túlságos érdeklődéssel bekapcsolódni a világ dolgaiba, amelyek elvonhatnák figyelmét a természetfölöttiek gondolatvilágától. 2. Gyakran fölíndítjuk magunkban az Isten szeretetének érzelmeit és igyekszünk Jézus példája szerint kialakítani lelkünket. — Emlékgondolatunk Szűz Mária szava legyen: „Örvendez az én szívem Megváltó Istenem felett.”¹⁹

Reggeli elmékedés. Imádjuk a testté vált Igét, aki Szűz Máriát választotta tabernákulumának. Csatlakozunk az angyalokhoz, akik Őt itt imádják, de még inkább Szűz Máriához, aki annak a szívnek a lángoló szeretetével hódolt Megváltó Istenének, amelynél tisztább, szentebb szív sohasem dobogott ember kebelében.

ELSŐ PONT

Szűz Mária élete a lelkiekre irányuló bensőséges élet volt. A földön élő embereknek kétféle életmód közt van választása: a külsőségekben kimerülő világias élet és a lelkiekre irányuló bensőséges élet közt. Az első állandó kifelé élést jelent s a világ örömeinek, a föld javainak hajhászásában merül ki. A második Isten akaratát, a lélek javát keresi s földi kötelességeiben is csak eszközt lát arra, hogy általuk Isten tetszését megnyerje s neki örömet szerezzen. — Vajjon a szent Szűz melyiket választotta a két életmód közül? — A föld múlt örömeivel, lidércfenyek után futó kapzsiságával mit sem törődve, lelke egyedül Istenben élt, benne találta meg boldogságát.²⁰ Minden öröme az volt, ha Jézusra gondolhatott; csak az Ő szeretetét, az Ő tetszését kereste.²¹ Ó milyen semminek, milyen alacsonynak tünnek fel előtte a földi élet hiú örömei, milyen méltatlannak arra, hogy a vég-

¹⁹ Exultavit spiritus meus in Deo salutari meo. (Luc. I, 47.)

²⁰ Quidquid Deus non est nihil est, et pro nihilo computari debet. (Imit.)

²¹ Deus meus et omnia.

telenség méreteire beállított emberi szív azokban keresse kielégülését! — És én? Vajjon bensőséges életet élek-e? Gondolok-e gyakran Isten jelenlétére? Isten velem van s végtelenségével mindent betölt, gondviselésével mindent kormányoz, szeretetével mindent átölel és én hálátlanul olyan gyakran megfélelkezem róla, aki rólam soha meg nem feledkezik. Gondolataim szerte csaponganak, nem röstelnek silány, értelmetlen földi hiúságokkal bibelődni, esztelen gyermek módjára, a képzelet üres, tarka képei után futnak, csak éppen a lélek ünnepeles csendjétől félnek, ahol pedig a Te jelenlédnek kimondhatatlan boldogságát élvezhetnék, én Istenem! Ó, vajjon mikor jön el az ideje annak, hogy egyedül csak Istenben találom minden örömet s csupán csak Őerte, egyedül Őerte akarok élni?

MÁSODIK PONT

Szűz Mária élete szeretettől áthatott élet volt. Szűz Mária lelkét az erények teljessége tette egyedülállóan széppé, gazdaggá, kimagasló ékessége azonban ennek a gazdag léleknek is a szeretet volt. Ha már az anyai szeretet önmagában is felülmúl erőben, szépségben minden földi érzelmet, elképzelhető a szeretetnek az a teljessége, amely a legtökéletesebb földi teremtmény, Szűz Mária anyai szívét isteni gyermeke iránt eltöltötte; ama gyermek iránt, akiben az emberi természet tökéletessége²² olvadt gyönyörű harmóniába az isteni természet tökéletességével. Szűz Mária anyai szívének szeretete az isteni szeretet örök tűzforrásából vette táplálékát s szüntelenül megújuló erejével égő áldozatul adta magát szent Fia szolgálatára. Őbenne, Őerte élt, minden gondolata csupán az Ő akarátát kereste. Elleste gondolatait, hogy azokat a szeretet áldozatkészségével késedelem nélkül megvalósítsa. — Ő szent, tökéletes élet, amikor az Isten akaratá egyedüli törvénye a léleknek! Milyen messze vagyok én ettől! — Szűz Mária, Édesanyám, könyörögj ki szent Fiadtól az én számomra is izzó, lángoló szeretetet, hogy egyedül az ő tetszését, az ő közelségét keressem!

HARMADIK PONT

Szűz Mária élete Jézus követésére beállított élet volt. Szűz Mária arra törekedett, hogy szent Fia tökéletessé-

²² Speciosus forma prae filiis hominum. (Ps. XLIV, 3.)

gét saját lelkében is minél inkább kialakíthassa. Nagyon jól tudta ő ugyanis, hogy Jézusának semmi akkora örömet nem szerez, mint ha teremtményei az Ő életének példáját követik és erényeit utánozzák. Az volt hát az Anyának is legfőbb vágya, hogy mindenben Fiához hasonlítson: szegénységben, alázatosságban, szelídségben, szeretetben, önzetlen áldozatkészségben s életének minden változatában Jézushoz fordult lelkével, tőle kérve sugalmazást: mit szóljon, mit cselekedjek az adott körülmények közt? — Csodáltnivaló-e, hogy az Anya ilyen módon Fiának eleven képmása lett és mindenben úgy gondolkodott, úgy beszélt és cselekedett, mint Ő. — Így tett Mária: utánozzuk mi is az ő példáját! El vagyunk-e tökélve rá?

DECEMBER 25

Szent Lukács II. 1—20.

Történt pedig ama napokban, rendelet méne ki Augusztus római császártól, hogy irassék össze az egész földkerekség. Ez az összeírás akkor történt, mikor Sziriát Cirinus kormányozta. És mennek vala mindenek, hogy összeirassanak, kiki a maga városába. Fölméne tehát József is Galileából, Názáret városából Judeába, Dávid városába, mely Betlehemnek hivatik, mivelhogy Dávid házából és nemzetségéből való volt, hogy összeirassék, Máriával, az ő eljegyzett feleségével, ki áldott állapotban vala. Lón pedig, mikor ott valának, eljött az ideje, hogy szüljön. És szülé az ő elsőszülött fiát és bepólyáza őt és jászolba fekteté, mert nem kaptak helyet a szálláson.

És pásztorok valának ama vidéken, szabad ég alatt tanyáztván és őr állván az éjszakában nyájuk mellett. Egyszer csak ott termett az Úr angyala mellettük és az Isten fényessége körülragyogá őket és megfélemlének nagy félelemmel. És mondá nekik az angyal: ne féljetek, mert ime nagy örömet hirdetek nektek, mely léssen az egész népnek, minthogy ma született nektek az Üdvözítő, ki az Úr Krisztus, Dávid városában. És ez nektek a jel: találni fogtok egy kisdedet, pólyákba takarva és jászolba fektetve. És azonnal mennyei sereg sokasága vette körül az angyalt, mely dicséré az Urat, mondván: Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön békeesség a jóakarató embereknek! É lón, amint elmentek tőlük a mennybe az angyalok, így szólának egymáshoz a pásztorok: Menjünk át Betlehembe és lássuk azt a dolgot, ami történt, melyet az Úr hírül adott nekünk. És elmenének sietve és megtalálák Máriát és Józsefet és a jászolban fekvő kisdedet. Látván pedig ezeket, elhíresztelték e beszédet, melyet

nekik a gyermek felől mondtak vala. És mind akik hallották, csodálkoznak azokon, miket a pásztorok beszéltek nekik. Mária pedig megjegyzi vala mindeme dolgokat szívében forgatván. És visszatérének a pásztorok, magasztalván és dicsérvén az Istent mindazokért, amiket hallottak és láttak, úgy ahogy megmondattak vala nekik.

Előzesti átgondolás. Holnap a napi evangéliumról elmélkedve, Jézus Krisztust fogjuk szemlélni jászolában 1. mint Megváltónkat; 2. mint legfőbb Urunkat és Mesterünket, 3. mint szívünk gyönyörűségét. — Elhatározzuk: 1. hogy a nap folyamán gyakran felkeressük az isteni gyermeket jászolában, leborulunk előtte és mindenkorra szolgálatára szenteljük magunkat; 2. hogy tisztelni fogjuk nélkülözéseit az időjárás viszontagságainak készsége elviselése által; ruhátlanságát a szegénység szeretete által, megalázkodását pedig azért, hogy soha nem mondunk, nem teszünk semmi olyant, amivel önszeretetünket táplálhatnánk. Emlékgondolatunk Szent Bernát szava legyen: „Minél jobban lealacsonyítja majd magát értem, annál jobban szeretem.”²³

Reggeli elmélkedés. Szálljunk el gondolatban Betlehembe, csatlakozzunk Szűz Máriához, aki szállást keres eljövendő Gyermeke számára s csak egy istállót talál.²⁴ Bánkódva, szegyenkezve engeszteljük az Anyát és Fiát az emberek eme keményszívűségéért. — Lépjünk be az istállóba, boruljunk le a jászol előtt s imádjuk Máriával és Józseffel a Kisdedet, aki nekünk Megváltónk, Mesterünk és szívünk legfőbb gyönyörűsége.

ELSŐ PONT

A most született Jézus a mi Megváltónk. Négyezer év óta, az Ádám bűne által kegyvesztetté lett emberiség epedve várja Megváltóját; a patriárák és próféták könyvek, sóhajok közt esdekelnek eljöveteléért. Hiszen ha Ő el nem jön, mindnyájan elveszünk. — Végre megelégette könyörgéseinket, eljött közénk, leszállt a jászolba, hogy megváltói működését haladéktalanul megkezdje.²⁵ Mert nem elégtételadó szenvedés-e már a kitaszítottság, az éjszaka hidege, az istálló, a jászol kemény szalmája?

²³ Quanto pro me vilior, tanto mihi carior.

²⁴ In propria venit, et sui eum non receperunt. (Jo. I, 11.)

²⁵ Natus est nobis hodie Salvator. (Luc. II, 11.)

Betlehem éjszakájába is belerajzolná nagypéntek reggelének szörnyű árnyképeit? — Jézus a szegény és alázatos a jászolban. Isten elfogadja e kettős áldozatot elégtétellül a mi kevélységünkért, a földi javak iránt való szeretetünkért, Jézus a jászolban szelíd, engedelmes, türelmes, — így ad elégtételt a mi türelmetlen lázadózásainkért.²⁶ — Valóban: az Istenember korán, már világalépésének első percében megkezdte szenvedéseinek sorozatát, hogy bűneinkért az isteni Igazságosságot kiengecsztelje. — Ó Megváltó Jézusom első könnyei: mélységes hálával, meghatott szívvel köszöntlek benneteket! Jézusom első kiáltása, amely mint a keresztfán befejeződött nagy szimfónia első szólama szállt Isten elé, irgalomért esedezve az elbukott bűnös emberiségért: kelts visszhangot az én rideg szívemben! Lágyítsd meg, melegítsd fel s keltsd benne életre s növeld benne nagyra a szeretet és hála érzelmeit!

MÁSODIK PONT

*A most született Jézus a mi Urunk és Mesterünk.*²⁷ Athén és Róma legtudósabb bölcselei csak dadogó gyermekek az isteni Kisdéd mellett s legfényesebb tanaik is elhomályosodnak a jászol tanításai mellett, ahol Jézus nem szavakkal, de valóságra váltva tanítja az életbölcseiséget.²⁸ — Ó, aki a világ minden örömé, élvezetét magáénak mondhatná, barmok közt, kemény szalmán fekszik, hidegtől dideregve. Nem arra tanít-e bennünket ezáltal, hogy mi is megfékezzük érzékeinket, ne keressük a jólétet, a kényelmet s ne türelmetlenkedjünk, ha kellemetlenség ér bennünket? — Ó, az ég és a föld ura, aki fényben, gazdagságban születhetett volna, Anyja otthonától távol idegenben, elhagyott istállóban jött a világra, olyan szegénységben, amilyenről legfeljebb hontalan koldusok beszélhetnének. S mi ezek után vágyódhatunk-e tovább is a gazdagságra? Futhatunk-e földi javak, kincsek után? S végre, ha Ó, a dicsőség Királya keresve keresi ki a maga számára a legalacsonyabb emberi sorsot s düledező istállóban, barmok közt kezdi megváltói pályafutását: nem volna-e megalázó szegényen,

²⁶ Deus erat in Christo mundum reconcilians sibi. (II. Cor. V, 19.)

²⁷ Apparuit gratia Dei... erudiens nos. (Tit. II, 11, 12.)

²⁸ Ipsa infantilia membra clamant. (S. Bernard. De Nativ.)

ha mi továbbra is hiú dicsőséget hajhásznánk s földi érvényesülés kedvéért veszni hagynánk lelkünk értékeit? Ó, jászolban fekvő Jézuskám, de csodálatosak a Te tanításaid! Téged szemlélve, ki vágyódnék tovább is földi örömök, gazdagság, dicsőség után?

HARMADIK PONT

*A most született Jézus a mi szívünk gyönyörűsége.*²⁹ Ha Isten Fiát Atyja dicsőségében szemlélem — mondja Szent Bernát — félelem fog el s megreszketek fensége előtt, a jászolban azonban már nem félek tőle: ott csak szeretni tudom.³⁰ Szeretem, mikor eltakarja lenyűgöző fenségét, fátyolt borít dicsőségének fényére, leszáll trónusának magasságából s csak szeretetét tárja felénk, amellyel magához vonz, jóságát, amely felbátorít. Újszülött kicsi gyermek Ő, ugyan ki félne tőle?³¹ Közeledjünk hát hozzá s szeressük, karoljuk át gyengéd szeretettel.³² Ki merné gyávaságával és lanyhaságával megszomorítani az isteni Gyermeket, hogy könnyeket sajtoljon ártatlan szemeiből? Siessünk inkább az oltár elé s fogadjuk Őt magunkhoz szívünk nagy szeretetével. Öleljük magunkhoz s kérjük, hogy állandó jászolává tegye szívünket. Az oltárnál s a jászol előtt egyformán elmondhatjuk róla: szeretetreméltó Ő az Ő kicsiségében! — Vajjon hogyan szeretjük most? — Jóságos, drága Jézuskám, sugározz jászolodból sok-sok gyengéd szeretetet ebbe az én fagyos szívembe és add meg nekem azt a nagy kegyelmet, hogy születésed ünnepe az én szívemben is a Te szereteted újjászületésének az ünnepnapja legyen.

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

DECEMBER 26

Előzbösti átgondolás. Holnap Szent István vértanúságáról fogunk elmélkedni, aki életével és halálával 1. felebaráti szeretetre, 2. a lelkek üdvéért való buzgólkod-

²⁹ Benignitas et humanitas apparuit Salvatoris nostri Dei. (Tit. III, 4.)

³⁰ Magnus Dominus et laudabilis nimis parvulus Dominus et amabilis nimis. (S. Bern. de Nativ.)

³¹ Nolite timere. (Luc. II, 10).

³² Parvulus Dominus et amabilis nimis.

dásra és 3. az Istenbe vetett bizalomból fakadó erőre tanít bennünket. — Elhatározzuk: 1. hogy megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek és a rosszért jóval fizetünk, 2. hogy erőnk megfeszítésével fogunk a lelkek üdvén dolgozni. 3. hogy a megpróbáltatások idején az örök élet reménységével fogjuk megacélozni lelkünket. — Emlékgondolatunk Szent István szava legyen: „Ime, nyitva látom az eget és az Emberfiát állani az Isten jobbjára felől.”³³

Reggeli elmélkedés. Imádjuk Isten Fiát két különböző alakjában: végtelen megalázkodásában a jászol szalmáján, amint Őt a jelen hét liturgiája szemünk elé állítja és magasztos fenségében, amelyben Őt Szent István vértanú szemlélte. Ez a két ellentétes beállítás az ember életének Isten által elrendelt mikéntjét is mutatja: szenvednünk kell a földön Jézussal, hogy a mennyekben részesei lehessünk az Ő végtelen dicsőségének; küzdenünk idelent, hogy diadalt arathassunk odafönt; itt megalázkodnunk, hogy ott felmagasztaltassunk. — Adjunk hálát a Testté lett Igének az üdvtörténet e nagyszerű elrendezéséért és kérjük kegyelmét, hogy azt minél tökéletesebben megérthessük.

ELSŐ PONT

Szent István vértanú felebaráti szeretetre tanít bennünket. Csodáljuk meg e szent vértanú mélységes szeretetét az emberek iránt, azok iránt is, akik őt üldözték és életére törtek. Ahelyett, hogy haragudnék ezért rájuk s bosszút akarna állni rajtuk, szeretettel fordul feléjük s ha dorgálja őket: ezt is csak szeretetből teszi. S amikor ők vak tudatlanságukban őt mindezért megkövezik, a szent vértanú még haldokolva is őértük imádkozik. Végső erejét összeszedve feltérdel és tekintetét égre emelve így fohászodik: „Uram, ne tulajdonítsd ezt nekik bűnül.”³⁴ Vajjon nem az ő nagylelkű, forró imájának gyümölcse-e Saul megtérése, aki mint ifjú levante jelen volt a kivégzésen s a vértanú ruháit őrizte? — István jótéménnyel fizetett a bántalomért, szeretettel a gyűlöle-

³³ Video coelos apertos et Filium hominis stantem a dextris Dei. (Act. VII, 55.)

³⁴ Domine Jesu, ne statuas illis hoc peccatum. (Act. VII, 59.)

tért, szelidséggel a haragért, jósággal a gonoszságért és valóra váltja isteni Mestere tanítását: „Imádkozzatok üldözőitekért és tegyetek jót azokkal, akik titeket gyűlölnék.”³⁵ Tanuljunk ebből a gyönyörű példából és soha meg ne engedjük, hogy szívünkön úrrá legyen az ellenszenv, a harag, a keserűség. Ellenkezőleg: bocsássunk meg minden bántalmat, viseljük el mások hibáit s legyünk mindig mindenkivel jóindulatúak, barátságosak.

MÁSODIK PONT

Szent István vértanú a lelkekért való buzgólkodásra tanít bennünket. Szent István nem csupán szerette embertársait, de lelkük üdvét is szomjúhozta és mindent elkövetett, hogy őket Jézus számára megnyerje és így üdvösségüket biztosítsa. Prédikál nekik, tanítja őket. Szavait nem hallgatják meg, ez azonban őt nem hozza zavarba. Jézus isteni tekintélyére támaszkodva folytatja apostoli tevékenységét,³⁶ meggyőzi ellenfeleit, akik nem tudnak ellenállni a bölcseségnek, amely szavaiból árad.³⁷ A mózesi törvények hamis értelmezői, az írástudókkal s a nép véneivel szövetkezve ellene lázítják a népet és mint istenkáromlót törvény elé állítják. István angyali³⁸ alázattal hallgatja a vádakat s az Írásból fényesen bizonyítja Jézus isteni, megváltói küldetését. Birái azonban nem hallgatnak rá.³⁹ Fülüket befogva, hogy a szent diakonus szavai oda be ne hatolhassanak,⁴⁰ vad káromlások és szidalmak közt bűnösnek s halálra méltónak mondják ki s elhurcolják, hogy megkövezzék. A szent vértanú azonban akkor sem szűnik meg buzgólkodni. Mindvégig prédikál, tanítja a népet s buzgóságának csak a halál vet véget. — Vajjon hasonlítunk-e mi is ehhez a szent vértanúhoz? Él-e bennünk is ilyen rettenthetetlen

³⁵ Benefacite his qui oderunt vos, et orate pro persecquentibus et calumniantibus vos. (Matth. V, 44.)

³⁶ Stephanus, plenus gratia et fortitudine, faciebat prodigia et signa magna in populo. (Act. VI, 8.)

³⁷ Et non poterant resistere sapientiae et spiritui qui loquebatur. (Ibid. 10.)

³⁸ Intuentes eum omnes qui sedebant in concilio, viderunt faciem ejus tamquam faciem angeli. (Act. VI, 15.)

³⁹ Audientes haec, dissecabantur cordibus suis et stridebant dentibus in eum. (Act. VII, 34.)

⁴⁰ Exclamantes voce magna, continuerunt aures suas (ibid. 56.)

buzgólkodás a lelkek üdvösségeért? Hányszor látunk veszendőnek induló lelkeket, anélkül, hogy csak meg is próbálnánk megmenteni őket: Vajjon mikor ébredünk tudatára felebarátunk lelke iránt tartozó köelességünknek?

HARMADIK PONT

Szent István vértanú az Istenbe vetett bizalomból fakadó erősségre tanít bennünket. A földi élet nem egyéb, mint szüntelen vértanúság: vértanúsága a testnek, amelyet betegség, esendőség kínoz; a léleknek, amelynek erejét ezernyi szenvedés, csalódás teszi próbára. Tanuljunk a szent vértanú példájából, akinek lelkét a legborzalmasabb testi-lelki szenvedések idején is erőssé tette az Istenbe vetett bizalom, az eljövendő örök boldogság reménye. Szent István a gyilkos kőzuhatag közepette is égre emeli tekintetét s eljövendő hazájának látása a szörnyű szenvedések órájában is boldog örömet fakaszt szívében.⁴¹ Lelkét Jézusnak ajánlja,⁴² akiről tudja, hogy nemsokára meg fogja nyitni előtte a mennyország boldogságát.⁴³ — Hol van a mi erőnk, a mi bizalmunk? Milyen gyávák vagyunk a megpróbáltatás idején! A legkisebb szenvedés is lever, elcsüggeszt bennünket. Tekintsünk hittel az égre s erőssé, legyőzhetetlenné válik a lelkünk.

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

DECEMBER 27

Előzbösti átgondolás. Holnapi elmélkedésünkben megtanuljuk Szent Jánostól: hogyan szeressük 1. Jézust, 2. felebarátunkat és 3. a Szűzanyát. — Elhatározzuk: 1. hogy minden cselekedetünket Isten iránti szeretetből végezzük; 2. felebarátunkat olyan szeretettel szeretjük, amely hibákat elviselni és megbocsátani is tud; 3. szün-

⁴¹ Cum esset plenus Spiritu Sancto, intendens in coelum, vidit gloriam Dei, et Jesum stantum a dextris Dei. Et ait: Ecce video coelos apertos, et Filium hominis stantem a dextris Dei. Act. VII, 55.)

⁴² Lapidabant Stephanum invocantem et dicentem: Domine Jesu: suscipe spiritum meum. (ibid. 58.)

⁴³ Usque in tempus sustinebit patiens, et postea redditio jucunditatis. (Eccl. I, 29.)

telen új életre ébresztjük szívünkben a Szűzanya iránt való szeretetet. Lelki csokrunk az az elnevezés legyen, amellyel Szent János illetve saját magát: „A tanítvány, akit szeretett Jézus.”⁴⁴

Reggeli elmélkedés. Imádjuk Jézust, aki Szent Jánost megkülönböztetett szeretettel szerette s akit a kedvenc tanítvány is rajongó szeretettel vett körül. Szeresünk Szűz Máriát, mint Szent János fogadott Anyját s nevezük boldognak azt a tanítványt, aki ilyen bensőséges családi közösségben élhetett Szűz Máriával.

ELSŐ PONT

Szent János Jézus szeretetére tanít bennünket. 1. egész élete e szeretetnek legszebb megnyilvánulása volt. Ha evangéliumát olvassuk, a szeretet szelleme száll belőle felénk. Leveleit mintha maga az élő Szeretet mondta volna tollba. Tartalmukat három szóba lehetne összefoglalni: „Szeressük Istent. Szeressük Jézust. Szeressük egymást.” A Jelenések Könyvének minden lapja szeretetet lehel s a szeretet vágyódó fohászában cseng ki: „Jöjj, Uram Jézus.”⁴⁵ Szeretet hatja át minden szavát, minden cselekedetét. Ez a szeretet őrzi meg lelkét tisztán, mocsoktalanul. Ez teszi külső megjelenését szeliddé, alázatossá, de egyúttal ez ad neki erőt arra is, hogy fáradhatatlan, lánglelkű hirdetője legyen az Úr Jézus evangéliumának először csak Izraelben és Szamaria síkságán, majd később, Pümkösd után egész Ázsiában, ahol egyházakat alapít, püspököket szentel, hamis tanítókat fegyverez le, lelkeket nemesít. Később pedig, mikor a magas kor elnehezítette tagjait s már járni sem tudott, a templomba vitette magát s ott könyes szemmel szüntelen e szavakat hajtogatta: „Fiacskáim szeressétek egymást.”⁴⁶ Méretetlen szeretete minden félelmet legyőzve, a szenvedés éjszakáján is szüntelen Mestere nyomában tartotta; vele ment fel a Golgotára s ott állt a kereszt tövében, hogy ha már megvédelmezni nem tudta Jézust, legalább vigasztalására legyen részvevő szeretetével. Ugyanez a szeretet adott neki erőt arra, hogy Jézus halála után rettenthetetlen bátorsággal nézzen szembe száműzetéssel és

⁴⁴ Discipulus quem diligebat Jesus (Jo. XIII, 23).

⁴⁵ Veni Domine Jesu. (Apoc. XXII, 20.)

⁴⁶ Filioli, diligite alterutrum.

vértanúsággal, forró olajjal és zsarnokok dühével. Milyen bágyadt, lanyha a mi szeretetünk az övéhez képest! Rázzuk fel magunkat tespedésünkből és Szent János módjára szeressük a jóságos Jézust.

2. Szent János élete arra is megtanít: milyen csodásan nagy jókat művel a szeretet az ember lelkében. Aki szereti Jézust, az bizonyosan számíthat Jézus viszonzszeretetére. Mert János nagyon szeretett, Jézus kegyelmeinek bőségét árasztotta rá: apostolává, történetírójává tette, kiválasztotta, hogy új Egyházának püspökévé, tanítójává, hitvallójává, vértanujává, patriarkájává legyen, hogy Kis-Ázsiában számos egyházközséget alapítson. A vacsorateremben keblére öleli, lelkét mennyei világsággal árasztja el s látnia engedí az, amit emberi szem még soha nem látott: az Atya dicsőségét, az Ige küldetését, az Egyház eljövendő diadalait és megpróbáltatásait, a bálványozás bukását és az utolsó idők lenyűgöző eseményeit. Ó, milyen jó Jézust szeretni! Milyen dús jutalmat ad Ó azoknak, akik Őt szeretettel követik! Szegény gyarló lelkem: nyilj meg te is Jézus szeretete előtt és minden törekvéssed az Ő szeretetére irányuljon!

MÁSODIK PONT

Szent János felebarátaink szeretetére tanít bennünket. A többi evangelisták csak rámutattak a szeretet törvényére. Szent János megbízatása volt, hogy ezt a tant a maga teljes szépségében kifejtse. Tőle tanuljuk meg, hogy a szeretet parancsa csakugyan új abban a teljességben, ahogyan azt Jézus értelmezte;⁴⁷ hogy jellegzetes alapvonása Jézus törvényeinek;⁴⁸ hogy az a szeretet akkor igazán keresztény, ha Jézus példája szerint igazodik, vagyis megbocsát minden sérelmet, a szeretet melegével viszonzza a hidegséget, hálátlanságot.⁴⁹ Szent János ezt a fenséges tanítást hirdette egész életén át s mikor a magas korral járó gyengeség már képtelenné tette rá, hogy hosszabb beszéddel szöljön híveihez, szüntelen e szavakat igyekezett lelkükbe vésni: „Fiacskáim, szeressétek egymást.” Tanítványai csodálkozva kérdezték: miért ismétli annyiszor ugyanazon szavakat? „Mert

⁴⁷ Mandatum novum. (Jo. XIII, 34.)

⁴⁸ In hoc cognoscent omnes quia discipuli mei estis. (ibid. 36.).

⁴⁹ Diligatis invicem sicut dilexi vos. (ibid. 36.)

ez az Isten törvénye — felelte a szent aggastyán — s ha ezt az egyet megtartjátok, valamennyit megtartottátok.”⁵⁰ Így értelmezzük-e mi is a felebaráti szeretet parancsát?

HARMADIK PONT

Szent János a Szűzanya szeretetére tanít bennünket. Szerette Szűz Máriát mint Jézus anyját. Ez elég jöcím volt a tanítványnak arra, hogy tiszteletteljes, meleg gyermeki szeretettel kapcsolódjék a Szűzanyához. De szerette benne saját anyját is, akit a keresztfán haldokló Istenfiú e szavakkal bízott gondviselő szeretetére: „Ime, a te anyád.”⁵¹ És Szent János e perctől fogva valóban támasza, gondviselője, vigasztalója az elárvult Anyának. Házába fogadta, gyengéd szeretettel gondozta és ellátta mindennel, amire szüksége lehetett. — Istenem, minő kincset jelentett Szent János életében Szűz Mária közelsége! Felmérhető-e emberi gondolattal az a jótémény, amely a Szűzanya életének példája nyomán az ő szeretetéből, Istennel egyesült jámborságából, lelkének erőségéből Szent Jánosra kiáradt? Milyen kegyelmeket esdhetett ki apostoli munkájára az ő imádságos lelke! Szeressük mi is Szűz Máriát, legyünk ragaszkodó, hűséges gyermekei. Jézus is örömmel néz le ránk, ha Édesanyját szeretjük és kegyelmeinek bőségével fogja elárasztani szívünket.

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

DECEMBER 28

Előzőesti átgondolás. Holnapi elmélkedésünkben fontolóra vesszük a következőket: 1. Aprószentjeinknek örök boldogságot szerzett a Jézusért reájuk hárult vértanúság. 2. Mi is dús érdemeiket szerezhettünk minden ártatlanul elviselt szenvedéssel. Elhatározzuk: 1. hogy a földi élet szenvedéseiben az eljövendő boldogság zálogát látjuk és készséggel fogadjuk mindazon kereszteseket, amelyeket Jézusunk nagy szeretete reánk küld; 2. Gyakran gondolunk az apostol szavára: „Pillanatnyi szenvedésünk a mennyei dicsőségnek nagy örök mértékét szer-

⁵⁰ Praeceptum Domini est, et si solum fiat, sufficit. (S. Hier. in Epist. ad Galatas).

⁵¹ Ecce mater tua. (Jo. XIX, 27.)

zi meg nekünk.”⁵² Emlékgondolatunk Szent Péter szava legyen: „Boldogok vagytok, ha szenvedtek az igazságért.”⁵³

Reggeli elmélkedés. Imádjuk Jézus Krisztust, aki azért jött a világra, hogy azt megmentse. A világ pedig üldözte és halálba hurcolta őt. Minő ellentét Jézus jósága és a világ gonoszsága közt! Áldjuk Jézus jóságát s kérleljük meg a világ gonoszságáért, alázatos szívvel mondván: Milyen jó az Isten s milyen hitvány az ember!

ELSŐ PONT

Aprószentjeinknek örök boldogságot szerzett a Jézusért rájuk hárult vértanúság. 1. Jézus helyett meghalni, hogy az Övé megkíméltsék: milyen nagyszerű küldetés! Az ószövetség szentjei fogadták a hozzájuk érkező apró vértanú-lelkeket, akik a Megváltó eljövételének híret vitték meg hozzájuk. 2. Tanúságot tenni Jézus Krisztus mellett, nem szóval, de vérontással;⁵⁴ elsőnek lenni ebben a nagy bizonyágtételben s mint áldozati bárány, saját vérenek ontásával ünnepelni Isten Bárányának születését: ki tudná felmérni a nagyságát ennek a megtisztelő elhivatásnak, amelynek gyümölcseit mindörökké élvezni fogják Krisztus Egyházának ártatlan lelkű csecsemő-vértanúi! 3. Szerencsésnek mondhatjuk őket továbbá azért is, mert győzedelmesen hagyták el a földi életet, mielőtt annak küzdelmeit megismerheték volna s azok a kiváltságos választottjai lettek az üdvözültek táborának, akik saját akaratbeli hozzájárulásuk nélkül elnyerhették a vértanúság pálmáját. Vajjon, ha életben maradnak, eljutottak volna-e a mennyei boldogságra s nem kerültek volna-e azok közé, akik „feszítsd meg” kiáltásukkal az örök kárhozatra tették magukat érdemessé? Anyáik vígasztalhatatlanok voltak kisdedeik elvesztésén, mert nem a hit szemével nézték Herodes kegyetlenkedését. Nem így teszünk-e mi magunk is? Sírunk, mikor kereszt nehezedik ránk s nem gondoljuk

⁵² Momentaneum et leve tribulationis nostrae... aeternum gloriae pondus operatur in nobis. (II. Cor. IV, 17.)

⁵³ Si quid patimini propter justitiam, beati. (I Petr. III, 14.)

⁵⁴ Deus, cujus praeconium Innocentes martyres non loquendo, sed moriendo confessi sunt.

meg, hogy a kéz, amely azt vállainkra teszi, szerető mennyei Atyánknak a keze. Tanuljunk meg ebből gyermeki bizalommal hagyatkozni az isteni Gondviselésre. Ne felejtjük el, hogy az legjobban tudja, mi válik javunkra s a legkínzóbb gyötrelmeket is csak azért küldi ránk, mert szeret bennünket s mert javunkat akarja.

MÁSODIK PONT

Az ártatlanul viselt szenvedés nagy boldogság forrása. Ha saját bűnünk nélkül ránk zúdult szenvedéseket nyugodtan, megadással viseljük, az Aprószentek boldogságára leszünk érdemessé. Nemcsak Jézusba vetett rendíthetetlen hitünket bizonyítjuk ezáltal, de hitvallást teszünk az isteni kegyelem ereje mellett, amely támasza a léleknek a megpróbáltatás idején; szent hitünk mellett, amely erős, nagy lelkeket nevel s a sírontúli élet örömeivel bátorítja a küszködőt. Elismerjük továbbá az evangélium szavainak igazságát, amely ezt mondja: „Boldogok, akik sírnak... boldogok, akik üldözést szenvednek.”⁵⁵ „Örüljete, ha Krisztus szenvedésében részt vehettek, hogy az Ő dicsőségében is örvendzhessetek.”⁵⁶ „Ha szidalmaznak benneteket Krisztusért, boldogok lesztek, mert az Isten dicsősége és ereje és az ő Lelke megnyugszik rajtatok.”⁵⁷ Senkisémet juthat az örök boldogságra másképp, mint az Aprószentek példája szerint az ártatlanság és szenvedés útján: ezek a kiválasztottság ismertetőjelei; Isten szeretetének záloga és biztosítéka az örök boldogságnak, amelyben e két tényező mértéke szerint lesz részünk s végül: ezek azok a vonások, amelyek Üdvözítő Jézusunkhoz tesznek bennünket hasonlóvá. Ő, de téved az, aki fél a szenvedéstől és menekül előle, vagy aki kelleetlenül, zúgolódva viseli keresztjét és így megfosztja magát a szenvedés örökértékű érdemeitől! — Vajjon nem így teszünk-e mi is és tudatlan gyermekek módjára nem szórjuk-e el az aranyat, amellyel örök boldogságunkat vásárolhatnánk meg?

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

⁵⁵ Beati qui patiuntur... Beati qui lugent. (Matt. V.)

⁵⁶ Communicantes Christi passionibus, gaudete. (I Petr. IV, 13.)

⁵⁷ Quid est honoris, gloriae et virtutis Dei, et qui est ejus Spiritus, super vos requiescit. (ibid. 14.)

DECEMBER 29

Előzesti átgondolás. Holnapi elmélkedésünkben az angyalokat fogjuk szemlélni a jászol mellett, amint ott 1. imádják a Gyermek Jézust; 2. hozzá akarják vezetni a lelkeket; 3. dicsőítő énekeket zengnek neki. — Elhatározzuk: 1. az angyalokkal egyesülve, a nap folyamán gyakran áldjuk az isteni Gyermeket s vele a teljes Szent-háromságot, mondván: „Dicsőség a magasságban Istennek!”⁵⁸ 2. Erősen feltesszük magunkban, hogy szeretni fogjuk és másokkal is megszerettetjük a mi jóságos, szeretetreméltó Istenünket s minden igyekezetünket arra irányítjuk, hogy neki örömet szerezzünk. Emlékgondolatul szolgáljon az angyalok éneke: „Dicsőség a magasságban Istennek.”

Reggeli elmélkedés. Boruljunk le gondolatban a betlehemi istálló szegényes jászola előtt, amely ég és föld legnagyobb kincsét rejtí magában. Alázatos lélekkel imádjuk az isteni Gyermeket s ajánljuk fel neki magunkat s mindenünket, amink van. Hagyatkozzunk korlátlan bizalommal az Ő vezetésére s kérjük nagy szeretettel: fogadja el ajándékul önfelajánlásunkat.

ELSŐ PONT

Az angyalok imádják a Jézuskát. A betlehemi rongyos istálló mennyországgá magasztosult, amikor beléköltözött az isteni Kisdéd. Angyalok beláthatatlan sokasága szállt düledező falai közé, hogy imádják a világ Urát — a szalmán didergő Kisdedet.⁵⁹ Repeső örömmel zengik örök dicsőségét s álmélkodva borulnak le megfoghatatlan megalázkodásának fensége előtt. — Örvendő szívvel csatoljuk mi is dicsőítő és hálaímlánkat az angyalok karának dicsénekehez és kívánjuk: vajha mi is a szeráfok szeretetével hódolhatnánk kicsi Jézuskánk, az isteni szeretet e megtestesülése előtt. Tegyük újólag meggondolás tárgyává az angyalok hódolatát a jászol előtt s az legyen mintaképünk ájtatosságainkban, akár otthon imádkozunk, akár a templomban.

⁵⁸ Gloria in altissimis Deo. (Luc. II, 14.)

⁵⁹ Quum introducít Primogenitum in orbem terrae, dicit: Et adorent cum omnes angeli Dei. (Hebr. I. 6.)

MÁSODIK PONT

Az angyalok Jézushoz akarják vezetni a lelkeket.
 A mennyei lelkek nem érik be azzal, hogy saját maguk szeretik az újszülött Gyermeket, de ég bennük a vágy, hogy azt másokkal is megszeretessék. Nemcsak maguk akarják élvezni a jászol misztériumának gyönyörűségeit, de annak részesévé akarják tenni az embereket is. Sietve adnak hát hírt róla a pásztoroknak, akik Betlehem-től fél mérföldnyire őrzik a nyájaikat. Egyikük — talán éppen a hírvivő Gábiel — emberi alakot öltve magára, mennyei fényességben jelenik meg előttük s zengő, lágy hangján beszélni kezd: „Ne féljetek; nagy örömet hirdetek nektek, mely léssen az egész népnek. Ma született nektek az Üdvözítő, ki az Úr Krisztus, Dávid városában. És ez nektek a jel: találni fogtok egy kisedet pólyába takarva és jászolba fektetve.”⁶⁰ És mikor ő megszűnt szólni, mennyei seregek sokasága csatlakozott hozzá, csodás mennyei énekben zengve a Gyermek Jézus dicséretét. Látjuk ebből, hogy aki szereti Jézust, az másokkal is igyekszik Őt megszerettetni. Ahol buzgóság nincs, ott szeretet sincs. Ahol nagy a szeretet, ott nagy a buzgóság is. Van-e bennünk is buzgóság?

HARMADIK PONT

Az angyalok éneke. „Dicsőség a magasságban az Istennek, békesség a földön a jóakarató embereknek.” Ez volt az angyalok éneke. Elmélkedjünk kissé szavainak jelentőségén. Dicsőség Istennek, vagyis: dicsérik Isten a mennyország angyalai az Ige megtestesüléséért, aki neki ezáltal kimondhatatlanul nagy dicsőséget szerzett. De dicsérik Őt a föld lakói, az emberek is, akiknek megváltásáért az Ige a földre leszállt. Dicsérik őt mindnyájan minden gondolatunkkal, szavunkkal és minden cselekedetünkkel. Akarásunknak egyetlen célja legyen csak: az Ő dicsősége. Dicsérik tehát Isten, akár megalázkodás, szenvedés, nélkülözés, lemondás árán is. — „Békesség a földön a jóakarató embereknek” — folytatja énekét az angyalok kara. Vajjon mit jelent az egyebet, mint azt, hogy helyreállt a béke Isten és a tőle elpártolt emberek közt, mert bár a békelevelet csak később, 33 év múlva írja alá vérével s pecsételi meg ke-

⁶⁰ Luc. II, 10—12.

resztjének jelével a most még jászolban szunnyadó Gyermeke, a béke máttól fogva megkötöttség. És pedig nemcsak Isten és ember között, de ember és ember között is, mert hiszen a jászol szeretetről és megbocsátásról beszél... De béke szálljon az ember szívébe saját magával szemben is, a tiszta lelkiismeret, a nyugodt öntudat békéje, amelyet karácsonyi ajándékkul hozott nekünk a Gyermeke... nekünk, mindnyájunknak, de csak akkor, ha becsületes, elszánt akarattal szeretjük Istent, ha készek vagyunk minden áldozatot meghozni, amelyef törvényei tőlünk megkívánnak. Vajjon ilyen-e a mi szeretetünk?

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

DECEMBER 30

Előzőesti átgondolás. Holnapi elmélkedésünkben a jászol köré gyülekező pásztorokkal foglalkozunk, elgondolva: 1. hogy Jézus hívta őket jászolához, 2. s ők készséggel engedelmeskedtek a hívásnak. Elhatározzuk: 1. hogy ezentúl az eddiginél is jobban meg fogjuk becsülni a szegénységet, az alázatosságot, az egyszerűséget és állapotbeli kötelességeinket; 2. imáinkat több szeretettel, több tiszteletadással végezzük; 3. készségesen engedelmeskedünk a kegyelem sugallatainak. Emlékgondolatul szolgáljanak a pásztorok szavai: „Menjünk át Betlehembe és lássuk azt a dolgot, ami történt, melyet az Úr hírül adott nekünk.”⁶¹

Reggeli elmélkedés. Imádjuk Jézus Krisztust a jászolban, az előtte térdelő pásztorok közepette, akik buzgó hódolattal veszik Öt körül. Csatlakozzunk lélekben hozzájuk s ajánljuk fel Urunknak, Megváltónknak szívünk háláját, imádatát.

ELSŐ PONT

Jézus hívta a pásztorokat jászolához. Kétféle kérdés tárul elénk: Miért hívta Jézus a pásztorokat és hogyan hívta őket?

Első kérdés: miért? 1. Mert a pásztorok szegények. Urunk meg akarja mutatni, milyen kevésre becsüli a föl-

⁶¹ Transeamus usque Bethlehem et videramus hoc Verbum quod factum est, quod Dominus ostendit nobis. (Luc. II, 15.)

di előkelőséget és gazdagságot, amely nagyon sok esetben igazságtalanság gyümölcse s amely kevélyé, földbe gyökerezővé teszi az embert. Ellenben megtisztelti Jézus a szegénységet, mint a szerénység, az alázatosság és sok más erény eredő forrását. 2. Mert a pásztorok egyszerű, egyenes lelkek, vagyis olyanok, amilyenekben Neki kedve telik.⁶² 3. Mert szorgalmas, dolgos emberek, akik még éjszaka, a pihenés idején is helytállnak munkájukban s örködnek nyájaik fölött. Isten ugyanis utálja a léha, dologtalan embereket. 4. Mert a pásztorok híven teljesítik állapotbeli kötelességüket s ezáltal kedvében járnak Istennek, aki megkívánja, hogy mindenki lelkiismeretes pontossággal lássa el hivatásával együttjáró kötelességeit. Vizsgáljuk meg magunkat: megvannak-e bennünk azok a tulajdonságok, amelyek Jézus kitüntető meghívására tették érdemessé a pásztorokat? Szeretjük-e lélekben a szegénységet s szívünk nem tapad-e a földi javakhoz? Egyszerűek, egyenesek vagyunk-e? Legfőbb vágyunk-e, hogy Isten tetszését kiérdemeljük? Szeretjük-e a munkát s nem tékozoljuk-e el időnket? Lelkiismeretesen végezzük-e állapotbeli kötelességeinket, ha kell, akár áldozatok árán is?

Második kérdés: Hogyan hívta magához Jézus a pásztorokat? Vakító fényességgel veszi őket körül, szent félelmet gerjeszt lelkükben, mert Isten munkálkodását a lélekben mindig Isten fensége előtt meghajoló üdvös félelem vezeti be. A félelmet öröm követi: „Ne féljetelek, — inti őket az angyal — nagy örömet hirdetek: Üdvözítő született nektek.”⁶³ Minden földi öröm csak hiú mulandóság. Az Üdvözítő születése azonban igaz, szent öröm.⁶⁴ Él-e a mi szívünkben is ez a félelem és ez az öröm?

MÁSODIK PONT

Hogyan feleltek a pásztorok Jézus hívására? 1. Nagy készséggel. Alig hangzott el az angyal híradása, már felkészülnek: „Menjünk át Betlehembe s nézzük meg a Kisdedet.”⁶⁵ És otthagyják nyájaikat, azonnal útrakel-

⁶² Cum simplicibus sermocinatio ejus. (Prov. III, 32.)

⁶³ Et dixit illis angelus: Nolite timere, ecce enim evangelizo vobis gaudium magnum quod erit omni populo. Quia natus est Salvator. (Luc. II, 15.)

⁶⁴ Timete Dominum; gaudete in Domino. (Phil. IV, 4.)

⁶⁵ Transeamus usque Betlehem, et videamus hoc Verbum quod factum est. (Luc. II, 15.)

nek, az éjszaka sötétjével nem törődve. Ó, bár mi is ilyen lelkes készséggel követnők a kegyelem sugallatait, amelyek mindmegannyi hívó szavai Istennek! Ne engedjük e hívó szózat erejét ellanyhulni a késlekedés által, nehogy észrevehetetlenné halkuljon és hatás nélkül maradjon. Ó, Jézusom hívó szava, csendülj fel lelkemben! Figyelnem fogok rád, követni akarlak ezentúl mindig. Vagyódom utánad s tisztelettel, szeretettel várlak.

2. A pásztorok, Betlehembe érkezve, belépnek az istállóba. Ki tudná megmondani: mennyi hittel, mennyi áhitattal? A parányi Gyermekben felismerik a hatalmas, örök Istent. Kicsinységében megbámulják alázatosságát, pólyáiban szegénységét, fekhelyének keménységében önmegtartóztatását. Imádják a gyenge Gyermekben az egek legdrágább kincsét s alázatosságukhoz mért szerény ajándékokat nyujtanak át neki, szívük pedig túlárad a hála és szeretet érzelmeitől.

3. E tiszteletadás után örvendező szívvel térnek vissza a pásztorok nyájaik mellé, dicsérvén az Urat és hálát adván neki mindazokért, amiket láttak és hallottak.⁶⁶ Így tegyük mi is szentáldozásaink, elmélkedéseink, szentséglátogatásaink, lelki olvasmányaink után. Egjen bennünk mindig a vágy, hogy jobbakká legyünk, hogy Isten dicsőségét szolgáljuk s az ő dicséretét zengjük. Ismételjük újra meg újra Xavéri Szent Ferenc szavait: „Ki adja meg nekem, ó Uram, hogy érted meghalhassak s Téged megismerhesselek, megszerethesselek a föld minden részén!”

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

DECEMBER 31

Előzőesti átgondolás. Holnapi elmélkedésünk tárgya: 1, Szűz Mária a jászol mellett; 2, mely érzelmeket kérjünk tőle, hogy szentül fejezhessük be a végéhez közelgő évet és szentül kezdhessük meg az újat? — Elhatározzuk: 1, hogy szentül igyekszünk élni az új évben; 2, hogy az ó év utolsó napját pedig hálával, bűnbánattal fogjuk megszentelni. Hálával Isten jótéteményeiért. Bűnbánattal, amiért Őt olyan sokszor megbántottuk. Em-

⁶⁶ Et reversi sunt pastores, glorificantes et laudantes Deum in omnibus quae audierant et viderant. (Luc. II, 20.)

lékgondolatul válasszuk Szent Ágoston szavait: „Meny-nyire sajnálom, ó Uram, azokat a napokat, amelyeken nem szerettelek Téged!”⁶⁷

Reggeli elmélkedés. Térjünk vissza ma is a jászolhoz, a kegyelmek fényforrásához, a szeretet gyújtópontjához. Térdeljünk le Mária és József mellé és ajánljuk fel a Kisdednek mindazt az áhítatos, gyengéd szeretetet, azt az áldozatos odaadást, amellyel ez a legdrágább két földi lény őt körülveszi.

ELSŐ PONT

Szűz Mária a jászolnál. Szűz Mária áhítata a jászol mellett örömből, aggodásból és szent megfontolásokból tevődött össze. Milyen nagy is volt boldog öröme, mikor újszülött gyermekét karjaiba zárva szívére ölelhetette. „Fiam, Isten Fia, az enyém vagy, egészen az enyém — suttogta az anyai szeretet elragadtatásával gyermeke fülebe. A világ Megváltója vagy te, aki üdvösséget hoztál a világnak s akit ezért minden nemzedék imádni fog. Kincsem vagy te, örömöm, szívem boldogsága!” Az öröm rózsái közül előbujtak azonban a tövisek is, mély sebeket szántva a Szűzanya gyengéd, szerető szívéen. Oh jaj! nem az van-e megírva a világ Megváltójáról, hogy hálátlanság, üldözés, szenvedés vár rá, hogy a gyalázat fáján fogja odaáldozni életét? Az Írásban nem olvashatta szívfájdalom nélkül Ábel megöletését, Izsák feláldoztatását, József eladatását, Dávid és Jeremiás üldözését, nem hallhatott beszélni húsvéti bárányról, a rézkigyóról anélkül, hogy metsző fájdalom járja át szívét:⁶⁸ mert tudta, hogy mindezek előképei a Messiásnak, a bűn nagy Aldozatának, az ő szent Fiának! — E szomorú bizonyosság azonban nem zavarta meg a legszentebb anyai szív békéjét. A kereszt-hordozó lelkek csodásan fenséges mintaképe ő: akaratával Isten akaratához simul s legszentebb érzéseinek odaáldozásával is készséggel szolgálja Isten tervét. Karjára emeli isteni gyermekét és a hősök elszántságával mondja a Zsoltáros szavait: „Oltalmazó Istenünk, tekints ide, nézz föl Szentednek arcára!”⁶⁹

⁶⁷ Vae temporali illi quo te non amavi. (S. Aug.)

⁶⁸ Conservabat omnia verba haec. conferens in corde suo. (Luc. II, 19.)

⁶⁹ Protector noster, aspice, Deus, et respice in faciem Christi tui. (Ps. LXXXIII, 10.)

MÁSODIK PONT

Hogy szentül léphessük át az újév küszöbét, ébresszük fel lelkünkben azokat az érzelmeket, amelyeket Szűz Máriában megcsodáltunk. 1. Örvendő szívvel adjunk hálát Istennek azért a sok jótéteményért, amellyel a most lezáruló évben testi-lelki szükségainkről gondoskodott: megtartotta életünket, ezer veszélytől megoltalmazott, megadta mindennapi kenyerünket, sőt azonfelül is sok jót, örömet! Lelkünket a szentségek, hasznos tanítások áldásaival gazdagította, nagy lelkek példáját állította elénk, sugallataival irányított.

Dicsőség, hála Neked jóságodért!⁷⁰

2. A magunk részéről felhasználtuk-e a kapott kegyelmeket? Az ajándékkép kapott esztendőnek hány napját, óráját hagytuk elmúlni kihasználatlanul? Hányat szennyeztünk be bűnnel, életünk végcéljának elhanyagolásával? Hogyan kendőztük, szépítettük hibáinkat? Tompa restségünkben hány jócselekedetre szóló alkalmat mulasztottunk el? — Valóban: sok okunk van a bánkódásra! Uram, irgalmazz nekünk!⁷¹

3. Gondoljuk át komolyan: értéket jelent-e számunkra az elmúlt esztendő? Értéknek könyvelhetem a türelemmel viselt szenvedés, az áldozatos jócselekedetek emlékét. A szenvedés, az áldozat elmúlt. Emléke, az érték: megmaradt. Tartozásnak számít a puha kényelemben, érzékeim kedvtelését keresve eltöltött idő emléke. Kissé keserű szájjal gondolok rá vissza. A jólét, az élvezet elmúlt. A keserű szájíz megmaradt. Vajjon érdemeimet, mulasztásaimat mérlegre téve melyik nyomja le a serpenyőt? Ha úgy élem le az újévet, amint a régít leéltem: eljutok-e a mennyországba? S ha oda nem: hova? Vajjon a szentek ezen az úton jártak-e földi életükben? S ha ezen jártak volna, szentekké lettek volna-e?

Jóságos Isten! Segíts, világosíts: merre induljak? Mit cselekedjem?⁷²

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

⁷⁰ Te Deum laudamus.

⁷¹ Miserere mei, Deus.

⁷² Dixi: nunc coepi. (Ps. LXXXVI, 11.)

ÚJÉV NAPJA

Előzőesti átgondolás. Holnap a mi Urunk Jézus körülmetéltetéséről fogunk elmélkedni, 1. mint a szeretet, 2. mint az áldozatos törvénytisztelet misztériumáról. — Elhatározzuk: 1. hogy az újesztendőt az Úr Jézus szeretetének szellemében kezdjük meg s minden cselekedetünket azzal a szándékkal végezzük, hogy azzal neki örömet szerezünk; 2. hogy az őiránta való szeretetből készséggel fogadunk el minden keresztet, amelyet az isteni Gondviselés ránk küld s hogy újévi ajándékul néhány önmegtágadást ajánlunk fel neki. — Emlékgondolatul az Irás szavát választjuk: „Ime megújítok mindeketeket.”¹

Reggeli elmélkedés. Imádjuk Jézust, aki ismét új-évet adott nekünk üdvünk munkálására, anélkül azonban, hogy bármiféle biztosítékot is adott volna arra, hogy annak végét is megérjük. Tudjuk ugye, mit céloz ezzel? Mindenekelőtt azt, hogy éberségre szokjunk és gondosan örködjünk lelkünk tisztasága felett. Köszönjük meg neki hálás szívvel, hogy mindjárt az újév küszöbén körülmetéltetésének misztériumát állítja szemünk elé és ezzel arra figyelmeztet, hogy az áldozatosság szellemében kezdjük meg életünknek ezt az új szakaszát.

ELSŐ PONT

Üdvöztönk körülmetéltetése a szeretet misztériuma. Alig mult el nyolc nap a Gyermekek születése óta és íme: máris kiserken a vér, amely adja magát, hogy lelkünk szennyét lemossa. Nem ez a vágy csendül-e ki Jézus szavaiból, amelyeket Lukács evangéliuma őrzött meg számunkra: „Keresztiséggel kel megkereszteltetnem és milyen nehezen várom, míg be nem teljesedik.”² A törvény nem kötelezi őt, a legfőbb Törvényhozót, de a szeretet vágya erősebb a törvény szigoránál és űzi, hajtja a Világ Urát, hogy véráldozatával nagypénteket sem várva, már most megkezdje az önként, szeretetből vállalt áldozatok sorát. Ó Jézus, aki irántam való szeretetednek ilyen beszédes zálogát adod, maradhat-e irányodban továbbra is

¹ Ecce nova facio omnia. (Apc. XXI, 5.)

² Baptismo habeo baptizari, et quomodo coarctor usquedum perficiatur. (Luc. XII, 50.)

hideg a szívem? Lehetséges-e, hogy szereteted tűzlángját látva, továbbra is lagymatag, álmos szeretettel szeresselek? Nem, Uram! Kegyelmed segítségével mindent el fogok követni, hogy az új évben újfajta szeretet hasa át a lelkemet: eleven, lüktető szeretet, amely értéket ad cselekedeteimnek és amely semmi áldozattól vissza nem riad. Mert semmi sem nehéz annak, aki szeret s ha netalán nehéz volna is valami, ez csak újabb öröm rá nézve, hogy áldozatot hozhat azért, akit szeret.³

MÁSODIK PONT

Urunk körülméltetése az áldozatoság misztériuma. Ez a misztérium a testi élvezet, az önszeretet és a szív kötelékeinek feláldozására tanít bennünket. — 1. A testi élvezetek feláldozására. A Gyermekek földre szállásának első percétől ezt hirdette hidegtől didergő harmattestével, de ma vérével is átfesti ezt a tanítást. Van-e valaki, aki ezt komolyan átgondolva meg nem értené, hogy a lélek üdvösségének egyetlen váltságdíja a szenvedés? Hogy jaj azoknak, akik élvezetekben keresik a boldogságot, ellenben boldogok azok, akik türelmesen, vagy éppen tudatos szeretettel szenvednek. Megértjük-e ebből, mi a teendőnk? Viseljük készséges szívvel mindazokat a keresztek, amelyeket az isteni Gondviselés a vállunkra rak, tűrjük panasz nélkül az időjárás szélsőségeit, embertársaink kisebb-nagyobb hibáit, modorbeli érdességeit, a külső és belső megpróbáltatásokat s mindama nehézségeket, amelyek természetes velejárói napi kötelességeinknek. Ne igyekezzünk mindenképp kitérni a szenvedés, az önmegtágadás útjából és ne keressük finnyáskodva a kényelmet, ami egyáltalán nem méltó az isteni Mester követőihez.

2. Az önszeretet feláldozására. A testté lett Ige a körülméltetés által a rabszolgák és bűnösök bélyegét fogadta testére. A rabszolgákét, akiket a megbélyegzés alacsony, függő helyzetükre emlékeztetett; bűnösökét, mert hiszen ez a megkülönböztetés a bűn folyamánya volt! Milyen elképzelhetetlen megalázkodás: rabszolgák, bűnösök bélyege az Istenember testén! És mi ezek után még megbecsültetésre, hírnévre, dicsőségre vágyunk!

³ Ubi amator, non laboratur, aut si laboratur labor amator. (S. Aug.)

3. A szív kötélékeinek feláldozására. Ez az, amit Szent Pál a szív körülmetéltetésének nevez és ami sarkpontját képezi a keresztény erkölcstannak. Krisztus evangéliuma ezt állította a test körülmetéltetésének a helyére, amikor kötelességünké tette, hogy elmetéljük azokat a kötélékeket, amelyek a föld, a test, az érzékek rabszolgáivá tesznek bennünket; amikor felszabadulásunkat sürgeti az „Én” zsarnoki uralma alól, ami nem egyéb, mint önakarát és a szeszélyek, a jellem és a hangulatváltozások, a lágy kényelemszeretet és a merész ítéletek szörnyű összetétele. Vegyük tudomásul, hogy ebben, szívünk ilyenét körülmetélésében áll az Istennek tetsző élet. Sokkal inkább ebben, mint akár a legjámoborrabb áhitatgyakorlatokban, amelyek ugyan dícséretreméltó, sőt elkerülhetetlen kellékei a lelki életnek, de csak mint eszközei a kegyelem elnyerésének, amely erőt ad hozzá, hogy kiirtsuk lelkünkéből az Istennek nem tetsző elemeket.

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

JANUÁR 2

Előzőesti átgondolás. Holnap, a rózsahullató kis Szent Teréz születésnapján a liziói kis kármelita élet-szentségét tesszük elmélkedésünk tárgyává. Meggondoljuk: 1. hogy a földön egyszerű, rejtett életet élt, 2. halála után pedig rendkívüli volt az ő megdicsőülése. — Elhatározzuk ezután, 1. hogy az ő példáját követve mi is a lelki gyermekség kis gyalogútján fogunk járni; 2. hogy korlátlan bizalommal fordulunk hozzá testi-lelki ügyeinkben. — Emlékgondolatunk Jézus szavai lesznek: „Ha nem leszte, mint a kisdedek, nem mentek be a mennyek országába.”⁴

Reggeli elmélkedés. Imádjuk Jézus Krisztust, aki e gyermeklakú, gyenge fiatal leánykát választotta ki arra, hogy példakép gyanánt álljon a modern kor világi javak után rohanó, kevélységben tébolyult fiai elé, hogy a krisztusi szeretet keskeny, de mindenki számára hozzáférhető gyalogútján vezesse őket az evilági és az örök-kétartó boldogság felé. Adjunk hálát Istennek kegyelmé-

⁴ Nisi efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in regnum coelorum. (Matth. 18, 3.)

nek e csodájáért és könyörögjünk hozzá: adja meg nekünk is gyermeklelkű kis szentje erényeit.

ELSŐ PONT

Kis Szent Teréz a földön egyszerű, rejtett életet élt. Ellentmondásnak látszik, de valóság, hogy kis Szent Teréz életének legszembeszökőbb vonása a feltűnő mozzanatok teljes hiánya. Nemcsak otthonában élt a világtól elvonatkoztatott egyszerű, rejtett életet, de a zárdában eltöltött életévei is az ismeretlen elrejtettség jegyében folytak. Nemcsak a világ nem tudott semmit erről a derűslelkű, mosolygószemű kis apácáról, de vajjon társnői közül is hányan ismerték az alázatos kis karmelita lelkének páratlan kincseit? Hányan sejtették meg egyszerű elhivatottságát, amellyel végeláthatatlan távlatokat nyit meg az istenkereső lelkek előtt? — Kis Szent Teréz szentsége elrejtett szentség volt; nem voltak elragadtatásai; aszkézise kifelé nem volt szembeszökő; munkáiról, hősi erényeiről nem sokat tudott környezete. Mi tette hát mégis Isten előtt olyan kedvessé, olyan szentté, akit szentjei közt is a legnagyobbak közé helyezett? Mi egyéb, mint alázatos, gyermekien egyszerű lelkülete, lángoló istenszeretete, amely megszentelte a mindennapi élet legjelentéktelenebb apró mozzanatait is. Napi munkáit, áldozatait, önmegtágadásait, örömeit mind Jézusának ajánlotta szeretetadományképpen és e felajánlás megszentelt értéké tette még legigénytelenebb gondolatát, cselekedetét, amelyet bátran ajándékozott oda isteni Jegyesének. Tudta, hogy örömet szerez neki vele. Valóban: egyszerű útja ez az életszentségnek: kis lelkek kis ösvénye! Járhat rajta mindenki. Mindenkit Istenhez vezet. Járjunk mi is ezen.

MÁSODIK PONT

Halálában megdicsőült. A zárda mögött elrejtőzött kis apáca, akit társnőin és közelebbi hozzátartozóin kívül alig ismert valaki, halála után ismertté lett az egész világon. A szentek történetében is szinte páratlanul áll az a bőkezűség, amellyel a liziói kis szent a hozzá forduló kéréseire reagál. Megigérte ő már földi életében, hogy halála után rózsasötét hullat majd a földre, de azért méltán ejt csodálkozásba mindenkit a rózsahullásnak, — a testi és lelki kegyelmeknek az a bőséges áradata,

mellyel a mennyei Atya gyermeklelkű kislányának élet-szentségét hitelesíti. Alázatosságát dicsőséggé magasztosítja; rejtett életéért nevét világszerte ismertté teszi; derűs gyermeklelkére az Egyház véresen komoly munkatérének, a misszióknak védelmét bízta; lángoló szeretetét pedig a végtelenségig megsokszorozítja és a kegyelmek kimeríthetetlen kincsebányájává teszi mindazok számára, akik a lelki gyermekség útját járva követni akarják a kis szent erényeit és gyermeki bizalommal hagyatkoznak rá gondjaikban, örömeikben, bánatukban.

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

JANUÁR 3

Előzőesti átgondolás. Hogy az új évben, amelynek küszöbét átléptük, minél nagyobb tökéletességre jusunk, fontoljuk meg: 1. az okait, 2. az eszközeit élet-szentségre való törekvésünknek. — Határozzuk el ezután: 1. hogy fokozott buzgósággal fogunk napi munkáink megszentelésére törekedni; 2. hogy multunk bűneit, fogynakosságait jellemünk erényességével ellensúlyozzuk és különösen uralkodó hibánk ellen viselünk élet-halál harcot. Emlékgondolatunk Szent Pál intése legyen: „Tegyük a jót, amíg időnk van rá.”⁵

Reggeli elmélkedés. Imádjuk Jézus Krisztust, aki végtelen jóságában ismét újesztendővel ajándékozott meg bennünket lelkünk üdvének munkálására. Adjunk hálát e jótéteményért és igyekezzünk azt kellőképp felhasználni.

ELSŐ PONT

Miért kell az új évet szentül felhasználnunk? 1. Multunkban sok a jóvátennivaló. Isten az elmúlt évet is azért adta, hogy abban érdemeket szerezzünk az örök boldogságra. És mi vajjon erre a célra használtuk-e azt fel? Isten megszámlálhatatlanul sok testi és lelki kegyelemben részesített bennünket. — Vajjon mi együtt-munkálkodásunkkal hozzájárultunk-e, hogy gyümölcsöket is érleljenek e kegyelmek? Jobbakká lettünk-e? Sajnos! mennyi bűn, a jónak mennyi elmulasztása terheli lelkünket! Jó Istenem! Ha igazságosságod mérlegre ten-

⁵ Dum tempus habemus, operemur bonum. (Galat. VI, 10.)

né kegyelmeidet és azt a csekély jót, amit azokkal közreműködve végeztem, félek, hogy Babilon királyához intézett szavaidat kellene hallanom: „Megmérettél és könnyűnek találtattál.”⁶ Hogy ezt elkerüljem, fáradhatatlan buzgalommal fogok az új évben lelkem megmentésén dolgozni. 2. Fel kell használnunk jelenünket. Isten szigorúan számon fogja kérni a mostani évnek minden percét is. Minden rosszra vagy akár csak haszontalanságra fordított percért is felelni fogunk. Ó, bár ismer-nénk fel végre Isten e drága ajándékának, az időnek az értékét!⁷ 3. Gondoskodnunk kell jövő boldogságunkról. Vajjon mi bizonytalanabb, mint a jövő? Földünkön átlag 76 ember hal meg percenkint. Óránkint 4560, naponkint 109.440, évenként mintegy 40 millió lélek jelenik meg Isten ítélőszéke előtt. Vajjon nem kerülök-e én is ezek közé már a jelen évben? Ha ezt tudnám, milyen szentül élnék már ma is! Hogyan kerülném a legkisebb bűnt is! Milyen szentül végezném minden munkámat! Milyen gonddal őrködném lelkem tisztasága fölött! Ha hirtelen jönne is értem a halál, nem találna készületlenül. Szent Antal is erre intette tanítványait: minden nap úgy éljetelek, mintha az volna utolsó napja életeteknek. Szent Bernát pedig azt ajánlotta övéinek, hogy minden munkájukat úgy végezzék, mintha közvetlenül utána meg kellene halniok.⁸

MÁSODIK PONT

Hogyan szenteljük meg az újévet? 1. Szokjuk meg, hogy mindennapi munkáinkat, még a legjelentéktelenebbeket is érdemszerzően végezzük, vagyis: pontosan, jól s azzal a szándékkal, hogy ezzel Isten dicsőségét szolgáljuk, s neki örömet szerezzünk. Kis Szent Teréz életéből is azt láttuk, hogy ez az igazi életszentség. Sokkal inkább az, mint a rendkívüli nagy hőstettek, amelyekre különben is csak ritkán nyílik alkalom. 2. Arra törekedjünk, hogy a jelen órában jobban éljünk, mint az előzőben. Ha hibáztunk, ne csüggedjünk el, de tegyük jóvá hibánkat valamely jócselekedettel. Ha pedig ma jól csináltunk valamit, tegyük holnap még jobban. Az erény

⁶ Appensus es in statera, et inventus es minus habens. (Dan. V, 27.)

⁷ Si scires donum Dei! (Jo. IV, 10.)

⁸ Si modo moriturus esses, an hoc vel illud faceres? (S. Bern.)

útján sohasem mondhatjuk: eddig és ne tovább. Aki itt megáll, az menthetetlenül visszacsúszik. Jelszavunk legyen: „előre, mindig magasabbra!”⁹ 3. Vizsgáljuk magunkat: melyik a főhibánk, s ha ezt felismertük, küzdjünk ellene tüzzel-vassal, éberséggel, gondos lelkiismeretvizsgálattal, jó gyónásokkal, buzgó imával. „Ha minden évben csak egy hibát is kiirtanánk szívünkéből, — mondja Krisztus Követése — nemsokára tökéletesek lennénk.”¹⁰ Hassa át lelkünket ez a gondolat s tartsuk hozzá magunkat az egész éven át.

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

JANUÁR 4

Előzőesti átgondolás. Holnap egy olyan hibáról fogunk elmélkedni, amely egyik legfőbb akadály a szentség útján. Ez a hiba a megszokás, amely arra visz bennünket, hogy minden cselekedetünket gépiesen, odagondolás nélkül véghezvük. — Vegyük szemügyre: 1. e hiba súlyos voltát; 2. ellenszereit. Elhatározzuk: 1. hogy vallásgyakorlatainkat a lehető legpontosabb figyelemmel végezzük; mielőtt hozzáfognánk felindítjuk magunkban a jószándékot, hogy mindent Isten iránt való szeretetből akarunk cselekedni. Emlékgondolatunk a Makkabeusok imája legyen: „Istenem, adj nekem olyan szívet, amely Téged szeressen és úgy szolgáljon, ahogyan Te akard.”¹¹

Reggeli elmélkedés. Imádjuk Istent, az idő korlátlan adományozóját, életünk és halálunk urát, aki ezzel az újesztendővel megajándékozott bennünket, de nem azért, hogy azzal kedvünk szerint rendelkezünk, de azért, hogy annak minden percét az Ő szolgálatára szenteljük. Kérjük kegyelmét, hogy leküzdhessük azt a hibát, amely hatástalanná tette eddigi éveink törekvéseit: a megszokás és a meggondolatlanság hibáját, amelyről Jeremiás e megdöbbenő szavakat mondja: Pusztulásnak indul a föld, mert nincs rajta senki, aki gondolkozzék.”¹²

⁹ Ascensiones in corde suo disposuit. (Ps. LXXXIII, 6.)

¹⁰ Si, omni anno, unum vitium extirparemus, cito vere perfecti efficeremur. (I Imit. XI, 5.)

¹¹ Det vobis cor omnibus ut colatis eum. (II Mac. I, 3.)

¹² Desolatione desolata est omnis terra, quia nullus est qui recogitet corde. (Jer. XII, 11.)

ELSŐ PONT

Súlyos hiba, ha pusztá megszokásból végezzük dhi-tatgyakorlatainkat. Van-e nagyobb hiba, mint az, amely meddővé teszi Isten kegyelmét, élettelené a hitet, lehetlenné az erkölcsök megjavulását? Pedig ilyen hiba a gépies megszokás, az odagondolás hiánya lelki életünkben. 1. Meddővé teszi a kegyelmeket. Isten megadja nekünk pl. az imádság kegyelmét. A pusztán megszokásból, odagondolás nélkül végzett ima azonban csak az ajkak gépies mozgásává válik, amely nem válik dicsőségére Istennek és egyáltalán nem alkalmas rá, hogy meghallgatásra találjon. Isten megadja egy jó gondolat kegyelmét, egy üdvös sugallatot, valamely figyelmeztetést, amely lelkünk üdvére szolgálna. Magvacskát szór a lelkünkbe, amely megfelelő óvatos ápolás mellett gazdag, dús aratás ígérését hordja magában, de nálunk az útszélre hullott vetés sorsára jut, ahol hiú világi gondok eltapossák, mielőtt gyökeret verhetett volna. Isten részesít bennünket szentségének kegyelmeiben is. De megteremhetik-e ezek áldásos gyümölcsüket, mikor gépies megszokás, a lélektelen elszórákozás elfelejti kinyitni hatásuk előtt lelkünk kapuját? — Isten most ismét újjesztendővel ajándékozott meg bennünket; ámde ha továbbra is a megszokás lomha uralma alatt élünk, ez a drága ajándék is veszünkre lesz, ahelyett, hogy üdvösségünket szolgáltassa s átkot halmoz fejünkre, a visszautasított, fel nem használt kegyelmek átkát. 2. A megszokás és a felületes meggondolatlanság élettelené teszi hitünket. Elszomorító gondolat: mivé lesz a hit a megszokás uralma alatt: elsorvad s idegen elemmé válik lelkünkben, amely, mint örökségképpen ránk maradt jószág ott szepel ugyan tulajdonaink leltárában, lelki háztartásunknak azonban már nem képezi cselekvő tényezőjét. Elvben talán hiszünk még. Gyakorlatban már nem. Úgy élünk, beszélünk, gondolkodunk, mintha régen nem volna már hitünk. Nem törődünk az egyre közeledő halállal s az ítélettel, mely nyomában jár; Istennel, akinek alakja mintha már csak a legendák ködéből nézne felénk. Szent vallásunk sok nagyszerű kincse, maga az Eucharisztia is hidegen hagyja lelkünket, amelyet élettelené dermedtetett a gondolkodás hiánya, a felületeség, a megszokás. Sivár, terméketlen talajjá lett, amelyben nem tud életre pezsdülni az isteni kegyelem magvetése. 3. A megszokás szerfölött nehezzé teszi a lélek

állapotának javulását. Olyanná lesz, mint a folyó, amely változatlanul folyik tovább megszokott medrében s de-hogy gondolna rá, hogy új utat vájjon magának. Mi sem érezzük szükségét, hogy életmódunkon változtassunk, amelyet már megszoktunk, sőt jónak is tartunk. Úszunk tehát tovább az árral s járunk a kitaposott széles úton. Talán azért, mert ez kényelmesebb, de lehet, hogy azért is, mert egyszerűen rá sem gondolunk, hogy jobb utak is vannak a mienknél. Beledermedtünk a megszokott állapotba: alszunk s nem is kívánunk felébredni. Pedig ha időben fel nem rázzuk magunkat kábultságunkból, rettenetes lesz az ébredés!

MÁSODIK PONT

A megszokás és felületes gondolatnélküliség gyógyszerei. Első gyógyszere az ima. Kérjük Istentől forrón, buzgón, hogy meggyógyítsa lelkünket,¹³ hogy elevenné, erőteljessé tegye hitünket.¹⁴ Második gyógyszer: igyekezzünk áhítatgyakorlatainkat lélekkel, odagondolással végezni. Külső tartásunk is összeszedett legyen, lelkünkben pedig ébresszük fel eleven meggondolását annak, hogy magával Istennel beszélünk, akinek hódoló tisztelet, gyermeki szeretet jár a részünkről. Harmadik gyógyszer az éberség, amellyel gyakran tekintünk lelkünkbe, hogy lássuk: nem csúsztunk-e vissza a régi gépies felületesség vágányára? Hogy gondolatainkat, szavainkat, cselekedeteinket az Istenbe vetett tudatos hit, bizalom és szeretet irányítja-e? Ha visszaesést észlelnénk, ne esünk kétségbe, fogadjunk Jézusunk kezébe s lássunk megújult bátorsággal munkához.

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

JÉZUS NEVE

Előzőesti átgondolás. Holnapi elmélkedésünkben meggondoljuk, hogy a név: Jézus, amelyet körülmetélése napján kapott a Gyermeke, 1. magasztos, fenséges név, mely tiszteletet ébreszt a lélekben; 2. az üdvösség, az irgalom hordozója, amely bizalommal tölt el bennünket; 3. szeretetreméltó édes név, gyengéd áhítatunk tárgya.

¹³ Sana animam meam, quia peccavi tibi. (Ps. XL, 5.)

¹⁴ A dauge nobis fidem. (Luc. XVII, 5.)

Elhatározzuk tehát: 1. hogy mindig tisztelettel, szeretettel, bizalommal mondjuk ki ezt a drága nevet; 2. hogy különös figyelemmel ejtjük ki imáink ezen záradékaiban: „A mi Urunk Jézus Krisztus által,”¹⁵ meggondolva, hogy imáink értékét ez a név adja meg; 3. hogy a mi Urunkat soha más néven, mint ezen: Jézus, nem fogjuk nevezni.¹⁶ Emlékgondolatul gondoljuk át Szent Bernát szavait: „Ó, Jézus, légy az én Jézusom!”¹⁷

Reggeli elmélkedés. Imádjuk a Testté vált Igét, aki körülméltetése napján felvette ezt a nevet: Jézus. Rójuk le előtte dicséret-, hála- és szeretettartozásunkat és kérjük: engedje megízlelnünk édességét a névnek, amelynek hallatára meghajlik minden térd a földön, amely örömmel tölti el az eget, vígasztalással a földet és rettegéssel az alvilág szellemeit.

ELSŐ PONT

Jézus neve magasztos, fenséges név, amely tiszteletet ébreszt a lélekben. Ó Uram! Milyen nagy, milyen szent a Te neved! A tisztelet, amely neki kijár, méltó ellensúlyozása annak a sok bántalomnak, megaláztatásnak, amelyben részed volt a földön. Neved hallatára hajojon meg minden fej, minden térd és dicséretedet zengje minden nyelv.¹⁸ Szent ez a név már eredeténél fogva is; hiszen Isten ajkáról hangzott el először, mielőtt az angyal Mária előtt kimondta volna. De nagy és szent jelentésénél fogva is. Annyit jelent ugyanis, mint Üdvözítő, vagyis szeretetnek és hatalomnak teljessége. Szereteté: mert önként áldozta magát oda értünk, emberekért. Hatalomé: mert a szeretetnek büntől megváltó, adósságtörlő értékét tud adni. Nagy ez a név az égben, ahol kiengeszteli az Atya igazságosságát;¹⁹ nagy a földön, ahol csodákat tesz és szenteket nevel; nagy a kárhozat helyén, ahol reszketnek előtte az alvilág szel-

¹⁵ Per Dominum nostrum Jesum Christum.

¹⁶ Et vocabis nomen ejus Jesum. (Matth. I, 21.)

¹⁷ O Jesu, esto mihi Jesus.

¹⁸ Propter quod et Deus exaltavit illum, et donavit illi nomen quod est super omne nomen, ut in nomine Jesu omne genuflectatur, coelestium, terrestrium et inferorum, et omnis lingua confiteatur quia Dominus Jesus Christus in gloria est Dei Patris. (Philip. II, 9, 11.)

¹⁹ Fulgura in pluviam fecit. (Ps. CXXXIV, 7; LI, 16.)

lemei. Jézus neve engem is a természet rendje fölé emel és természetfölötti megvilágításban állítja szemem elé értem vállalt áldozatainak: megtestesülésének és kereszt-halálának, földi életének és tanításának örök értékeit. Új színben látom az elbukott és újra talpraállított, a bűnös és megszentelt embert, akinek lelkét az Istenember vére mosta makulátlanra. Látom egy személyben egyesítve Isten és az ember tökéletességeit: a fenséget — mélyen megalázkodó jósággal párosulva; az irgalmasságot, amely soha nem sejtett harmóniába olvad az igazságossággal; az erőt, amely csodálatos szelídséggel magasztosul. „Ó, Uram, bár minden nép felismerné szent neved nagyságát és a szeretet lángolásával magasztalná időtlen időig!”²⁰

MÁSODIK PONT

Jézus neve az üdvösség, az irgalom hordozója, amely bizalommal tölt el bennünket. Szent Péter azt mondja: „Mindaz, aki segítségül hívja az Úr nevét, üdvözülni.”²¹ „És nincsen üdvösség senki másban.”²² Maga Jézus pedig azt ígérte apostolainak: „Amit csak kérni fogtok az Atyától az én nevemben, megadja nektek.”²³ Az Egyház ugyanerre tanít minket gyakorlatával; Jézus nevében imádkozik: Per Dominum nostrum Jesum Christum. Az ő nevében szolgáltatja ki szentségeit, vele áld meg bennünket bölcsönktől a koporsónkig. De erre tanít minket immár tizenkilenc évszázad története is. Csodák sokaságát sorakoztatja fel, amelyeket Jézus nevének ereje művelt. Az apostolok e név segítségével nagyobb csodákat műveltek; mint akár Mesterük: Jézus nevében látóvá lettek a vakok, hallóvá a siketek, megszólaltak a némák, járta a bénák, meggyógyultak a betegek. A halál viszszaadta áldozatait, a mennyország kapui pedig megnyíltak a megtért bűnösök befogadására. Jézus nevének halatára megfutamodik a sátán, sőt a kiehéztetett orozslán is érintetlenül hagyta neki szánt áldozatát, mikor ez Jézus nevével az ajkán várta támadóját. Jézus nevére bi-

²⁰ Confiteantur nomini tuo magno, quoniam terribile et sanctum est. (Ps. XCVIII, 3.)

²¹ Omnis quicumque invocaverit nomen Domini, salvus erit. (Act. II, 21.)

²² Nec aliud nomen est sub coelo datum hominibus, in quo oporteat nos salvos fieri. (Act. IV, 12.)

²³ Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. (Jo. XVI, 23.)

lincsek hullottak le foglyok kezéről és börtönök ajtajai nyíltak meg előttük. Hallatára még a lázongó elemek is lecsitultak és elsimultak a tenger hullámai. Ó, ki nem bíznék e név erejében? Ki nem fordulna hozzá bizalommal szükségeiben? „Minden reményünk az Úr nevében van.”²⁴ Boldog, ki belé helyezi bizalmát. ²⁵ Kisértéseinkben és megpróbáltatás idején, betegségünkben és szorongatásainkban Jézus nevében keressünk menedéket.

HARMADIK PONT

Szeretetre méltó, édes ez a név, gyengéd áhítatunk tárgya. Aki Jézus nevét kimondja, az a legédesebb, legszeretetre méltóbb nevet veszi ajkára: a legnagyobb lélekűbb pártfogó, a legönzetlenebb jóbarát nevét, aki mindenét odaadja azért, akit szeret.²⁶ Aki csak barátaiért él, óvja érdekeiket és mint jóságos pártfogó közbenjár értük mennyei Atyjánál. Minél gyakrabban mondjuk ki ezt a nevet, annál több édességet találunk benne, annál nagyobb szeretetre gyúl tőle a szívünk. A szentek nem is tudnak betelni az ismételtetésével. Szent Pál tizenégy levelében nem kevesebb, mint kétszáznegyvenhárom ízben említi Jézus nevét. Szent Ágoston nem talál szavakat annak a gyönyörűségnek az érzékeltetésére, amelyet e név kimondásából merít.²⁷ És mit mond róla Szent Bernát? „Jézus nevének édessége — így szól — szinte megrészeget.²⁸ Rajta kívül minden ízetlen, minden értelmetlen nekem. Szájamnak méz ő, fülemnek zene, szívemnek ujjongó boldogság.”²⁹ Így értékeljük-e mi is ezt a szent nevet? Nem ejtjük-e ki másképp is, mint csak szeretettel, tisztelettel, bizalommal, szerető gyönyörűséggel.

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

²⁴ Adjutorium nostrum in nomine Domini. (Ps. CXXIII, 8.)

²⁵ Beatus vir cuius est nomen Domini spes ejus. (Ps. XXXIX, 5.)

²⁶ Totus in usus nostros expensus.

²⁷ O nomen dulce, nomen delectabile, nomen bonae spei.

²⁸ Quasi ebrietas spiritualis.

²⁹ Jesus mel in ore, in aure melos, in corde jubilus.

VIZKERESZT

Szent Máté: II, 1–12.

Mikor megszületett Jézus a judeai Betlehemben, Heródes király napjaiban, íme, bölcsek jöttek napkeletről Jeruzsálembe, mondván: Hol van, aki született, a zsidók királya? Mert láttuk csillagát napkeleten és eljöttünk imádni őt. Hallván pedig ezt Heródes király, megzavarodott, és vele egész Jeruzsálem. És összegyűjtvén mind a papi fejedelmeket és a nép írástudóit, megtudakolta, hol kell a Krisztusnak születnie. Azok pedig mondták neki: Juda Betlehemében; mert így van megírva a próféta által: És te, Betlehem, Juda földé, éppen nem vagy legcsekélyebb Juda nagyjai közt; mert belőled származik a vezér, ki kormányozni fogja népemet, Izraelt. Akkor Heródes titokban hivatván a bölcseket, pontosan megkérdezte tőlük, hogy a csillag mikor jelent meg nekik. És elküldvén őket Betlehembe, mondta: Menjetek, kérdezősködjetek szorgalmasan a gyermek felől, és ha megtaláljátok, jelentsétek nekem, hogy én is elmenvén, imádjam őt. Ők pedig, miután meghallgatták a királyt, elmentek. És íme, a csillag, melyet napkeleten láttak elment előttük, míg odaérkezvén, ahol a gyermek volt, megállapodott a hely felett. Mikor pedig meglátták a csillagot, nagy örömmel örvendeztek. És bemenvén a házba, megtalálták a gyermeket anyjával, Máriával, és leborulva imádták őt. És megnyitván kincses ládájukat, ajándékokat adtak neki, aranyat, tömjént és mirhát. És intést kapván álmukban, hogy vissza ne menjenek Heródeshez; más úton tértek vissza országukba.

Előzőesti átgondolás. Holnap a napkeleti bölcsek meghívásáról elmélkedve látni fogjuk: 1. hogy ez a meghívás Istennek ingyenes ajándéka volt. 2. Látni fogjuk annak csodás kihatásait. Elhatározzuk ezután: 1. hogy a szeretet érzelmének felindításával köszönjük meg Istennek Anyaszentegyházába történt meghívásunkat; 2. hogy életünk megjavításával törekszünk e kegyelem meghálálására. Emlékgondolatunknak a mi Urunk szavait választjuk: „Nem ti választottatok engem, de én választottalak titeket.”¹

Reggeli elmélkedés. Szálljunk gondolatban a betlehemi istállóba, ahová most érkeznek a csillag nyomán Napkelet bölcse királyai, mint első küldöttei az egész világ pogányságának, hogy annak képviselőiben hódolattukat a világ Megváltójának bemutassák. Hála neked, jószagos Jézusom, hogy őket jászolod mellé meghívtad s általuk, bennük engem is, Egyházad tagjává tettél.

¹ Non vos me elegistis, sed ego elegi vos. (Jo. XV, 16.)

ELSŐ PONT

A bölcsek meghívása Isten ingyenes ajándéka... Boldog napkeleti bölcsek, akikben Isten az elszakadt pogányok előtt is megnyitotta az üdvösség kapuit! Mindeddig azt hitte a világ, hogy csak Juda népe tarthat igényt Istennek Messiás-ígéretére. A három király elhívásával megszűnt ez a kizárólagosság: mától kezdve a pogányok is teljes jogú várományosai Isten országának.² Ma nyert világos értelmet az a nagy jövendölés, amely Jeruzsálemnek, — vagyis az Egyház előképének — igéri oda az egész világ fölötti uralmat: Betlehem ma valóban a születő Egyház bölcsőjévé lett! — De ugyan mi tette a bölcs királyokat méltóvá ekkora kitüntetésre? Nem a saját érdemük, hiszen ahol hit nincs, ott érdem sem lehet. Nem lehet tehát kiválasztatásuknak más oka, mint Isten meg nem érdemelt, ingyenes szeretete.³ És vajjon nem ez a meg nem érdemelt szeretet vezette-e Istent mivélünk szemben is? Saját érdemünk-e, hogy Krisztus Egyházában és nem pogányságban, szakadárságban születünk, hogy nem vallástalan, erkölcstelen környezetben nevelődünk? Nem egyedül neki köszönhetjük-e, hogy vallásos nevelésben volt részünk, hogy jó példák álltak előttünk? Istennek ingyenes ajándéka volt mindez, lehetünk-e érte eléggé hálásak?⁴ Igen, Istenem, beismerjük: hogy el nem vesztünk, azt a Te irgalmasságodnak köszönhetjük.⁵ Ha valami jó van bennünk, a Te kezed munkája az.⁶ Bár mi felkiálthatnánk az apostollal: „Kezvedem nem maradt terméketlenül énbennem!”⁷

MÁSODIK PONT

A bölcs királyok meghívásának hatásai. A csillag megjelenése előtt pogányságban éltek a bölcs királyok

² *Mysterium Christi... nunc revelatum est... gentes esse cohaeredes, et concorporales, et comparticipies promissionis, (Dei) in Christo Jesu. (Eph. III, 4—6.)*

³ *Non volentis, neque currentis, sed miserentis est Dei. (Rom. IX, 16.)*

⁴ *Benedictus Deus... qui praedestinavit nos in adoptionem filiorum... secundum propositum voluntatis suae, in laudem gloriae gratiae suae. (Eph. I, 3 e seg.)*

⁵ *Misericordiae Domini quia non sumus consumpti. (Jer. Tr., IM, 22.)*

⁶ *Gratia Dei sum id quod sum. (I. Cor. XV, 10.)*

⁷ *Gratia ejus in me vacua non fuit. (ibid.)*

Valószínű, hogy az életmódjuk sem volt mintaszerű. De amint meglátták a csillagot s meghallották a kegyelem szavát, mindent elhagytak és Jézus keresésére indultak. Ettől kezdve megszűntek a világ fiai lenni. Krisztus híveivé lettek. Szentül éltek, szentül haltak meg s az Egyház őrzi földi maradványaikat, amelyeket nagy kegyelettel keres fel a zarándokok serege. Miért nem becsüljük meg az ő példájuk szerint mi is jobban Krisztushoz való meghívásunkat? Miért ragaszkodunk annyira a világhoz? Miért nem vetjük meg, amit ő szeret s miért nem szeretjük jobban, amit ő megvet? Miért hallgatunk a gyávaság szavára, amely meghátrálásra készítet bennünket az ellenvélemény előtt? Miért hunyászkodunk meg az emberek ítélete előtt? Miért engedünk restségünknek s miért legyezgetjük önszeretetünket? Okuljunk a bölcs királyok példáján s vonjuk le Krisztushoz való meghívásunk következményeit.

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

JANUÁR 7

Előzőesti átgondolás. Holnapi elmélkedésünk folyamán megfontoljuk: 1. milyen nagy érték a hit; 2. hogyan kell élnünk vele? Elhatározzuk: 1. hogy gyakran mondunk köszönetet Istennek a hit ajándékáért; 2. cselekedeteinket a hit szellemében végezzük. Emlékgondolatunk Szent Pál szava legyen: „Az igaz a hitből él.”⁸

Reggeli elmélkedés. Imádjuk Jézust, aki a hit világosságát is meggyújtotta a bölcs királyok szívében, mikor a csillag fényét felragyogtatta előttük. Milyen erős lehetett ez a hit, hogy szavára elhagyták otthonukat, trónjukat, vállalták egy bizonytalan, hosszú út ezernyi veszélyét, kényelmetlenségét, sőt ráadásul még az emberek gúnykacajának, becsmérlő kritikájának is utat nyitottak, hogy nem aludt ki tüze lelkükben akkor sem, amikor hatalmas király helyett gyenge Kisdedet találtak, mikor aranyos palota helyett ócska istálló fölött állt meg vezérlő csillaguk. Ó, csodás ereje a hitnek! Áldjuk a mi Urunkat és könyörögjünk hozzá: tegye a mi hitünket is ilyen erőssé.

⁸ Justus ex fide vivit. (Rom. I, 17.)

ELSŐ PONT

A hit értékéről. Megbecsülhetetlen érték a hit: 1. Előfeltétele a megszentelődésnek, minden érdemnek, lelki nagyságnak. Nélküle megbocsáthatatlan a bűn, értéktelen a jócselekedet. Hit nélkül nincs igaz lelki nagyság. Ellenben: ha hitünk van, visszaszerezhetjük lelkünk elveszett tisztaságát; legjelentéktelenebb cselekedeteink is természetfölötti értékre emelkednek s zálogává lesznek leendő üdvösségünknek; általa Isten gyermekeivé, Jézus Krisztus testvéreivé, a Szentlélek templomává leszünk. — 2. A hit világitó fáklyája az értelemnek, amelyet megóv az eltévelyedéstől. Az emberi értelem ugyanis esendő, ha csak saját magára támaszkodik. Könnyen tévutakra kerül, ha felsőbb világosság nem mutatja neki az irányt, amelyben haladnia kell. A hit az a napfény, amely felderíti előttünk létezésünk titkait s megtanít mindarra, amit tudnunk szükséges: Isten és az Ő végtelen tökéletességének megismerésére, emberi életünk eredetére, rendeltetésére. Megismerteti velünk azokat az eszközöket, amelyekkel e rendeltetésünket elérhetjük. Megtanít a múltó javak értéktelenségének felismerésére, az örök értékek kellő megbecsülésére és nem utolsó sorban rávilágít önszeretetünk származására kicsinyes, de lelki tökéletesbülésünk szempontjából mégis olyan nagyfontosságú gyökérhajtásaira: a tudatlanok előtt gyakran erénynek gondolt érzékenységre, a túlhajtott kevély önhittségekre és másoktól megbecsülést kívánó önértékre. Ó, de szomorú is a hitetlen ember lelkiállapota! Olyan, mint az iránytű nélküli hajó, amelynek nincs, ami kitérítette célját mutassa az élet tengerén. — 3. A hit nemcsak megvilágosítja az értelmet, de meg is erősíti abban, amit eddig megtanult. Szélesebbé teszi látókörét s a természetes megismerés útján szerzett ismereteit a természetfölöttiek végnélküli gazdagságával gyarapíthatja. — 4. A lélek öröme, boldogsága is a hit. Általa az Örök Igazsággal lesz egygyé az ember, belemerül világosságának tengerébe és elveszi azt a kimondhatatlan boldogságot, amely Isten végtelen tökéletességének megismeréséből s az arra való teljes ráhagyatkozás biztonságérzetéből fakad. — 5. Végezetül: a hit vígasztalja és erősíti az embert az élet nehéz megpróbáltatásai között. Az égre, a feszületre vetett egy-egy pillantás nemcsak ahhoz elengedő, hogy erőt adjon keresztünk viselésére, de meg is szeretteti velünk a szenvedést. Ó, mi-

lyen sajnálni való az az ember, aki hit nélkül éli végig a földi élet viszontagságait!

MÁSODIK PONT

A hit szelleme. A hit szelleme nélkül nem keresztény az ember, de gép, amely öntudat nélkül cselekszik. Akit az érzékek kormányoznak, az nem több az állatnál; aki pusztán az emberi ész szava után indul, az pogány vagy filozófus; keresztény azonban csak az lehet, aki a hit szellemében cselekszik, hogy ezzel Isten tetszését elnyerje. Ha pusztán emberi részvétebből alamizsnálkodunk, ha viszontszolgálat reményében teszünk jót másokkal, ha szegények vagyunk, hogy ezáltal mások rokonszenvét megnyerjük, ha megfélezzük szenvedélyeinket, hogy hírnevünket el ne rontsuk; mindez haszontalan fáradság, s legfeljebb arra jó, hogy esetleg jócselekedetekkel telített élet után is üres kézzel érhessünk Isten ítélőszéke elé. A hit szellemében élő lélek ellenben minden cselekedetét megszenteli, minden fáradozása értékévé válik. Imáit a hit szelleme figyelmessé, tiszteletteljessé, buzgóvá teszi; kötelességeit pontosan, érdemszerűen végzi. Felebarátjával való érintkezésében szeretetteljes, megértő lesz a magatartása, szelíd jóindulattal viseli el annak hibáit. Az élet viszontagságait, a szenvedést, veszteségeket türelemmel, Isten akaratán megnyugodva viseli. Szegénységében erős lesz, gazdagságában nagylelkű, minden szándéka és gondolata emelkedett szempontok szerint igazodik, érzelmeit nemes tisztaság jellemzi. Röviden összefoglalva: a hit szelleméből élő ember élete a szentség jegyében folyik. Boldog az ilyen lélek, de sajnaálatraméltó az, akinek hite nincs!

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

JANUÁR 8

Előzőesti átgondolás. Holnap arról fogunk elmélkedni, mennyi hittel feleltek meg a bölcs királyok az isteni kegyelem hívásának s meg fogjuk látni, hogy ez a hitük: 1. készséges volt, 2. nagylelkű és 3. buzgó. Elhatározzuk ezután: 1. hogy mi is készségesen, nagylelkűen és buzgósággal fogjuk követni a kegyelem sugallatait; 2. lélekben többször követjük a bölcseket a járszol elé, hogy Gyermeke-Urunknak imádatunkat, szerete-

tünket velük együtt bemutassuk. Emlékgondolatunk a kegyes királyok szava legyen: „Láttuk csillagát és eljöttünk imádni őt.”⁹

Reggeli elmélkedés. Imádjuk a mi Urunkat, aki elküldte napkelet királyaihoz csillagát, de elküldte kegyelmét is, hogy amazt látva, szívünk meginduljon hívásán és készséggel induljanak felkeresésére. Álmélkodva nézzük hitüket, amellyel a kegyelem szavát követték és ilyekezünk azt mindig inkább utánozni.

ELSŐ PONT

A bölcsek hite készséges. Mihelyt meglátták a rendkívüli csillagot, habozás nélkül útra keltek. Nem mondták: majd el fogunk menni, de mentek késedelem nélkül.¹⁰ Útjukról sem jobbra, sem balra le nem tértek, nem álltak meg sehol, de egyenesen mentek a csillag után, mely útjukat mutatta. Mi is ilyen készséggel indulunk a kegyelem hívó szava után? Mások jó példája, hitünk útmutatása nyomán? Nem halogatjuk-e hibáink megjavítását? Megyünk-e egyenesen kitűzött célunk felé, nem állunk-e meg Isten felé vezető utunkon? Nem engedünk-e meg magunknak kitéréseket, visszacsúszásokat?

MÁSODIK PONT

A bölcsek hite nagylelkű. Útrakelésük elé a legnagyobb akadályok meredeztek. A hagyomány szerint uralkodók voltak. Hogyan hagyják hát el országukat? Mások szerint a Napkelet bölcsei voltak: hogyan rontsák le tudós hírnevüket egy olyan lépéssel, amelyet nevetésnek fog mondani a világ? A csillag bizonyára távolt, ismeretlen országba fogja vezetni őket. Mennyi fáradtság, mennyi veszély vár rájuk az úton! De mindez nem félemlíti meg a nagylelkű utasokat. Aki szeret és aki Istent keresi, az elé földi akadály nem fog gátat emelni. Útrakelnek tehát s hosszú, fáradságokban gazdag út végeztével elérkeznek Jeruzsálembe. Itt azonban nem várt akadály várja őket: csillaguk eltűnt. A nagyvilág forgatagában mi sem fogjuk látni, érezni a kegyelem irányítását. Nem tudták tehát, merre fogják megelni a Messiást, akinek keresésére indultak. De nem

⁹ Vidimus enim stellam eius et venimus adorare eum.
(Matth. II, 2.)

¹⁰ Vidimus et venimus.

csüggednek el: tanácsot keresve, Heródes udvarába mentek, hogy megtudják: hol született a Messiás, a zsidók újszülött királya?¹¹ Valóban, minden emberi félelem fölött álló bátorság az övék! Nem teszi őket habozóvá még a kegyetlen uralkodótól való idegenkedés sem, akinek törvényszegő önkényeskedései messze földön ismeretesek. Az összehívott törvényhozók egybehangzó bizonyossággal Betlehemet mondták az eljövendő Messiás szülővárosának. Azonnal útrakelnek tehát a bölcssek a megjelölt városka felé s nem ismernek pihenést, amíg rá nem találnak a régóta keresett Messiásra. Ez az út a nagylelkű hit útja: Isten felé siet, minden akadályon keresztül. Nem riasztja vissza fáradság, veszély, nélkülözés. Nem az emberek véleményétől való félelem; nem csügged el, ha vezérlő csillaga eltűnik szeme elől és úgy érzi: mindenkitől elhagyottan áll az élet nagy országútján. Istent keresve, Őreá hagyatkozva megy tovább a kitűzött cél irányában s nem engedi, hogy akár a legreménytelenebb helyzet is kislelkűvé tegye.

HARMADIK PONT

A bölcssek hite buzgó. Ki tudná megmondani, milyen szívvel járták a bölcs királyok fáradságos útjukat? Mennyi vágyakozással beszéltek arról a boldogságról, amely útjuk végén rájuk vár, milyen repeső örömmel siettek kitűzött céljuk felé! Mikor pedig eltűnt szemük elől a csillag, milyen lelki nyugalommal keresték útját-módját annak, hogy céljukhoz eljussanak. Az erős, nagy lelkek életpéldája ez, akik a megpróbáltatások idején is nyugodtak, derűsek maradnak! Ki tudná továbbá megmondani: mekkora volt örömük, mikor csillagukat újra megpillantották?¹² Ilyen túlaradó boldogsággal köszöntjük-e mi is a kegyelem föllobbanását lelkünkben? Ő bár tudnánk azt jobban megbecsülni!¹³ Megérkeztek végre útjuk céljához: a betlehemi rongyos istálló fölött megáll a csillag. Vajjon nem lohadt-e le a lelkesedés, amely idáig hajtotta őket? A rozoga istálló, a szegényes pólyák, az egyszerű munkás emberpár látásán nem éreztek-e csalódást? Nem ingott-e meg hitük, mikor királyi

¹¹ Ubi est qui natus est rex Judaeorum? (Matth. II. 2.)

¹² Videntes stellam, gavisi sunt gaudio magno valde. (Matt. II, 10.)

¹³ Si scires donum Dei! (Jo. IV, 10.)

pompa helyett koldus szegénység tárult szemük elé? Emberi ítélet szerint csúfos kudarcban végződött a bölcsnek nagy vállalkozása. Ők azonban saját ítéletüknél is jobban hittek Isten szavának és hitük erejével a szegénység rongyában is felismerték a Mindenség hatalmas Urát és arccal a földre borulva imádták Őt.¹⁴ S mennyi öröm, mennyi elragadtatás, mennyi boldogság volt az ő hódolatukban! Róluk vegyünk példát, mikor a tabernakulum előtt hódolunk Urunknak!

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

JANUÁR 9

Előzőesti átgondolás. Holnap azokról az ajándékokról fogunk elmélkedni, amelyeket 1. a bölcs királyok ajánlottak fel Jézusnak, 2. és amelyeket mi ajánlunk fel neki. Elhatározzuk ezután: 1. hogy napjában többször ajánljuk fel Istennek a napkeleti bölcsekkel egyesülve szeretetünk és imádatunk ajándékát; 2. imáinkban a szent királyok buzgóságára fogunk törekedni. Emlékgondolatunk az Egyház ősi imája legyen: A gyermek Jézusnak a szeretet aranyát, a bűnbánat mirháját és az imádság tömjénjét.¹⁵

Reggeli elmélkedés. Egyesüljünk lélekben a három királlyal az imádás, a szeretet, az öröm érzelmeiben. Ha ezt nem tesszük, féltő, hogy fájdalmat okozunk a jászol szalmáján pihenő Gyermekeknek.¹⁶

ELSŐ PONT

A három király ajándékai a kis Jézusnak. A bölcsök pedig — mondja a Szentírás, — kinyitván ládáikat, aranyat, tömjént és mirhát ajánlottak fel neki. Olyan ajándékokat, amelyeknek a Kelet hagyományai titokzatos jelentőséget tulajdonítottak: az arany jelképezte a Mindenség Urának kijáró hódolatot; a tömjén az ima: a dicséret és hála ég felé szálló jóillatú füstjét; a mirha a földre szállt istenség emberi tulajdonságainak eljő-

¹⁴ Et procidentes adoraverunt. (Matth. II, 11.)

¹⁵ Offert aurum charitas, et myrrham austeritas, et thus desiderium.

¹⁶ Non times ut de praesepio vagiat infans? (Hier., Ep. ad Sabin. diac.)

vendő szenvedéseinek szóló engesztelő áldozatot.¹⁷ Emberi szó elégtelen ahhoz, hogy képét adja annak a mélyes áhitatnak, hálának, szeretetnek és imádatnak, amellyel a szent királyok ajándékaikat a jászolban fekvő Kisdéd lába elé lerakták. Szemükből az öröm könnyei patakozottak, szívüket forró vágy hevítette, hogy mindenkivel megismertessék az isteni gyermeket. Jézusom! Te százszorosan megfizetsz kinek-kinek azért, amit neked ajándékozott: a pogányság sötétjéből feléd siető bölcsék áldozatos fáradozásait, neked felajánlott ajándékait a szentség örökké tartó dicsőségével jutalmaztad. Add meg nekem is, mint önekik a bölcsesség, az ima és az áldozat szellemét, hogy azzal az én nyomorúságom is érdemeket szerezhessen a Te irgalmas szeretetedre.

MÁSODIK PONT

Milyen ajándékokat adjunk Jézusnak? Jézus sem aranyat, sem tömjént, sem mirhát nem kíván tőlünk, de igenis, megkívánja azokat a lelki készségeket, amelyeket ez ajándékok jelképeznek: a szeretetet, a bűnbánatot, az imádságos lelkületet.¹⁸ 1. A szeretet, amelyet az arany jelképez, legdrágább kincse szívünknek: Istennek első és legfőbb követelménye eszes teremtményeivel szemben, amely a maga nemes teljességében egymagában is elég ahhoz, hogy minket az örök boldogság részeseivé tegyen. Szeretet teljességén értve Istennek önmagáért, teremtményeinek Istenért való tiszta, önzetlen szeretetét: ha embertársainkban Istent szeretjük, ha a szenvedőkben őt istápoljuk, a szomorúakban őt vigasztaljuk, a tanácstalanokban őt gyámolítjuk, az elhagyottakban őt látogatjuk, még pedig akkor is, ha természetes rokonszenvet nem érzünk irántuk, egyedül Jézus parancsának engedelmeskedve és az ő szavaira gondolva: nekem magamnak tettétek, amit enyéim közül egynek cselekedtetek. — 2. A vezeklő bűnbánat, amelynek a mirha a jelképe, megóvja a lélek tisztaságát, megszenteli a testet és Szent Pál szavai szerint Jézus eleven tabernakulumává, áldozati adománnyá teszi: „adjátok testeteket

¹⁷ Thus, aurum, myrrham Regique, hominique, Deoque dona ferunt. (Juvencus presbyter in Comm. D. Hier.)

¹⁸ Offert aurum charitas, et myrrham austeritas et thus desiderium.

élő, szent, Istennek tetsző áldozatul.”¹⁹ — 3. A tömjén az imádságos lelkületet jelképezi, vagyis azt a készséget, amellyel az ember gondolatai, vágyai, érzelmei Isten felé szállnak, hogy őt imádják, neki hálát adjanak, őt az elszenvedett megbántásokért megengeszteljék és tőle kegyelmeket, esetleg földi javakat is kérjenek. Az imádságos lelkület nem éri be a szokásos napi imákkal, de igyekszik napközben is rövid imafohászokkal, vagy még inkább az elmélkedő ima szárnyain Istenhez emelkedni, gondolatait, érzelmeit Őreá irányítani, hogy őt mind tökéletesebben megismerje és e megismerés folyamánaként minél tökéletesebben, minél kizárólagosabban megszeresse. — Olyan-e ez a mi háromféle ajándékunk, hogy öröme lehet a jászol Kisedédnek?

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

JANUÁR 10

Előzőesti átgondolás. Holnapi elmélkedésünkben azt fogjuk szemügyre venni: 1. milyen szentül éltek a bölcs királyok Betlehemben; 2. hogyan tudjuk mi is utánozni őket? — Elhatározzuk azután: 1. hogy a nap folyamán meglátogatjuk a szentségi Jézust, a bölcsék példája szerint, akik ott a jászolban felkeresték; 2. lélekben Istenel egyesülve, a lehető legnagyobb összeszedettségben töltjük a napot. Emlékgondolatunk Krisztus Követésének felkiáltása legyen: Jézussal lenni milyen gyönyörűség!²⁰

Reggeli elmélkedés. Imádjuk a gyermek Jézust, aki szívesen fogadta a napkelet bölcseit, valahányszor ezek fölkeresték őt a barlang magányában. Milyen kegyelemteljes látogatások voltak ezek! Mennyi örömmel készültek rá mindig a királyok!

ELSŐ PONT

A napkeleti királyok szent életet éltek Betlehemben. A boldogszívű királyoktól a gondolata is távol állt annak, hogy egyszeri látogatás után elhagyják Betlehemet és többé fel ne keressék Azt, akiért a hosszú út fáradsalmait, nélkülözéseit magukra vállalták. Nemcsak

¹⁹ Exhibeatis corpora vestra hostiam viventem, sanctam, Deo placentem. (Rom. XII, 1.)

²⁰ Esse cum Jesu dulcis paradisus. (II Imit. VIII, 2.)

szívük tiltakozott ellene, hogy egyszeri találkozás után elszakadjon Attól, akiben a legtisztább boldogság forrását találta fel, de a hosszú utazás fáradalmaitól elcsigázott testüknek is szüksége volt legalább néhány napi csendes pihenésre. Kétség sem fér tehát hozzá, hogy a messze földről jött királyok Betlehemben töltöttek néhány napot; hogy ez idő alatt a lehető leggyakrabban felkeresték a Kisdedet: karjaikra vették, szívükhöz szorították, csókjaikkal borították, könnyeikkel öntözték homlokát. Ki tudná megmondani: a szeretet, a csodálat, a hála, az áhítat milyen mélységes érzelmeivel ajánlották fel szolgálataikat, életüket az isteni Gyermekeknek? Ki a megmondhatója, hogy ez az isteni Gyermekek viszont a kegyelmeknek: a világosságnak, az áldásnak, a lángoló szeretetnek milyen bőségével árasztotta el látogatóinak lelkét? Bizonyos, hogy amilyen örömtől repeső, boldog szívvel jöttek ezek mindig a kis Jézus látogatására, olyan nehezen tudtak elszakadni tőle. Képzeljük magunkat a helyükbe. Mária és József mindig készséges örömmel fogadták a Gyermekek hódolóit, szívesen beszélgettek velük mindarról, amit az Irás róla elmond s a maguk részéről tisztelettel hallgatták a bölcsök szavait is, amelyek méltók voltak rá, hogy „Mária megjegezze mindezen dolgokat, szívében forgatván.”²¹ És e látogatások időközeiben vajjon mi töltötte ki a bölcsök gondolatait, ha nem Jézus? Jézus volt az ő mindenük:²² szüntelen róla beszéltek, neki szólt minden gondolatuk, minden cselekedetünk. Milyen lecke ez nekünk: megtanít rá: hogyan értékeljük Jézus valóságos jelenlétét az Oltáriszentségben!

MÁSODIK PONT

Hogyan utánozzuk a bölcs királyok betlehemi életmódját? Könnyen megtehetjük: 1. ha gyakran meglátogatjuk Urunk Jézust az Oltáriszentségben. Hiszen tabernakulumainkban ugyanaz az Isten-ember lakik, aki valamikor a jászolban feküdt. A különbség csak az, hogy amíg a napkeleti királyokat messze földről, ezer veszélyen keresztül üzte-hajszolta a szeretet az emberré lett Isten felkeresésére, addig mi fáradság nélkül, mindig

²¹ Maria autem conservabat omnia verba haec, conferens in corde suo. (Luc. II, 19.)

²² Omnia ... Christus. (Coloss. III, 11.)

feltalálhatjuk őt oltárainkon. Ó, ha mi is a királyok hitével és szerető vágyakozásával járulnánk a tabernakulum elé, mennyi kegyelemajándékkal gazdagodva távoznánk onnan! — 2. Könnyen követhetjük a bölcsék példáját szentáldozásainkban is: hiszen mi nemcsak karjainkra emelhetjük, nemcsak szívünkhöz szoríthatjuk a kised Jézust, de szívünkbe fogadhatjuk, eggyé lehetünk vele: szívének dobbanása közös ritmusba olvad a miénkével, szent vére a mi ereinkben csörgedez. Járuljunk hát az ő vágyódásukkal szentáldozásainkhoz s hálaadásunkat az ő szívük háláján felmelegedve végezzük. — 3. Napjaink folyamán is követhetjük a szent királyok példáját, akik az istállót elhagyva is Jézussal, Jézusban éltek: szüntelenül rá gondoltak, róla beszéltek s cselekedeteiket is az őiránta való szeretet irányította. Mennyivel több jogon lehet a mi szívünk szentély, amelynek Jézus az egyeduralkodója, amelynek csendes összeszedettségét semmi sem zavarhatja, mert Jézuson kívül nem hatolhat bele senki és semmi! Bizalmas meghittségben élhetünk itt vele; neki mondjuk el örömünket, bánatunkat; tőle kérünk tanácsot kételyeinkben, segítséget munkáinkban, az ő kezébe tesszük le minden gondunkat, neki ajánljuk, az ő szolgálatára szenteljük életünknek minden mozzanatát. Hálás szeretettel fogadjunk minden üdvös gondolatot, érzést, amelyet sugall, minden kegyelmet, amellyel lelkünket gazdagítja és az ő segítségével olyan szentté tesszük életünket, amilyen a napkeleti bölcséké volt Betlehemben. Boldog, aki megérti ezt az igazságot, még boldogabb, aki aszerint él!²³

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

JANUÁR 11

Előzöbsti átgondolás. Holnap befejezzük a napkeleti bölcsékről folytatott elmélkedéseinket és meggondolás tárgyává tesszük: 1. elbúcsuzásukat a szentcsaládtól; 2. hazatérésüket; 3. otthoni életüket. — Elhatározzuk: 1. hogy nem akarunk Jézus nélkül, de mindig csak vele és őérte élni; 2. az ő kedvéért minden munkánkat a lehető legtökéletesebben végezzük. Emlékgondolatunk az evan-

²³ Beata anima quae Dominum in se loquentem audit... Beatae plane aures quae non vocem foris sonantem, sed intus auscultant veritatem docentem. (III Imit. I, 1.)

gélium szava legyen: „És más úton térének vissza országukba.”²⁴

Reggeli elmélkedés. Imádjuk a gyermek Jézust, aki szegényes pólýába takargatva fogadja a bölcs királyok búcsúlátogatását. Ó, mennyi kegyelemmel gazdagodva hagyták el a szent férfiak boldog örömeiknek e szerény színterét! Milyen féltő gonddal őrizték életük végéig lelküknek e megszentelt emlékeit!

ELSŐ PONT

A bölcsök búcsúja a Szentcsaládtól. Ha csupán a szívükre hallgattak volna, bizonyos, hogy még nagyon sokáig, akár végleg is Betlehembben maradtak volna a bölcs királyok. Ámde a kötelesség hazaszólította őket. Megértették, hogy még a lelki örömeket is fel kell áldozni, ha a kötelesség úgy kívánja. Elbúcsúztak tehát Jézustól, Máriától és Józseftől. Próbáljuk elgondolni: milyen lehetett ez a búcsú! Milyen ellágyuló szeretettel csókolták meg utoljára a meglett férfiak a Gyermeke parányi lábacskáját, mennyi gyengédséggel pihentették rajta könnytől fátyolos tekintetüket! Milyen forró hálával volt tele a szívük, amiért a csillag nyomán közelébe jöhettek s milyen férfias erővel fogadták meg, hogy — ők, koruk híres, nagy bölcsei, országok hatalmas királyai, hű szolgálói lesznek a látszólag tudatlan, kolduska Gyermekeknek! Hiszen a nyert kegyelmek világosságánál tisztán látták: mennyivel nagyobb dicsőség a Mindenség Urát szolgálni, mint akár milliós földi országok királyának lenni. Mennyivel bölcsebb dolog magának az örök Igazság fényforrásának nyomain járni, mint akár a legragyogóbb emberi lángelme kutatásai nyomán keresni az igazságot. Boldog, akit a Te kegyelmed látóvá tesz, én Úram! Világosíts meg engem is és taníts meg az élet javainak helyes értékelésére.

MÁSODIK PONT

A napkeleti bölcsök hazatérése. Miután elbúcsúztak a jászol Jézuskájától, éjszakai pihenőre tértek a királyok. Ámde álmukban égi figyelmeztetést vettek, hogy Heródes a Gyermeke életére tör: más úton térjenek tehát

²⁴ Per aliam viam reversi sunt in regionem suam. (Matth. II, 12.)

vissza hazájukba. Három értékes tanulság rejlik e néhány sorban: Az első: Jézus állandóan örködik feletünk, még álunkban is és eltávolít tőlünk olyan veszélyeket is, amelyekről mi mitsem tudunk. — A második: ha a királyok módjára megtaláltuk Istent s megízleltük az ő bírásának édességét, nem szabad többé a régi úton járnunk, de tökéletesebb útra kell térnünk, amelyre az ő törvényeinek összessége: Anyaszentegyháza hí meg bennünket. — Harmadik tanulság: ha a bűn letértett bennünket a mennyország útjáról, csak a bűnbánat és vezeklés útján térhetünk arra vissza. Gondoljuk meg: e kívül nincs üdvösség.

HARMADIK PONT

A napkeleti bölcsek otthon. Országukba visszatérve a három király apostolává lett az újszülött Messiásnak. Mindenütt hirdették a világ Megváltójának születését s azokat a tanokat, amelyeket a jászol mellett ismertek meg: a szegénység, az alázatosság, a szeretet, az áldozatos élet fenséges tanításait. És mindezeket a tanításokat megerősítették saját életük példájával, sőt későbbén vérük ontásával is, mikor vértanuhalállal pecsételték meg az általuk hirdetett tanok igazságát. — Valóban csodálatos változás, amelyet a jászol közelében eltöltött néhány nap idézett fel a bölcsek lelkében. Mi talán mindennap is odatérdelünk a tabernakulum, az áldoztató rács elé, miért, hogy nem vagyunk hát jobbak? Miért nem szolgálunk több buzgósággal Istennek? Addig várunk-e, amíg elmúlik az érdemszerés ideje s a halál pontot nem tesz földi életünk után?

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

VIZKERESZT UTÁNI ELSŐ VASÁRNAP

Előzőesti átgondolás. Holnap Heródes magatartását fogjuk átemlélkedni, amelyet a napkeleti bölcsek megérkezésével kapcsolatban tanusított. Látni fogjuk: 1. rémületét a Messiás születésének híret hallván; 2. kétszínűségét; 3. csalódását. — Elhatározzuk: 1. hogy egyedül Istent fogjuk keresni és kertetés, képmutatás nélkül, egyenesen a hozzá vivő utat fogjuk járni; 2. az élet minden változata, gondja-baja közepette feltétlen bizalommal hagyatkozunk az ő gondviselésére. Emlékgondolatunk a Példabeszéd szava legyen: „Kedvét leli azokban, kiknek útja feddhetetlen.”²⁵

Reggeli elmélkedés. Imádjuk Jézust, aki békét, boldogságot hozott a jóakarátú embereknek,²⁶ s ellenségei osztályrészéül hagyta a törtetést, a békétlenséget.²⁷ Adjunk hálát jóságáért, amellyel jutalmazza s bámuljuk igazságosságát, amellyel büntetésé változtatja még a látszólagos javakat is.

ELSŐ PONT

Heródes rémülete a Messiás születésén. A világ történetének legörvendetesebb eseménye kétségen kívül a Messiás születése volt. Hírére boldog öröm fogta el a napkeleti királyok szívet. Heródes ellenben megrémült ugyanennek a hírek a hallatára. Mikor a napkeleti bölcsek az egyenes lélek egyszerű nyiltságával udvarába érkeznek, hogy tőle az Üdvözítő születésének helyét megtudakolják, a kegyetlen zsarnok megrémül: félti hatalmát, koronáját. Így zavarodik, így rémül meg mindenki, akinek veszendő földi értékhez kapcsolódik a szíve. Megdorgálnak, megaláznak bennünket, meghiúsítják kedvenc tervünket: hogyan ágaskodik bennünk rögtön az önszeretet! Megrémülünk, mert veszélyeztetve látjuk

²⁵ Voluntas ejus in iis qui simpliciter ambulat. (Prov. XI, 20.)

²⁶ Pax hominibus bonae voluntatis. (Luc. II, 14.)

²⁷ Non est pax impiis. (Is. LVII, 21.)

hírnevünket, dicsőségünket, kedvtelésünket! Éppúgy nem tudjuk elviselni, hogy büszkeségünket, kényelmünket, anyagi érdekeinket sérelem érje. Méltatlankodva fortyanunk fel s gondolkodás nélkül áldozzuk oda lelkünk békéjét a sérelem pusztá hallatára is. Igazi békéje csak annak lehet, aki felszabadította magát minden földi köteléktől, ki csak Istenben keresi boldogságát.²⁸ Kérjük Isten megvilágosító kegyelmét, hogy ezt az igazságot kellőképp megérthessük.

MÁSODIK PONT

Heródes kétszínűsége. „Heródes titokban hivatván a bölcseket, megtudakolá tőlük az időt, mikor nekik a csillag megjelent. És elküldé őket Betlehembe, mondván: menjete, kérdezősködjete a gyermek után és ha megtaláljátok, jelentsétek, hogy én is elmenvén, imádjam őt.”²⁹ Így rejtette ez a gonosz fejedelem tisztelet és áhítat látszata alá gyűlöletét és gonosz szándékát, amellyel a Gyermekek életére tört. Ez a csalárdság útlatos Isten és emberek előtt: aljas hazugság, amely csak megvetést érdemel. Pedig bármily ocsmány aljasság is a bűn: sokkal gyakrabban fordul elő mint bárki is gondolná. Mert nemcsak azok hazudnak, akik az igazsággal ellentétes dolgot állítanak, de hazugok azok is, akik jobbnak mutatják magukat, mint amilyenek, akik titokban másképp cselekszenek, mint a nyilvánosság előtt; akik többet törődnek hibáik elrejtésével, mint megjavításával. — Nem ez-e a mi esetünk is? Hazugok továbbá azok, akik másképp beszélnek, mint ahogyan gondolkodnak, akik rosszat mondanak saját magukról, hogy ezt megcáfolván, mások annál több jót mondjanak róluk; akik másokat hízelegve dicsérnek, vagy akik, akár talán csak pusztá fontoskodásból és hogy érdeklődést keltsenek, kiszínezve, megtoldva vagy megcsönkítva mondják el a valóságot. Nem szokott ez velünk is megtörténni? Ó, de nagy is a hazugok, a kétszínűek tábora s milyen kevés az igazán egyenes lélek, aki akár önszeretetének rovására is mindig csak a szízigazságot mondja! Vajmi kevés az olyan ember, akire ráillenek Jézusnak Natanaelről mondott szavai: „Ime az igaz izraelita, akiben nincs álnokság.”³⁰

²⁸ Quid simplici oculo quietius, et quid liberius nil desiderante in terris? (III Imit. XXXI, 1.)

²⁹ Matth. II, 7, 8.

³⁰ Ecce vere Israelita, in quo dolus non est. (Jo. I, 47.)

HARMADIK PONT

Heródes csalódása. A gonoszok semmit sem tehetnek Isten ellen; a mindenható Úr minden mesterkedésüket szegényükre fordítja s áldást fakaszt belőle az igazak javára. Így játszotta ki Heródes gonosz terveit is, megparancsolván a bölcseknek, hogy más úton térjenek vissza hazájukba, Józsefnek pedig, hogy Egyiptomba meneküljön a Gyermekekkel és annak anyjával. Heródes lemészároltatta ugyan Betlehem kisdedeit, de ez a mézszárlás csak új szentekkel gazdagította a mennyországot, a zsarnokot pedig útálat tárgyává tette az egész világon. Ez a sors vár mindazokra, akik szembefordulnak Jézus Krisztussal és üldözik az ő Egyházát. Feltétlen bizalommal hagyatkozzunk mindig Istenre s bizalmunk akkor se inogjon meg, ha átmenetileg sikerei vannak az ellenségnek. Az Egyháznak a sátán ellen való küzdelmében mindig Istené az utolsó szó. Magát a küzdelmet csak azért engedi meg Isten, hogy hős erények kivirágzására adjon alkalmat hívei lelkében.

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

HÉTFŐ

Előzőesti átgondolás. Mielőtt részletezni kezdenénk a Testté lett Ige földi munkálkodását, lényének néhány tulajdonságát fogjuk elmélkedés tárgyává tenni. Holnap bevezetésképp megváltói minőségében fogjuk Urunk Jézusunkat tanulmányozni. Látni fogjuk: 1. mennyire megérdemli ő a megváltói címet; 2. milyen kötelességeket ró ránk Jézus megváltói működése? — Elhatározzuk ezek után: 1. hogy gyakran emeljük tekintetünket a feszületre, többször megcsókoljuk s bárhol látjuk is, tisztelettel köszöntjük; 2. hogy lelkünk üdvének követelményeit minden egyéb érdeknek elébe helyezzük. — Emlékgondolatunk Szent Pál szava legyen: „Valamennyiért meghalt Krisztus, hogy azok is, akik élnek, már ne önmaguknak éljenek, hanem annak, ki értük meghalt.”³¹

Reggeli elmélkedés. Lélekben a jászol előtt térdelve imádjuk Jézust, mint az emberiség Megváltóját, aki

³¹ Pro omnibus mortuus est Christus, ut et qui vivunt, jam non sibi vivant, sed ei qui pro ipsis mortuus est. (II Cor. V, 15.)

emberségével szenvedni akar értünk s e szenvedését istenségével végtelen értékűvé teszi.

ELSŐ PONT

Jézus a mi Megváltónk. Gondoljuk meg: milyen nagyszerű mű a mi megváltásunk: 1. Jézus Krisztus kiragadott bennünket általa a bűn örvényéből, amelyet Ádám bűne nyitott meg előttünk. Újból Isten fiaivá, a mennyország örökösévé tett bennünket s lehetővé tette, hogy csak az jusson pokolba, aki nem akar üdvözülni. Pedig Ádám bűnéhez súlyosbító erővel csatlakoznak saját személyes bűneink is. Ő csak egyszer vétkezett, mi pedig bünt bűnre halmozunk. De ő, csodák csodája! Bármennyi legyen is a vétkünk, Jézus vére elég hatalmas ahhoz, hogy vétkeink szennyétől megtisztítsa lelkünket. Jézus megváltó vére nagyobb nyereség nekünk, mint amekkora veszteséget Ádám vétke rótt ránk; a kegyelem több áldást hoz ránk, mint amennyi átkot Ádám bűne ránkzúdított.³² — 2. Jézus Krisztus megváltói ténykedése által nemcsak bűneink bocsánatát érdemelte ki, de megszerezte azokat a kegyelmeket is, amelyek a szenteket nevelik; szentségekkel, az üdvösség bőséges forrásával gazdagította Egyházát. Valóban: bőséges a mi megváltásunk s határt nem ismer a Te bőkezűséged, Jézusom!³³ 3. Üdvöztönknek egyetlen fohásza elegendő lett volna hozzá, hogy bűneinkért eleget tegyen, de ő, hogy túláradó szeretetének bizonyosságát adja: utolsó csepp vérének is kiontotta s véráldozatát ma és a világ végezetéig mindennap megújítja oltárainkon. Ó, de jó is vagy Te, édes Üdvöztöm! Kegyesebb vagy hozzánk, mint prófétáidhoz voltál, akik vágyva vágytak látni, amit mi látunk, de nem láthatták; kegyesebb, mint sok szegény pogány testvérünkhöz, ahova még mindig nem jutott el az evangélium világoossága! — Mihaszna születünk volna, ha Te meg nem váltottál volna bennünket, Jézusom!³⁴

MÁSODIK PONT

Mivel tartozunk megváltó Jézusunknak? Szeretettel és a lelkek üdvösségére irányuló buzgósággal. 1. Szere-

³² Ubi abundavit delictum, superabundavit gratia. (Rom. V, 20.)

³³ Copiosa apud eum redemptio. (Ps. CXXIX, I, 7.)

³⁴ Nihil nobis nasci profuit, nisi redimi profuisset. (Ben. Cer. Pasch.)

tettel tartozunk neked, mennyei Atyám, mert Te először szeretettel minket és szereteted zálogaként megszületett Fiadat adtad nekünk.³⁵ Ő, csodája a szeretetnek, a leereszkedésnek: A király, hogy rabszolgáit megmentse, Fiát áldozza oda értük! Késlekedhetem-e ezek után, hogy én is egészen Neked adjam szívemet, lelkemet, Neked áldozzam egész életemet? Mennyi szeretettel vagyok adód sod neked is, Üdvözítő Jézusom, aki ilyen rettenetes áldozatot vállaltál értem, hálátlan, bűnös emberért! Hálával, szeretettel tartozunk Neked már azért is, mert az életre meghívtál, de milyen mérhetetlenül nagyra növelte e tartozásomat a Te jószágodnak, szeretetednek minden képzeletet meghaladó mélysége, a te megváltó véráldozatod!³⁶ Hogy megteremtetted a világot, az egyetlen szavadba került, megváltásomért azonban már végtelen értékű váltságdíjat fizettél: egy emberélet minden nélkülözését, fáradságos munkáját, elképzelhetetlen szenvedéseit vállaltad magadra azért, hogy én ismét Isten gyermekévé lehessek. — Mikor megteremtettél, a szépnek kitervelt földi élet sok örömét, gyönyörűségét adtad nekem ajándéku. Megváltással azonban még saját magadat is nekem adtad. És én? Mit adok én neked viszonzásul isteni bőkezűségédért?³⁷ Mit adhatnék egyebet, mint saját magamat, és azt a forró, alázatos könyörgést: segíts kegyelmeddel, hogy ezt az áldozati ajándékomat minél több jócselekedet, minél több erény tegye értékké, előtted kedvessé. — 2. Tartozunk Jézusnak azzal is, hogy buzgón munkáljuk lelkünk üdvösségét, amelyért ő olyan drága árt fizetett. Mert nem volna-e lekicsinylése az ő megváltói működésének, ha kárba veszni hagynánk lelkünkön az ő áldozatos földi életének, szenvedésének és kereszthalálának végtelen értékű kincseit? Ha nem merítenénk érdemeinek kimeríthetetlen forrásából, hogy lelkünket az örök boldogság elnyerésére méltóvá tegyük? Nem gonosz sárbatiprása, kigúnyolása volna-e az ő értünk égő szeretetének, ha felénk nyújtott segítő kezét félrelökve tovább rohannánk a bűn, a kárhozat ösvényén? Valóban: olyan szörnyűség ez,

³⁵ O mira circa nos tuae pietatis dignatio! inaestimabilis dilectio caritatis! ut servum redimeres, Filium tradidisti. (Benedict. Cer. Pasch.)

³⁶ Si totum me debeo pro me facto, quid pro me refecto, et refecto hoc modo? (S. Bern.)

³⁷ Quid Deo retribuam pro se? (S. Bern.)

amelyre csak a tébolyult kevélység, vagy a sötét tudatlanság lehet képes. Ámde nem elég, ha csak saját lelkünk megmentésén buzgólkodunk: meg kell mentenünk felebarátaink lelkét is: Jézus mindnyájunktól megkívánja, hogy véráldozatának értékesítésében segítőitársai legyünk.³⁸ Mert az Úr Jézus véráldozata végtelen értékű ugyan önmagában, de ő annak érvényesülését a mi hozzájárulásunktól teszi függővé. Megkívánja, hogy saját erőnkkel is dolgozzunk lelkünk üdvözítésén, mégpedig nemcsak a saját lelkünkén, de felebarátainkén is. Megtisztelő feladat: Jézus segítőitársának lenni megváltói munkájában, de egyúttal legszebb kiteljesedése is Isten és a felebarát iránt tartozó szeretet parancsának.

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

KEDD

Előzőesti átgondolás. Holnapi elmélkedésünkben meg fogjuk gondolni 1. hogy Jézus a mi fejünk; 2. hogy vele szemben súlyos kötelezettségeink vannak. — Elhatározzuk ezután: 1. hogy szívünket a szeretet érzelmeinek gyakori felindításával kapcsoljuk Jézusunkhoz. 2. hogy tisztelni fogjuk úgy saját magunkban, mint embertársainkban a mi Urunk Jézushoz tartozó közösség tagjait. Emlékgondolatunk legyen az Apostol szava: „Ti pedig Krisztus teste vagytok, és egyenkint tagjai.”³⁹

Reggeli elmélkedés. Imádjuk a mi Urunk Jézust, aki, mint Üdvözítőnk megváltott bennünket a bűntől, mint legfőbb Urunk és fejünk pedig feje Egyházának, amelynek mi tagjai vagyunk.

ELSŐ PONT

Jézus a mi fejünk. Szent Pál szavai szerint Jézus a feje annak a misztikus testnek, amelynek mi tagjai vagyunk. Ő a szőlőtő, amely a belőle kisarjadó venyigéket táplálja. S amint a szőlővessző egyet képez a szőlőtővel, úgy egyek a test tagjai is a fővel, amely nélkül nem lehetne bennük élet. Ez az egység a keresztséggel

³⁸ Dei enim sumus adiutores. (I Cor. III, 9.)

³⁹ Vos estis corpus Christi, et membra de membro. (I, Cor. XII, 27.)

veszi kezdetét,⁴⁰ amikor Krisztus testének: Egyházának tagjaivá leszünk. Megpecsételődik a bérnállással, fenntartója, éltetője pedig az Eucharisztia.⁴¹ Ha pedig a bűn meglazítja, vagy eltépi azt a köteléket, amely minket Krisztus testének tagjaivá tesz, a bűnbánat szentsége az az erő, amely kiküszöböli a szakadást és újra egyesít bennünket a testtel, amelyhez tartozunk. Jaj annak, aki végleg elszakad a földtől, amelytől életét veszi, mert amint a test is meghal, ha a fejtől elválasztják, úgy a léleknek is csak eddig van élete, amíg tagja a misztikus testnek, amelynek Krisztus a feje. Önélküle jócselekedeteink értéktelen semmiségek csupán,⁴² vele egyesülve⁴³ ellenben aranyértékűvé válik minden gondolatunk, szavunk és cselekedetünk, melyért az örök boldogságot kapjuk cserébe. Emlékezzünk Szent Pál szavaira: „Nincs semmi kárhoztató ítélet azok ellen, akik Jézus Krisztusban vannak, akik nem a test szerint élnek.”⁴⁴ Milyen boldog, aki Jézusban él s még boldogabb, aki Őbenne hal meg! Hiszen az isteni Bíró, akinek ítélőszéke előtt megjelenik nem idegen, ismeretlen nagy úr, de feje annak a testnek, amelyhez tartozik. Nincs-e meg minden jogunk rá, hogy irgalmat, szeretetet reméljünk tőle?

MÁSODIK PONT

Mivel tartozunk Jézus Krisztusnak, a mi fejünknek?

1. Elsősorban makulátlan tisztaságban kell megőriznünk testünket-lelkünket. Elképzelhető-e, hogy tisztátalan bűnökkel fertőzve tagjai maradhassunk annak a testnek, amelynek feje töviskoronát visel? Hogy a mi elpuhult kényelemszeretetünket, becsvágyunkat, hiú rátartóságunkat össze lehessen egyeztetni az ő szelid alázatosságával, hősi önfeláldozásával, önként vállalt nélkülözéseivel; bűneinket, gyávaságunkat az ő hiánytalan tökéletességével? — 2. Gyengéd szeretettel kell viseltetnünk minden keresztény testvérünk iránt. Hiszen ők is Krisztus Egyházának, az ő misztikus testének tagjai s ha ve-

⁴⁰ Complantati facti sumus. (Rom. VI, 5.)

⁴¹ Qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem, in me manet, et ego in illo. (Jo. VI, 57.)

⁴² Sine me nihil potestis facere. (Jo. XV, 5.)

⁴³ Omnia possum in eo qui me confortat. (Phil. IV, 13.)

⁴⁴ Nihil damnationis est iis, qui sunt in Christo Jesu. (Rom. VIII, 1.)

lük szeretetlenül bánunk, közös fejünknek, Jézusnak okozunk fájdalmat.⁴⁵ Legyenek bár gyarlók, tökéletlenek, ha természetes hajlamaink szerint ellenszenveseknek találjuk is őket: szeressük őket alázattal, cselekedettel, jószóval, amint szeretjük, istápoljuk saját hibás testrészeinket s amint Jézus is szereti őket. — 3. Szeretnünk kell Jézust híven, változatlanul. Mivel egyek vagyunk vele, érzéseinket, gondolatainkat az övével egyesítsük; érdeklődjünk minden iránt, ami őt érdekli; igyekezzünk kiengesztelni a bántalmakat, amelyekkel szüntelen illetik s boldog hálával örvendjünk dicsőségén. Hiszen nem érheti bántalom a fejet anélkül, hogy a test is ne érezné a fájdalmat s hogy ki ne nyuljon a kéz a támadás elhárítására. Szentjeink a legérzékenyebben rezdülnek meg Jézus minden örömére, minden bánatára. Rély szívfájdalommal siratták a bűnösök gonoszságát, könnyeket hullattak az Úr Jézus kinszenvedésén, együtt szenvedtek az Egyházzal az üldöztetések idején. — Teljesítjük-e, mint testének tagjai, Jézus, mint fejünk iránt tartozó kötelességeinket? Hozzá méltó-e az életünk? Szeretjük-e embertársainkat és Krisztus misztikus testének tagjait látjuk-e bennük? Törődünk-e Egyházunk, Krisztus e misztikus testének érdekeivel? Védelmére kelünk-e, ha támadják?

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

SZERDA

Előzösti átgondolás. Holnap Jézus Krisztusban 1. Királyunkat fogjuk szemlélni és meggondoljuk: 2. mire kötelez minket az ő királysága? — Elhatározzuk ezután: 1. hogy napközben is többször köszöntjük Jézust, mint Királyunkat; 2. hogy engedelmeskedni fogunk nemcsak parancsának, de óhajainak, vagyis az evangéliumi tanácsoknak és a kegyelem sugallatainak is. — Emlékgondolatunk a szeretet e felkiáltása legyen: „Az örökkévalóság halhatatlan Királyának tisztelet és dicsőség!”⁴⁶

Reggeli elmélkedés. Imádjuk Jézus Krisztust, a mi szeretett Királyunkat, aki földre szállt, hogy megnyissa

⁴⁵ Qui tetigerit vos, tangit pupillam oculi mei. (Zach. II, 8.)

⁴⁶ Regi saeculorum immortalis... soli Deo, honor et gloria. (I Tim. I, 17.)

számunkra az eget; aki seregének élére állt és személyesen mutatja neki az utat. Csatlakozzunk hozzá a királyt megillető odaadással és szánjuk a zsidókat, akik ezt kiabálták nagypéntek reggelén: „Nem akarjuk, hogy ő uralkodjék rajtunk!”⁴⁷ Mi ellenben mondjuk neki szívvel-lélekkel: légy a mi Királyunk, Urunk Jézus!⁴⁸

ELSŐ PONT

Jézus a mi királyunk. A természet jogán is királyunk Ő, mert mint Teremtőnk, Ő tett bennünket azzá, amik vagyunk.⁴⁹ De hódítás jogán is az, mert hiszen tulajdon vérének az árán vásárolt meg bennünket.⁵⁰ És ha joga nem volna is hozzá, hogy Királyunk legyünk, nem tené-e azzá szívünk nagy szeretete? Mert végtelenül méltó Ő rá, hogy királlyá legyen: végtelen hatalmú, végtelen jószágú uralkodó Ő, aki csak alattvalói javáért él, akinek legfőbb gyönyörűsége, ha azokat boldoggá teheti; akinek törvényei igazságosak, jók és célravezetők; aki maga is törvényei szerint él és semmiben sem kíván jobb elbánást, mint amilyenben hívei részesülnek. Aki maga ad példát szeretetben, munkában, nélkülözésben; aki a szenvedés útján is előttünk jár és bátorítva int bennünket: Kövessetek engem! Olyan király Ő, aki örök boldogsággal jutalmazza híveinek érdemeit, akinek szolgálatában elveszíthetjük ugyan életünket, érdemeink gyümölcsét azonban nem veszíthetjük el soha. Az ő zászlója alatt biztos a győzelem, mert hiszen az ő kegyelemforrása bőségesen megadja a győzelemhez az erőt mindenkinek, aki küzdeni akar. Ő Jézusom, Királyom, de jó a Te alattvalódnak lenni! Uralkodjál rajtam: testemen, lelkemen, vágyaimon, akaratomon, gondolataimon s legyen a tied életemnek minden perce!⁵¹

MÁSODIK PONT

Mivel tartozunk Jézusnak, mint a mi Királyunknak? Tartozunk neki: 1. feltétlen odaadással. Már a kereszt-ségben neki adtuk magunkat; ezt az önátadásunkat megerősítettük a bérmálásban, amikor mint harcosok esküd-

⁴⁷ Nolumus hunc regnare super nos. (Luc. XIX, 14.)

⁴⁸ Adhaereo tibi, Christe.

⁴⁹ Ipse fecit nos. (Ps. XCIX, 3.)

⁵⁰ Acquisivit sanguine suo. Ps. XX, 28.)

⁵¹ Prospere procede et regna. (Ps. XLIV, 5.)

tünk fel Királyunk zászlója alá. Eltekintve ettől az elkötelezettségünktől, nem megtiszteltetés, nem boldogság-e, hogy ilyen jóságos nagy Király alattvalói lehetünk? Nem érdekünk-e, hogy az ő uralma alá kerüljünk, akinek országán kívül csak csalódás, céltalan bolyongás az élet. — 2. Hűséggel. Követnünk kell mindenüvé, ahova vezet bennünket. Nem szabad a magunk számára jobb sorsot kívánnunk, amilyen az övé volt, a derék Uriás szavaira gondolva: „A frigyszekrény sátor alatt, a szabadban van. Joáb, az én uram kemény fekhelyen fekszik, én pedig lakmározom és kényelemben élek? Esküszöm királyom üdvére, hogy nem fogom ezt cselekedni!”⁵² Nekünk is szent kötelességünk, hogy mindenben Királyunk nyomdokain járjunk: kövessük az ő alázatosságát, fegyelmekzettségét, türelmét és szelídségét, fáradhatatlan munkálkodását és a szegénység iránti szeretetét, amelyhez hű maradt a jászoltól a keresztfáig. Imádkozzunk vele egyesülve, úgy, amint Ő imádkozott; beszéljünk, cselekedjünk, amint Ő beszélt és cselekedett s mondjuk Etájjal, Dávid hős kapitányával: „Bárhol leszesz is, Uram királyom, akár a halálban, akár az életben, ott leszen szolgád is.”⁵³ — Tartozunk neki továbbá 3. feltétlen engedelmességgel. „Ha azt mondja nekem: Nem teszem, itt vagyok, tegye azt, ami jó előtte.”⁵⁴ „Uram, mit akarsz, hogy cselekedjem?”⁵⁵ „Szólj, Uram, hallgat a te szolgád.”⁵⁶ Kész az én szívem is, neked ajánlom magam feltétlen engedelmességgel, még legcsekélyebb óhajodnak is engedelmeskedni kívánok, hogy a sugallatok elhanyagolása gyakran a törvények megszegésére visz. Tied, hozzád hasonló akarok lenni, Uram! Nem zúgolódom, ha a magadénál jobb sorsot nem adsz nekem!

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

⁵² Arca Dei et Israel et Juda habitant in papilionibus, et dominus meus Joab, et servus domini mei super faciem terrae manent; et ego ingrediar meam, ut comedam et bibam, et dormiam cum uxore mea? Per salutem tuam, et per salutem animae tuae, non faciam rem hanc. (II Reg. XI, 11.)

⁵³ Vivit Dominus, et vivit Dominus meus rex: quoniam in quocumque loco fueris domine mi rex, sive in morte, sive in vita, ibi erit servus tuus. (II Reg. XV, 21.)

⁵⁴ Si dixerit mihi: Non places: praesto sum; faciat quod bonum est coram se. (II Reg. XV, 26.)

⁵⁵ Domine, quid me vis facere? (Act. IX, 6.)

⁵⁶ Loquere, Domine, quia audit servus tuus. (I Reg. III, 9.)

CSÜTÖRTÖK

Előzőesti átgondolás. Holnapi elmélkedésünkben Jézust az ő tanítói minőségében fogjuk szemlélni, meg-gondolva: 1. hogy ő a mi tanító Mesterünk. 2. Mivel tar-tozunk neki ezért? — Elhatározzuk ezután: 1. hogy tisz-telni fogjuk benne a Mestert, aki egyedül hivatott arra, hogy életünk irányítója legyen; 2. követni fogjuk tanítá-sait, nem törődve a világ felfogásával, akár dicsér, akár kinevet bennünket ezért. — Emlékgondolatunk az evan-gélium szava legyen: „Egy a ti Mesteretek, a Krisztus.”⁵⁷

Reggeli elmélkedés. Imádjuk Jézus Krisztust, a Mes-tert, aki leszállt az égből, hogy minket az üdvösség tu-dományára megtanítsa.⁵⁸ Fogadjuk szívünkbe isteni Mesterünk szavait⁵⁹ és mondjuk Páli Szent Vincével: „Uram, de jó a te tanítványodnak lenni.”

ELSŐ PONT

Jézus a mi tanító mesterünk. A mennyei Atya a Jordán partján elhangzott szózatában mint tanítómeste-rünket mutatja be Jézust, ezt mondván: „Ez az én sze-relmes fiam, akiben nekem kedvem telt, Őt hallgassá-tok.”⁶⁰ Mesterünknek mondja Őt Máté is: „Egy a ti Mestertek, a Krisztus;” valamint Szent Pál is, aki a zsi-dókhöz írt levelében ezeket mondja: „Sokféle módon szólván hajdan Isten az atyákhoz a próféták által; leg-utóbb ezekben a napokban Fia által szólott hozzánk.”⁶¹ Milyen boldogok lehetünk, hogy ilyen mesterünk van, aki 1. csalhatatlan és csalatkozhatatlan az ő tanításaiban. Ég és föld elmúlnak, az ő igéi azonban el nem múlnak soha. Mindent teljes bizonyossággal tud ő, mert tudását az Örök Igazság forrásából meríti.⁶² Jézus szava előtt meg-szűnik minden kétség, minden okoskodás. Az ő szava

⁵⁷ Magister vester unus est, Christus. (Matt. XXIII, 10.)

⁵⁸ Qui docet hominem scientiam. (Ps. XCII, 10.)

⁵⁹ Sonus verborum nostrorum aures percudit, magister intus est. (S. Aug. Tract. III, in Ep. Joan.)

⁶⁰ Luc. IX, 35.

⁶¹ Multifariam multisque modis olim Deus loquens pa-tribus in prophetis novissime, diebus istis locutus est nobis in Filio. (Hebr. I, 1, 2.)

⁶² Unigenitus Filius, qui est in sinu Patris, ipse enarra-vit. (Jo. I, 18.)

szent és igaz, mert ő maga a megtestesült szentség és igazság. Feltétlenül jó is, amit Ő mond nekünk, mert hiszen szavai után indulva, az örök boldogságra jutunk. 2. Nagyszerű ez a mi Tanítónk: szavait könnyen megértjük, mert Ő egyúttal értelmünket is megnyitja s akarunkat készséggé teszi azok befogadására. Könnyen tanul az, akinek Isten a tanítója — mondja Szent Ambrosius.⁶³ — 3. Olyan tanító ő, aki legmagasztosabb tanításait is hozzáférhetővé tudja tenni a legegyszerűbb lelkek számára is, mert nemcsak az értelemhez beszél, de a szívhez is és egy perc alatt érthetővé tud tenni olyan igazságokat, amelyeket emberi igyekezet évek során át sem tudna másokkal megértetni. Jézus, Mesterem! Taníts engem is és tégy készséges szívű tanítványoddá.

MÁSODIK PONT

Mivel tartozunk Jézusnak, mint Mesterünknek?
Tartozunk neki vele: 1. hogy az Ő tanítását tegyük gondolkodásunk, törekvéseink és cselekedeteink zsinórmértékévé. „Kihez menjünk, Uram? Nálad vannak az örök élet igéi!”⁶⁴ Egyik oldalon a világ csal meg bennünket, másfelől értelmünk ereje kevés ahhoz, hogy akaratunkat kormányozni tudja. Példa erre az ókori bölcsék élete, akik gyönyörű erkölcsi elméleteik mellett szabad életet éltek. Az emberi értelem, még a fejlett, kiművelt értelem sem elegendő ahhoz, hogy a kísértés órájában támasza, szomorúságában vigasztalója legyen a léleknek. Egy feléd küldött fohász, ó Istenem, egy égre emelt tekintet több erőt, több vigasztalást ad, mint az emberi bölcsesség minden érvelése. Jézus, a mi Mesterünk azt mondja: „boldogok a szegények, boldogok, akik sírnak, boldogok, akiket üldöznek.” Idegenül hangzik, de elhiszem, mert Ő mondja. „Aki le nem mond mindarról, ami je van, nem lehet az én tanítványom.”⁶⁵ Ezt is tőle hallottuk, tehát ezt is elhiszem. Nem értem ugyan: hogyan lehet gyönyörűség a szenvedésben, dicsőség a megvettetésben, béke a háborúságban, de a Mester mondta, tehát kell, hogy így legyen. Hiszek neki

⁶³ *Quam cito dicitur quod docetur.*

⁶⁴ *Domine, ad quem ibimus? verba vitae aeternae habes.* (Jo. VI, 69.)

⁶⁵ *Qui non renuntiat omnibus quae possidet, non potest meus esse discipulus.* (Luc. XIV, 33.)

és e hitemhez alakítom az életemet. — 2. Tartozunk neki azzal is, hogy evangéliumát, az apostolok írásait tanulmányozzuk, hogy gyakran olvassunk hitbuzgalmi munkákat és ezek révén mélyen belehatoljunk Mesterünk szellemébe. — 3. Meg kell vetnünk a világ fel fogását és hamis jelszavait, mint olyanokat, amelyek szöges ellentétben vannak Krisztus szellemével. A világ le fog mosolyogni benünket, de ne törődjünk vele; hiszen miért törődnénk annak az ítéletével, akiről tudjuk, hogy ellenlába Krisztusnak s akit Krisztus ezért átokkal sujtott. Vizsgáljuk lelkünket: engedelmes tanítványai vagyunk-e Krisztusnak s életünk összhangban van-e az Ő tanításával?

Emlékgondolat és elhatározás, mint fentebb.

PÉNTEK

Előzőesti átgondolás. Továbbra is Jézusról, mint tanítómesterünkről fogunk elmélkedni s meggondoljuk: 1. hogy Jézusnak minden cselekedete egy-egy oktatás; 2. hogy az élő példa a tanításnak leghathatósabb eszköze. — Elhatározzuk: 1. hogy minden cselekedetünkben meggondoljuk, milyen volna Jézus magatartása a mi helyünkben s aszerint cselekszünk is. Például: imánkban arra gondolunk: milyen összeszedett hittel imádkozott Jézus? Embertársainkkal való érintkezésben: milyen szelid, előzékeny, elnéző volna Ő a mi helyünkben? Saját magunkkal szemben: milyen a mi alázatosságunk, összeszedettségünk, önzetlenségünk az övéhez viszonyítva? 2. Kiválasztunk egy alkalmat, amikor különösképpen az Ő példája szerint fogunk cselekedni. — Emlékgondolatunk Krisztus Követésének intése legyen: „Legfőbb igyekezetünk Krisztus életének megismerésére irányuljon.”⁶⁶

Reggeli elmélkedés. Térdeljünk le a mi Urunk elé, mint ahogyan a jó tanítványok Mesterük elé térdelnek. Imádjuk, mint az igazi tanítót, aki előbb átélte azt, amit tanított⁶⁷ és aki életének példájával erősítette meg tanításait. Ő milyen más Ő, mint a farizeusok, akiknek az

⁶⁶ Summum igitur nostrum studium sit in vita Jesu Christi meditari. (I Imít. 1, 1.)

⁶⁷ Coepit facere et docere. (Act. I, 1.)

élete merőben ellentéte volt annak, amit szavaikkal hirdettek.⁶⁸ Örüljünk, hogy ilyen tökéletes Mestert adott nekünk az Úr és legyünk ezért hálásak iránta.

ELSŐ PONT

*Jézusnak minden cselekedete egy-egy tanítás.*⁶⁹ Jézus úgy áll előttünk, mint a mester tanítványa előtt és ezt mondja: „Nézd, amit cselekszem és te is úgy cselekedjél.”⁷⁰ Figyeld meg életem példáját, amint azt az evangélium szemed elé tárja s mélyedj bele gondolataiddal annak minden részletébe. Mindent azért tettem, hogy példát adjak neked:⁷¹ hogyan cselekedjél. Dolgoztam, pihentem; imádkoztam, beszélgettem; megjelentem a templomban és a nyilvános tereken; éltem magányban és emberek közt és mindezt azért, hogy neked megmutassam: hogyan cselekedjél hasonló körülmények között. Éltem hétköznapi életet: étkeztem, aludtam, apró szolgálásokat tettem másoknak, hogy példából megtanuld: mennyire nem kellene rendkívüli hőstettek ahhoz, hogy valaki szentté legyen.” És valóban, szentjeink meg is értették Üdvözítő Mesterünk példáját és rendületlen kitartással követték is azt. Az Ő nyomdokait követve járták a szentség útját, az Ő példája szerint igazodva formálták széppé, tökéletessé lelküket.⁷² Páli Szent Vince minden cselekedete előtt felvetette maga előtt a kérdést: mit tenne a helyemben Jézus?⁷³ A természet indulatait elfojtva, mindenben Jézus tanácsát kérte és aszerint igazodott. Valóban nagyszerű, követésre méltó példa!

MÁSODIK PONT

Jézus Krisztus legnagyobb tanításai azok, amelyek életének példájával állít szemünk elé. 1. Ez a tanítás a legteljesebb mértékben meggyőző. Mert ki merne panaszkodni és zúgolódni, ha keresztnél nehezedik a vál-

⁶⁸ Dicunt, et non faciunt. (Matth. XXIII, 3.)

⁶⁹ Ipsa ejus facta praecepta sunt, quia, dum aliquid tacitus facit, quid agere debeamus innotescit. (S. Greg., Hom. XVIII, in Ev.)

⁷⁰ Inspice et fac. (Exod. XXV, 40.)

⁷¹ Exemplum dedi vobis, ut quemadmodum ego feci vobis, ita et vos faciatis. (Jo. XIII, 15.)

⁷² Clarissimum speculum et totius sanctitatis perfectissimum exempla.

⁷³ Quid nunc Christus.

lára, mikor látja, hogy az Isten Fia az övénél annyival nehezebb keresztet cipel? Ki csüggedne, ha Jézus példájának tanítására gondol: „tövisek tépik ugyan lábadat az élet útjain, de ne felejtőd, hogy elsőnek az én lábamat tépték véresre. Bánat nehezedik lelkedre? Az én lelkem szomorú volt mindhalálig. Fájdalom gyötri testedet? Nézd az én cafatokra rongyolt testemet, homlokomon a tövisből font koronát!” Ilyen nagyszerű példával szemben ki lenne gyáva és kishitű? Ki ne igyekeznék szelíd, alázatos megadással lépkedni a szenvedő Jézus nyomán? Ki nem tartaná megtiszteltetésnek, ha a megváltó szenvedés véres egyenruhájába öltöztetheti testét-lelkét? — 2. De végtelenül vigasztaló is ez a tanítás: tudjuk, hogy azt követve, biztosan boldog révbe jutunk s a választottak megkülönböztető jelét hordjuk homlokunkon.⁷⁴ Milyen vigasztalás lesz halálunk óráján, hogy Örök bíránk törvényei szerint éltünk s az Ő keresztje volt életünk reménye!⁷⁵ Hogy majd elmondhatjuk neki, ha ítélőszéke előtt megjelenünk: Uram, azt tettem, amit Te cselekedtél s amiről gondoltam, hogy Te is azt cselekednéd a helyemen.⁷⁶ Hozzád igyekeztem hasonlítani, bizonyos lévén affelől,⁷⁷ hogy ha nyomdokaidon járok, soha el nem tévedhetek.⁷⁸

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

SZOMBAT

Előzesti átgondolás. Holnapi elmélkedésünk tárgya Szent Pálnak egy szava lesz, amely mintegy sűrített összegezése mindannak, amit Krisztusban csodálunk: „Mindén... Krisztus,”⁷⁹ vagyis: 1. Jézus a mi mindennünk; 2. Önélküle értéktelen semmi az egész világ. — Elhatározzuk ezután: 1. hogy gyakran fordulunk a nap folyamán a szeretet ilyen fohászaival: Jézusom, minde-nem! Ami nem Te vagy, semmi az nekem. Csak Benned

⁷⁴ Quos praescivit, et praedestinavit conformes fieri imaginis Filii sui. (Rom. VIII, 29.)

⁷⁵ Spes unica. (Hym. Vexilla Regis.)

⁷⁶ Vivo jam non ego: vivit vero in me Christus. (Gal. II, 20.)

⁷⁷ Scio cui credidi. (Tim. I, 12.)

⁷⁸ Non confundar. (Ps. XXX, 2.)

⁷⁹ Omnia... Christus. (Coloss. III, 11.)

az én gyönyörűségem, Jézusom!” 2. Eltépünk minden köteléket, amely nem Istenhez fűz bennünket. — Em-lékgondolatunk az Apostol e szava legyen: Jézus a mi mindenünk.

Reggeli elmélkedés. Imádjuk Jézusban az ég és föld kincsét. Ót bírva, gazdagok vagyunk; nélküle: koldus-szegények.⁸⁰ Énekeljük boldog szívvel Szűz Mária éne-két: „Örvendez az én szívem megváltó Istenem felett.”⁸¹

ELSŐ PONT

Jézus a mi mindenünk. Jézus személyében mind-a-zok a tulajdonságok összpontosulnak, amelyek szívünk gyönyörűségét képezik. Atyánk Ő, aki mindnyájunkat teremtett,⁸² aki lelkünk örök életét biztosította:⁸³ tőle van mindenünk,⁸⁴ nélküle még jócselekedeteink is érték-telen semmiségek. Testvérünk Ő, húsból és vérből való ember, aki feltámadása után testvéreinek nevezte apos-tolait.⁸⁵ — Urunk és Mesterünk is, mert vére árán vál-tott meg bennünket; barátunk, aki méltó szívünk legtel-jesebb bizalmára;⁸⁶ jótévőnk, akinek ajándéka minden, amink van és amik vannak:⁸⁷ fejünk, aki isteni életével táplál minket, testének tagjait; pásztorunk, aki élete árán is őriz, oltalmaz bennünket; orvosunk, aki lelkünk se-beit gyógyítja; szószólónk, aki közbenjár értünk az Atya igazságosságánál; vezérünk, aki irányít; igazság, aki megvilágosít, bölcsesség, aki oktat;⁸⁸ szelídség, jóság, sze-retet, aki megaranyozza, széppé teszi; út, amely az örök boldogságra vezet bennünket. Igazuk van a szenteknek, akik azt mondták: mindene megvan annak, aki Jézust bírja. „Mióta megismertem Jézust s láthattam isteni szépségének néhány sugarát — mondja Szent Terézia — nem találok többé örömmöt semmiben, ami a földről való. Nem ismeri e kincs értékét az, aki azt bírva, egyéb

⁸⁰ Pro omnibus divitiis Christus abundat. (S. Ambr.)

⁸¹ Exultavit spiritus meus in Deo salutari meo. (Luc. I, 47.)

⁸² Omnia per ipsum facta sunt. (Jo. I, 3.)

⁸³ Ego sum vita. (Jo. XIV, 6.)

⁸⁴ Christus... vita vestra. (Coloss. III, 4.)

⁸⁵ Nuntiate fratribus meis. (Matt. XXXIII, 10.)

⁸⁶ Vos autem dixi amicos. (Jo. XV, 15.)

⁸⁷ De plenitudine ejus nos omnes accepimus. (Jo. I, 16.)

⁸⁸ Factus est nobis sapientia a Deo, et justitia, et sancti-ficatio. (I Cor. I, 30.)

után is vágyik.” Valóban, sértést követ el Jézuson, aki rajta kívül más is bírni kíván és elüzi Őt szívéből, mert Jézus egészen magáénak akarja szívünket s senkivel sem akar osztozni rajta. Vizsgáljuk szívünket: Jézus-e abban az egyedüli uralkodó? Nem foglalja-e el annak akár csak egy rejtett zugát is valamely földi bálványkép?

MÁSODIK PONT

Jézus nélkül értéktelen semmiség a világ. Kérdezzük meg mindazokat, akiket irigyel a világ: a gazdagokat, a hatalmasokat, akik élvezetekben dűskálnak: nagyon boldogok-e? A válasz meglepő lesz: kielégületlen vágyakról, fásult életuntságról, elégedetlenségről fog beszélni. Mert hiszen ahol Jézus nem lakik, ott hideg üresség, ostoba céltalanság az élet. „Magadért teremtettél minket, ó Isten — kiált fel Szent Ágoston — és nyugtalan a mi lelkünk, amíg Tebenned nyugtot nem talál.” „Mit adhat neked a világ Jézus nélkül?” — kérdi Krisztus Követésének szerzője. „Jézus nélkül az élet pokol.” „Szegény az, aki Jézus nélkül él és az egész világot elveszti, aki Jézust veszti el.”⁸⁹ Ellenkezőleg, mindent magáénak mondhat az, akinek Krisztus lakik a szívében, mert ōmellé az egész világegyetem bírása inkább teherként jelentene, mint gyarapodást. Aki Jézust egészen megtalálja, arra nézve értéktelen lom a világ minden kincse. Gondoljuk meg: milyen gyarlón értékeltük eddig Jézus bírását! Tegyük jóvá helytelen meggondolatlanságunkat s tudatos törekvéssel igyekezzünk egyedül Jézusban, Jézusért élni s az Ő bírásáért akár minden földi értéket is odaáldozni.

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

⁸⁹ Quid potest tibi mundus conferre sine Jesu? (II Imit. VIII, 2.)

VIZKERESZT UTÁNI MÁSODIK VASÁRNAP

Szent János 2. 1—11.

Abban az időben menyegzőt tartottak Galilea Kána nevű városában, és Jézus anyja is ott volt. Meghívták pedig Jézust is és az ő tanítványait a menyegzőre. És elfogyván a bor, mondá Jézusnak az ő anyja: nincs boruk! És mondá neki Jézus: asszony, mi közöd hozzám? Még nem jött el az én óráim. Mondá anyja a szolgálknak: Bármit mond nektek, tegyétek meg! Ott állott pedig hat köveder elhelyezve a zsidóknál szokásos tisztulásra, mindegyik két vagy három mércés. Mondá nekik Jézus: Töltsétek meg a vedreket vízzel! És megtöltötték színig. És mondá nekik Jézus: Merítsetek most és vigyetek belőle a násznagynak. És vittek neki. Amint pedig a násznagy a borra vált vizet megízlelte, és nem tudta, honnan való, — de a szolgálak, akik a vizet merítették, tudták, — előhívta a vőlegényt a násznagy, és mondá neki: Minden ember először a jó bort teszi fel az asztalra, és csak mikor megittasodtak, akkor az alábbvalót. Te pedig a jó bort idáig tartogattad. Ezt az első csodatettét Jézus a galileai Kánában művelte, és kinyilatkoztatta dicsőségét, és tanítványai hittek benne.

Előzőesti átgondolás. A kánai menyegzőről szóló evangéliumból láthatjuk, milyen nagyra tartotta Üdvözítő Urunk a házasság és a családi élet szentségét. Holnap a keresztény házaseletről fogunk elmélkedni, meggondolva: 1. milyen magasztos intézmény a keresztény házasság; 2. mennyi gonddal kell arra előkészülni. — Elhatározzuk ezután: 1. hogy nagy tisztelettel veszünk részt a házasságkötés szertartásán; 2. amely alkalmakkor kerülni fogunk minden világias elszórakozást. — Emlékgondolatul szolgáljon az evangélium szava: Jézust meghívták a menyegzőre.

Reggeli elmélkedés. Imádjuk Jézust, aki Kánában jelenlétével megszentelte a házasságkötést. Az emberiség túlnyomóan nagy része házasságban ölti az életét. Az emberi nem Megváltója személyes megjelenésével is kifejezte megbecsülését a házaselet iránt, sőt szentségi

méltóságra is emelte azt. Áldjuk Üdvözítő Urunkat e kegyes jóságáért.

ELSŐ PONT

Nagya kell becsülnünk a keresztény házaseletet. Kétség sem fér hozzá, hogy a házaselet nem a legtökéletesebb állapot, amelyben az ember földi életét leélheti: a papi, szerzetesi élet, a világi életben Isten iránti szeretetből megtartott cölibátus sokkal magasabb állapot. Jézus azonban a keresztény házasságot is szabályozta, megtisztította, kegyelmekkel gazdagította és ilyen módon keresztényhez méltó életállapottá tette. Mindezelőtt megtisztította a pogány érzékiség szennyétől, kereteit törvényesítve állandóvá, felbonthatatlanná tette, amivel annak tekintélyét megalapozta, sőt végezetül meg szentségeinek sorába is emelte a házasságot. Mindezek a kegyelmek a keresztény erények virágoskertjévé nemesítették a házaseletet, amelynek ragyogó példája előtt bámulva álltak meg az őskereszténység századának kívülállói: zsidók és pogányok egyaránt. Tertullian a következő, sokszor idézett szavakban ad kifejezést elragadtatásának: „Hol találjak szavakat, amelyekel a keresztény házaselet boldogságát vázolhassam? Milyen szövetség is az, amelyben a feleket ugyanaz a reménység, ugyanazok a törvények, ugyanannak az áldozatnak kötelekei fűzik együvé! Testvérek ők, ugyanannak az Úrnak hű szolgálói. Közöttük nem képez válaszfalat sem a test, sem a lélek törvénye: egyek ők testben és léleekben. Együtt imádkoznak, együtt borulnak térdre Istenük előtt, együtt böjtölnek; kölcsönösen oktatják, intik, támogatják egymást. Együtt látod őket a templomban, együtt járulnak az Úr asztalához. Közösén osztoznak gondban, örömben, bánatban egyaránt. Nincs titkuk egymás előtt, feltétlenül megbíznak egymásban, szeretettel viselik el egymás gyengeségeit. Nem kell titkolóznuk egymás előtt, ha betegek látogatására, szegények felszolgálására ösztönzi őket a szeretet... Együtt éneklük a himnuszokat, a zsoltárokat; versengésük legfeljebb abban áll: melyikük dicsőíti méltóbban az Urat? Ime: ilyen házasságban telik öröme Jézusnak!”

MÁSODIK PONT

Nagy gonddal kell előkészülni a keresztény házasságra. Miután Isten színe előtt meggondoltuk: igazán a

házaséletet szánta-e nekünk Isten osztályrészül, gondos lelkiismeretességgel kell arra előkészülnünk.

1. A leendő házastársak sokat imádkozzanak. Ha kellőképpen előkészülnek rá, a házasság a megelégedés, a béke, a boldogság forrása lehet rájuk nézve, ellenkező esetben azonban valószínű, hogy békétlenség, bűn, boldogtalanság fakad belőle. Szerfölött fontos, hogy az élettárs megválasztásánál Istené legyen a döntő szó. — 2. Nem szabad megfeledkezni arról sem, hogy a házasság nem holmi polgári szerződés, amelyet az állami törvények tetszés szerint felbonthatnak, de életfogytig tartó, felbonthatatlan szövetség, amelyet csak Krisztus törvényei tesznek érvényessé. — 3. Az élettárs megválasztásánál kétségtelenül számításba kell venni az anyagi, egészségi szempontokat, a legfontosabb kérdés azonban mégis a tulajdonságok: az erkölcs, a jellem, az életfogyás milyensége legyen. — 4. Mivel a házasság legfőbb célja, hogy megfelelő polgárokat neveljen Isten országa számára, figyelembe kell venni a házasságkötésnél azt is: vajjon meglesznek-e a kötendő házasságban mindazok a kellékek, amelyek lehetővé teszik, hogy gyermekek — keresztény szellemben nevelt gyermekek — sarjadjanak belőle? — 5. Végezetül kövessék a házassulandók a kánai jegyespár példáját s ne mulasszák el, hogy esküvőjükre Jézust és Máriát meghívják. Kerüljék életüknek a nagy napján a lármás cécót, az Isten tetszésével ellenkező dorbézolást s készüljenek a körülményekhez méltó szent komolysággal s az Úr asztalához való járulással arra a nagy lépésre, amely új tartalmat, új irányt ad életüknek. Megteszünk-e minden lehetőt arra nézve, hogy a hozzánk tartozók s mindazok, akikre befolyást gyakorolhatunk, ilymódon felkészülve induljanak neki a házaséletnek?

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

HÉTFŐ

Előzőesti átgondolás. Holnap a keresztény gyermekek neveléséről fogunk elmélkedni, meggondolva, hogy az ilyenirányú nevelés nélkül: 1. sem a gyermekek, 2. sem a szülők nem lehetnek boldogok. — Elhatározzuk: 1. hogy sokat imádkozunk a nevelőkért; 2. hogy magunk is segítségükre leszünk munkájuk alátámasztásával. — Emlékgondolatnak a Példabeszéd szavait válasz-

szuk: „Az ember öregségében sem távolodik el attól az úttól, amelyen ifjúságában járt.”¹

Reggeli elmélkedés. Imádjuk a Szentlelket, aki az Irás könyveiben olyan gyakran inti a szülőket, hogy gyermekeik nevelésére nagy gonddal ügyeljenek. Ismételten figyelmezteti őket rá, hogy az ember lelkén érett korában is fölismerhetők azok a benyomások, amelyeket fiatal éveiben szerzett. Fontos tehát, hogy ezek a benyomások helyesek, nemesek legyenek. Adjunk hálát ezért a figyelmeztetésért, amelyet az Egyház által olyan gyakran megismétel a Szentlélek.

ELSŐ PONT

Keresztény nevelés nélkül nem lehetnek boldogok a gyermekek. 1. Nem lehetnek boldogok az örökkévalóságban. Ismételjük még az isteni Mester szavait: „mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri, lelkének azonban kárát vallja?” Mit használ a gyermeknek, ha fényes életpályára segíti nevelése, ha jólétben, hatalomban dúskál, ha az örökkévalóságon keresztül szenvedés lesz az osztályrésze? Hiába vádolja szüleit, nevelőit, akik téves utakra vezették, akik elmulasztották, hogy őt Isten szeretetére, élete végcéljának megismerésére tanítsák; sorsa mindörökké megpecsételődött, mindenkorra kizáratott Isten fiainak boldog közösségéből. A nevelők tartsák szüntelenül szem előtt ezt az igazságot: a fa arra dől, amerre hajlik. Ha az ember ifjúkora óta az erények útja felé hajlik, halálában is az igazak oldalára dől, aki azonban ifjúságában a bűn rabszolgája volt, az halálában a sátán zsoldosa lesz. Elkerülhetetlenül szükséges tehát az örök boldogság szempontjából, hogy a szülők már az élet hajnalán az erények útjára irányítsák gyermekeiket s nyiladozó értelmükbe elsőnek Isten ismeretét, az ő szeretetét plántálják bele. — 2. Nem lehetnek boldogok a földi életben sem. Lehet-e boldog az az ember, aki nem tud parancsolni érzékeinek, szenvedélyeinek? Nem nehéz elsorolni az ilyen ember életének állomásait: bűn, szegény, pusztulás és pedig örökkétartó pusztulás. Pedig ez a sors vár azokra, akik nem részesültek erkölcsös keresztény nevelésben. Jaj annak a szülőnek, aki elmulasztja, hogy gyermekének a

¹ *Adolescens juxta viam suam, etiam cum senuerit, non recedet ab ea.* (Prov. XXII, 6.)

minden boldogság előfeltételét, a tudatosan keresztény nevelést megadja. Aranyházú Szent János a szobrász munkájához hasonlítja a szülők nevelőmunkáját, a szobrászéhoz, aki apró kalapácsütésekkel, végtelen türelmet igénylő vésőmunkával fejti le az idomtalan köztömbről azt a fölösleget, amely a benne rejtőző műremek vonalait eltorzítja. Minél nagyobb a nevelőművész önfeláldozó türelme, minél több lelkében az Istentől kért és kapott hivatás-kegyelem, annál tökéletesebb remekmű kerül ki majdan finom vésője, kalapácsütései alól. Hogy aprólékos, hosszú munka az ő hivatásuk? Igaz. Temérdek felelősséggel jár? Egy életet felölelő, nehéz feladat ez, amely a bölcső mellett kezdődik s talán csak a halálos ágyon, a reszkető apai, anyai kéz utolsó áldásával, a szülői szív utolsó imájával ér véget. Van-e nemesebb, szebb művészet, mint Isten képmását alakítani ki a ránk bízott emberi lélekben?

MÁSODIK PONT

Keresztény nevelés nélkül a szülőkre sem vár boldogság. Nagyon sok szülő azt hiszi: eleget tesz Istentől rendelt kötelességének, ha híven gondoskodik gyermeke testi és anyagi jólétéről, taníttatja és megfelelő társadalmi elhelyezkedést biztosít számára. Súlyos tévedés! Az ilyen pogány nevelésnek siralmasak a következményei s a szülők szomorú könnyhullatással fizetnek meg érte. A földi értékek kultuszában felnőtt önfegyelméhez nem szoktatott gyermekek kivétel nélkül önzők, durvalelkűek lesznek s csakhamar a családi otthon keretein kívül fogják boldogulásukat keresni. Szomorú osztályrésze ez mindannak a szülőnek, aki a földnek és nem Krisztus országának nevelte gyermekeit. Hiszen Jézus az egyetlen út, amely az igazi boldogságra vezet, ő a világosság, amely életünk végső céljára fényt derít, ő az erő, amely megvédelmez lelkünk ellenségének ezernyi támadása ellen. Ő az egyetlen hatalom, amely makulátlanul megőrizni képes a családi tűzhely tisztaságát, meleg otthonosságát. Jól tudják ezt a hitetlenek is, hiszen hány, Krisztustól távol járó apa nevelteti leányát, sőt fiát is szerzetesi intézetben, abban a meggyőződésben, hogy a családi boldogságnak a keresztény erkölcs az egyetlen biztos alapja. A mi családunk élete milyen alapokon épült fel?

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

KEDD

Előzőesti átgondolás. Holnap arról fogunk elmélkedni: mennyi éberséggel kell örködnünk gyermekeink fölött s mennyi gondos figyelemmel irányítanunk nevelésüket 1. otthon és 2. az iskolában. — Elhatározzuk, hogy a szülők nevelő munkáját úgy 1. otthon, mint 2. az iskolában támogatni fogjuk. — Emlékgondolatunk az isteni Mester sokszor megismételt szava legyen: „Vigyázatok és imádkoztatok.”²

Reggeli elmélkedés. Imádjuk az Örök Atya bölcsességét, aki saját egylényegű isteni Fia mellé is nevelőket állított Szűz Mária és Szent József személyében, hogy bennük ragyogó példát állítson a szülők és nevelők szemé elé. Kérjük buzgó szívvel Máriát és Józsefet: esedezzenek ki számunkra az övékhez hasonló áldozatkészséget.

ELSŐ PONT

Örködjünk a gyermekek fölött otthon. Sok szülő kivételes lénynek gondolja gyermekét, akit talán már kiáltáságos tulajdonságai is följé emelnek az élet ezernyi kísértésének, bűnveszélyének s azt hiszi: mivel a légkör, amelyben otthon él, tiszta, talán nem is kell félteni a lelket szennytől, tisztátalanságtól. Nagy tévedés! Az eredendő bűntől megfertőzött lélek gyászos hozománykép hozza magával az életbe a bűnre való hajlamosságot, a szenvedélyek csiráját, amelyek ijesztő méretűvé növekednek, ha gondos nevelő kéz nem nyesegeti hajtásait, nem gyengíti növekedésük erejét. Gondoskodják tehát a szülő, a nevelő a gyermek lelki épségéről épügy. — vagy még jobban — mint a testiről: tartsa tőle távol a fertőzés minden lehetőségét. Ne adja fel a küzdelmet soha, hiszen egy percnyi ellanyhulás is elég lehet arra, hogy a gyermek lelkébe befészkeljen a bűn. Tartsa szemmel mindig: játszás és pihenés, étkezés, sőt még alvás idején is. Szigorú ellenőrzés alatt tartsa pajtásaival, idegenekkel, a cselédekkel, sőt még a családbeliekkel való érintkezését is. Bátran elmondhatjuk, hogy a gyermekek nevelésében sohasem jön el az ideje annak, hogy a szülők befejezettnek mondassák nevelői hivatásukat és gond nélkül megpihenhessenek. Ügyelni kell továbbá

² Vigilate et orate. (Marc. XIV, 38.)

a szülőknek saját magukra is: szavaikra, tetteikre, amelyek kell, hogy eleven útmutatói legyenek a zsenge gyermeklélek további igazodásának. Könnyelműség azt hinni, hogy a gyermek nem érti meg a sokszor csak megdolglatlanul is odavetett szavakat, gúnyos megjegyzéseket, kétértelmű vagy rosszindulatú beszédeket. Ha magát a szó értelmét nem ismeri is, okvetlenül megsejti a hanghozás, az arckifejezés jelentését s belőle következtet a szavak értelmére. Hamar tisztába jön a gyermek azzal is, ha apa és anya nincsenek azonos véleményen, főleg a vallást és az erkölcsöket érintő kérdésekben s hogy ebből a megfigyelésből milyen gyászos következtéseket von le, az magyarázatra sem szorul. Téved továbbá az, aki azt hiszi, hogy a gyermek nem élesszemű bírása szülei hibáinak, hogy nem figyel meg összeütközéseiket Isten törvényeivel szeretetlenségben, kötelességmulasztásban, kevélységben, önzésben, érzékiségben, lanyhaságban... Mindezek a megfigyelések iránytszabó határozottsággal vésődnek bele a gyermek lelkébe s megtermik a maguk gyümölcseit. Levonjuk-e a következtetést ezekből az igazságokból? Féltekeny gondnal fogunk-e örködni otthonunk erkölcsi levegőjének tisztaságán s a gyermekek lelkét érintő benyomásokat ellenőrzés alá vesszük-e?

MÁSODIK PONT

Örködnünk kell a gyermek felett a házon kívül, az iskolában is. Nagyon természetes, hogy a gyermekek nevelése nem korlátozódhatik a családi otthon keretei közé s főkép az iskola és a pajtások társasága nagyon lényeges tényezői a benyomásközvetítésnek. Elsőrangú fontosságú gondja legyen tehát a szülőnek, nevelőnek az iskola megválasztása, amelybe a rábízott gyermekeket kialakítás végett járattja. Ne kíméljen fáradságot, áldozatot s minden nehézség ellenére is katolikus szellemű iskolába, intézetbe adja gyermekét; ha pedig ez nem volna lehetséges: kettőzött éberséggel örködjék a fiatal lélek fölött: ellenőrizze könyveit, tanítói szellemét, a tanuló társakkal való érintkezést s legyen résen, hogy állandó ellenszerek alkalmazásával tegye hatástalanná a gyermek lelkébe szivárgó mérget s fokozott lelki táplálékkal pótolja a lelki nevelés hiányait. Bünt, súlyos bünt követ el az a szülő, aki az iskolára hárítja át a gyermekek lelkéért való felelősségét és hanyag módon annak engedi

át a gyermek lelkének irányítását. A szülők felelőssége ugyanis a síríg tart és semmiféle földi szempont fel nem mentheti őket e felelősség alól.

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

SZERDA

Előzőesti átgondolás. Holnap arról a két hibáról fogunk elmélkedni, amelyet különösen gyakran követnek el a nevelők: 1. Későn kezdik a gyermek nevelését. 2. kényeztetésükkel ennek az eredményét is lerontják. — Elhatározzuk, hogy 1. példával és 2. szavainkkal jó irányban igyekszünk befolyásolni a gyermekeket. — Emlékgondolatunk legyen az evangélium szava: „Jézus engedelmes vala nekik.”³

Reggeli elmélkedés. Mutassuk be hódolatunkat a názáreti Szentcsaládnak: Jézus, Mária és Józsefnek. Az ő csodásan szép családi életükben megtaláljuk mindazokat a tényezőket, amelyek minket családuink szellemének helyes eligazításában irányítanak. Kövessük tehát Mária és József bölcs meggondoltságát, önfeláldozó kötelességtudását, patriarchális egyszerűségét a reánk bízott gyermekek vezetésében.

ELSŐ PONT

A nevelők első hibája: későn kezdik a nevelést. Általánosan elterjedt tévhit, hogy a gyermekek nevelését a betöltött 7. életév előtt nem lehet eredményesen megkezdni: az ezt megelőző életkor csak arra való, hogy a testi fejlődés meginduljon s enni, inni, beszélni, játszani tanuljon a gyermek, akinek e felfogás alapján nemcsak a kelleténél sokkalta több szabadságot engedélyez a szülő, de azt sem veszi észre, hogy saját rövidlátó meggondolatlanságával a rossz hajlamoknak, a terde életfelfogásnak csíráit plántálja bele az annyira fogékony gyermeklélekbe. Fesztelenül beszél, cselekszik előtte olyan dolgokat, amelyek hiúvá, kevélyé, iriggyé, önzővé, érzékiessé teszik a gyermeket s mikor az idő elteltével meg akarja kezdeni a zsenge lélek nevelését, csodálkozva eszmél rá, hogy nagyrésztben kialakult egyéniséggel, hibák, hajlamok tömkelegével áll szemben. Hány-

³ Erat subditus illis. (Luc. II, 51.)

szor hallunk keserves, kétségbeesett panaszt szülők ajkáról, akik átöröklött hajlamokat, romlott korszellemet okolnak gyermekük romlásáért, csak arra nem gondolnak, hogy saját magukat, meggondolatlan rövidlátásukat okolják érte. A gyermeket sem ősök bűne, sem korszellem nem viheti romlásba, amíg éber, önfeláldozó szülők állnak mellette, akik már a bölcsőben — igen: a bölcsőben — nyesegetni kezdik a romlott természet apró vadhajtságait. Az apró hajtasokat, mert a fává keményedett ágakat már nem lehet nyomtalanul, a törzs megsértése nélkül eltávolítani. Nagy pedagógusok egybehangzó állítása, hogy a gyermekek egyénisége az élet kezdetén, a bölcsőben kezd kialakulni, amikor lágy viasz módjára veszi fel a legjelentéktelenebbnek látszó benyomásokat. Vigyázat tehát! A gyermek lelkéért való felelősség, a nevelés a bölcső mellett kezdődik, egyelőre csak nyugodt légkör biztosításával, pontos fegyelemhez szoktatással, apró akaratoskodásoknak csendes, síma lefékezésével, azután bővül, folytatódik: lankadatlan éberséggel, önmagát feláldozó nagy szeretettel s mindenekfölött: vas következetességgel. A gyermek lelkének ilyenmódon előkészített talaja nagy könnyedséggel fogadja magába a vallásos tanítások magvait s az erények gazdag virágpompájával fogja megörvendeztetni nevelőit.

MÁSODIK PONT

Második hiba: elkényeztetik a gyermeket. Téves beállítás az, amely a kényeztetést csak a gyengéd szeretet megnyilatkozásának minősíti, holott igazság szerint nem egyéb az, mint nagy hiány: hiánya a komoly, nemes szeretetnek, hiánya a szülői felelősség tudatának. Érzelmi lágyság, amely csak saját gyönyörűségét keresi a gyermek könnyen érzékelhető bájában s nem nézi a lélek mélyén sarjadó hibát, amely ellen küzdenie kellene. A szeretet: erő. A kényeztetés: gyengeség. A szeretet neveli, erős kézzel idomítja, nemesíti a gyermeket; a kényeztetés játszadozik, szórakozik vele. — Mondhatatlan kárt okoz a gyermeknek, aki tömjénfűsthöz szoktatja, ahelyett, hogy fegyelemre, engedelmességre, hajlamainak legyőzésére nevelné, hiszen már a földi életben is csak az boldogul, aki küzdeni, dolgozni, alkalmazkodni megtanult. Hiszen egyéb-e a mai élet, mint szakadatlan küzdelmek összetétele? A győzelem csak azé lehet, aki gyermekkora óta megtanult küzdeni, keményen akarni

s puha kényelmekről lemondani. — 2. Ha már földi vonatkozásban ennyire lekapcsolhatatlan tényezője az életnek a kereszt, a küzdeni, lemondani tudás, mennyire hatványozódik a jelentősége azok életében, akik lelki tökéletességre, örök boldogságra törekcszenek! Az evangélium minden lapja önfegyelmzésről, lemondásról beszél s a mindennapi tapasztalat csak megerősíti Isten Fiának tanítását. Semmi jót nem remélhet az, akinek minden szeszélye teljesül s akinek szenvedésben nem volt része. Vegyük sorba gondolatban az elkényeztetett gyermekeket: van-e bennük erő, önfeláldozó hűség, szeretet? Van-e megbízhatóság, lelki érték? Nem önzök, szeszélyesek, nem kellemetlen, hideg szívek-e valamenynyien? Gondoljuk meg: hogyan fogjuk kezelni a gondjainkra bízott gyermekeket? Önző zsarnokokat akarunk-e nevelni belőlük, vagy Istennek tetsző, fegyelmzett, egész embereket?

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

CSÜTÖRTÖK

Előzőesti átgondolás. Holnapi elmélkedésünkben át fogjuk gondolni, hogy a családi élet akkor felel meg Krisztus szándékainak, ha azt 1. az összetartás és 2. a szívélyes szeretet szelleme hatja át. — Elhatározzuk ezután 1. hogy az önfeláldozás bátorságával, 2. szívélyes szeretettel állunk a családunk legkevésbébb szeretetreméltó tagjának oldala mellé. — Emlékgondolatunk Szent Pál szava legyen: „Mindezek fölött pedig szeretetetek legyen, mert ez a tökéletességnek a köteléke.”⁴

Reggeli elmélkedés. Tiszteljük Jézusban, Máriában és Józsefben a legtökéletesebb szeretetet és a legbensőségesebb egység szellemét. Az ő családjukban uralkodó egyetértés legyen mintaképe minden keresztény családnak. Nem volt öközöttük soha a legcsékélyebb félreértés, soha elhidegülés vagy neheztelés. Állandó szeretet, közös életcél, Isten dicsőségeért égő buzgalom volt az a kötelék, amely ezt a három Szívet elválaszthatatlanul egymáshoz fűzte. Kérjük keresztény családjaink számára ugyanezt a szellemet.

⁴ Super omnia caritatem habete, quod est vinculum perfectionis. (Coloss. III, 14.)

ELSŐ PONT

A családban egyetértés lakozzék. A jelen élet küzdelmei, csalódásai közt Isten a családi otthont jelölte ki arra, hogy abban a szeretet, a béke, a megértés lelke lakozzék. Valóban, a megpróbáltatás idején az apa, az anya, a hitves, a testvér szíve az a menedék, hol megértő vigasztalásra találunk. Tévedés volna azt hinni, hogy a megértésnek, összetartásnak ez a szelleme magától adódó, természetes folyománya a családi összetartozandóságnak, amely áldozatok nélkül is fenntartható. Ha a keresztény szellem nem örökdik fölötté, az önzés mihamarabb meglazítja, sőt végkép el is tépi az összetartásnak e kötelékeit. Melyik tehát az az erő, amelyik ezt ellenállóvá, széttephetlenné teszi? Semmi más, mint az önfeláldozó keresztény szeretet szelleme. Sokan közöttünk ismernek olyan szülőket, olyan rokonokat, akiknek állandó törekvésük, hogy másnak, elsősorban a család tagjainak segítőtársai lehessenek. Érze bár öröm vagy bánat a családot, sujtson le rá betegség vagy halál, anyagi gond vagy lelki megpróbáltatás: ők mindig kéznél tudnak lenni s áldozatos, csendes szeretetükkel, segítő kézzel, megértő lélekkel fogják össze a széthulló erőket, nemesítik meg az örömeiket, a fájdalmakat. Hűséges tanítványai ők a Mesternek s tudják, hogy összes felebarátaink közt a családbelieknek tartoznak legtöbb szeretettel és támogatással. Utánozzuk e nemes példát és ne felejtjük el, hogy az önfeláldozó, részvevő szeretet nélkül elképzelhetetlen, hogy összetartás maradjon a családban. Mindnyájunk kötelessége, hogy előzékeny szolgálatkészséggel jöjjünk egymás segítségére s a magunk részéről is hozzájáruljunk ahhoz, hogy derűs, meleg legyen a családi élet légköre. Súlyos felelősség terheli azt, aki hideg szeretetlenségével, merevségével megrontja a családi tűzhely hangulatát. Óvakodjunk tehát, hogy akár csak tétlen magatartásunkkal is megfosszuk a hozzánk tartozókat a legdrágább földi kincstől: a családi kör meleg, meghitt levegőjétől. Megvan-e bennünk az önfeláldozó készség arra, hogy családi életünk boldogságán tudatosan dolgozzunk? Szívesen teszünk-e apró szolgálatokat másoknak?

MÁSODIK PONT

A család tagjai szívélyes szeretettel viseltesenek egymás iránt. Az áldozatos szolgálatkészség drága kincs

ugyan, egymagában azonban nem elég arra, hogy a családi életet boldoggá tegye: ehhez az is kell, hogy szolgálatkészségünket szívélyes szeretetreméltóság hassa át. Hány nagylelkű, áldozatkész ember él a világon, akitől elhúzódnak a szívek, mert áldozatkészsége rideg, merev, nem hatja át szeretetreméltó közvetlenség. A nyers kíméletlenség, az éles beszéd, a gúny, a csipkelődés, a csiszolt modor hiánya megöli a szeretetet családban, társadalomban egyaránt. Tapasztalhattuk ezt mindnyájan: győzzük hát le kedvetlenségünket, parancsoljunk hangulatunknak s legyünk szívélyesen szeretetreméltók családjunk minden tagjával! — 1. Legyünk rajta, hogy szívélyes szeretetünket már külső megjelenésünk is elárulja: derűs arckifejezésünk, barátságos szavaink. Soha ne lásson bennünket senki komor, kedvetlen arccal, soha ne halljon tőlünk senki bosszús, barátságtalan beszédet. Tartsuk meg az évszázados szokás által szentesített életformákat. Köszöntsünk mindenkit nyájas szívességgel, érdeklődjunk a családbeliek hogyléte, munkái, tervei után. 2. Igyekezzünk örömet szerezni hozzátartozóinknak, akárha csak jelentéktelen, csekély dolgokban is. Keressük az alkalmat rá, hogy itt-ott elismerő, bátorító szót szólhassunk s lehetőség szerint engedjük érvényre jutni a fiatalabbak vagy az alárendeltek kívánságait is. — 3. Legyünk békülékenyek, ha valaki megbántott, vagy ha úgy véljük, hogy hozzátartozóink szíve hidegen fordult el tőlünk. Sohase tételezzük fel, hogy tudatosan akarnak sérteni bennünket, tartózkodjunk a sötét gondolatoktól. Higgyük inkább, hogy tévedésből, félreértésből, gyarlóságból történt, amit fájjalunk s igyekezzünk azt elfelejteni. Ha megbomlott a családi béke, próbáljuk azt minden áldozat árán helyreállítani, akár mi vagyunk a sértett fél, akár mások. Áthat-e bennünket az a tudat: milyen szent kötelességünk a családi béke féltékeny őrzése? Tudatos igyekezettel dolgozunk-e családjunk boldogságán?

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

PÉNTEK

Előzesti átgondolás. Holnap elmékedésünk tárgya a közös családi ima lesz s meggondoljuk, hogy ez az ima: 1. Istennek kedves szolgálata; 2. a jó családi szellem biztosítóka. — Elhatározzuk: 1., hogy fenntartjuk a

közös ima szokását családjunkban; 2. s összeszedett áhítattal veszünk benne részt. — Emlékgondolatunk az Üdvözítő szava lesz: „Mert ahol ketten vagy hárman összejönnek az én nevemben, ott vagyok közöttük.”⁵

Reggeli elmélkedés. Mély tisztelettel lépünk be a Szentcsalád názáreti hajlékába, ahol Jézus, Mária és József egy szívvel, egy lélekkel, közös szóval imádják, dicsőítik az Istent. Milyen ima: milyen imádat, mennyi hála, engesztelés, milyen nemes könyörgés az övék! Mélyedjünk el e magasztos áhítat szemlélésébe és törekedjünk saját imáinkat is ehhez hasonlóvá tenni.

ELSŐ PONT

A közös ima Isten méltó szolgálata. Napjainkban sajnálatosan általános felfogás, hogy Isten szolgálata csak egyéni, magánájtatosságból áll, holott épen a tágabb értelemben vett emberi társadalom és a szűkebb körű társaság: a család közös imái képezik az istenszolgálatnak azt a nemét, amely különösképen alkalmas rá, hogy az Ő fenségéhez méltó hódolatot mutasson be Istennek. S amint bűnös mulasztást követ el az állam, amikor hivatalos ténykedései sorából kirekeszti az Isten szolgálatát, épúgy súlyos hiányként íródik a család terhére az, ha életprogramjába a közös imákat be nem iktatja. S remélheti-e Isten áldásának teljességét az a család, amely bármely oknál fogva idegenkedik attól, hogy Őt legfőbb Urának elismerje s neki az Őt megillető hódoló tiszteletet nyíltan is megadja. Nem olyan-e ez, mint mikor valaki azt hiszi ugyan, hogy szereti és tiszteli előregedett szülőjét s meg van győződve arról is, hogy teljesíti iránta tartozó kötelességét, mert enni-inni ad neki s lakásában is megtűri, arról azonban hallani sem akar, hogy nyilvánosság előtt a társaságában mutatkozzék s őt mások előtt apjának, anyjának vallja s neki ezért háláját, tiszteletét kimutassa? Valami szánalmasan kicsinyes, ideges félelem tartja megszállva a mai ember lelkét, talán a rohanó élettempó felületességének egyik megnyilvánulása: ha élete árán kellene hitét megvallania, megvallaná, arra azonban nem elég követke-

⁵ Ubi enim sunt duo vel tres congregati in nomine meo, ibi in medio eorum. (Matth. XVIII, 20.)

zetes és nem elég gerinces, hogy kényszerítő szükség nélkül megvallja s akár saját családjában is úttörője legyen egy olyan szokásnak, amelyet saját meggyőződése is helyesel ugyan, de amelyet a szabadelvű kor csökevényeivel küzdő közszellem még nem szentesített. S megtörténhetik az a furcsaság, hogy aki adott alkalmakkor vallási meggyőződését védi, az nem mer családjával közösen imádkozni, mert fél attól, hogy „maradinak” mondanák az ismerősök. Pedig aki felülről nézi az életet, vagy aki jelekből következtetni tud, az inkább „haladósnak” mondhatná! Elkövetünk-e a magunk részéről mindent, hogy ezt a szép szokást saját családjunk körében s azon túl is minél szélesebb körben meghonosítsuk?

MÁSODIK PONT

A közös ima a családi élet jó szellemének biztosítéka. Milyen felemelő látvány egy közösen imádkozó család! Milyen nemesítően hat annak minden tagjára a közös áhítat szelleme! Hogyan megerősödik a gyermekek hite szüleik példájának láttán! Milyen lendületet nyer az apa, az anya imája, amikor a rájuk bízott drága gyermeklelkek szárnyalását irányítják Isten felé. Milyen felemelőleg hat a szolgálkra, akik a napnak ebben az órájában megismerik Krisztus tanításának kiegyenlítő erejét s im megérik, hogy ők is Isten gyermekei s keresztény testvéri szeretettel kapcsolódnak uraikhoz, akiktől az emberi életberendezés olyan messzire távolította őket. Mennyi isteni, de egyúttal mennyi életbölcseleti érték is egy ilyen közösen végzett esti ima. Az együvértartozás milyen kapcsolatait kovácsolja viharállóvá a hit, remény és szeretet felindítása, a lelkiismeret megvizsgálása éppen azok jelenlétében, akikkel együtt élünk s akik ellen természetszerűleg legkönnyebben vétetünk; a könyörgő megemlékezés élőkről, holtakról, igazakról, bűnösökről, közel- és távollevőkről. Meghatározhatatlan az a szépség, az az erkölcsi erő, amely ezekből a közös imákból fakad, de felmérhetetlen az az áldás is, amely a nyomukban jár. Kövessünk el tehát mindent, hogy ez a szép szokás a mi családjunkban is meghonosodjék. Járjunk el bevezetésénél óvatos körültekintéssel, nehogy bárkinek az érzékenységét megsértsük, ellenben használjunk fel minden módot, alkalmat a megszerettetésére.

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

SZOMBAT

Előzőesti átgondolás. Holnap a cselédek iránti kötelességeinket tesszük elmélkedésünk tárgyává és megfontoljuk: 1. az okokat, amelyek minket a cselédek iránti jóindulatra köteleznek; 2. a különböző módokat, amellyel e jóindulatunkat kimutatjuk. — Elhatározzuk: 1., hogy méltányos bánásmódban részesítjük cselédeinket; 2. sohasem leszünk velük szemben túlkövetelők. — Emlékgondolatként szolgáljanak az Irás szavai: Ha hűséges szolgád, úgy tartsd, mint magadat, úgy bánjál vele, mint édes testvéreddel.”⁶

Reggeli elmélkedés. Adjunk hálát a Szentléleknek, aki megtanít bennünket rá, hogy különféle kötelességeinket az igazságosság és szeretet törvényei szerint végezzük. Nem elégszik meg Ő azzal, hogy általánosságban kioktasson bennünket kötelességeink felől, de kiterjeszti tanítását a legapróbb részletekre is. Kötelességünké teszi például a cselédek iránt tartozó emberséges bánásmódot és azt az Ószövetség könyveiben több ízben is lelkünkre köti, Szent Pál útján pedig ezeket mondja: „Aki pedig övéinek, főképen házanépének gondját nem viseli, megtagadja a hitet és rosszabb a hitetlennél.”⁷ Kérjük a Szentlélek megvilágosító kegyelmét, hogy e fontos kötelességünket mindig felismerjük és annak eleget tegyünk.

ELSŐ PONT

Azokról az okokról, amelyek cselédeink iránt jóindulatra köteleznek bennünket. 1. A szeretet törvénye. Isten azt akarja, hogy felebarátaink közül elsősorban azokat szeressük, akik legközelebb állnak hozzánk. Már pedig családunk tagjaitól eltekintve, ki él velünk szorosabb kapcsolatban, mint cselédeink? Kárhuzatos szívtelenség volna hát, ha éppen őket hideg közömbösséggel kezelnénk. Megbecsülésünket különben azon munkateljesítményükkel is megérdemlik, amellyel szolgálatunkra vannak. Gondoljuk csak meg: ők készítik ételünket, rendben, tisztán tartják lakásunkat, gondoskodnak kényelmünkről s ezernyi kisebb-nagyobb szolgálattal

⁶ Si est tibi servus fidelis, sit tibi quasi anima tua, quasi fratrem sic eum tracta. (Eccli. XXXIII, 31.)

⁷ Sic quis autem suorum, et maxime domesticorum curam non habet, fidem negavit et est infideli deterior. (I Tim. V, 8.)

jönnek segítségünkre. Egyáltalán nem ritka eset, hogy egy-egy hű cseléd valóságos őrangyala a családi tűzhelynek. És mi rövidlátó módon, fölényes merevséggel viszonzoznánk ezeket a szolgálatokat? — 2. A részvét. Cselédeink örömtelen, nehéz munkát végeznek helyettünk, méltányos hát, hogy megértő részvéttel legyünk irántuk. A szegénység, az anyagi kényszer elűzte őket otthonukból: idegen emberek közé. Nem elsőrangú keresztény kötelességünk-e, hogy elviselhetővé tegyük ott-hontalanságukat s éreztessük velük, hogy az idegenben is velük érző, megértő szívek veszik őket körül? — 3. Az okosság parancsa. A családi élet egyetértése szempontjából egyáltalán nem közömbös kérdés, hogy a háztartás gépezete zökkenés nélkül működik-e és hogy a háziasszony segítőtársai mennyi buzgalommal végzik a rájuk bízott teendőket. Pedig lehet-e buzgalmat várni ott, ahol munkakedv nincs? S lehet-e munkakedv ott, ahol csak rideg üzleti viszony fűzi az alkalmazottat a családdhoz? Ragaszkodás, szeretet nélkül nincs igazi munkakedv, ezeket az érzelmeket pedig csak a jószág, a szerető jóindulat keltheti életre a szívekben. Sohasem számíthatunk ragaszkodó hűségre ott, ahol mi magunk szeretetet, jószágot nem előlegeztünk.

MÁSODIK PONT

Hogyan mutassuk ki jóindulatunkat cselédeink iránt? 1. A helyi viszonyokhoz és a munkateljesítményhez mért méltányos fizetést, rendes, egészséges lakást és elegendő, tápláló ellátást kell biztosítanunk számukra. — 2. Nem teszünk eleget keresztényi kötelességünknek, ha csak az igazságosság szempontjai szerint igazodunk, szóhoz kell juttatni a szeretet törvényét is s meg kell látnunk az embertestvért abban, akit az életkörülmények szolgálkká tettek. Soha sem fogunk cselédeinkkel szemben a méltányosság és szeretet törvénye ellen véteni, ha naponta elgondoljuk: hogyan volna, ha én volnék az ő helyükön és ők az enyémen? — 3. Nem szabad továbbá elfelejtenünk, hogy cselédeinknek is van lelke s ezért a lélekért bizonyos mértékben mi magunk is felelősek vagyunk. Gondoskodjunk hát lelki szükségleteikről, tegyük rájuk nézve könnyűvé a vallási kötelességek teljesítését és főképp: tanítsuk őket szóval és saját példánkkal Isten szeretetére, lelki tökéletességre. Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

VIZKERESZT UTÁNI HARMADIK VASÁRNAP

Szent Máté VIII. 1—13.

Abban az időben, mikor Jézus lejött a hegyről, nagy se-reg követte őt. És íme: jött egy bélpoklos és leborult előtte, mondván: Uram, ha akarod, megtisztíthatsz engem. És Jézus kinyújtotta kezét, megérintette őt és mondá: Akarom, tisztulj meg! És azonnal megtisztult az ő poklossága. És mondá neki Jézus: Lásd, hogy ezt senkinek el ne mondd, hanem eredj, mutasd meg magadat a papnak, és vidd meg az aján-déket, melyet Mózes megparancsolt, bizonyságul nekim. — Mikor pedig bement Kafarnaumba, egy százados járult hoz-zá, és kérte őt mondván: Uram, az én szolgám otthon ina-zakadtan fekszik és szörnyen kínlódik. És mondá neki Jé-zus: Elmegyek és meggyógyítom őt. Mire a százados mondá: Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj, hanem csak egy szóval mondjad és meggyógyul az én szolgám. Mert ma-gam is felsőbbség alatt álló ember vagyok, kinek katonák áll-nak rendelkezésemre; és ha azt mondom ennek: Menj! — elmegy; és a másíknak: Jöjj! — jön; és szolgámnak: Tedd ezt! — és megteszi. Amint Jézus ezt hallotta, csodálkozott és mondá az őt követőknek: bizony mondom nektek, nem talál-tam ennyi hitet Izraelben. Mondom pedig nektek, hogy so-kan jönnek napkeletről és napnyugatról, és letelepednek Áb-rahámmal, Izsákkal és Jákobbal a mennyek országában; az ország fiai pedig kivettetnek a külső sötétségre; ott lesz sí-rás és fogaknak csikorgatása. Mondá Jézus a századosnak: Menj el és amint hittél, úgy legyen neked! És meggyógyult a szolga abban az órában.

Előzőesti átgondolás. Holnap a napi evangélium kap-csán Jézus kettős csodáját, a bélpoklosnak és a százados szolgájának meggyógyítását tesszük elmélkedésünk tár-gyává, amelynek folyamán szemlélni fogjuk: 1. Jézus-ban a lelkek orvosát; 2. saját magunkban azokat a fel-tételeket, amelyektől gyógyulásunk függ. — Elhatároz-zuk ezután: 1., hogy gyakran fordulunk Jézushoz, mint lelkünk orvosához; 2. komoly vizsgálat tárgyává tesszük lelkünk fekélyeit s bízó alázatossággal kérjük tőle azok gyógyítását. — Emlékgondolatunk a zsolttáros szava le-gyen: „Uram... gyógyítsd meg, bár ellened vétettem.”⁸

⁸ Domine... sana animam meam, quia peccavi tibi. (XL, 5.)

Reggeli elmélkedés. Imádjuk Üdvözítő Jézusunkban a lelkek orvosát, aki azért szállt le az égből, hogy gyógyulást hozzon a földön fetregő beteg emberiségnek.⁹ Térdeljünk le lába elé, mint azok a betegek, akik gyógyulásért esedeztek hozzá. Adjunk neki hálát azokért a csodás gyógyításokért, amelyeket földönjártában végzett, sőt végez nap-nap után most is Egyházában. Bízunk benne határtalan bizalommal.

ELSŐ PONT

Jézus lelkünk orvosa. A mai evangélium bélpoklosának undok nyavalyája és a százados szolgájának bánasága mindmegannyi jelképei a bűnnek, a lélek betegségeinek, amelyek gyógyítására Jézus a földre leszállt. A lelkek irgalmas orvosa kezével megérinti a bélpoklost s az megtisztul; akaratával felkeresi a szolgát s abban az órában megszabadul betegségétől. A hatalom és az irgalmasság ezeknek a csodáinak láttán nem telik-e meg határtalan bizalommal a lelkünk? Hiszen aki egy szavával súlyos testi betegségeket gyógyított, ugyanúgy meg fogja gyógyítani a mi lelkünk fogyatékoságait is, mert hiszen hatalma is, irgalmas szeretete is megvan hozzá. Nem volt és nincs neki forróbb vágya, mint hogy szentnek, tökéletesnek lásson bennünket és egészen bizonyosan segítségünkre lesz e magas cél elérésében, ha csak erős akaratot, elszánt készséget lát bennünk. Ő ugyanis, aki saját hozzájárulásunk nélkül hívott meg bennünket a földi életre, üdvözíteni már csak saját hozzájárulásunkkal fog bennünket. Jézus szomjazza üdvösségünket s nekünk is azt mondja, amit a bélpoklosnak mondott: „Menjete, mutassátok meg magatokat a papoknak.” Fedjétek fel előttük lelketek fekélyeit, betegségeit s ha komolyan meg akartok gyógyulni, ők meggyógyítanak titeket. — „Jöjjetek hozzám mindnyájan, kik elfáradtatok, és meg vagytok terhelve és én fölűdítlek titeket,”¹⁰ vagyis visszaadom lelketek fehérségét, szívetek békéjét. Ime: mennyei orvosunk készséggel hív, meg akar gyógyítani bennünket. Saját hibánk, ha visszautasítjuk a felénk nyújtott segítő kezet s jaj nekünk,

⁹ Magnus de coelo venit medicus, quia magnus in terra jacebat aegrotus. (S. Aug. Serm. LIX. De Verb. Dom.)

¹⁰ Reficiam vos. (Matth. XI, 28.)

ha nem teljesítjük a feltételeket, amelyektől gyógyulásunkat függővé tette.

MÁSODIK PONT

Mely feltételektől függ ez a gyógyulás? 1. Ismernünk kell lelkünk betegségét, annak okait s erősen kell vágyódnunk a gyógyulás után. Az evangélium bélpoklosa pontosan ismerte baját; tisztában volt annak rútóságával, szégyenletes voltával, veszélyességével s forró vágyózással kér az Úrtól gyógyulást. A százados hasonlóképen tudja: milyen bajban sínylődik szolgája; aprólékosan leírja annak körülményeit¹¹ s kétkedés nélküli bizalommal kéri Jézust: gyógyítsa meg a szenvedőt. Ó, bár mi is ismernénk lelkünk fogyatékoságait, megértenénk: milyen undok, mekkora veszély a bűn! Bár mi is égő vággyal akarnánk szabadulni tőle s Jézushoz fordulnánk segítségért a bűn ellen való küzdelemben. — 2. E segítségkérésünk azonban csak akkor lesz eredményes, ha eleven hitből fakad. Milyen megkapó az a hit, amely a bélpoklos kérését sugalmazza: „Uram, ha akarsz, megtisztíthatasz engem.”¹² És a százados hite, amely így nyilatkozik meg: „Uram, csak egy szóval mondjad és meggyógyul az én szolgám.”¹³ Ó, mint megszegyenít bennünket az emberi társaságból kilökött bélpoklos és a harcok eszmekörében élő pogány százados példája! Mi keresztény társadalomban, a vallásos gondolat légkörében élünk és mégis: hol van a mi hitünk az övéktől! Uram, erősítsd az én hitemet!¹⁴ — 3. Segítségkérésünk alázatos is legyen. A világhódító római hadsereg tisztje megalázkodik az isteni Mester előtt: lába elé borul s méltatlannak mondja magát rá, hogy az házát felkeresse. Milyen messze áll tőlünk az emberi semmisségünk tudatából felfakadó alázatosság, különösen akkor, amikor mellünkét verve a pogány főtiszt szavait ismétljük: „Uram, nem vagyok méltó.”¹⁵ Pedig mennyivel könnyebben találnánk meghallgattatásra, ha alázatos szívből fakadnának imáink! Hiszen Istennek nagy kedve te-

¹¹ Puer meus iacet in domo paralyticus, et male torquetur. (Matth. VIII, 6.)

¹² Domine, si vis, potes me mundare. (Matth. VIII, 2.)

¹³ Dic verbo, et sanabitur puer meus (ibid. 8.).

¹⁴ Aduge nobis, fídem. (Luc. XVII, 5.)

¹⁵ Domine, non sum dignus. (Matth. VIII, 2.)

lik az alázatosságban s az alázatos szívekben lakozik.¹⁶ Imádkozzunk hívó, alázatos lélekkel s meglátjuk: meg fognak gyógyulni lelkünk sebei.

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

HÉTFŐ

Előzőesti átgondolás. Mivel a Testté lett Ige azért jött le közénk, hogy tanítson bennünket, holnap jászola mellé térdelve, az alázatosságról szóló tanítását. Megfigyeljük: 1. hogy a jászolban fekvő isteni Gyermek példája az alázatosságnak, legékesebben szóló tanítása; 2. hogy ezt a tanítást meg kell szívlelnünk és a gyakorlatba átvinnünk. — Elhatározzuk ezek alapján: 1. hogy a Gyermek Jézus példájára gondolva, sohasem hallgatjuk meg az önszeretet sugalmazásait és nem vágyunk dicséretre, feltűnésre; 2. minden cselekedetünkben az a gondolat legyen irányítónk, hogy általa az alázatosság erényét gyarapítsuk lelkünkben. Emlékgondolatunknak használjuk fel Urunk Jézus szavait: „Tanuljatok tőlem, mert szelíd vagyok és alázatosszívű.”¹⁷

Reggeli elmélkedés. Imádjuk a Gyermek Jézust, mint az alázatosság nagymesterét. Egyesülünk lélekben az angyalok imádasával, akik megrendült hódolattal veszik körül a jászol szegénységébe leszállt Urukot. Nyujtsuk feléje szívünket, hadd formálja olyanná, hogy kedve telhessék benne az Ő alázatos szívének.

ELSŐ PONT

Az alázatosság leckeórája a jászol előtt. Az alázatosság annál bámulatraméltóbb, minél magasabban áll természeténél fogva az, aki megalázza magát, s minél mélyebb az alázatosság foka, amelyre önként leszáll. Ime: annak, aki e jászolban fekszik, végtelen a fensége, megalázkodása pedig már nem is lehetne mélyebb. A mindenható Isten Ő s most tehetetlen gyermekké lett; mindentudása a tudatlanság mezét öltötte magára; a mindenséget betöltő nagysága a jászol szűk korlátai kö-

¹⁶ Deus humilia respicit. (Ps. CXII, 6; CXXXVII, 6.)

¹⁷ Discite a me quia . . . . humilis (sum) corde. (Matth. XI, 29.)

zé zsugorodott; az Örök Ige tehetetlen némaságban fekszik előttünk. Ó, alázatosság netovábbja, milyen ékeszólóan beszélsz te az emberi kevélységhez, a gőgös fel-fuvalkodottsághoz, amely mindenben érvényesülni, feltűnni akar. Ha Te, a nagy, szent tökéletesség, ilyen alázatos vagy, milyenek legyünk mi, nyomorult, bünfekélyes semmiségek? A te alázatosságodat szemlélve tanulták meg nagy szentjeid is a rejtett élet, a szerény életviszonyok, a jelentéktelennek látszó hangyamunka szeretetét, a természetes észszerűséget modorban és külső megjelenésben, az utolsó hely után való vágyakozást. Tőled tanulva mondta magát minor-nak az assisi Szent, minimusnak Paulai Szent Ferenc. Téged nézve, Jézusom, értjük csak meg az evangélium szavait: „Ha nem leszték, mint a kisdedek, nem mentek be a mennyek országába.”¹⁸ A bölcsőben fekvő Kisded nem tartja magát nagyra s nem büszkélkedik tehetségeiben, még akkor sem, ha a természet gazdag ajándékaiban bővelkedik. Mind-egy neki, ha dicsérik vagy ócsárolják, nem érdeklí: mit gondolnak vagy beszélnek róla a körülötteállók. Igaz, hogy az emberi ítéletekkel szemben mutakozó e közöny nála még öntudatlanság, tehát nem erény, de nem utánozzhatánk-e a gyermeklélek e tulajdonságát úgy, hogy emberi ítéleten való felülemelkedés, erény legyen belőle? Legyünk kicsinyekké, mert a kicsinység sok bűntől ment meg s annyi nagyságot rejt magában!

MÁSODIK PONT

Juttassuk érvényre mindennapi életünkben a Jézus jászola mellett tanult alázatosságot. Isten utálja a kevélységet; ellenáll¹⁹ neki s nem vállal vele semmi közösséget. Ellenben kedvét találja a szív alázatosságában.²⁰ Ha felmagasztalod magad, Ó eltávozik mellőled — mondja Szent Ágoston; — ha megalázkodol, leszáll melléd.²¹ Amint ház nem épülhet alapzat nélkül, úgy megbízható erényesség sem lehet alázatosság nélkül, mert alázatosság a lelki épület alapzata. Nélküle a legnagyobb erény sem tartós s csak az önszeretet

¹⁸ Nisi... efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in regnum coelorum. (Matth. XVIII, 3.)

¹⁹ Deus superbis resistit. (Jac. IV, 6.)

²⁰ Dominus humilia respicit. (Ps. CXXXVII, 6.)

²¹ Elevas te, et fugit a te; humilias te, et descendit ad te.

tápláléka lesz, ahelyett, hogy Isten nagyobb dicsőségét szolgálná.

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

KEDD

Előzöbsti átgondolás. Jézus a jászolban nemcsak általánosságban tanít bennünket alázatosságra, de annak különböző fokaival is megismertet minket s rátanít: 1. hogy alázatos véleménnyel legyünk magunk felől; 2. hogy szeressük semmiségünket. Meglátjuk, hogy a Gyermek Jézus csodálatosan megtanít bennünket mindkettőre. — Elhatározzuk ezután: 1. hogy készséggel fogadjunk Isten kezéből mindent, ami megaláz bennünket, anélkül, hogy megzavarna bennünket a megaláztatás vagy keserűséget éreznénk miatta; 2. gyermeki bizalommal fordulunk hozzá nyomorúságainkban, tudva, hogy Ő oltalmába veszi mindazokat, akik gyermekségük tudatában Őhöz fordulnak segítségért. — Emlékgondolatul szolgáljanak Dávid szavai: „Alattvaló leszek, mint voltam, és akár még inkább megalázom magamat önmagam előtt.”²²

Reggeli elmélkedés. Szálljunk el lélekben a betlehemi jászol mellé, igyekezzünk belehatolni az isteni Kisdéd megalázkodásának mélységébe és könyörögjünk az alázatosság kegyelméért.

ELSŐ PONT

A betlehemi Kisdéd rátanít, hogy alázatos véleménnyel legyünk saját magunk felől. A földre leszállt Jézus mindenekelőtt arra tanít meg bennünket, hogy önmagunk nagyra tartása helyett az alázatosság útján keressük a lelki tökéletesbülést. Az Ő nagy megalázkodását látva, nem kell-e tudatára ébrednünk annak, hogy mint Istennek semmiből alkotott teremtményei,²³ semmiségünk érdemtelenységét még²⁴ a bűnnel is tetéztük, nem

²² Vilior fiam plus quam factus sum, et ero humilis in oculis meis. (II Reg. VI, 22.)

²³ Substantia mea tamquam nihilum ante te. (Ps. XXXVIII, 6.)

²⁴ Si quis existimat se aliquid esse, cum nihil sit, ipse se seducit. (Gal. VI, 3.)

történik tehát méltatlanság velünk, még akkor sem, ha lépten-nyomon megaláztatás ér bennünket. Jaj annak, aki ezt az igazságot meg nem érti! A mennyország első anygala, mert kevélyen emelte föl fejét, örökre elbukott; Dávid ellenben, mert bűne miatt megalázkodott, kegyelmet talál Istennél. Elismerni, hogy önmagunkban semmik vagyunk, következésképp semmiféle megbecsülésre nem tarthatunk igényt s bűneink miatt csak megvetést érdemlünk: íme, ebben áll az alázatosság, amely nélkül soha kedvesek nem lehetünk Isten előtt.²⁵ „Gonosz szörnyeteg vagyok — mondta magáról Páli Szent Vince — többet vétkeztem, mint a sátán s jobban megérdemlem a kárhozatot, mint ő.” Uram, segíts, hogy mint Szent Vince, én is megismerjem s megutáljam vétkeimet s ahelyett, hogy mentegetőzném, beismerem nyomorult, bűnös voltomat.²⁶

MÁSODIK PONT

A jászol mellett azt is megtanuljuk, hogy szeres-sük saját gyarlóságunkat. „Azért telik kedvem erőtlenségeimben, mert akkor vagyok hatalmas” — mondja Szent Pál.²⁷ Az emberi kevélység ellenben elcsügged és kedvetlenné lesz gyengeségének, nyomorúságának látán. Zúgolódik és gyáván megfutamodik a küzdelem elől, mert saját magában bizván, újabb és újabb botlásai, szellemi és lelki képességeinek hiányai bátortalan-ná teszik és elveszik lelkének rugalmasságát. Túlságosan magas véleménnyel van saját maga felől és megbocsáthatatlan katasztrófának minősít minden bukást, minden erőtlen gyarlóságot, amelyet lelki életében tapasztalni kénytelen. Pedig a betlehemi Kisdéd gyengesége,²⁸ tehetetlensége²⁹ milyen hathatós ellenszerül szolgálhatna kevély önhittségének. És Szűz Mária példája, aki ujjongva örvendezik saját kicsinységén és alázatosságán,³⁰ amely a legfőbb kitüntetés: az istenyai méltóságot szerezte meg számára. — Hiszen Isten min-

²⁵ Humilitas est virtus, qua homo ex verissima sua ipsius cognitione, sibi ipsi vilescit. (I Imit. II.)

²⁶ Domine, noverim me, ut oderim me. (S. Aug.)

²⁷ Placeo mihi in infirmitatibus meis. (II Cor. XII. 10.)

²⁸ Novissimum virorum. (Is. LIII, 3.)

²⁹ Ego sum vermis, et non homo. (Ps. XXI, 7.)

³⁰ Respexit humilitatem ancillae suae. (Luc. I, 48.)

dig tetszéssel néz le azokra, akik az igazságot keresve, saját semmisségüket felismerik és e tudatban gyermeki lélekkel alázkodnak meg Isten és saját öntudatuk előtt. Sohasem vonja meg Ő segítségét azoktól, akik bevallják gyengeségüket s kegyelmének bőségét ontja ki rájuk. Annyira szereti Ő az alázatos lelkeket, hogy evangéliumában a nyolc boldogságot felsorolva, örölk emlékezik meg elsőnek: Boldogok a lelki szegények,³¹ akik megvettetésben, nélkülözések közt élve, készséggel vállalják a megaláztatást, mint legtökéletesebb gyógyszerét az emberi kevélységnek. Igen, boldogok ők, mert alázatosságuk mentessé teszi őket minden bűn legveszedelmesebbjétől, a kevélységtől s egyúttal várományosává avatja őket az örök boldogságnak.³²

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

SZERDA

Előzőesti átgondolás. Holnap az alázatosság második fokáról fogunk elmélkedni, amely az elrejtettség szeretetében és az utolsó hely keresésében nyilvánul meg. Meg fogjuk látni: 1. hogy Urunk példája is, 2. saját belátásunk is erre tanít bennünket. — Elhatározzuk, hogy ezután: 1. mindenből másoknak juttatjuk a jobbat, magunknak pedig a selejtesebbet választjuk; 2. életünk mindenfajta körülményei közt — az erények gyakorlásában is — kerülni fogjuk a feltűnést és abban keressük örömünket, ha minél kevésbbé vesznek tudomást rólunk. — Emlékgondolatunk az evangélium intelme legyen: „Telepedjél az utolsó helyre.”³³

Reggeli elmélkedés. Imádjuk a megtestesült Igét, aki dicsősége honából leszállt a földre s itt alacsony emberi természet külseje alá rejtette isteni lényét, hogy értünk s nekünk példát mutatva, megalázkodhassék.³⁴ Adjunk neki hálát ezért a példaadásért s nyujtsuk feléje szívünket, hogy azt saját szívének alázatossága szerint formálhassa.

³¹ Beati pauperes spiritu. (Matth. V, 3.)

³² Evidentissimum electorum signum.

³³ Recumbe in novissimo loco. (Luc. XIV, 10.)

³⁴ Humiliavit semetipsum. (Philip. II, 8.)

ELSŐ PONT

Jézus a jászolban arra tanít, hogy mindig az utolsó helyet keressük a magunk számára. Az isteni Ige, mikor a földreszállt, nem lett volna kénytelen rá, hogy a természet rendjét kövesse s jöhetett volna úgy, mint kész ember, ahogy Isten Ádámot teremtette. Ő azonban az alázatosság útját választotta s mint tehetetlen, gyenge gyermek jelent meg a földön.³⁵ Anyját választhatta volna uralkodónók, királyok leányainak sorából; ő azonban egyszerű, szerény munkásnő gyermeke kívánt lenni. Születhetett volna pompás királyi palotában, de ő a betlehemi rongyos istállót, az otthontalanságot választotta. Születésének időpontja is a lehető legsanyarúbb: hideg tél és sötét éjszaka. Valóban: földi életbelépésének körülményeit nem válogathatta volna össze nagyobb szegénység jegyében: hazátlanság, szegénység, alacsony életsors, állatok társasága, hideg és sötétség: ezek képezték születésének foglalatát. De figyeljük meg: a bűnnek nem volt helye az őt körülvevő tényezők sorában. Jézus tehát az alázatosság útján kezdte meg földi pályafutását s életének útja mindvégig az alázatosság útja maradt: mikor a templomban bemutatták, a szegények, a kisemberek váltságdíját fizették meg érte; mikor Heródes gyilkos fegyvere fenyegette: a védtelen üldözöttek útján, szökésben menekült. Názáretben az utolsó hely az övé. Mária és József mellett, akiknek gyermeki alázatossággal engedelmeskedett. A Jordán partján alázatosan állt be a bűnösök sorába s teremtménye kezéből fogadta a lelki megújulás jeleképpen a keresztséget. Tanítványainak hűséges szolgája volt³⁶ Ő, aki még Judás lábát is megmosta, nem is beszélve a megaláztatásoknak fájoan drámai sorozatáról, amely szenvedésének útján kísérte. Ezt a példát látva, ki vágyódnék embertársai fölé emelkedni, hogy uruk, parancsolójuk legyen és hogy náluk többnek lássék? Ki folytatna könyökharcot az első helyekért, hatalomért, méltóságért? Ki futna dicséret, dicsőség után? Ki kérkednék érdemekkel, sikerekkel? Ki nem fogadná jó szívvel a kritikát, a rendreutasítást? — Mennyi anyag a lelkiismeretvizsgálatra; mennyi javítani való érzelmeinkben, szavainkban, cselekvésmódunkban!

³⁵ Semetipsum exinanivit (ibid. 7.).

³⁶ Non venit ministrari, sed ministrare. (Matth. XX. 28.)

MÁSODIK PONT

Saját belátásunk is azt mondja, hogy semmik vagyunk s az utolsó helyet éppen elég jónak tartjuk a magunk számára. 1. Az alázatosságnak e második foka csak természetes következménye az elsőnek: mert ha igazán megvetendő semmiségnek tartjuk magunkat, nagy következetlenség volna, ha másoktól megbecsülést igényelnénk vagy éppen mások fölé akarnánk helyezni magunkat. Isten olyan mértékben vesz lakást lelkünkben, amennyiben ott az igazság helyes gyakorlását találja:³⁷ vagyis önmagunk helyes értékelését, semmiségünk tudatát, a dicsőség, jólét, hatalom utáni vágy lefékezését, a megaláztatás, a megpróbáltatások szeretetét. — 2. Ha önmagunkat megvetjük, békében fogunk élni Istennel, felebarátainkkal és saját magunkkal. *Istennel:* mert Jézushoz leszünk hasonlók s ez a hasonlóság Isten szeretetét biztosítja a számunkra. *Embertársainkkal:* mert ezáltal végeszakad köztünk a vetélykedésnek, az önszeretet érzékenykedésének s békés megértés, önzetlen jóindulat lép a helyébe. *Önmagunkkal:* mert az alázatossággal béke és boldogság száll szívünkbe; óvatosak leszünk és saját magunk helyett Isten erejében bizván, meg fogunk szabadulni az elbukás, a botlások veszedelmétől.³⁸ Kérjük Istentől a kegyelmet, hogy ezeket az igazságokat megértsük s életünket azok alapján rendezzük be.

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

CSÜTÖRTÖK

Előzőesti átgondolás. Holnapi elmélkedésünkben az alázatosság harmadik fokát fogjuk tanulmány tárgyává tenni, amelynek lényege, hogy nemcsak vállaljuk, de örömmel is találjuk benne, ha annak tartanak bennünket, amik vagyunk: gyarló semmiségnek. Meg fogjuk érteni, hogy az alázatosság erényének erre a fokára 1. maga Jézus tanít minket példájával; 2. s azt saját értelmünk is kitűnőnek tartja. — Elhatározzuk ezek után: 1. hogy sohasem igyekszünk hamis, ferde beállítások ál-

³⁷ Vivit Dominus in veritate, et in iudicio, et in justitia. (Jer. IV, 2.)

³⁸ Humilitas casum nescit.

tal hibáinkat elrejtteni s magunkat jobbnak mutatni, mint amilyenek vagyunk. 2. Nem mentegetőzünk, ha váddal illetnek, hacsak különös ok nem kívánja tőlünk, hogy ezt tegyük. — Emlékgondolatunk legyen az apostol szava: „Kedvem telik az erőtlenségeimben, a gyaláztatban, üldöztetésben.”³⁹

Reggeli elmélkedés. Imádjuk a testté lett Igét, aki készséggel mutatta meg magát gyengeségének idején a pásztoroknak, a bölcseknek, Egyiptom népének. Bámuljuk mély alázatosságát s hódoljunk neki szent tisztelettel.

ELSŐ PONT

A testté lett Ige példája szerint becsületes egyenességgel olyannak mutassuk magunkat mindig, amilyenek vagyunk. Az emberi természet egyik legáltalánosabb gyengesége, hogy mások előtt jobbnak mutatja magát, mint amilyen a valóságban; hogy inkább igyekszik hibáit elrejtteni, mint elkerülni; ha pedig mégis nyilvánosságra kerülnek azok, minden lehető módon mentegeti magát, kétségbeesett erőlködéssel próbálja a felelősséget másokra, vagy legalább a külső körülményekre hárítani, ebben erőlködésében nem riadva vissza mások méltatlan befeketítésétől, sőt hazudozástól sem. Olyan nagy a mi gyengeségünk ezen a téren, hogy ha hibáinkat felfedik, sokkal inkább bánt bennünket a hírnevünkön esett csorba, mint Isten megbántása. Az ellenünk elhangzott szó, ha mégoly igaz is, felháborít bennünket s megbocsátása nehéz küzdelmünkbe kerül, a dicséret ellenben, még ha pusztá hízelgés is, jóleső örömmel tölti el szívünket s jóakaró barátunkat látjuk a hízelgőben. Hasonlítsuk össze rövidlátó hiúságunkat a földre szállt Ige példájával: túrte, hogy Betlehemben a gyenge kisdedet, Názáretben az ácsfiút lássák benne, az ellen sem tiltakozott, mikor tanító élete folyamán eszelősnek, istenkáromlónak mondták s csak akkor mutatta be isteni hatalmát csodáival, amikor ezzel megváltói küldetését kellett igazolnia. És ma: oltárainkon, az Eucharishtiában vajjon hányan ismerik fel a végtelen hatalmú Istent, hányan viszonozzák szeretettel az ő tengernyi szeretetét? A túlnyomó többség ott is bántalmazza, gúnyolja, de ő azért nem igazolja magát, nem sujt le villámaival bán-

³⁹ Placeo mihi... in contumelis. (II Cor. XII, 10.)

talmazóira, de tűr, szeret tovább és példát ad nekünk a megaláztatás szeretetében. És mi gyarló férgék tetszelgünk-e továbbra is abban, hogy mások előtt páváskodva dicsekedjünk?⁴⁰ Felfortyanhatunk-e ezután is, ha hibáinkat kritizálják, ha érdemeink nem részesülnek elismerésben? Gondoljunk, gondoljunk ilyenkor a tabernakulum foglyára!

MÁSODIK PONT

Saját belátásunk is arra tanít, hogy örülnünk kell, ha olyannak ismernek bennünket, amilyenek vagyunk. A józan ész is azt mondja, 1., hogy lelkünk leggonoszabb betegségének, a kevélységnek nincs jobb gyógyszere, mint ha érdemtelenségünk mértéke szerint ítélnék meg bennünket. Gondoljunk Dávid király szavaira, mikor tisztjei Semei arcátlan támadását meg akarták bosszulni: „Hagyjátok, hadd átkozzon, hiszen az Úr parancsolta neki. Hiszen Isten terveiben van ez a javamra.”⁴¹ — Azt is mondja értelmünk: 2. hogy lelkünknek e beállított-sága sok büntől óv meg bennünket. Nélküle haragra, türelmetlenségre, bosszúvágyra gerjedünk a legcsekélyebb figyelmetlenség vagy bántás nyomán. Sértést sértéssel viszonzunk, gúnyt gúnyal; lelkünkbe belefészkel a harag, a keserűség s gyűlölni kezdjük azt, aki talán az előbb még barátunk volt. — 3. Arra is tanít az értelem, hogy semmi sem olyan tiszteletreméltó, mint az őszinteség, amely megmutatja az igazat akkor is, ha a világ felfogása szerint kellemetlen az, amit mondania kell s ha az az önszeretet sérelmével vagy teljes feláldozásával jár is. — 4. Végezetül az értelem azt mondja nekünk, hogy az önszeretet feláldozása Isten gazdag áldását vonja le ránk és már a földi életben is titka a nyugodt boldogságnak. Az emberi ítélettől függetlenül teszi a leket, amely így földi hiúságok fölé emelkedve könnyebben szárnyal Isten felé s boldogan kiált fel az apostollal: „Nekem legkisebb gondom, hogy ti mondjátok felőlem ítéletet.”⁴²

Elhatározás és emlék gondolat, mint fentebb.

⁴⁰ Vae vobis . . . , hypocritae. (Matth. XXIII, 13, 14. 15.)

⁴¹ Dimittite eum, ut maledicat: Dominus enim praecepit. (II Reg. XVI, 10.)

⁴² Mihi pro minimo est ut a vobis iudicer. (I Cor. IV, 3.)

PÉNTEK

Előzőesti átgondolás. Holnap az alázatosság negyedik fokáról fogunk elmélkedni, amely abban áll, hogy örvendezzünk, ha figyelmetlenül, vagy akár megvetéssel bánnak velünk, ha az isteni Gondviselés ezt megengedi. Meg fogjuk látni: 1. hogy Jézus példája ezt tanítja; 2. hogy hitünk tételei is megerősítik ezt a tanítást. — Elhatározzuk: 1. hogy csendes örömmel, keserűség nélkül viseljük el a figyelmetlenségeket, sőt a bántásokat és a megvettetést is; 2. hogy bátor szívvel küzdünk az érzékenység és megbecsülésre vágyás kísértései ellen s kérjük Jézust: segítsen, hogy felül tudjunk emelkedni az önszeretet lelket bénító kicsinyeskedésein. — Emlékgondolatunk a hegyi beszéd nyolcadik boldogsága lesz: „Boldogok vagytok, midőn szidalmaznak titeket.”⁴³

Reggeli elmélkedés. Imádjuk megváltó Jézusunkat, aki, mint az emberek legutolsója, idegen istállóban lépete át a földi élet küszöbét s akinek egész földi élete az elrejtett alázatosság, sőt üldöztetés és szenvedés jegyében folyt s aki halála óta is gyűlölködés és megvetés tárgya szeretetének csodás Szentségében. Jézusom, a te osztályrészed megaláztatás, rágalom, üldöztetés volt a földön; mily jogn merjek én megbecsülést, megkülönböztetést igényelni?

ELSŐ PONT

Jézus példája arra tanít, hogy örvendezzünk, ha figyelmetlenül, vagy akár megvetéssel bánnak velünk. Az evangéliumnak egyik legjellegzetesebb vonása, hogy Urunk Jézus kerülte a dicsőséget, a felmagasztaltatást, sohasem tért ki a megaláztatások elől, előszeretettel foglalkozott az alacsony társadalmi osztályok fiaival, sőt maga részére is a legszerényebb életkörülményeket választotta megváltói küldetésének keretéül.⁴⁴ Mint egyszerű, szegény munkáscsalád gyermeke, az utca rongyoskaival pajtáskodott; serdülő éveit nem az iskola padján,⁴⁵ könyvek közt búvárkodva, de az ácsműhely szekercéi, vonókései közt töltötte, mint ifjú ember, fáradságos munká-

⁴³ Beati estis, cum maledixerint vobis. (Matth. V, 11.)

⁴⁴ Improperium expectavit cor meum, et miseriam. (Ps. LXVIII, 21.)

⁴⁵ Quomodo hic litteras scit, cum non didicerit? (Jo. VII, 15.)

val szolgálta az ácsműhely megrendelőit, alkalmazkodott szeszélyeikhez, kívánságaikhoz; tanítói pályafutása a megvettetés, a megaláztatások szakadatlan sorfala volt a farizeusok, az írástudók részéről, akik nemcsak egyszerű származását és az iskolázottság hiányát vetették szemére, de nem egyszer még jóhiszeműségét is kétségbe vonták, sőt istenkáromlónak, ördög cimborájának is mondták. Ha ez volt Isten fiának önként vállalt sorsa, mi jogon követelhetünk mi, gyarló embereké megkülönböztetett elbánást? Ha igazán tanítványai akarunk lenni Jézusnak, kívánhatunk-e magunknak jobb sorsot az övé-nél? Nem abban kell-e büszkélkednünk, hogy legalább a megvettetésben hasonlóvá lehetünk hozzá? Nem szent dolog-e a megaláztatás, a megvettetés, ha az Istenember azt választotta — és önkaratából választotta — földi osztályrészéül? És mi futnánk előle? Keseregnénk miatta? S vajjon nagy dolog-e, hogy az emberek milyen véleményekkel vannak rólunk? Ha szidnak és gyaláznak, ugyan kevesebbet érők leszünk-e attól? S ha dicsérnek: növekszik-e attól lelkünk értéke? Ellenkezőleg: ha szidnak, kitűnő alkalmat adnak alázatosságunk öregbítésére; a dicséret azonban a kevélység veszélyét rejti magában. Ime: ezért örültek a szentek, ha egy-egy látszólagos vagy akár valódi hibájuk vagy fogyatékoságuk közismertté lett, mert nagyszerű lehetőségét látták benne, hogy erényük gyarapodjék; ellenben félték a dicsérettől, tudva, hogy az könnyen csorbát ejt az alázatosság-nak gyakran sok nehézség árán megszerzett erényén.⁴⁶

MÁSODIK PONT

Hitünk is arra tanít, hogy örülnünk kell, ha tisztelenül vagy megvetéssel bánnak velünk, ha erre az isteni Gondviselés alkalmat ad. 1. Az isteni Gondviselés úgy intézkedett, hogy ha dicsőség után futunk e világon, megaláztatás vár ránk a másvilágon, ha ellenben Urunk szeretetéért jó szívvel vállaljuk idelent a mellőzéseket és megaláztatásokat, nagy lesz boldogságunk az örökkévalóságban.⁴⁷ — 2. Melyik az az erény, amely helyeselné önmagunk felmagasztalását s amely rossznak

⁴⁶ Quomodo probatur in conflatorio argentum, et in fornace aurum; sic probatur homo ore laudantis. (Prov. XXVII, 21.)

⁴⁷ Si compatimur, ut et conglorificemur. (Rom. XIII, 17.)

tartaná a megvettetést, a megaláztatást? Talán a hit? De hiszen a hit azt tanítja, hogy az ember Isten nélkül semmi s így csak megvetésre lehet méltó. — Vagy Isten szeretete? Hiszen a szeretet Istenre hárít minden dicsőséget, csak tehetetlenségének tudatát tartva meg maga számára. Talán a felebaráti szeretet? De beszélhet-e szeretetről az, aki embertársától még egy kis figyelmetlenséget, mellőzést sem tud eltűrni, nem hogy bántást, sértést elviselne tőle? Vagy talán a szelidség? A türelem? Ó jaj! hogyan lehetne szelid és türelmes az, akinek a lelki egyensúlya egy kis mellőzéstől is felborul: Marad tehát a bűnbánat. Ámde ahol bűnbánat lakozik a szívben, oda beköltözik az alázatosság is, ami pedig egyet jelent önmagunk helyes értékelésével, vagyis megvetésével. S ha ez az erényünk tűzálló, méltatlankodhatunk-e akkor azon, hogy mások kevésre tartanak, lenéznek bennünket? Mivel magyarázzuk tehát, hogy mégis olyan érzékenyek vagyunk s olyan könnyen megneheztelünk akár egy csekélyke figyelmetlenségért is?

Elhatározás és emlék gondolat, mint fentebb.

SZOMBAT

Előzőesti átgondolás. Miután átgondoltuk: mire tanít minket a jászol alázatossága, holnap Üdvöztőnk 1. szelidségéről s arról fogunk elmélkedni, hogy 2. alázatosság nélkül szelidek sem lehetünk. — Elhatározzuk ezek alapján: 1. hogy óvatosan éberek leszünk s nem engedjük, hogy indulataink úrrá legyenek rajtunk; 2. sohasem beszélünk vagy cselekszünk indulataink hatása alatt, de megvárjuk, amíg kedélyünk hullámozása lecsillapodik. — Emlékgondolatunk az Üdvöztő szava legyen: „Tanuljatok tőlem, mert szelid vagyok és alázatosszívű.”⁴⁸

Reggeli elmélkedés. Imádjuk az isteni Gyermekeket, aki már bölcsőjében fekvő is szelidségre tanít bennünket tekintetével, arcának mosolyával, minden megmozdulásával.⁴⁹ Gyengéd szeretettel boruljunk le előtte s adjunk hálát szelidségéért.

⁴⁸ Discite a me quia mitis sum, et humilis corde. (Matth. XI, 29.)

⁴⁹ Benignitas et humanitas apparuit Salvatoris nostri Dei. (Tit. III, 4.)

ELSŐ PONT

A gyermek Jézus a jászolban szelídségre tanít. A testté lett Igének, mikor a földre szállt, alig volt forróbb vágya, mint hogy egymás iránti szelíd szeretetre tanítsa az embereket. Később, évek múlva majd hangos szóval is elmondja nekik: „tanuljatok tőlem, mert szelíd vagyok”; most azonban még beszélni nem tud, csak arcának kifejezésével, tekintetének simogató nézésével, mosolygásának meleg bájával igyekszik megszerettetni velünk ennek az erénynek a szépségét. Valóban: hol találhatunk több szelídséget, több bájat, mint egy bölcsőben fekvő kised lényén. Kicsike ő és nem is akar nagyok látszani, nem tartja magát többnek senkinél; nincs benne keserűség, rosszindulat. Mindenkire mosolyog, legyen bár szegény vagy gazdag, úr vagy szolga, gyermek vagy felnőtt, aki bölcsője mellé lép. S ha már egy földi gyermeket ennyire bájossá tesz a személyes bűn, az emberi fogyatékoságok hiánya, milyen lehetett a kis Jézus, akinek arcáról az isteni és emberi tökéletesség teljességgel sugárzott.⁵⁰ A szelíd jóság megtestesülése ő, akinek arcáról pillanatokra sem úzi el a szelídség derűjét a kedvetlenség árnya. Soha egy percre meg nem szomorít ő senkit, senkinek bánatot nem okoz, senkitől el nem fordul idegenül, senkinek nem szúr tövist a szívébe.⁵¹ Legyen ő mindenkor a mi követendő példaképünk. Jóindulatúak, barátságosak legyünk mindenkire; beszéljünk szelíd, szeretetteljes legyen. Fegyelmesszük le a türelmetlenség és bosszúság fellobbanásait, amelyek belezajzolódhatnak arcunk kifejezésébe, szavunk csengésébe s félelmet keltővé tehetnék mozdulatainkat, cselekedeteinket. Fogadjuk türelmes szelídséggel az ellentmondásokat s mindazt, ami önszeretetünket bánthatná. Amíg a szelídség erényének e fokát el nem értük, felebaráti szeretetünk nem lehet igazán vihartálló. Szent Vince szavai szerint: „az emberek szeretik, ha szelíden bánunk velük. Visszariadnak tőlünk, ha durván beszélünk velük vagy élesen rendreutasítjuk őket. Ilyen az emberi természet; nem változtathatunk rajta.” Vizsgáljuk magunkat: jaj! hányszor vétettünk a krisztusi szelídség törvényei ellen!

⁵⁰ In suavitate, in Spiritu sancto. (II Cor. VI, 6.)

⁵¹ Mel et lac sub lingua tua. (Cant. IV, 11.)

MÁSODIK PONT

Alázatosság nélkül nem lehetünk szelidek. A kevélység fölényes, merev és szigorú az ítéletében; könnyen felbosszankodik, követelő, érzékeny, igényes, ingerlékeny: következésképp lehetetlen, hogy szelíd is lehessen; az alázatosságból ellenben mint természetes forrásából fakad a szelidség. Az alázatos lelkű ember nem sértődik meg, mert szent meggyőződése, hogy ha méltatlanul bánnak is vele, még mindig jobb elbánásban részesült, mint amilyent megérdemel. Más sem sért meg soha, mert mindenkiről jobban vélekedik, mint saját magáról, következésképp tisztelettel, megbecsüléssel van irántuk. Tekintsünk lelkünkbe és gondoljuk meg: mikor vétettünk a szelidség ellen? Nem akkor-e, mikor önszeretetünket valamely sérelem érte? Mikor mellőzés ért, mikor más fölibénk emeltek, vagy éppen megaláztatásban részesültünk? Alázzuk meg magunkat, ha szelidségre törekszünk, mert szelidség az alázatosság leánya.

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

VIZKERESZT UTÁNI NEGYEDIK VASÁRNAP

Szent Máté VIII. 23—27.

Abban az időben, mikor Jézus hajóba szállt, követték őt tanítványai. És íme, nagy vihar támadt a tengeren, úgy, hogy a hajócskát elborították a hullámok: ő pedig aludt. És hozzájárultak tanítványai és fölkeltek őt mondván: Uram, ments meg minket, elveszünk! És mondá nekik Jézus: mit féltetek, kicsinyhitűek? Erre fölkel és parancsot adott a szeleknek és a tengernek, és nagy csöndesség lett. Ekkor csodálkoztak az emberek, mondván: Ki lehet ez, hogy a szelek és a tenger engedelmeskednek neki?

Előzösti átgondolás. A napi evangélium nyomán, amely Jézust, mint a vihar lecsillapítóját állítja szemünk elé, meggondoljuk a következőket: 1. Milyen lelki viharokon kell keresztülmennünk életünk folyamán? 2. Milyen magatartást tanusítsunk e viharokkal szemben? — Elhatározzuk, 1. hogy Istennel egyesült imádságos életet fogunk élni, mert ez az egyetlen módja annak, hogy a viharok pusztításait elkerüljük; 2. Magunk iránt bizalmatlansággal, Istennel szemben a legteljesebb bizalommal fogunk viselkedni. — Emlékgondolatunk az apostol kiáltása legyen: „Uram, ments meg minket, elveszünk!”¹

Reggeli elmélkedés. Imádjuk Jézust, aki a tenger viharának is parancsol s akinek szavára békésen elsímulnak az imént még félelmesen dühöngő hullámok. Csatlakozzunk lélekben azok csodálkozásához és megrendüléséhez, akik tanúi voltak e csodának.²

ELSŐ PONT

Melyek azok a megpróbáltatások, amelyekkel a lelkiek terén megküzdenünk kell? Két csoportba sorolhat-

¹ Domine, salva nos! perimus. (Matth. VIII, 25.)

² Homines mirati sunt, dicentes: Qualis est hic, quia venti et mare obediunt ei? (Matth. VIII, 27.)

juk azokat: a nyilvános megpróbáltatások viharai azok, amelyek az Egyház hajóját csapdossák a föld egyik sarkától a másikig, századok kezdetétől időtlen időkig s amelyeket kívülről ádáz ellenségek, belülről eltévelyedett gyermekek szítanak ellene. Egyházanyánk rendületlen nyugalommal állja a viharok dühét — hiszen kőszikla a talaj, amelyre a nagy Építőmester állította — de nagy volna a szomorúsága, ha hűtlen fiak módjára magára hagynánk az üldöztetések idején s nem jönnénk segítségére szóval, áldozatos cselekedettel, életünk példájával, hogy megpróbáltatásaiban vigasztalására legyünk és iránta gyermeki hűségünket kimutassuk. — A megpróbáltatások második csoportja egyéneenként támadja meg a lelket s hazug látszat-érvekkel igyekszik azt az Anyaegyház kebléről leszakítva romlásba dönteni. Szomorú folyamat ez és annál veszélyesebb, mert az eltévelyedett gyermek nem veszi észre, hogy téves utakon jár. Ellökte magától az Édesanya vezető kezét s szépbeszédű idegének után indult, nem is gondolva rá, hogy ezek az ellenség követei vagy legalább is hamis bálványok után futó álmodók. E viharok lehetnek külső vagy belső eredetűek. A külső behatások: az értelem megtévedése hamis érvek felsorakoztatása alapján; az akarat gyengesége, amely behódol idegen példa, idegen befolyás kényszere előtt; a hajlamok szembekerülése Isten törvényeivel. A belső: a bűn, elsősorban a kevélység és az érzékek lázongása; a restség, amely meghátrál az erkölcsi élet küzdelmei, erőfeszítései előtt. Uram, hozzád menekülünk a viharok, megpróbáltatások idején. Ments meg minket, mert elveszünk!

MÁSODIK PONT

Mit kell tennünk a lelki viharok idején? Három segédeszköz áll rendelkezésünkre: az ima, az Istenbe vetett bizalom s az önmagunk iránt való bizalmatlanság. 1. *Az ima:* az apostolok a veszélyt látva, Jézushoz hajolnak, felébrednek és bízva kérik: segítsen rajtuk. Mi is imádkozunk, Jézushoz hajolva, akkor is, ha Egyházunkat támadják, akkor is, ha lelkünket — vagy a mieink lelkét — fenyegeti veszély. — 2. *A bizalom:* az apostolok nemcsak imádkoznak, de Istenben bízva, erejüket megfeszítve küzdenek is a vihar ellen. Az ő példájukon indulva, soha el ne csüggedjünk, de Istenbe vetett bizalommal álljunk ellent a kísértésnek, a támadásoknak. Isten, aki Egyháza fölött és mifölöttünk is öröklik, ma

is jóságos, ma is mindenható. Egy szavába kerül és elcsendesedik a vihar. Hogy mikor mondja ki ezt a szót, az az ő bölcsességének a titka. A mi dolgunk: rendületlenül bízni és várni. Aki Istenben bíz, azt körülveszi az Ő irgalmassága.”³ — 3. Istenbe helyezett bizalmunkkal párhuzamban haladjon saját erőtlenségünk tudata: a bizalmatlanság saját magunkkal szemben. Mert okvetlenül elbukik a kevély, aki a veszélytől nem fél, nem kerül a bűnalkalmakat és saját erejében bízva vivja életküzdelmeit. Mennyei Atyánk szereti, ha gyermekmódra fogódunk kezébe s gyengeségünk tudatában Őhöz szimulunk a veszély óráiban; ha óvatosan elővigyázók vagyunk a kísértésekkel szemben s kerüljük az alkalmakat, amelyek bűnre vezetnek bennünket. (Olvasmány, társaság, színház stb.) Sohase mondjuk: „Ó, az nekem nem árt! Fel vagyok vértézve ellene!” Az egyoldalú önbizalom mindig bukásra vezet. — Vizsgáljuk magunkat: 1. összeszedett imaéletet élünk-e? Imádkozunk-e szívből Egyházunkért, hazánkért, magunkért, a mieinkért? Krisztus országának eljövételéért? 2. Bízunk-e imánk meghallgatásában és Üdvözítőnk szavaiban: „Kérjétek és megadatik nektek?” 3. Tudatában vagyunk-e saját fogyatékosságunknak s ennek kapcsán óvatosak vagyunk-e? Kerüljük-e a bűnalkalmakat?

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

HÉTFŐ

Előzőesti átgondolás. Holnap megismételjük látogatásunkat a jászol előtt, hogy ott töltekezzünk az isteni Kiseded tisztaságának és ártatlanságának szellemével, meggondolva, hogy a tiszta szív öröme szolgál: 1. Istennek, 2. felebarátainknak, 3. és saját magunknak. — Elhatározzuk: 1. hogy nagy gonddal fogjuk kerülni nemcsak a bűnt, de a tudatos gyarlóságokat is; 2. hogy minden cselekedetünket a lehető legtökéletesebb módon fogjuk végezni. — Emlékgondolatunk a hatodik boldogság legyen: „Boldogok a tisztaszívűek, mert ők meglátják az Istent.”⁴

³Sperantem in Domino, misericordia circumdabit. (Ps. XXXI, 10.)

⁴Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt. (Matth. V, 8.)

Reggeli elmélkedés. Imádjuk a Gyermekek Jézusban a tisztaság és ártatlanság teljességét. A bölcsőbeli gyermek legjellemzőbb vonása a teljes ártatlanság. Folttalanul tiszta a lelke, nem vet rá árnyat sem az értelem, sem az akarat, sem az érzelmek és az érzések tisztátalansága. Elmélkedjük át, mélyen meggondolva: milyen volt a Kisdéd Jézus tisztasága és igyekezzünk annak mértéke szerint gondozni saját lelkünk tisztaságát: értelmünkét, távol tartva tőle minden tisztátalan gondolatot; emlékezetünket: kiirtva belőle a szennyes emlékeket; képzeletünket, megakadályozva kétes irányba törekvő kilengéseit; érzéseinket, akaratunk uralma alatt tartva azokat. Alázatos szívvel kérjük a jászol Kisdédét: ártatlanságának példájával szerettesse meg velünk a tisztaság erényét s legyen segítségünkre, hogy szívünk mindvégig hófehér hajléka lehessen az ő eucharisztikus jelenlétének.

ELSŐ PONT

A tiszta szív örömeire szolgál Istennek... „Az kedveli az Úr — mondja a Bölcs — ki tisztaszívű, ... annak a Király a barátja.”⁵ Jézus pedig ezt mondja: „Boldogok a tisztaszívűek, mert ők meglátják az Istent.” „Mily jó az Isten — kiált fel a Zsoltáros — azokhoz, kik igaz szívűek!”⁶ Ugyancsak a Bölcs szava szerint: „A romolhatatlanság közel hoz Istenhez.”⁷ Kincset ér az Ő szemében⁸ s amint a Jelenések könyve mondja: „ezek követik a Bárányt, amerre megyen.”⁹ Isten örömét leli a tisztaság liliomaiban¹⁰ s már itt a földön is övelük közli magát és őket árasztja el legdrágább kegyelmeivel. Jézusom, add, hogy megértsem ezeket az igazságokat és utálatot merítsek belőlük minden bűn, főképpen a tisztátalanság bűne iránt. Segíts folttalanul megtartanom szívem tisztaságát, amely szentté teszi a lelket.

⁵ Qui diligit cordis munditiam... habebit amicum regem. (Pr. XXII, 11.)

⁶ Quam bonus Israel Deus, his qui recto sunt corde! (Ps. LXX, 1.)

⁷ Incorruptio facit esse proximum Deo. (Sap. VI, 20.)

⁸ Omnis ponderatio non est digna continentis animae. (Ecl. XXVI, 20.)

⁹ Hi sequuntur Agnum quocumque ierit. (Apoc. XIV, 4.)

¹⁰ Pascitur inter lilia. (Cant. II, 16.)

MÁSODIK PONT

A tiszta szív öröme szolgál felebarátainknak... Miért nem tekinthetünk ártatlan gyermek szemébe anélkül, hogy jóleső öröm ne rezegne át lelkünkön? Mert a tekintetéből kiáradó tisztaság jóleső érzéssel tölt el bennünket. Ugyanez a tisztaság, ha felnőtt ember tekintetéből sugárzik felénk, akkor is rokonszenvet, tiszteletet, megbecsülést ébreszt lelkünkben. Mindnyájan tudjuk: mennyi gyönyörűség rejlik a tiszta lelkekkel való érintkezésben, mert hiszen bennük nincs rosszindulat vagy gyanakvás, nincs ellenszenv vagy gyűlölködés; nincs nagyzás, féltékenykedés, követelődzés; ellenkezőleg: mindig szerények és szeretetreméltók, boldogok, ha másoknak segítségére lehetnek vagy neki örömet szerezhetnek; a szelídség, a tisztaság bája veszi őket körül, olyan légkör, amely Isten közelébe visz s amelyből mindenki mint több, jobb ember távozik. Tekintsünk lelkünkbe: honnan van, hogy olyan kevéssé vagyunk szeretetreméltók embertársaink iránt? Nem a lelki tisztaság hiányossága teremti-e bennünk az a békétlen lelkiállapotot, amelynek folyománya az ingerlékeny, kedvetlen hangulat? Vigyázzunk, nehogy lelki életünk rendetlensége romlására válják azoknak is, akikkel együtt élünk.

HARMADIK PONT

A tiszta szív öröme szolgál magunknak. A tisztaság boldogsága lesz a szívnek, amelyben lakozik: béke az együttjárója, amely túlszárnyal minden érzelmet.¹¹ A Szentlélek szerint állandó vigasztalás az ilyen lélek élete.¹² Jelene: édesség, bizalom, szeretet. Jövője: az örök boldogság reménye. Nem ismeri sem a szenvedélyek zsarnokságát, sem a vágyak nyugtalanító igáját. Békésen pihen Istenében, akit szeret s öröme: ha Őt megörvendeztetheti. Ő, de rosszul szolgálják saját érdekeiket azok, akiknek nincs gondjuk rá, hogy lelkük tisztaságát gondozzák: Nyugtalan, békétlen az életük és keserű szájíz jár még élvezeteik nyomán is. A tiszta szívnek ellenben az örömei is tiszták és a Szentlélek békéjének tel-

¹¹ Si in via Dei ambulasses, habitasses utique in pace sempiterna. (Baruch, II, 13.) — Pax Dei, quae exsuperat omnem sensum. (Philip. IV, 7.)

¹² Secura mens quasi iuge convivium. (Prov. XV, 15.)

jességét bírja. — Vizsgáljuk magunkat: mennyi békétlenségnek, keserűségnek voltak okozói bűnös elbotlásaink? Mennyi derűs örömtől fosztott meg bennünket lelkiismeretünk vádló szava? Hányszor nehezedik lelkünk-re meghatározhatatlan nyomasztó érzéssel az Istentől elszakadottság, az atyai házból való számkivetettség tudata? Szerezzük vissza, gondozzuk, óvjuk lelkünk tisztaságát!

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

KEDD

Előzőesti átgondolás. Holnap utolsó látogatásra járunk a jászol elé, ahol annak egyik nagyon bájos tanításáról, a keresztény egyszerűségről fogunk elmélkedni. Szemügyre vesszük: 1. a keresztény egyszerűség lényegét; 2. kitűnőségét. — Elhatározzuk: 1. hogy utálatlan fordulunk el minden tettétől, kétszínűségtől és hazudozástól; 2. és egyetlen szempont fog bennünket vezetni mindenben; az, hogy Isten tetszését megnyerjük. — Emlékgondolatunk a Példabeszédek könyvének mondanéja: „Aki egyenesen jár, bizton jár.”¹³

Reggeli elmélkedés. Imádjuk Jézust a jászolban és figyeljük tanítására, amellyel keresztény egyszerűsége oktat bennünket. „Legyetek szelídek, mint a galambok,”¹⁴ mondta később tanítványainak. Most példájával mondja ugyanezt. Engedi, hogy lefektessék, ölbe vegyék, bepólyázzák; hogy Egyiptomba fussanak vele, hogy Názaretbe vigyék. Békés egyszerűséggel hagyatkozik rá mások akaratára s Ő, a világ Ura, ellenkezés nélkül engedelmeskedik teremtményeinek. Igyekezzünk megérteni, megbecsülni ezt a gyermeteg egyszerűséget és kérjünk Istentől kegyelmet, hogy azt utánozni is megtanuljunk.

ELSŐ PONT

Miben áll a keresztény egyszerűség? Legkönnyebben megtanulhatjuk ezt a néhány hónapos csecsemőtől, akinek nyiladozó értelme készséggel alkalmazkodik má-

¹³Qui ambulat simpliciter, ambulat confidenter. (Prov. X. 9.)

¹⁴Estote . . . , simplices sicut columbae. (Matth. X. 16.)

sok akaratához és nem ragaszkodik mereven saját belátásához. Az igazi keresztény is szívesen fogadja el mások véleményét és egyszerű természetességgel vallja be tévedését, ha erre oka van. A hit igazságait ellenvetés nélkül fogadja el. Ismeretei korlátoltságának tudata természetessé teszi számára a hivatott tényezők, vélemények elfogadását. A gyermek romlatlan lelke nem ismeri a kétszínűséget, nem búsul, ha nem méltányolják s nem büszke, ha dicsérik; nem törődik vele: mit gondolnak, mit mondanak róla mások, nem nyugtalanodik azon: hova fekteti, mit csinál vele az anyja? Egyszerűen ráhagyatkozik s engedi, hogy azt tegyen vele, amit akar. S nem ezt teszi-e az igazi keresztény is? Nem is próbálja szépíteni, elrejtteni tudatlanságát, tévedéseit, nem mentegetődzik, ha hibázott, nem akarja másnak mutatni magát, mint amilyen és nem törődve azzal: mit mondanak róla az emberek, megy egyenesen a maga útján s teszi azt, amit a kötelessége parancsol. Külsejében szerény, de túlhajtás nélkül, egyszerű, de szerényen tiszta, rendes. Kerüli a fényűzést ruházatban, étkezésben, lakásban, nem keresi a lány kényelmet és semmit, ami az érzékeknek kedvez. Másokkal való érintkezésben nála az udvariasság csak a szerető jóindulat természetes folyománya; nem azért jár az emberek kedvében, hogy tessék nekik, de azért, mert szereti őket; nem keresi mások jó véleményét, de ő jó véleménnyel van mindenkire felől. Nem mutogatja magát, de nem is rejtőzik el, sem érényeit nem fitogtatja, sem fogyatékoságát. Nyilvánosság előtt is az, aki otthon; övéi körében olyan, mint társaságban: sohasem akar másnak látszani, mint amilyen. Semmitől nem fél, semmi után nem vágyik hévvel. Szegény s a szegénység nem alacsonyítja le; gazdag s a vagyon, a köztisztület nem teszi önhitté. Semmi sem csekélység neki, ami jó; semmi sem érték, ami nem Krisztushoz vezet. — Vajjon elérhetjük-e mi is a tökéletességnek e magas fokát? Igenis, elérhetjük: ha a gyermeki szeretet egyszerű természetességével símulunk Istenhez, mindenben az Ő akaratát keressük s korlátlan bizalommal hagyatkozunk rá az ő atyai gondviselésére.

MÁSODIK PONT

A keresztény egyszerűség szükséges voltáról. Ez az erény szerfölött kedves Isten és ember előtt és boldoggá teszi azt, akinek a szívében lakozik. — 1. Kedves Isten

előtt. Az Irás sokhelyütt kiemeli azt a szeretetet, amelyvel Isten az egyszerű lelkeket kitünteti.¹⁵ Szent Pál is többszörösen lelkünkre köti ennek az erénynek a szeretetét és sürgeti: az egyszerűséget az alamizsnálkodásban;¹⁶ egyszerűséget az engedelmisségben;¹⁷ az egyszerűséget a napi kötelességek teljesítésében;¹⁸ az egyszerűséget a kitartásban,¹⁹ az egymással való érintkezésben.²⁰ — 2. Az egyszerűség megnyeri felebarátaink szívét: mindenki szívesen érintkezik az egyenes, nemesen egyszerű lelkekkel, ellenben mindenki elfordul a mesterkéltségtől. — 3. Ez az erény boldoggá teszi saját lelkünket is: vele egyszerű és természetes lesz az istenszolgálatunk; olyan meleg közvetlenség hangján fogunk imádkozni, amilyen a gyermek érintkezése apjával, aki nem sokat törí a fejét, milyen formában, milyen szavakkal mondja el szüleinek apró kéréseit, hogyan kedveskedjék nekik, de mondja azt, amit a szíve sugall. S vajjon az apa, az anya nem ennek a beszédnek örül-e legjobban? A gyermek elmúlt vétségeit, nagy tartozását sem emlegeti szüntelenül szülei előtt és gondoljuk meg: neheztelnek-e azok ezért? Nem sokkal jobban örülnek-e a szeretet, a gyermeki ragaszkodás egy-egy egyszerű, közvetlen megnyilatkozásának? Mikor tanulunk meg mi is így, ilyen egyszerű közvetlenséggel imádkozni? Nagy áldás az egyszerűség a külső életformákban is. A világi élet ezerféle üres járulékát látva, hányszor sóhajtok fel megkönnyebbüléssel: Hála Istennek, hogy szabad ember vagyok s megszabadultam e sok kötelezettség nyűgétől! Ha apró örömök akadnak utunkba, élvezzük azokat s hálát adunk értük annak, aki azokat küldte. Ha elbukunk: bánkódvá emeljük fel tekintetün-

¹⁵ Voluntas ejus in iis qui simpliciter ambulant. (Prov. XI, 20.) — Proteget gradientes simpliciter. (Prov. II, 7.) — Scio... quod... simplicitatem diligas. (I Paral. XXIX, 17.) — Qui ambulat simpliciter, ambulat confidenter. (Prov. X, 8.)

¹⁶ Qui tribuit, in simplicitate. (Rom. XII, 8.) — Altissima paupertas eorum abundavit in divitias simplicitatis eorum. (II Cor. VIII, 2.)

¹⁷ Obedite... in simplicitate cordis vestri, sicut Christo. (Eph. I, 5.)

¹⁸ In simplicitate cordis timentes Deum. (Coll. III, 22.)

¹⁹ Timeo ne... excidant a simplicitate quae est in Christo. (II Cor. XI, 3.)

²⁰ Testimonium conscientiae nostrae, quod in simplicitate cordis et sinceritate Dei... conversati sumus. (II Cor. I, 12.)

ket Istenhez és gyermeki egyszerűséggel mondjuk Neki: látod, Atyám, ilyen gyarló gyermeked vagyok! Bocsáss meg és segíts, hogy máskor ne vétkezzem! Azután simuljunk hozzá bizó szeretettel. Ha lelki sötétség gyötör s megpróbáltatás szakad ránk, fogadjuk jó szívvel s dicsérjük mindenben Isten akaratát, bármi történjék is. Hol vagyunk mi ettől a kritizálástól, gúnyolódástól mentes gyermeki egyszerűségtől? Imádkozunk-e ezért is, és igyekszünk-e annak legnagyobb akadályát, az önszeretetet lelkünkől eltávolítani?

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

SZERDA

Előzőesti útgondolás. A bellehemi jászoltól a jeruzsálemi templomba irányítjuk lépteinket, ahova az Isten-Gyermek vitette magát születése után a negyvenedik napon és meggondoljuk: 1. hogy Ő ekkor hozta első nyilvános áldozatát mennyei Atyjának; 2. hogy ezt az áldozatot nagy szeretettel hozta meg. — Elhatározzuk: 1. hogy örömmel ragadunk meg minden alkalmat arra, hogy Istenért áldozatot hozunk és érzékeinket megfélemezzük; 2. minden cselekedetünket az áldozat és a szeretet szellemében végezzük. — Emlékgondolatunk a Zsoltáros szava legyen: „Szolgád vagyok én, Uram.”²¹

Reggeli elmélkedés. Lélekben szálljunk el a jeruzsálemi templomba. Kérjük a Szent Szűzet, tegye karrunkra az ő Fiát, amint azt az agg Simeonnal megtette. Aztán lélekben öleljük magunkhoz, és fejezzük ki neki imádásunk, dicséretünk, hálánk és szeretetünk hódolatát.

ELSŐ PONT

Jézus meghozza első nyilvános áldozatát. Szent Pál és Dávid király bizonyossága szerint Jézus a világba lépve ezeket mondta Atyjának: „Áldozatot és ajándékot nem akartál; az égő és bűnáldozatok nem tetszettek neked. Akkor mondtam: ime, eljövök.”²² És ma el is jött, Anna és Simeon társaságában, akik annak boldog szem-

²¹ Servus tuus sum ego. (Ps. CXVIII, 125.)

²² Hostiam et oblationem... pro peccato noluit... Ecce venio, ut faciam, Deus, voluntatem tuam. (Hebr. X, 5 et seq.)

tanúi lehettek. Csofáljuk meg ezt a felséges áldozatot, amely arra volt rendelve, hogy feleslegessé tegye az ószövetség áldozatait. S amíg Mária tiszta kezével Istennek ajánlja egyellen Fiát, ez saját végtelen értékének maradéknélküli odaáldozásával engesztelő áldozatul ajánlja fel magát mennyei Atyjának. Üdvösségünknek drága záloga volt ez a nép! Ezt várták az ószövetség prófétái hosszú évszázadokon át, ez után epedtek szüntelen fohászokkal. „Felette örvendezzél Sion leánya: ujjongj, Jeruzsálem leánya: íme bevonul hozzád Királyod, igaz Ő és megszabadít”²³ — Még egy kevés idő — és eljő, aki után minden nemzet vágyakozik: és dicsőséggel töltöm ezt a házat, úgymond a seregek Ura... Nagyobb leszen ez új háznak dicsősége az elsőnél.”²⁴ — „És csakhamar eljő templomához az Úr, akit ti kerestek, s a szövetség anyyala, akit ti óhajtottok.”²⁵ — „És az Úr fölsége a kelet felé néző kapun át bevonult a templomba, — és íme a ház betelt az Úr dicsőségével.”²⁶ — Jézus isteni áldozatának gondolatára kinek a lelkében nem ébredne fel a vágy, hogy egészen Istennek szentelje életét és Jézussal elmondja: „Szolgád vagyok én, Uram!”²⁷ Neked ajánlom testemet, lelkemet, földi javaimat. Hiszen mindez a te kezéd ajándéka s én magam sem vagyok magamé, de a Tied. Legyen hát mindenem az én akaratomból is Tiéd! — Megértjük-e, mit jelent ez a szó: „Én magam sem vagyok a magamé?” De hát akkor nem is kell magamat keresnem többé semiben: önszeretemben, földi érdekeim szolgálatában, kedvteléseimben! Ezt meggondolva mindegy, hogy dicsérnek-e vagy korholnak, megemlékeznek-e rólam vagy elfelejtenek, megbecsülnek-e, vagy megaláznak: a tied vagyok, jó Istenem mindenben; mindenkor a te akaratod érvényesüljön hát rajtam. Soha semmiért nem fogok

²³ Exulta satis, filia Sion; jubila, filia Jerusalem: ecce Rex tuus veniet tibi justus et Salvator. (Zach. IX, 9.)

²⁴ Adhuc unum modicum... et veniet Desideratus cunctis gentibus: et implebo domum istam gloria, dixit Dominus exercituum... Magna erit gloria domus istius novissimae plus quam primae. (Agg. II, 7, 8, 9.)

²⁵ Veniet ad templum suum Dominator quem vos vultis: ecce venit. (Malach. III, 1.)

²⁶ Majestas Domini ingressa est templum per viam portae quae respiciebat ad orientem... et ecce repleta erat gloria Domini domus. (Ezech. XLIII, 4. 5.)

²⁷ Servus tuus sum ego. (Ps. CXVIII, 125.)

zúgolódni vagy panaszkodni, de imádom akaratom végzéseit, amelyeknek gyermeki készséggel vetem alá magam.

MÁSODIK PONT

A Gyermek Jézus szeretettel hozza meg áldozatát. Az isteni Kisdedet kétféle érzés vezérelte a jeruzsálemi templomba vezető útján: Isten és az emberek iránt való szeretet. Példát akart mutatni Isten törvényeinek tiszteletében, az embereknek pedig vissza akarta szerezni az örök boldogságot, amelyet a bűn elrabolt tőlük. A végleges nagy váltságdíjat ugyan csak 33 év múlva fogja lefizetni embertestvérei megváltásáért a földre szállt Istenember; szíve azonban szomjazza az áldozatot s már most, zsenge kisded korában odaadja vérének első cseppjét az eltévelyedett ember bűneinek engesztelő áldozatául. Ó, megmérhetetlen magassága az isteni szeretetnek! Az emberek már földre érkezése napján is elutasították maguktól, hontalanná tették az Istenfiút, később is üldözni, bántalmazni fogják. Ámde mindez őt nem érinti: szívének szeretete túlrad az emberi mértéken s ő készséges lélekkel vállalja a bántalmakat, az alacsony hálátlanságot, amelyet isteni mindentudósága előre lát, de vállalja az első véráldozatot is, amely Teremtő és teremtmény, az atya és a tékozló fiú megbékélt egymásratalálását előkészíti. — Üdvözítő Gyermek — Jézuskám, milyen nagyon szeretted Te engem már bemutatattatásod napján is! Hideg maradhat-e a szívem, ha szereteted túlradó gazdagságára gondolok? Engedd a mai nap példájából megtanulni: mi az a szeretet és milyen áldozatokra képesít azokért, akiket szeretünk! Gyávák és kishitűek csak azok a szívek lehetnek, amelyek nem tudják: mi a szeretet. Ó, Jézusom szeretete, jöjj hát, töltsd be, tedd erőssé, tedd áldozatkésszé a szívemet és add, hogy annak minden dobbanása téged, felebarátaimban is téged szolgáljon!

Elhatározás és emlék gondolat, mint fentebb.

CSÜTÖRTÖK

Előzőesti átgondolás. Ma reggel megismertük Jézus példájából az áldozatosság szellemét; holnap tanuljunk ugyancsak Őtöle engedelmességet. Meg fogjuk látni ennek az elmélkedésnek a folyamán: 1. hogy az engedel-

messég kitűnő erény, amely 2. szentségre vezet és 3. vizsgáztatást ad. — Elhatározzuk ezután: 1. hogy minden cselekedetünket Isten iránti engedelmességből végezzük azzal a szándékkal, hogy neki ezzel örömet szerezzünk; 2. hogy cselekedeteinknek sohasem természetes hajlamaink lesznek az indító okai, épúgy elhagyni sem fogunk semmit kedvtelés hiányából vagy ellenszenvből. — Emlékgondolatunk Jézus szava legyen: „Ime, eljövök, hogy megcselekedjem, ó Isten, a te akaratodat.”²⁸

Reggeli elmélkedés. Imádjuk Jézus csodálatos engedelmisségét bemutatása napján. Engedelmeskedik Atyjának, kinek akaratát cselekszi, engedelmeskedik szolgájának,²⁹ Mózesnek, kinek törvényét teljesíti.; Negyven nappal születése után — mondja Mózes — az elsőszülött gyermek bemutatassék a templomban; őt sikulus legyen váltságának ára.” Amit Mózes parancsolt, azt Jézus teljesíti. Tiszteletünkre, dicséretünkre méltó ez az engedelmisség!

ELSŐ PONT

Az engedelmisség kitűnő erény. A világ a szabadságban és függetlenségben látja a nagyság első feltételét; szerinte az engedelmisség a rabszolgák és az élet nyomorultjainak osztályrésze s mint végső céljára, arra törekszik, hogy mindenben saját akaratát érvényesíthesse. Jézus, az örök bölcsesség azonban másképp ítél. Bizonyítéka ennek a mai nap és Jézus egész földi élete, amely a legtökéletesebb engedelmisség pecsétjét viselte magán. Soha nem kereste Ő saját magát semmiben;³⁰ Atyjának akarata volt mindenben irányítója.³¹ Vajjon igazodhatik-e a mi földi életünk is helyesebb vágányokon, mint ha az emberi akarat szeszélyes kilengései helyett Isten örök törvényeit tesszük meg szavaink és tetteink zsinórmértékévé? Nemessé, nagygyá lesz így az életünk, mert Isten akarata nemes fémjelzést ad életünk legjelentéktelenebb mondatainak is, mert hiszen a legigény-

²⁸ Ecce venio, ut faciam, Deus, voluntatem tuam. (Hebr. X, 9.)

²⁹ Deus meus, volui, et legem tuam in medico cordis mei. (Ps. XXXIX, 9.)

³⁰ Christus non sibi placuit. (Rom. XV, 3.)

³¹ Pater... non mea voluntas, sed tua fiat. (Luc. XXII, 42.)

telenebb cselekedet, amelyet Isten akarata iránt való szeretetből végzünk sokkalta nagyobb érték az örökkévalóság szempontjából, mint akár a legcsattanósabb hőstett, amelynek saját akaratunk, vagy világi érdek volt a mozgatója. Elképzelhetetlenül nagy értéké válhatnak tehát életünk legmindennapibb mozzanatai: akár még étkezésünk, sétáink, üdülésünk, olvasunk, sőt télenlenségünk és hallgatásunk is, ha azok Isten akaratából folynak és az ő akarata iránti engedelmességből állítjuk be azokat mindennapi életünk programjába. Hogyne volna kiválóan nagyszerű az az erény, amely istenszolgálatná tudja nemesíteni napi életünk legapróbb, legszükségesebb aprólékosságait? Nemcsak fáradságos áldozatait, de örömeit, kedvteléseit is? — Eléggé nagyra tartjuk-e az alárendeltség állapotát? Tudatában vagyunk-e a hatalom, rendelkezési jog szeszélyeinek? A velük járó félelmes felelősségnek?

MÁSODIK PONT

Az engedelmisség megszenteli lelkünket. 1. Helyes világitásba állítja az önakarat kilengéseit. A csalárd emberi akarat ugyanis az érdekek és szenvedélyek prizmáján keresztül nézi a dolgokat s csillogó értéknek látja ma azt, amit holnap már elvet, mint haszontalan, fakó lomot. Határozatlanságában ma ezt, holnap amaz látja jónak; a prizma hamis fénytörése kívánatosnak mutatja előtte a rosszat s kevély önfejűségében egy vágya van: hogy lerázza magáról a törvény béklyóit, amelyek szabad mozgásában akadályozzák. Az engedelmisség az az erő, amely kiegyenlíti az akarat túlkapásait: rövidlátását vezet, állhatatlanságát megszilárdítja, merevségét hajlékonyná kovácsolja, hirtelen fellobbanásait lefékezi, rosszra irányuló hajlamait jó útra vezeti. 2. Miután a rosszat kiküszöbölte akaratunkból, az engedelmisség termékennyé munkálja a lélek talaját. Belőle sarjad minden erény: az alázatosság, a türelem, az önzetlen önfeláldozás szelleme; a hit, amely természetfölötti értéket ad cselekedeteinknek, a remény, amely erőt ad lelkünknek a küzdelem idején s a szeretet, amely könnyűvé teszi az engedelmisséget. Forrása ez továbbá minden kegyelemnek és biztosítéka jóra irányuló törekvéseink sikerének. — Bizalmatlanok vagyunk-e saját akaratunkkal szemben? Szívesen, állandó nagylelkűséggel vetjük-e azt alá Isten akaratának?

HARMADIK PONT

Az engedelmesség életünk vizsgálatása. Szerencsétlen az, aki a saját akarata szerint él. Multjából helytelen cselekedetek, téves következtetések, elhibázott számítások emléke kísérti; jelleme szomorú: kielégületlen vágyak, elégedetlenség, únott fásultság jegyében folyik; jövője nyugtalanító: heves aggályok gyötrik, nyugtalanul keresi az utat, amerre lépnie kell. Az engedelmesség egy csapásra megszüntet minden nyugtalan kedélyhullámzást. Megszűnnek a multból felmerülő vádak, mert az, aki parancsolt, tévedhetett ugyan, de az, aki engedelmeskedett, feltétlenül helyes úton járt s lelkiismeretének nincs joga hozzá, hogy vádakkal illesse. A jelen szomorúsága is szétfolyik: ott vagyok, ahol Isten akarja, hogy legyek; azt teszem, amit Ő parancsol, nincs hát szomorúságra okom. De szétfoszlik a jövőért való aggodalom is: Isten gyermeke vagyok, odamegyek, ahova Ő vezet, azt teszem, amit Ő parancsol. Ez a tudat békét, megnyugvást varázsol a szívbe és mondhatatlan örömmel tölti azt el. Gyermeki bizalommal fogódzzunk Isten kezébe s engedjük, hogy vezessen, mint anya a gyermekét.

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

PÉNTEK

Előzőesti átgondolás. A jeruzsálemi templomban időzve, Jézust tettük eddig elmélkedésünk tárgyává. Most Szűz Mária erényeiről elmélkedünk és csodáljuk meg benne, mint szent Fiában is, az áldozatosság szellemét. Feláldozta ő: 1. saját akaratát és önszeretetét; 2. feláldozta továbbá szent Fiát és Isten akaratán megnyugodva hozta meg áldozatát, mikor eljövendő szenvedéseiről beszélt előtte az agg próféta. — Elhatározzuk ezután: 1. hogy nem ragaszkodunk földi javakhoz és könnyörtelenül kitépünk szívünkéből minden vonzalmat, amelyet nem Isten szeretete szentel meg; 2. különösen saját akaratunkat áldozzuk oda Istennek, előljáróink, kötelességeink parancsainak hűséges teljesítése útján. — Emlékgondolatunk Krisztus követésének szava legyen: „Üresítétek ki szíveteket mindentől, ami nem az Isten, hogy tökéletesen egyesülhessetek Istennel.”³²

³² Omnibus evacuatis et licentiatis solus cum solo uniaris. (II Imit. VIII, 5.)

Reggeli elmélkedés. Imádjuk a Gyermeke Jézust, aki Edesanyja karján megjelenik a templomban, hogy ott Istennek bemutatassék s egyesüljünk Szűz Mária áldozatával, aki, mint az újszövetség első Főpapja, első lett azok sorában, akik az egek Urának ezt a legszentebb áldozatot bemutatják és azt a lehető legtökéletesebb módon: makulátlanul tiszta lélekkel, szeretettől áthatott szívvel és önmagának teljes feláldozásával mutatja be.

ELSŐ PONT

Szűz Mária a templomban áldozatul hozza saját akaratát és önszeretetét. Áldozatul hozza 1. akaratát. Nyilvánvaló, hogy a zsidó anyák megtisztulására vonatkozó törvény őt semmiképp sem kötelezhette. Hiszen tehetette-e bármiféle szertartás tisztábbá azt, aki a megtestesült tisztaság, Isten Fiának öröktől fogva kiválasztott foltalan tisztaságú tabernakuluma volt? Ő azonban aláveti magát a törvénynek, nem vonja ki magát annak egyetlen előírása alól sem; mint a közönséges földi asszonyok: negyven napon keresztül visszavonultan él, őrizkedik az emberekkel való érintkezéstől és nem lépi át a templom küszöbét; az előírt idő leforgása után pedig elviszi a törvényben előírt áldozati ajándékát, hogy azt a templomban Istennek Gyermekeért váltságdíj felajánlja. Nagyszerű példája az engedelmességnek, amely törvénytiszteletre int bennünket és arra tanít, hogy ne éljünk előjogainkkal és ne keressünk olyan ürügyeket, amelyek törvényszabta kötelességeink alól kibúvóként szolgálhatnának. Az igazi engedelmesség nem kutatja a törvényes parancsok okait, de egyszerűen engedelmeskedik nekik. Nem keresi a kibúvókat s előjogokkal is csak annyiban él, amennyiben ezt a józan ész megkívánja. — 2. Szűz Mária önszeretetét is feláldozza. Megérti-e a gyarló emberi értelem: mekkora dicsőséget jelentett rá nézve kiválasztottsága? Istenanyasága? Anyaságában is sértetlenül maradt szüzessége? Ő azonban minden dicsőségét elrejtette a világ szeme elől s alávetette magát a tisztulás szertartásának, ezzel azt a látszatot keltve, mintha ő maga is közönséges asszony volna, aki rászorul a tisztulásra. Az elsőszülöttekért járó váltságdíj fejében ő is elvitte a törvény által elrendelt áldozati adományt és pedig a szegények számára előírt gerlepár képében. — Az alázatosságnak milyen szép példáját állítja eléink ez a jelenet! Mielénk, akik annyira szeretünk kérkedni és

mindig többnek, jobbnak akarunk látszani, mint amilyenek vagyunk!

MÁSODIK PONT

Szűz Mária a templomban Fiát is feláldozza és Isten akaratán megnyugodva fogadja bejelentését a rá váró fájdalomknak, amelyekről az agg Simeon beszél előtte. 1. Feláldozza Fiát. Milliószorta jobban tudott az ő gyengéd, finom lelke szeretni, mint ahogyan a mi eldurvult, önző szívünk szeret. Fiában nemcsak gyermekét, de az epedve várt Messiást is szerette. Az Atya akaratát elött meghajolva, mégis zokszó nélkül hozta meg nagy áldozatát, mikor bár sajtó szívvel, de akaratának teljes behódolásával ajánlotta fel Fiát áldozatul a világ megváltásáért. — Lehet-e áldozat, amelyet nagynak tartanánk, ha Szűz Mária áldozatával hasonlítjuk azt össze? — 2. Belenyugszik Szűz Mária a megjósolt ismeretlen szenvedésekbe is: „Fiad, mondja az agg próféta, jelül tétetett, melynek ellene mondanak, neked pedig tőr fogja átjárni lelkedet.”³³ Milyen lesz az a tőr? Mária nem tudja. Simeon szavai erről nem beszélnek és éppen azért tág teret nyitnak a legszörnyűbb lehetőségek előtt. Mária gondolatban átszenvedi valamenyt, ámde lelkének fényessége nem sötétül el a feléje meredező szörnyűségek árnyékától. Megint csak Istenhez simul, és az ő kezébe teszi le életének minden gondját, fájdalmát. Amit Isten akar, azt akarja ő is. — Járjunk Szűz Mária iskolájába s tőle tanuljunk nagylelkű áldozatkésztséget, gyermeklelkű Istenre-hagyatkozást az élet különböző fordulatai közt.

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

SZOMBAT

Előzestű átgondolás. Előző elmélkedésünkben Jézust és Szűz Máriát szemléltük a templomban. Ma Simeon alakját tesszük megfigyelésünk tárgyává s látni fogjuk: 1. hogyan készülődik Jézussal való találkozásának boldog órájára; 2. melyek voltak e látomás örömei és fájdalmai. — Elhatározzuk ezután: 1. hogy életünk megszentelésével és forró vágyódással készülünk Jézussal

³³ Ecce positus est hic... in signum cui contradicetur; et tuam ipsius animam pertransibit gladius. (Luc. II, 34—35.)

való találkozásunkra a szent áldozásban; 2. hogy mindenben Isten és nem a világ szelleme szerint rendezzük be életünket. — Emlékgondolatunk Simeon hálaéneke lesz: „Most bocsásd el, Úram, a te szolgádat.”³⁴

Reggeli elmélkedés. Imádjuk az isteni Kisdedet, aki Simeon karján pihenve, annak lelkét édes vigasztalással tölti el. Könyörögjünk, hogy mi is részesei lehessünk azoknak a lelki kegyelmeknek, amelyekben a szent aggastyán részesült.

ELSŐ PONT

Hogyan készült Simeon Jézussal való találkozására? Az evangélium e szavakat mondja róla: „Vala pedig Jeruzsálemben egy ember, Simeon nevű, igaz és istenfélő férfiú, ki várja vala Izrael vigasztalását és a Szentlélek volt benne.”³⁵ Vizsgáljuk az itt leírt képmás egyes vonásait. 1. „Simeon igaz és istenfélő volt.” *Igaz:* tehát erényekkel volt ékes a lelke. *Istenfélő:* tehát kerülte a bűnt és életének minden napját Isten szolgálatára szentelte. — 2. „Várja vala Izrael vigasztalását”, vagyis a világtól elszakadva, nem volt más vágya, mint hogy a Messiást láthassa. — 3. „A Szentlélek volt benne,” tehát Isten lelkének világossága töltötte be szívét: minden gondolata, szava és cselekedete ezen világosság útmutatása szerint igazodott, érzékei, vágyai óréa irányultak. Figyelte a Szentlélek sugallatait és megértette szavát, mely megígérte neki, hogy halált nem lát, míg csak meg nem látja az Úr Krisztusát. Ilyen lélekkel készült Simeon Jézus eljövetelére. Mi is találkozóra vagyunk hivatalosak Jézushoz: templomaiban nemcsak naponta felkereshetjük szentséglátogatásainkban, a szentmisében, de szívünkbe is örömet betér, ha erre megkérjük. Kell-e kép értékeljük-e ezeket a találkozásokat, úgy, mint Simeon? vágyódunk-e utánuk? készülünk-e ezekre a bűn kerülésével, az erények gyakorlásával, szent, forró, vágyódó szeretettel?

MÁSODIK PONT

Simeon öröme és fájdalma a templomban. A Szentlélek sugallatát követve, a szent aggastyán örömteljes

³⁴ Nunc dimittis servum tuum, Domine. (Luc. II, 29.)

³⁵ Homo erat in Jerusalem, cui nomen Simeon, et homo iste justus et timoratus, expectans consolationem Israel; et Spiritus sanctus erat in eo. (Luc. II, 25.)

készséggel sietett a templomba, hogy ott anyja karján megjelenő Megváltóját üdvözölhesse. A Lélek világosságánál felismerte a Messiást az egyszerű gyermekben, hozzásietett, karjaira vette és túláradó boldog szeretettel szorította szívéhez, könnyeivel öntözve annak arcát, kezecskéjét. Szívéből kicsordult az öröm boldogsága s a hála örökszép himnusza tört elő ajkain: „Most bocsásd el Uram, a te szolgádat békességben, mert látták szemem a te megváltásodat, amelyet készítettél minden népek színe előtt világossággul a pogányok megvilágítására és dicsőségére népednek, Izraelnek.”³⁶ — Íme, ilyen gyümölcsöt terem a jól előkészített lélekben Jézus látogatása: boldog örömmel árasztja el, elszakítja a földiektől és vágyódással tölti el az örök élet bevezetője, a halál után, hogy minél tökéletesebb egygyéolvasásban bírhasa Azt, akinek édességét a test börtönébe zárva, az érzékek korlátain keresztül is megsejtette. — A szent aggastyán túlvilági örömebe azonban keserű fájdalom ürömsöppjei is vegyültek: Isten, a jövő fátylát fellebbentve, látni engedte a prófétának: hogy az isteni gyermek jelül tétetett, amelynek sokan ellene mondanak; hogy Mária szívét a fájdalom töre járja át; hogy az isteni Megváltó sokak romlására lépzen. Hogyan elszomorította mindez az aggastyán szerető szívét! Lehetséges-e, hogy a bájos gyermek, az irgalmas szeretet megtestesülése romlására váljék népének, Izraelnek? Hogy ellentmondások céltáblája legyen? Sajnos, lehetséges. Ellene mondanak mindazok, akik evangéliumának tanítását szeretetről, önmegtagadásról, Isten országának megszerzésére irányuló erőfeszítésről el nem fogadják. Romlására azoknak, akik őt Barabbásnak utána helyezik s a gyűlölet tébolyával „Feszítsd meg”-et üvöltenek majd Pilátus ajtaja előtt. Akiknek ajkáról feltört majd a legszörnyűbb átok, amellyel önmagát sujtotta valaha egy nép: „az ő vére rajtunk és a mi fiainkon!” — Ó Jézusunk, irgalmas, hatalmas Messiásunk! Mi szeretünk, mi imádunk Téged. Add — porba hullva esdekelünk előtted, — hogy áldássá legyen a Te szent véred rajtunk és a mi fiainkon.

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

³⁶ Nunc dimittis servus tuum in pace.

VIZKERESZT UTÁNI ÖTÖDIK VASÁRNAP

Szent Máté XIII. 24—30.

Abban az időben Jézus a következő példabeszédet mondotta: Hasonlóvá lett a mennyek országa ahhoz az emberhez, ki jó magot vetett földjébe. Mikor pedig az emberek aludtak, jött az ő ellensége és vadócot hintett fölül a búza közé és eltávozott. Amikor pedig a vetés felnőtt és termést hozott, akkor feltűnt a vadóc is. Elmentek tehát a gazdához az ő szolgálai, és mondták neki: Uram, nemde jó magot vetettél földedbe, honét van tehát benne a vadóc? És mondá nekik: Ellenséges ember cselekedte ezt. A szolgák pedig mondták neki: akarod-e, hogy elmenjünk és kiszedjük? És mondá: Nem, ne hogy a vadócot szedvén azzal együtt a búzát is kitépjétek. Hagyjátok mindkettőt nőni az aratásig, és aratáskor majd megmondom az aratóknak: Szedjétek előbb össze a vadócot és kössétek kévébe elégetésre, a búzát pedig gyűjtsétek csűrömbe.

Előzőesti átgondolás. Holnap a napi evangéliumról elmélkedve, amely a konkolyról és a tiszta búzáról szóló példabeszéddel foglalkozik látni fogjuk, hogy az igazaknak és gonoszoknak e képletesen vázolt keveredése 1. Istennek nagyobb dicsőségére, 2. az emberek javára válik. — Elhatározzuk: 1. hogy türelmes szelídséggel szenvedjük el felebarátainkban mindazt, ami bántó vagy visszatetsző van bennük; 2. hogy nem irigyeljük mások sikereit. — Emlékgondolatunk legyen Szent Ágoston szava: „Isten a gonoszoknak adja a föld múltó örömeit. Az igazakat Ő maga fogja megjutalmazni.”¹

Reggeli elmélkedés. Imádjuk Jézus Krisztust, ki a konkolyról és tiszta búzáról szóló példabeszédében nagy-szerű tanításban részesít minket. Kérjük megvilágosító kegyelmét, hogy azt minden vonatkozásban megérthes-sük, a gyakorlati életben pedig annak tanulsága szerint igazodjunk.

¹ Ista dat malis, se solum servat bonis. (S. Aug.)

ELSŐ PONT

Az igazak és gonoszok keveredése Isten dicsőségét szolgálja. Isten tökéletessége alig tűnik ki valamiből olyan csodálatos fényvel, mint 1. nagy türelméből. Teremtényei megvetik parancsolatait, káromolják nevét, szembe helyezkednek tanításaival s Ő mindezt eltűri. Bosszut állhatna, de nem teszi; mindent lát, de úgy tesz, mintha semmit sem látna; hall mindent, de hallgat tovább. Angyalai csak egy intésére várnak, hogy kigyomlálják és tűzre vessék a konkolyt. Indulásra készen állnak körülötte és arcát figyelve kérdik: akarod-e, hogy elmenjünk és kiszedjük?”² Ő azonban türelemre inti őket,³ alkalmat akarva adni a bűnösöknek a megtérésre. — Gondoljuk meg: nem voltunk-e mi magunk is ilyen konkoly a családtya buzatermésében? Hol volnánk, ha megengedte volna, hogy aratói kigyomláljanak és tűzre vessenek bennünket? Kövessük az élénk állított példát: viseljük türelemmel embertársaink hibáit, fogyatékosságait. — 2. Isten jóságát is feltűnteti ez a példabeszéd. Hiszen nemcsak büntetéssel nem sujtja, de jótéteményeivel is elárasztja bántalmazóit. Földi javakban, örömekben részesíti őket s ezer alkalmat ad nekik a megtérésre. 3. De látjuk ebből az isteni kegyelem hatalmát is, amely tisztán őrzi meg a feléje törekvő lelkeket az őket környező posvány közepett erőt ad nekik, mikor körülöttük minden recseg, ingadozik, égve őrzi meg szívünkben a szeretet tüzét a hideg szeretetlenség tengerében s nem engedi, hogy kioltsa azt az ellenáramlatok fagyos lehelle. — 4. De milyen eleven tűzben ragyog itt a Te bölcseséged is, én Istenem, aki jót tudsz fakasztani a rosszból és hűtlen teremtényeid gonoszságát örök céljaid szolgálatába állítod! A gonoszság ellenállása nélkül nem lett volna szükség apostolaid lángbuzgalmára, hitvallóid bátorságára, vértanuid lelkeket termékenyítő véráldozatára, egyháztanítóid mély bölcseségére, remetéid imádásos aszkézisére, a mindent megbocsátó, mindent elszennvedő szeretet lelket hozzád emelő csodáira, sőt nem lett volna szükség még Urunk Jézus földreszállására, kereszthalálára sem... Pedig hiszen akkor koldusszegény volna az életünk, mert nem volna Eucharisziánk! — Dicsőség, hála neked, jóságos Atyánk, aki a bűnből

² Vis, imus, et colligimus ea?

³ Sinite ea crescere.

is áldást fakasztottál és azt is irgalmas, végtelen szereteted fegyverévé avattad!

MÁSODIK PONT

Az igazak és gonoszok együttélése szolgálja az emberek javát is. Képzeljük el, hogy a jók és a gonoszok egymástól elkülönítve élnének: mennyit vesztené ezzel úgy az egyik, mint a másik tábor! A gonoszok előtt nem állna ott az igazak jó példája, nem hallanák tanításukat, nem részesülnének vigasztalásukban, nem éreznék szeretetük melegét. Ilyenformán még mélyebben belesülyyednének gonoszságaikba s nem volna rá remény, hogy a jót megismerve, azt valaha is megszeressék és kövessék. Valóban, pokol volna ez a földön! Másrésről a jók erényei is elsatnyulnának, mert vérszegény és nem érdemszerző erény az, amelyiknek nincs alkalma a küzdelemre. Megszünnének a jók föld sava és a világ világossága lenni, sőt kiesnék életükből egy hatalmas tényező is, amely Isten szolgálatára és az ő melegebb szeretetére sarkalja őket. Az engesztelés vágya, amelyet éppen a gonoszok bűneinek látása gyújt lángra az igazak lelkében. Nem ismerve a bűnösöket, nem imádkozhatnának s vezeklő áldozatokat sem végeznének értük. Milyen sok jócselekedettel lenne így szegényebb a világ! Vajjon megszületett volna-e akkor Szent Terézia híres mondanása, amelyet az isteni szeretet izzása lobbantott ki lelkéből: „Ó, bár tenyereimen tarthatnám az összes bűnösök szívét, hogy valamennyit lángra lobbantathatnám az isteni szeretet tüzével!” — Vizsgáljuk magunkat: lelkünk javára fordítjuk-e a mások bűneit, amint ezt a szentek tették. Úgy tekintjük-e azt, mint kitűnő alkalmat az erények: a türelem, az alázatosság, a szelídség, az önfeláldozás gyakorlására, mint eszközt lelkünk megszentelésére, felebarátunk lelki javának előmozdítására? Úgy fogadjuk-e a rosszat, amit felőlünk mondanak, mint figyelmeztetést? mint ujjmutatást lelkünk tüzetes álvizsgálására, hibáink gyökerének megkeresésére?

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

HÉTFŐ

Előzőesti átgondolás. Holnapi elmélkedésünknek Jézus Egyiptomba menekülése lesz a tárgya. Meg fogjuk tanulni ennek az elmélkedésnek a folyamán: 1. hogy

csüggedés nélkül fogadjuk az Isten akaratából ránk zúduló megpróbáltatásokat; 2. s hogy ne legyen forróbb vágyunk, mint az, hogy mindenben Isten akaratát teljesítsük. — Elhatározzuk ezután: 1. hogy mindenben Isten tetszését fogjuk cselekedeteink irányítójának és végcéljának tekinteni; 2. hogy az ő akaratának teljesítésén kívül semmit, nem fogunk kívánni, meg leszünk elégedve azokkal az életkörülményekkel, amelyek közé Isten helyezett és nem is áhítunk más után. — Emlékgondolatként mondjuk el buzgón a Miatyánk kérését: „Legyen meg a te akaratod.”⁴

Reggeli elmélkedés. Szeretettel imádjuk az isteni Kisdedet, aki, hogy Heródes gyilkos pribékjei elől meneküljön, Egyiptomba kénytelen futni. Milyen áthatolhatatlan misztérium! Ezer módja lett volna rá, hogy a zsarnok gonosz tervét megghiúsítsa, de ő a legemberibb módot, a menekülést választotta. Hogy miért? Bizonyára azért, mert ez a nagyon emberi megoldás gazdag tanulságokat rejt magában a mi számunkra. Nézzük csak meg közelebbről.

ELSŐ PONT

Az egyiptomi menekülés megtanít rá, hogy szeressük Isten akaratát még a legkeservesebb megpróbáltatások idején is, és soha ne zúgolódjunk, soha el ne csüggedjünk. A Szentcsalád békésen élt szegényes hajlékában, midőn egyszerre angyal jelent meg az éjszaka idején és ezt mondta Józsefnek: „Kelj fel, vedd a Gyermeket és Anyját és fuss velük Egyiptomba.”⁵ Nem azt mondta: készülj fel, hogy indulhass, mihelyt hasad a hajnal, hanem azt: „kelj fel azonnal, most, az éj sötétjében.” Parancsa nem így szólt: menj velük valamerre; de így: „fuss velük Egyiptomba.” Fuss, gyorsan, azonnal. Nem ismerős vidékre, rokonok, jóbarátok közé, akik majd befognak titeket, gondoskodnak rólatok. Nem, nem ide, de el, messzire, a távol Egyiptomba, ahol egyetlen rokon lélek nem várja érkezésetek, nincs, aki kezeitekre járjon, aki tanácsával útbaigazítson benneteket. József azonban nem okoskodott. Isten parancsolja így, tehát így lesz jó. Nem tépelődik: mi lesz a gondjaira bízott két drága kincsel, a parányi Gyermekekkel és töré-

⁴ Pater, fiat voluntas tua.

⁵ Surge, et accipe puerum et matrem ejus, et fuge in Aegyptum. (Matth. II, 13.)

keny liliom Anyjával a hosszú úton, az idegen ország ismeretlenségében? Hol talál számukra hajlékot, kenyeret? Haladéktalanul útra kel s az éjszaka leple alatt menekül az angyal által jelzett égtáj felé. Isten akarja így: miért nyugtalanokdnék hát? Az Istenre hagyatkozás sziklaszilárd békéjével szívében indul hát nehéz útjára; egyetlen gondja, hogy Isten kezébe fogódzva, az ő útmutatásait figyelve révbe segítse a rábizott drága lényeket. Nem rémíti sem a puszták elhagyatottsága, sem a ma, a holnap bizonytalansága: Jézus van vele: ez a gondolat minden nehézségen keresztülsegíti. Heliopoliszba érve, felveri sátrát s csakhamar kap is munkát, hogy családját eltarthassa. Elégedetten élnek itt hármascskán, mert hiszen ott vannak, ahova Isten rendelte őket s ő mindig velük van. Kell-e egyéb a boldogsághoz? — Milyen gazdag tanulságokban ez az elgondolás! Megtanuljuk belőle, hogyan kell engedelmeskednünk Isten akaratának: 1. egyetlen szavára készek legyünk elhagyni otthonunkat, családunkat, barátainkat, mindent, ami kedves a szívünknek, hogy késedelem nélkül elmenjünk oda, ahova Ő szánt bennünket; 2. hogy mindenütt föltaláljuk Istent, következőképp mindenütt elégedettek legyünk; 3. hogy engedjünk az erőszaknak, ha a józan ész és főképp: Isten szava is így parancsolja; 4. de engedjünk felebarátaink követeléseinek, még akkor is, ha azt nem tartjuk egészen jogosnak, mert jobb, ha a földi javakat odaáldozzuk, mint ha a szeretet, a béke árán szerzünk érvényt jogainknak; 5. hogy mindenben Isten vezetésére hagyatkozunk, mindenben az ő rendelkezését látjuk, aki jobban tudja, mint mi: mi válik javunkra s jót tud fakasztani a rosszból is. Őrizzük meg e gondolatunkat szívünkben.

MÁSODIK PONT

Tanuljuk meg az egyiptomi menekülés példájából azt is, hogy földi életünkben semmit ne szeressünk anynyira, mint Isten szent akaratát. A Szentcsalád éjnek idején kel útra; a hajnalt sem várja meg. Felkészületlenül indul el, hiszen ideje sem volt hozzá, hogy csomagoljon. Egyiptom felé indul, ahol egyetlen lelket sem ismer, holt a napkeleti bölcsék országában mekkora megbecsülés, jólét várna rájuk! Elhagyatott pusztákon visz át az útjuk: nem sóhajtozik sima utak, kényelmes éjjeli szállások után. Rendeltetési helyükre érkezve, addig maradnak

ott, míg újabb isteni parancs a régi hazába nem rendeli őket. Nélkülöznek, fáradnak, az elhagyottság érzése nyomja őket az idegenben, de azért sohasem elégedetlenek és erősségük a gondolat, hogy Isten akaratából vannak ott, ahol vannak. — Milyen becses lecke ez az emberek számára, akik mindig máshova vágynak, mint ahol vannak s állandóan más, megfelelőbb életkörülményekről álmodoznak, mintha bizony másutt tövis nélkül teremnének a rózsák s lehetne szó a földi életben zavartalan boldogságról! Mennyivel bölcsőbbek azok, akik örömeiket találják Istentől való függésük gondolatában s tudatos készséggel vállalják azt az életsorsot, amelyet Isten nekik szánt. — Nyolc évi számkivetés után ismét megjelent az angyal a kis Család körében, jelezve, hogy immár nincs akadály a hazájukba való visszatérésnek. A helyet, ahol lakniuk kell, nem határozza meg az angyal s így rajtuk áll, hogy döntsenek: hol telepedjenek meg. Választásuk a szerény galileai városkára, Názáretre esik, ahol csendes visszavonultságban élhetik majd Isten szolgálatában kimerülő, munkás életüket. — Ha rajtunk áll a választás: merre, milyen életkörülmények felé törekedjünk, a következő kérdésektől tegyük függővé döntésünket: hol munkálkodhatom lelkem üdvét több siker reményében? Hol fenyegeti kevesebb veszély lelkem tisztaságát? Hol szolgálhatom teljesebb odaadással Istent s Őérte felebarátaimat? Halálom óráján melyik választás szolgál több vigasztalásomra?

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

KEDD

Előzőesti átgondolás. Holnap a tizenkétéves Jézust tesszük elmélkedésünk tárgyává, életének azt a mondatát, amikor Jeruzsálemben a húsvéti ünnepeket ünnepli az előírással 8 napon keresztül. Megtanulhatjuk ebből az elmélkedésből, hogy minden kereszténynek ragaszkodni kell a vallási élet meghatározott külső gyakorlataihoz 1. Jézus példáját követve; 2. saját lelke üdvösségének érdekében. — Elhatározzuk: 1. hogy pontos napirendet állítunk fel, amelyben meghatározzuk áhitatgyakorlataink időpontját; 2. hogy ezeket a gyakorlatainkat nem hanyagoljuk el, hacsak komoly szükség nem kényszerít rá, de ebben az esetben is pótoljuk a mulasztottakat. —

Emlékgondolatunk a serdülő Jézus szava legyen: „Nem azokban kell-e lennem, amik atyáméi?”⁶

Reggeli elmélkedés. Imádjuk Jézust, aki csak azért hagyta el názáreti szerény otthonát, hogy a jeruzsálemi templomba menjen mennyei Atyjának szolgálni. Köves-sük lélekben ezt a jámbor zarándoklatot. Mennyi Isten-nel egyesült összeszedettséget észlelhetünk a szent za-rándokokban: figyeljük meg: beszédük szüntelen Isten-nel foglalkozik. Kérjük őket alázatos lélekkel: vegye-nek be minket is abba a közösségbe, amely őket össze-fűzi.

ELSŐ PONT

Jézus példája megtanít, hogy pontosan ragaszkod-jam áhitatgyakorlataim külső formáihoz. Bizonyos, hogy Jézus mindennap részt vett édesanya és nevelőatyja áhitatgyakorlatain. A Szentírás ugyan nem beszél róla, de bizonyosan következtethetünk rá abból, amit ennek a húsvéti zarándoklatnak az elbeszéléséből tudunk. Jézus-nak nem volt szüksége rá, hogy templomba menjen, ha Atyjának szolgálni kívánt: hiszen Isten szent temploma volt Ő maga, de fontosnak tartotta, hogy minket példá-jával a külső áhitatgyakorlatok fontosságára megtanít-son: elindult hát a fáradságos, hosszú zarándokútra, hogy példájával maga után vonzzon minket is. A temp-lomba érkezve, nem elégedett meg azzal, hogy az elő-írásos időt, húsvét ünnepének nyolc napját ott töltse, de családjától, zarándtársaitól elszakadva, ottmaradt mindaddig, amíg szülei iránt tartozó engedelmsége tá-vozásra nem kényszerítette. Jeruzsálemben tartózkodá-sának idejéről nem beszél a Szentírás, az otttartózkodás idejének önkényes meghosszabbításából azonban követ-keztethetünk arra a lángbuzgalomra, amely lelkét eltöl-tötte, arra a bensőséges áhítatra, amellyel az isten-tisztelet szertartásait követte. Mennyi tisztelettel, milyen lángoló szeretettel szárnyal lelke mennyei atya felé. Összeszedettségének látása áhítatra gerjesztette mind-azok szívét, akik közelében lehettek. — Vajjon a temp-lom nekünk is kedves tartózkodási helyünk-e? szeret-jük-e mi is az imádságot? Örömünk telik-e benne?

⁶ In his quae Patris mei sunt oportet me esse. (Luc. II, 49.)

MÁSODIK PONT

Lelkünk java is megkívánja, hogy rendszert vigyünk áhitatgyakorlatainkba. Ahitatgyakorlatokon az imát és az elmélkedést értjük. Ha nem elmélkedünk, nem gondolkodunk természetfölötti dolgokról, elhalványul lelkünkben Isten képe, elveszítjük érdeklődésünket a világ legnagyobb értéke: a természetfölöttség iránt. Eltompul a lelkünk s elveszti fogékonyságát minden iránt, ami nem földi, anyagi érték. Ha nem imádkozunk, nem termékenyíti lelkünket Isten kegyelme. A természetes hajlamok lesznek úrrá rajtunk, elfonnyad, összezsugorodik a lelkünk.⁷ Ha ellenben naponta elmélkedünk Istenről, új meg új táplálékkal ékesítjük szívünk szeretetét; ha szívesen imádkozunk, a kegyelmek bősége árad reánk és erősít, megvilágosít: szentté tesz bennünket. Az elmélkedés, az ima az a lélekre nézve, ami a testre nézve a táplálék: nélküle elgyengülünk, meghalunk. Olyan, mint lámpának az olaj, tűznek a fa: nélküle nem ég, nem világít, nem melegít. Ima nélkül a szívünk is kihül, megmerevedik. Természetfölötti életre alkalmatlanná válik. Az ilyen lélek a világi örömökben keres kielégülést, ítélőképessége megromlik s arra az útra téved, amely — még ha rózsákkal van is szegélyezve — végső romlásba vezet. — Vizsgáljuk magunkat: van-e rendszer lelkiéletünkben? Rendszeren, jól végezzük-e áhitatgyakorlatainkat?

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

SZERDA

Előzőesti átgondolás. Holnap 1. a Jeruzsálemben el-
tűnt Gyermekek Jézusról fogunk elmélkedni; 2. arról a lá-
zas igyekezetről, amellyel szülei keresésére indultak 3.
s arról az örömről, amellyel megtalálták. — Ehatározzuk
ezután: 1. hogy akár lelki szárazságban, akár vigasztalás-
ban legyen részünk, egyforma buzgalommal szolgál-
juk Istent; 2. hogy sietünk Jézust felkeresni, mihelyt
észrevesszük, hogy az elszórakozás által elszakadtunk
tőle s ha megtaláltuk: igyekszünk Őt összeszedettség-
gel, imádságos lélekkel magunknál tartani. — Emlékgondo-

⁷ Aruit cor meum, quia oblitus sum comedere panem me-
um. (Ps. CI, 5.)

latunk Krisztus követésének szava legyen: „Ha mindenben Jézust keressetek, bizonyára megtaláljátok Őt.”⁸

Reggeli elmélkedés. Imádjuk a serdülő Jézust, aki három napra elszakadt szüleitől és kérjük: engedje megértenünk ennek az elszakadásnak okait, hogy azokból tanulságot meríthessünk.

ELSŐ PONT

Jézus Jeruzsálemben elszakad szüleitől. A húsvéti ünnepek eltelte után a zarándokok serege elhagyta a szent várost és elindult ki-ki a maga szűkebb hazájába. Szokás lévén, hogy gyermekek, ifjak és felnőttek külön csoportokba verődve induljanak hazafelé vezető útjukra, Jézus szülei a gyermekek csoportjában vélték gyermeküket és csak az esti pihenőhelyre érve vették észre annak hiányát. Aggódó bánkodással keresték a zarándokok népes soraiban, de sehol nem találták meg őt. Ó Jézus, miért okoztad szüleidnek ezt a kínos aggodalmat? Halljuk választ: meg akartam mutatni nektek, hogy sokan elvesztenek engem vagy jelenlétem érzését a bűn, a lanyha engedékenység, az áhitatgyakorlatok felületes végzése, összeszedettség hiánya, a magának parancsolni nem tudó gerinctelenség, fegyelmetlenség, az önmagát kereső kislelkűség folytán. Elveszithetnek azonban engem — mint szüleim példája mutatja — saját hibájukon kívül azok, akikre Isten, hogy erényüket próbára tegye, vigasztalan sötétséget bocsát s elvonja tőlük jelenlétem érzését, hogy ezáltal alázatossá, bízó lelkűvé, türelmessé tegye őket vagy fokozott buzgalmat ébresszen bennük elveszettnek hitt jelenlétem visszaszerzésére. Mert amit küzdelem árán szerzett meg valaki, azt jobban megbecsüli és gondosabban ügyel rá, hogy soha többé el ne veszítse. — Vizsgáljuk magunkat: hányszor veszítettük el Jézust önhibánkból? S ha saját hibánkon kívül veszítettük el, csüggedés nélkül, a hit szellemében viseltük-e megpróbáltatást?

MÁSODIK PONT

Mária és József igyekezete, hogy megtalálják Jézust. Mária és József, mikor a gyermek távollétéről meggyőződtek, azonnal keresésére indultak. Jeruzsálemben

⁸Si quaeris in omnibus Jesum, invenies utique Jesum. (II Imít. VII, 3.)

érve, keresték őt a rokonoknál és ismerősöknél, kérdősködtek utána, ámde hiába. Látjuk-e ebben a tanulságot? Ha elvesztettük Jézust, ne a világban keressük: ott sohasem fogjuk Őt megtalálni. Harmadnap végre a templomba mentek a megszorodott szülők és ott csakugyan meg is találták Jézust a vének és írástudók társaságában.⁹ Ha mi elvesztettük Jézust, olyan csüggedetlen kitartással keressük-e, amint Szűz Mária kereste? nem felejtjük-e el, hogy csak a templomban, imánkban fogjuk Őt ismét megtalálni? De mi olyan keveset, olyan felületesen imádkozunk. Kevés vágyódással, kevés bizalommal. Hogyan találhatnánk hát meg akkor Jézust?

HARMADIK PONT

Mária és József öröme Jézus megtalálásán. Jézust feltalálva Mária és József úgy érezték, hogy életük boldogságát, egyetlen kincsét találták meg. Hiszen mindenkül volt nekik az Gyermekek és elvesztése óta úgy érezték: üres, sötét lett körülöttük a világ!¹⁰ Jézussal azonban ismét visszatért szívükbe a boldogság; Jézussal ismét földi paradicsom lett az életük.¹¹ — Így értékeljük-e mi is Jézus bírását? Mindenünk-e Ő nekünk is? Semminek tartjuk-e a mindent Önélküle? Mindennek őt, ha rajta kívül nincs is semmi egyebünk? Kérdezzük szívünket és feleljünk szépítés nélkül erre a kérdésre.

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

CSÜTÖRTÖK

Előzbösti átgondolás. Holnap ismét a jeruzsálemi templomba térünk be, ahol tegnap feltaláltuk Jézust, akit ezúttal 1. az írástudókkal, 2. szüleivel való érintkezésében figyelünk meg. — Elhatározzuk ezután: 1. hogy minél teljesebb szerénységre fogunk törekedni beszédünkben és felebarátainkkal való érintkezésünkben; 2. hogy Isten szolgálatának érdekeit minden egyéb tekintet fölé helyezzük. — Emlékgondolatunk az evangélium szava lesz: „Isten mindenekelőtt.”¹²

⁹ Sedentem in medio doctorum. (Luc. II, 46.)

¹⁰ Esse sine Jesu gravis est infernus. (II Imit. VIII, 2.)

¹¹ Esse cum Jesu dulcis est paradiscus (ibid.).

¹² Quaerite primum regnum Dei. (Matth. VI, 33.)

Reggeli elmélkedés. Imádjuk a Gyermeke Jézust, amint szerényen a tanítványok padján ül az írástudók közt.¹³ Bámuljuk meg az Örök Bölcsesség és minden világgosság kútforrásának alázatosságát, aki nem áll kérdésekkel fordulni saját teremtményeihez. Szégyenkezünk önhittségünkön és fölényeskedő elbizakodottságunkon.

ELSŐ PONT

A Gyermeke Jézus az írástudókkal való érintkezésben. 1. Jézus hallgatta őket:¹⁴ bizonyos, hogy sem neki újat mondani, sem önála szebben beszélni nem tudott senki. Hallgatása tehát ékesszóló tanítás, amelyből okulnunk kell. Megtanulhatjuk belőle nyelvünk fékezését. Azt már sokan megbánták, hogy beszéltek; azt soha, hogy hallgattak. Tanulhatunk belőle szerénységet: Jézus sem félbe nem szakította a beszélőket, sem fölényes arckifejezéssel el nem árulta a saját tudás-többletét. Jegyezzük meg: az igaz tudás jellegzetes kísérője a szerénység. — 2. Jézus kérdezte a tanítókat.¹⁵ Nem mintha szétsége lett volna az ő tanításukra, de meg akarta érteni velünk, hogy aki mások véleményét megvetve, csak saját okoskodását tartja irányadónak, az könnyen tévútra kerül, s Isten akarata is az, hogy a tapasztaltak tanítsák a tapasztalatlanokat,¹⁶ amint valamikor Dávidot oktatta Náthán és Gád, Mózeset a vének tanácsa, Sault Ananiás. Mert nagy a mi hiúságunk s kevés az okosságunk s kevélység jele, ha inkább lemondunk arról, hogy másokat kérdezve, tudásunkat gyarapítsuk, mint hogy ily módon tudásunk hiányait eláruljuk. Sok botlástól, tévedéstől ment meg bennünket az, ha tudásunkat mások bölcsességével gyarapítjuk. — 3. Miután a Gyermeke Jézus kérdéseket intézett a tanítókhöz, ezek, a Gyermeke bölcseségén elcsodálkozva, kérdezni keztek őt s a bámulat elragadtatásával hallgatták szerény és bölcs feleleteit. — Talán irigység fog el bennünket, mikor mindezeket elmélkedve, sajnáljuk, hogy nem lehettünk azok közt, akik Jézus bölcs beszédének fültanúi voltak. De gondoljuk meg: az evangélium szavaival Jézus beszél

¹³ Sedentem in medio doctorum. (Luc. II, 46.)

¹⁴ Audientem illos. (Luc. II, 46.)

¹⁵ Interrogantem eos (ibid.).

¹⁶ Interroga... majores tuos, et dicent tibi. (Deut. XXXII, 7.)

hozzánk, Egyházának, szolgálóinak szavaiban az ő igéit halljuk. Hallgassuk őket és éljünk azok szerint.

MÁSODIK PONT

A Gyermek Jézus szüleivel való érintkezésében.
Szűz Mária, mikor felismerte Gyermekeit a tanítók közt, hozzáietett és csodálkozva szólt hozzá: „Fiam, miért cselekedted ezt velünk?” — Nem azt mondta: velem, de velünk, mert az igazi szeretet nem választja külön saját érdekeit a másokétól. Nem részletezi fájdalmát, aggodalmait, de szavaiból kicseng a kiállt gyötrelmek nagysága. — Jézus válasza még csodálatraméltóbb, mint Szűz Mária kérdése: „Nem tudad-e, hogy azokban kell lennem, amik Atyáméi?” Vagyis Isten az én Atyám s nekem az Ő házában a helyem. — Jézus ebben a válaszban 1. alkalmat ad Szűz Máriának arra, hogy példájával megmutassa, hogyan kell szó nélkül, türelmesen elviselni a szemrehányást még akkor is, ha azt meg nem érdemeltük; 2. rátanít, hogy Isten szolgálatát mindennek: vérségi köteléknek, családi érdeknek stb. eléje helyezzük; 3. valamint arra is, hogy a keresztény léleknek sokkal inkább otthona a templom, mint a társas körök és összejövetelek, amelyek csak beszennyezik és eltávolítják eredeti rendeltetésétől. Igyekezzünk behatolni Jézus egyszerű szavainak értelmébe s merítsünk belőle gyakorlati hasznot.

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

PÉNTEK

Előzőesti átgondolás. Holnap a serdülő ifjú Jézusról fogunk elmélkedni s megfontoljuk: 1. miért növekedett a Testté vált Ige fokozatosan úgy mint a többi gyermekek? 2. Mit kell értenünk az evangélium szavain: „Növekedék bölcsességben, korban és kedvességben Isten és emberek előtt.”¹⁷ — Elhatározzuk ezután: 1. hogy gyakran serkentjük magunkat életünk napról-napra való tökéletesítésére. 2. Gyakran forgatjuk elménkben e gondolatot: nem tettem eddig semmi érdemlegeset Is-

¹⁷ Proficiebat sapientia, et aetate, et gratia apud Deum et homines. (Luc. II, 52.)

tenért, itt az ideje, hogy komolyan munkához lássak.¹⁸— Emlékgondolatunk az evangélium igéje legyen: „Jézus növekedék bölcseségben, korban és kedvességben Isten és emberek előtt.’

Reggeli elmélkedés. Imádjuk a serdülő ifjú Jézust, aki a természet rendjének tiszteletében és emberi gyarlóságunk iránt való tekintetből csak lassankint érzékeltette velünk lényének tökéletességeit. Az ő növekedése ugyanis nem fokozatos fejlődés volt, csak fokról-fokra való megnyilatkozása annak a tökéletességnek, amelyet Ő, mint isteni lényegének természetes járulékát, magával hozott a földre. Imádjuk szeretetreméltó gyöngédségét, amellyel emberi természetünk fogyatékoságához még ilyen módon is alkalmazkodni kívánt.

ELSŐ PONT

Miért növekedett a Testté lett Ige fokozatosan, mint a földi halandók gyermekei? Mély misztériumot rejt magában az Isten Fiának ez a fokozatos növekedése. Jézus születésének első percétől kezdve elrejtette isteni lényének ragyogását, s mindenben alávetette magát az emberi természet törvényeinek, amelyet magára vett; de leckét akart adni egyúttal önszeretünknek és tudatlanságunknak is. Önszeretünknek, amely lázong kicsinységünk, fogyatékoságaink ellen; tudatlanságunknak, amely nem akarja megérteni, hogy a tökéletesbülés egy egész életen át tartó folyamat, amelyet szívós munka, sok lemondás, még több tényleges küzdelem tehet csak eredményessé. Magas létra a tökéletesség, amelynek csúcsát nem egyetlen ugrással, de fokonkénti emelkedéssel érhetjük el. Az önszeretet, vagy inkább az önhittség mohó telhetetlenségének akart példát mutatni az Úr, midőn az emberi természethez illő fokozatosságban tárta elénk lényének tökéletességét. Tanuljunk ebből: 1. türelmet saját magunkkal szemben; viseljük alázatos lélekkel fogyatékoságainkat; 2. törekvést napról-napra tökéletesebb lelkiség megszerzésére és tiszta meglátását nyomorúságainknak és ennek tudatában felismerését annak a temérdek munkának, amely lelkünk csiszolásában még ránk vár. Jelenünk gondos felhasználásával készüljünk jövőnk tökéletesítésére s ugyanezt használjuk

¹⁸ Dixi: Nunc coepi.

fel multunk bűneinek jóvátételére is. — Gyakran idézzük emlékezetünkbe Isten nagy szolgájának, Bosco Szent Jánosnak utolsó szavait: Sempre avanti! Mindig előre!

MÁSODIK PONT

Mit értsünk e szavakon: „Jézus növekedék bölcsességben, korban és kedvességben?” Bölcsességben növekszik az, aki előrehalad Isten tökéletességének és saját semmisségének megismerésében, aki felismeri azokat az eszközöket, amelyek lelke üdvösségének előmozdítására szükségesek. Értelmünk egyedül e célra adatott nekünk. A korban való növekedés az előző kor fogyatékoságaitól való fokozatos felszabadulást jelenti, amelyről Szent Pál örömmel írja: „Midőn gyermek voltam, úgy beszéltem, mint gyermek, úgy vélekedtem, mint gyermek, midőn pedig férfiúvá lettem, felhagytam azokkal, amik gyermekhez valók.”¹⁹ — Kedvességben növekszik Isten és emberek előtt az, aki a szentség útján halad előre. Mindnyájunk mindennapi kötelessége ez mindaddig, amíg tökéletes emberré nem lettünk Jézus Krisztusban, ami csak a mennyországban fogja beteljesülését elérni. Jézust Isten előtt lelkisége, az emberek előtt hiánytalan szeretetreméltósága tette kedvessé.²⁰ — Köveszük mi is a példáját, mert hiszen aki előre nem halad, az hátracsúszik. Éljen bennünk eleven vágy az előrehaladás után s ez erőt, bátorságot fog adni, hogy megbirkózzunk mindazokkal a nehézségekkel, amelyek előhaladásunknak útját állják. Vizsgáljuk magunkat: vágyódunk-e komolyan tökéletesbülés után? Akarunk-e komolyan napról-napra jobbakká lenni s nem hátrálunk-e meg gyáván, ha akadályok kerülnek utunkba? Imádkozunk-e életünk megjavulásáért? A lelkiekben való előrehaladásért?

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

SZOMBAT

Előzőesti átgondolás. Jézus serdülő éveinek átgondolása után holnap mint felnőtt férfiút fogjuk Őt sze-

¹⁹ Cum essem parvulus, loquebar ut parvulus, sapiebam ut parvulus, cogitabam ut parvulus. Quando autem factus sum vir, evacuavi quae erant parvuli. (I Cor. XIII. 11.)

²⁰ Apud Deum et homines. (Luc. II, 52.)

münk elé állítani s látni fogjuk: 1. hogy szegényes otthonában a lankadatlan munkásság jegyében folyt az élete 2. s hogy Ó ezt a munkát Istennel egyesülten végezte. — Elhatározzuk a következőket: 1. nem fecséreljük el időnket, de komolyan felhasználjuk annak minden percét; 2. Istennek ajánljuk minden munkánkat, az ő áldását, segítségét kérve foglalatosságainkhoz; 3. Jézus szándékai szerint, Óvele egyesülve végezzük munkáinkat. — Emlékgondolatunk a Zsoltáros szava lesz: „Ifjúkorom óta munkás volt az életem.”²¹

Reggeli elmélkedés. Szálljunk el léleekben a názareti szegényes házikóba s nézzük csodálkozva a munkával foglalatoskodó Istenembert. Ő, aki a világot teremtette, csillagok miriádjaival szórta tele a hatalmas égboltozatot, nem áttal, mint egyszerű mesterlegény s egyik teremtményének alárendeltje az ácsműhelyben dolgozni s egy fáradságos, egyáltalán nem előkelő mesterség nehéz szerszámaival bajlódni. Az angyalokhoz csatlakozva, mély csodálattal hajoljunk meg e látvány előtt!

ELSŐ PONT

Jézus élete Názáretben munkás élet volt. Jézus egyszerű otthonában soha tétlen nem volt. „Ifjúkorom óta munka volt az életem” — mondta már Dávid próféta által. Az Isten szolgálatára szentelt szombati nap kivételével verejtékes munkában teltek napjai; nem olyan munkában, amelyben gyönyörűségét találhatja a képzelet, az értelem, de kemény, durva robotban, amelyet vezeklésül rendelt Isten az embernek a bűnbeesés után; amely nem pusztá időtöltés, nem gyönyörűség, nem szórakozás, de fáradsztó, kemény küzdelem. „Arcodnak verejtékével eszed kenyeredet” — mondja a Szentírás.²² Gondoltam-e eddig erre a kötelezettségre? S hogyan feleltem meg ennek? Nem pusztá időtöltésnek tartottam-e a munkát? Nem céltalan babrálással, haszontalan fecsegéssel, kényelmes lustálkodással töltöttem-e az időt? Nem húzódoztam-e a komoly munkától, amely fáradságot, kitartást igényel? Gondoltam-e rá, hogy a vezeklésnek, az adósság-törlesztésnek egyik hathatós eszköze a munka? Ebben a szellemben dolgoztam, fáradtam-e?

²¹ In laboribus a juventute mea. (Ps. LXXXVII, 16.)

²² In sudore vultus tui vesceris pane. (Gen. III, 19.)

MÁSODIK PONT

Jézus megszentelte a munkát. Figyeljük meg: hogyan végzi munkáját az isteni munkás? 1. Nem válogat a munkában, de teszi azt, amit Szent József előír neki s végzi ezt úgy és akkor, ahogyan Szent József akarja.²³ Nem nézi: tehetségéhez, fizikai erejéhez, vagy éppen isteni küldetéséhez méltó-e a munka, amelyet végeznie kell. Isten rendelését látja benne s ez csírájában elfojtja az ellenkezésnek még a gondolatát is. — 2. munkáját, amelyet nem saját kedvteléséből választott, de amelyet Isten küldött neki, a lehető legtökéletesebben végzi. Kerüli a lassúságot, amely a restség takarója, épúgy, mint a hajszoló kapkodást, amely felületességgel jár; a hanyagságot, amely tökéletlen munkát eredményez s a kényeskedő lágyságot, amely fél az erőfeszítéstől. Ennyiből is látjuk, mennyire igazat mond az evangélium, ezt mondván róla: „Mindent jól cselekedett.”²⁴ — 3. Munkáját bensőséges lelkülettel végezte, amelyben kedve telik Istennek. Azoktól a keresztényektől eltérően, akik csak a munka külső sikerét nézik, Isten akaratát figyelte Ő s Isten tetszésének keresése volt az az erő, amely cselekedeteit mozgatta.²⁵ Neki ajánlotta fel erőfeszítéseit, munkáját, életének minden percét, ezzel örök értékűvé téve szerény mindennapi életének legjelentéktelenebb mozzanatát is. — Vizsgáljuk meg mindennapi életünket és adjunk számot róla: magán viseli-e mindennapi munkásságunk a szentségnek azt a hármason vonását, amelyet most megbámultunk Jézusban? Munkánkban Isten rendelését vagy saját kedvtelésünket keressük-e inkább? Kötelességeinket a lehető legtökéletesebben, Isten tiszta szeretetéből végezzük-e, azzal a szándékkal, hogy ezáltal az ő dicsőségét szolgáljuk s neki örömet szerezzünk?

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

²³ Et erat subditus illis. (Luc. II, 51.)

²⁴ Bene omnia fecit. (Marc. VII, 37.)

²⁵ Hic est filius meus dilectus, in quo mihi complacui. (Matt. III, 17.)

VIZKERESZT UTÁNI HATODIK VASÁRNAP

Szent Máté XIII. 31—35.

Abban az időben mondá Jézus a seregeknek: Hasonló mennyek országa a mustármaghoz, melyet vett egy ember és elvetett földébe. Ez ugyan a legkisebb minden magvak között, de ha felnő, nagyobb minden kerti veteménynél és fává lesz, úgy hogy az égi madarak jönnek és ágai között laknak. Más példabeszédet is mondott nekik. Hasonló mennyek országa a kovászhoz, melyet vett egy asszony és elvegyített három véka lisztbe, míg az egész megsavanyodott. Mindezeket példabeszédekben mondotta Jézus a seregeknek és példabeszédek nélkül nem szolt nekik, hogy beteljesedjék, amit a próféta jövendölt, mondván: Megnyitom számat példabeszédekben, kimondom, ami el volt rejtve világ kezdetétől.

Előzőesti átgondolás. Holnap a napi evangélium kapcsán a mustármagról és a kovászról szóló példabeszédet tesszük elmélkedésünk tárgyává s megcsodáljuk benne: Isten irgalmasságát, aki gyarlóságunkhoz lehajolva, általa nagy dolgokat cselekszik; 2. azt a fenséges útmutatást, amely minket is az irgalmasság útjára vezet és megtiltja, hogy lekicsinyléssel nézzünk az emberi gyarlóságra, fogyatékoságra. — Elhatározzuk ezek után: 1. hogy távol tartjuk magunktól a csüggedés, a szomorúság érzelmeit, mint megannyi sérelmet Isten atyai irgalmasságával szemben; 2. a türelmes jóindulat szellemében viseljük el felebarátaink hibáit, kellemetlen tulajdonságait. — Emlékgondolatunk az Üdvözítő szava legyen: „Legyetek irgalmasok, mint a ti mennyei Atyátok is irgalmas.”²⁶

Reggeli elmélkedés. Imádjuk a mi Urunk irgalmas, részvételt teli szívét. Semmik vagyunk mi az ő végtelen nagysága előtt, kevesebbek, mint a kovász, parányibbak, mint a mustármag. De ha mégoly jelentéktelen semmiségek vagyunk is, az ő irgalma mégis lehajol hozzánk és magához emel minket az égi magasságba, ahol az angyalok és szentek társaságában készített szá-

²⁶ Estote misericordes, sicut et Pater vester misericors est. (Luc. VI, 36.)

munkra örök lakóhelyet. Dicsérhetjük, szerethetjük-e eléggé Isten irgalmasságát s adhatunk-e méltó hálát érte?

ELSŐ PONT

Isten minden tulajdonságai közt az irgalmasság az, amelyért legtöbb hálával tartozunk. Kétségtelen, hogy Isten tulajdonságai végnélkül tökéletesek és legteljesebb mértékben méltók bámulatunkra, valamennyi között azonban mégis irgalmassága az, amely örökkétartó hálátartozásunk tudatát ébren tartja lelkünkben; és pedig azért: 1. mert Istennek e tulajdonságát érzékelhetjük legközvetlenebbül, a teremtés minden művéből ez szól hozzánk;²⁷ 2. ez beszél legmelegebb hangon a szívünkhöz: Isten nagysága lenyűgöző tisztelettel tölt el; igazságossága megfélemlít; irgalmassága azonban bízó gyermeki szeretettel tölti el szívünket és mélységes hálára késztet. 3. Isten egyéb tökéletességei mintha eltávolítanák Őt tőlünk: felmérhetetlen magasságba helyezik Őt fölénk. Irgalmassága azonban közel hozza Őt hozzánk és engedi, hogy nem a Királyt, nem a Bíró, de a jóságos Atyát lássuk benne²⁸ és gyermekmódra otthonosan érezzük magunkat szívén. Nem maga az isteni Mester állította-e Őt így a szemünk elé a tekező fiú örökszép példabeszédében? S az apostolok nem mint az irgalmasság, mint minden vigasztalás Atyjáról beszélnek-e róla?²⁹ A Szentlélek nem ezt mondja-e: Dicsérjük az Urat, mert jó Ő és irgalmassága örökké tart.³⁰ És valóban: mindent Isten irgalmas szeretetének köszönhetünk, úgy a természet, mint a kegyelem rendjében: életünket, a levegőt, amely éltet, a napsugarat, amely melegít, a kenyeret, amely táplál; neki köszönjük megváltásunkat, Egyházunkat, szentségeinket, a kegyelem áldásait, Jézusunk állandó közellét templomainkban. Ez az irgalmas Szív szeret minket akkor is, ha mi őt nem ismerjük;³¹ szeret bennünket

²⁷ Misericordia Domini plena est terra. (Ps. XXXII, 5.)

²⁸ Miserator et misericors Dominus; longanimis et multum misericors. (Ps. CII, 8.)

²⁹ Pater misericordiarum et Deus totius consolationis. (II Cor. I, 3.)

³⁰ Confitemini Domino, quoniam bonus, quoniam in saeculum misericordia ejus. (Ps. CV, 1.)

³¹ Misericordia ejus praeveniet me. (Ps. LVIII, 11.)

akkor is, ha mi bűnbe rejtőzünk előle;³² támogat, ha jóra törekszünk és lemossa bűneinket, ha szabadulni akarunk tőlük.³³ Olyan ez az irgalmas szív, mint a jó anya: nyomunkban jár, vigyáz ránk, felemel, ha elesünk, meggyógyítja lelkünk sebeit és hol a vigasztalás édes tejjével, hol a megpróbáltatások kenyerével táplál bennünket. Igaza van a királyi profétának, mikor zoltáraiban szüntelen az Isten irgalmasságát éneklé és rövidnek találva a földi életet, az egész örökkévalóságot ennek az irgalmasságnak a dicsőítésére akarja használni.³⁴ — Kövessük példáját és mint ő, viseltesünk mély áhítattal az irgalmasság misztériuma iránt. Vessük magunkat vakon az isteni irgalmasság karjaiba és bizzuk rá magunkat és szeretteinket határt nem ismerő gyermeki bizalommal. Ehhez az irgalmas szívhez símulva kitérül a szívünk, akaratunk megacélosodik és a biztonságérzet édes békéje és öröme önti el a lelket.³⁵

MÁSODIK PONT

Mi magunk is irgalmas szívűek legyünk. 1. Irgalmasságunk legelső tárgya a saját lelkünk legyen. Legyünk könyörülettel iránta és ne engedjük, hogy gondozás híján elveszítse az életét. Türelemmel viseljük gyarlóságait és ne engedjük, hogy bizalmát elveszítve gyógyíthatatlanná váljék nyomorúsága. Ne csodálkozzunk botlásain, sőt alázatos szívvel köszönjük Istennek, hogy súlyosabb bukásoktól megoltalmazott s igyekezzünk a magunk részéről Isten segítségével szívós, céltudatos erőmegfeszítéssel jóvátenni eddigi hibáinkat. — 2. Legyünk mi magunk is irgalmasak felebarátaink iránt. A szegények, a betegek, az árvák, mindig megértő szeretetre, gyakorlati vigasztalásra találjanak nálunk.³⁶ De még inkább legyünk megértéssel mások hibái iránt;³⁷

³² Misericordia tua subsequetur me. (Ps. XXII, 6.)

³³ Coronat te in misericordia et miserationibus. (Ps. CII, 4.)

³⁴ Misericordias Domini in aeternum cantabo. (Ps. LXXXVIII, 2.)

³⁵ Sperantem in Domino misericordia circumdabit. (Ps. XXXI, 10.) — Ego autem in multitudine misericordiae tuae introibo in domum tuam. (Ps. V, 8.)

³⁶ Induite vos, sicut electi Dei, sancti et dilecti, viscera misericordiae. (Coloss. III, 12.)

³⁷ Alter alterius onera portate, et sic adimplebitis legem Christi. (Galat. VI, 2.)

viseljük azokat türelemmel s gyöngéd tapintatossággal törekedjünk azok megjavítására, mindig szem előtt tartva a higgadt okosság törvényeit, nehogy rosszul alkalmazott jóakaratainkkal csak rontunk ott, ahol javítani szeretnénk. -- Ó de sajnálatraméltók is a szegény bűnösök! Legyünk részvétellel vakságukkal, rossz természetükkel, elhibázott nevelésükkel, begyökeresedett előítéleteikkel szemben! Ne felejtjük Urunk Jézus szavait: boldogok az irgalmasok, mert ők irgalmasságot nyernek!³⁸ Vizsgáljuk magunkat: irgalmas szívűek vagyunk-e mi is?

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

HÉTFŐ

Előzőesti átgondolás. Tovább tanulmányozzuk Jézus názáreti életét s azt fogjuk látni, hogy: 1. szegénységben lefolyt élet volt; 2. s hogy azt nekünk is utánoznunk kell. — Elhatározzuk ezután: 1. hogy magunk számára mindig a rosszabb, a kényelmetlenebb részt választjuk; 2. szeretni fogjuk a szegénységet ruházkodásban, táplálkozásban, lakásban s egyebekben. — Emlékgondolatunk a nyolc boldogság első tétele legyen: „Boldogok a lelki szegények, mert övék a mennyeknek országa.”³⁹

Reggeli elmélkedés. Szálljunk el lélekben a názáreti házikóba s szemléljük Isten Fiát nagy szegénységben. Szegényes a ruhája s szegényes a tápláléka; kemény, szegényes a fekvőhelye s szegények módjára kemény munkával keresi kenyerét. Mély megilletődéssel köszönjük meg neki, hogy a kedvünkért ennyi áldozatot vett magára.

ELSŐ PONT

Jézus szegénységének csodái Názáretben. Kell, hogy nagy dolog legyen a szegénység, mivel a földre szállt Isten azt választotta osztályrészül. Választhatta volna a királyok gazdagságát; csak tőle függött, hogy fényben,

³⁸ Qui pronus est ad misericordiam, benedicetur. (Prov. XXII, 9.)

³⁹ Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum coelorum. (Matth. V, 3.)

előkelőségben szülessék, hogy kincseinek sokasága meghaladja a föld összes nagyjainak gazdagságát: hiszen egyetlen szavával teremtette az ég és föld minden kincsét, ékességét s korlátlan ura a világ minden értékének. Ámde, ó szent szegénység, a világok Ura mégis tefeléd nyújtotta ki kezét, téged választott élettársául földi tartózkodásának idejére. Szíve kedves erényének, az alázatosságnak édestestvérét látta benned; hiszen tudta, hogy a gazdagság könnyen tesz kevélyé és fölényessé. A gazdag könnyen képzeli magát többnek és különbnek másoknál, mert több a pénze, szebbek a ruhái, fényesebb a lakása, mint másnak; mert finomabb falatok kerülnek asztalára s szolgák serege lesi kívánságait. Milyen ellenkező lehetőségek járnak a te nyomdomban, szent szegénység! Viseltes ruhában jársz, szűkös a táplálékod, rozoga bútorok állnak a szobáskádban. Nem keresik a társaságot, nem ünnepelnek, sőt hányszor van lenézésben, durva elutasításban részed. Valóban: könnyű neked alázatossá lenned! De a szelídség is kísérő erénye a szegénységnek. A gazdag mindenkinek parancsol, biztos, fölényes a fellépése, könnyen lesz önteltté, keménynek; a szegény ellenben megtanul alkalmazkodni s függő helyzetének tudatában nemcsak külső fellépése, de lelkülete is szelíddé lesz. Megkönnyíti a szent szegénység a léleknek Istenhez szárnyalását is. A gazdagság a földhöz láncolja a lelket: ezer gyökérszállal fúródik bele s vágyai a föld-nyújtotta gyönyörűségekben találnak — legalább ideiglenes — kielégülést. A szegényt — a szent szegénység kedvelőjét — vajmi kevés kötelék fűzi a földhöz, fent, a természetfölöttiekben keresi hát gyönyörűségét s nincs semmi akadály a annak, hogy lelke a szeretet szárnyain Istenhez szálljon.⁴⁰ A gazdagság béklyó, amely lenyűgözi a lelket: bírása gond, elvesztése keserűség, kiélvezése bűnalkalom. A szent szegénység az erények kitaposott útja, amely Istenhez vezet. A gazdag a földnek, a szegény Istennek él. A gazdag a rövid földi életben, a szegény a végnélküli örökkévalóságban keresi és találja meg boldogságát. — Mindezeket átgondolva, nem csodálom már Jézusom, hogy földre szállván, a szegénység útját választottad életed útjának. — Segíts meg bennünket, hogy mi is kellőképp értékeljük, szeressük ezt az utat!

⁴⁰ Desiderium pauperum exaudivit Dominus. (Ps. X, H, 17.)

MÁSODIK PONT

Hogyan kövessük Jézust a szegénység útján? Kétféle szegénység van: külső és belső szegénység. Belső szegénységen a szívnek azt a készségét értjük, amely a földi javakat Istentől rábizott talentumoknak nézi, amelyekről — azok kamataival együtt — pontos számadással tartozik Istennek. Észszerűen gazdálkodik hát velük anélkül azonban, hogy magát túlságosan hozzájuk kötné vagy éppen előjogokat formálna magának azok révén. Bírásukban nem lát életcél, elvesztésükben szerencsétlenséget. A külső szegénység érezhető nélkülözéseket és szenvedéseket ró ránk, amelyek békés vagy örömteljes elfogadása teszi többé vagy kevésbé szentté a szegénységet. — Viseljük tehát békén a szeretet szellemében a nélkülözéseket: éhséget és szomjúságot, hideget és meleget, vállaljuk készséggel a fáradságot, a nehéz, akár a legsóbbrendű munkát is; érijük be egyszerű ruházattal, táplálékkal, szerény lakással és bútorokkal. Ne utánozzuk azokat, akik mindenben a kényelmet, a jólétet keresik vagy épen a gazdagság, előkelőség látszatát akarják kelteni. Ha szegénynek születünk, elégedjünk meg vele. Ha azzá lettünk, ne zúgolódjunk ellene s ne siránkozzunk az elvesztett jólét után. Nem tesz-e bennünket Jézushoz hasonlóbbá a szegénység? Gondoljunk erre gyakran.

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

KEDD

Előzőesti átgondolás. Holnap folytatjuk Jézus názáreti életének tanulmányozását és meg fogjuk látni: 1. hogy ez az élet az engedelmisség élete volt; 2. amelynek példáját mi is követni tartozunk. — Elhatározzuk ezután: 1. hogy fegyelmezett életet fogunk élni, nem engedünk szeszélyeinknek, hangulatainknak, idegenkedéseinknek; 2. hogy feláldozzuk akaratainkat Istennek mindenben csak az ő tetszését keresve. — Emlékgondolatunk az evangélium szava legyen: „Engedelmeskedett vala Máriának és Józsefnek.”⁴¹

Reggeli elmélkedés. Szemléljük a názáreti házban az engedelmisség csodáját, mikor a végtelen Isten en-

⁴¹ Erat subditus illis. (Luc. II, 51.)

gedelmesen hajol meg véges teremtményeinek akarata előtt. Imádjuk, dicsérjük a földre szállt Istenembert ezért az elének állított példáért és igyekezzünk azt követni.

ELSŐ PONT

Jézus engedelmeskedett szüleinek. A Szentlélek rövid néhány szóban foglalta össze Jézus harminc názáreti esztendejének történetét: „Engedelmes vala Máriának és Józsefnek.” Hatoljunk be e misztérium mélységébe. — Ki az, aki engedelmeskedik? Az ég és föld, a világmindenség Ura, akinek öröktől fogva legfőbb természetes joga, hogy mindeneknek parancsolója legyen. — És kinek engedelmeskedik? Máriának és Józsefnek, akik legszentebbek ugyan az emberek közt, akik mást, mint jót és okosat nem parancsoltak, de azért mégis csak teremtmények, akik Istentől nyerték életüket, értelmüket s mindenüket, amijük van. — Miben engedelmeskedett nekik? Semmiesetre sem világrengető nagy kérdések azok, amelyek rendelkezéseiknek tárgyát képezték: Mária háztartásbeli apró szolgálatokat, József pedig az ácsmesterséghez tartozó segítségnyújtást kívánta meg tőle. — Meddig engedelmeskedett nekik? Harminc éves koráig, mindaddig, amíg a családi otthont elhagyva, tulajdonképeni messiási küldetésével járó tanító munkáját meg nem kezdte. — Hogyan engedelmeskedett Jézus? A szeretet készséges örömeivel. Pillanatnyi késedelem nélkül teljesítette szüleinek nemcsak parancsait, de minden óhajukat is. Jelszava volt: „Nem azért jöttem, hogy nekem szolgáljanak, hanem hogy én szolgáljak.”⁴² Semmit sem tett saját akaratának kielégítésére,⁴³ de azért, hogy azt az engedelmesség által feláldozhassa, éppúgy ki nem vonta magát semmiből ellenszenvből vagy kedvtelenségből. Öröme telt benne, ha szent szülei akaratát teljesíthette s engedelmeskedhetett nekik a szelidség és alázatosság szellemében.⁴⁴ — Ó, milyen kedves lehet az engedelmesség erénye Isten előtt, aki megkívánta, hogy egyszülött Fia tanítói működésének előkészületeképen 30 éven keresztül gyakorolja azt! S nem ezt mutatja-e az a körülmény is, hogy a Szentlélek, Jézus názáreti rejtett életéről szólva, csak erről az egyetlen erényről tesz

⁴² Non veni ministrari, sed ministrare. (Matth. XX, 28.)

⁴³ Christus non sibi placuit. (Rom. XV, 3.)

⁴⁴ Erat subditus illis. (Luc. II, 51.)

említést: „Jézus engedelmes vala nekik.” Ha mindent odaadnánk is Istennek: földi javainkat, munkánkat, fáradozásunkat; ha életünk minden percét neki szentelnénk: semmi volna a mi adományunk, ha az engedelmesség szelleme örökértékűvé nem teszi azt. Mert önakaratumk odaáldozása nélkül halott, tartalmatlan a mi erényünk, amelyre csak az engedelmesség szelleme nyomja rá Jézus Krisztus hitelesítő pecsétjét.

MASODIK PONT

Hogyan utánozzuk Jézus názáreti életének engedelmességét? 1. Istent lássuk mindazokban, akiknek a fennhatósága alatt élünk: csodás erő ez, amelyből a mindig vidám, késedelem és keserűség nélküli, készsége engedelmesség fakad, amely könnyűvé teszi az akarat odaáldozását a gyermekkorban csakúgy, mint a hajlott öregkorban, az elszántságot igénylő súlyos kérdésekben úgy, mint a jelentéktelen semmiségekben, mert a Krisztus szellemétől áthatott engedelmesség mindenben csak Isten tetszését keresi és fenntartás nélkül átadja magát az ő akaratának. — 2. Jézus názáreti útmutatása szerint indulva, féljük az olyan életkörülményeket, amelyekben parancsolás a dolgunk, vagy ahol mindenben azt tehetjük, ami éppen jól esik. Legyünk tudatában annak a sok veszélynek, amelyet az önakaratumk szerint való élés magában rejt; szívesen kérjünk tanácsot s készséggel hajtsuk meg akaratumkat mások — elsősorban persze az erre illetékesek akarata előtt s ne felejtjük el, hogy az engedelmesség útja Istenhez vezet. — 3. Mindenben engedelmeskedjünk Istennek, akaratumk tökéletes behódolásával az ő szent akarata előtt, amelyet a kötéblára írt tizparancsolat és Egyházunk ötparancsolata ismertet meg velünk. Fenntartás nélküli ráhagyatkozással az ő atyai Gondviselésére. Sugallatainak megszívlelésével. Elöljáróink iránt való tisztelettel. Embertestvéreink szerető megbecsülésével s végezetül: készsége elviselésével mindannak, amit a teremtményektől, időjárás viszontagságaitól, betegségtől s az élet megszámálhatatlan viszontagságaitól elszenvednünk kell. Az igazi engedelmesség gyermeki önátadással simul Isten akaratahoz s az ő kezébe fogódzva gondtalan, könnyű szívvel járja az élet útjait. Ezt tesszük-e mi is?

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

SZERDA

Előszövesti átgondolás. Holnap befejezzük Jézus názáreti rejtett életével foglalkozó elmélkedéseinket, előbb azonban még két új szempont szerint akarjuk azt tanulmány tárgyává tenni: 1. mint világtól elvonult; 2. rejtett, ismeretlen életet. — Elhatározzuk ezután: 1. hogy szívesen élünk a világ zajától elvonulva, amennyiben ezt életkörülményeink megengedik; 2. hogy soha nem mondunk, nem teszünk semmi olyant, ami önszeretetünket legyezgetné s nem kívánunk sem feltűnni, sem beszéltetni magunkról. — Emlékgondolatunk Krisztus követésének szavaiból állítjuk össze: „Szeressétek a rejtett életet és örüljétek, ha semminek tartanak titeket.”⁴⁵

Reggeli elmélkedés. Imádjuk Jézust, aki a világtól elzárt, rejtett életet élt Názáretben. Adjunk neki hálát, amiért ilyen tanulságos példát állított önszeretetünk elé, amely feltűnés, érvényesülés után vágyik.

ELSŐ PONT

Jézus a világtól elvonult életet élt. Egyiptomból való visszatérése óta a világtól elvonulva, a názáreti ott-hon magányában mennyei Atyjával egyesült életet élt Jézus. Isten volt mindene, rajta kívül semmire sem vágyott. Boldog volt társaságában s szánta a világot, amely hiú dicsőséghajhászásával, kábító örömeivel a romlás útján halad. Boldog magány, amelyben az ember önismertet, következőkép alázatosságot tanul! Ahol nyugton maradnak a szenvedélyek és békében a szív, tehát tisztábban látóvá válik a lélek: megismeri Istent és szeretetre gyullad iránta. Távolság a világ zajától, amely első-rakoztat és ezernyi képpel telíti a képzeletet, szóhoz jutnak a lélek igényei és lelepleződnek a világ hamis értékei. Középről nézve s Istentől elvonatközzatva, sokszor megtévesztően sokatigérő lehet ezeknek a ragyogása; a magány tiszta légkörében, Isten közelségének fényében vizsgálva azonban, könnyen meglátszik, hogy: hiúságok hiúsága, csak hiúság minden. A hazug csillogásból kiábrándult lélek teljesen Isten felé fordul s Benne megtalálja azt, amit máshol hiába keresett: a tel-

⁴⁵ Ama nesciri et pro nihilo reputari. (I Imit, II, 3.)

jes kielégülést.⁴⁶ Ó, boldog magány!⁴⁷ Kiáltuk mi is Szent Bernáttal s vizsgáljuk magunkat: szeretjük-e mi is a világtól elvonult, magányos életet? Vagy inkább a világ szórakozásai, hamis ragyogása után futunk?

MÁSODIK PONT

Jézus rejtett ismeretlenségben élt Názáretben. Vanak világhírűvé lett magánybavonulások, amelyek csendje egy-egy lángész korszakalkotó gondolat-termését segítette megérlelődésre. Jézus magánya, látszólag legalább, nem ilyen volt. Ó, aki korlátokat nem ismerő hatalmával térdre kényszeríthette volna a föld minden népét s bölcseségének fényével elkápráztathatta volna az egész világot, a legteljesebb ismeretlenségben élt a galileabeli városkában. Még Názáretben is alig ismerte valaki s aki ismerte, az is az egyszerű ácsember Fiának tartotta.⁴⁸ Hódító hadvezérek, hatalmas császárok, királyok nevéől visszhangzott a világ, nagy hangon magasztalták hőstetteiket, dicsőségüket. Jézusról azonban senki sem beszélt. Nem ismerték, nem tudott róla senki. Nagy írók, művészek világraszóló műremekeket alkottak, ugyanakkor, mikor az Isten Fia, a világ Ura az ácsmesterség durva szerszámaival forgatta megkérgezett kezében. S vajjon miért történt így mindez? Azért, mert a világnak nagy szüksége volt eleven példára, amely gyógyítsa féktelen dicsőségszomjából, érvényesülés utáni vágyából. Mert három évet legendónek tartott ugyan az isteni Megváltó arra, hogy evangéliumának magvait a lelkekbe beleplántálja, ahhoz azonban a harminc évet sem tartotta soknak, hogy példájával alázatosságra tanítsa őket, s hozzáfűzte tanító életének szegényes hajléktalanságát, lelkileg vak emberek lebecsmérléseit, a gyalázat fáján elszenvedett kínhalálát s az idők végéig tartó lekicsinylését és megvetetését szeretetének kiteljesedésében, a hófehér Eucharisziában. Az elrejtett szerénység döbbenetes mértéke előtt nem kell-e szégyenkezve meghátrálni minden dicsőségváagnak, az érvényesülésre törekvés minden törtetésének? — Vizsgáljuk

⁴⁶ Ducam eam in solitudinem et loquar ad cor ejus. (Os. II, 14.) — Ibi aer purior, coelum apertius, familiarior Deus.

⁴⁷ O beata solitudo! o sola beatitudo!

⁴⁸ Nonne hic est faber? (Marc. VI, 3.) — Nonne hic est fabri filius? (Matth. XIII, 55.)

lelkünket: szívesen vesszük-e, ha senkinek, semminek tartanak bennünket, ha senki sem tud áldozatainkról, jócselekedeteinkről, ha senki sem beszél rólunk. Örömmel tölt-e el az a tudat, hogy nem a magam, de egyedül Isten dicsőségéért tettem azt, amit tettem?

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

CSÜTÖRTÖK

Előzőesti átgondolás. A názáreti hosszú visszavonultság évei után apostoli munkásságának kereteképpen a Jordán partjára ment Üdvözítő Jézusunk, hogy ott János keze által megkereszteltessék. Holnap e misztériumról fogunk elmélkedni, hoy tanuljunk belőle 1. alázatosságot; 2. lelkünk tökéletesbitésére irányuló buzgóságot. — Elhatározzuk ezután: 1. hogy szívesen megalázkodunk azért, hogy ezzel másnak megbecsülést szerezzünk; 2. hogy ernyedetlen erőmegfeszítéssel dolgozunk lelkünk megmentésén, ami földi életünknek egyedüli célja. — Emlékgondolatul válasszuk a mennyei Atya szavait: „Ez az én szerelmes Fiam, akiben nekem kedvem telt.”⁴⁹

Reggeli elmélkedés. Kövessük Jézust a Jordán partjára, ahol Szent János megkereszteli. Az egek megnyílnak feje fölött, galamb képében a Szentlélek száll alá és az Atyá szava szól, amely Fiának mondja Jézust, akiben mindig kedvét találja. Valóban: felséges kép! Imádjuk a Szentháromságot, amely im szemünk előtt megnyilatkozott és könyöröggünk, hogy gazdag tanulságot merithessünk e fenséges misztériumból.

ELSŐ PONT

Jézus megkeresztelkedése: az alázatosság példája. Lehetséges-e ennél mélyebb megalázkodást elképzelni? A szentek szentje a bűnösök soraiban, az örök Isten a teremtett ember lábainál, a keresztség tisztító kegyelmét kérve tőle. Mintha bizony szüksége volna megtisztulásra! János alázatosan tiltakozik: neked kellene engem megkeresztelned és te jössz énhozzám? Jézus azonban

⁴⁹ Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi complacui. (Matth. III, 17.)

ezt feleli: „hagyd el ezt most; mert így illik teljesítenünk minden igazságot.”⁵⁰ János röstelkedve engedelmeskedik s megtörténik a világ csodája: a nagy Isten teremtménye kezéből veszi a megtisztulás szentségét. Álljunk meg kissé az alázatosság e kettős csodája előtt: Jánost nem teszi kevélyé a nagy megtiszteltetés, amelyben részesült, Jézus pedig nem féltékeny a tanítványok nagy seregére, amely a Keresztelő körül tolong. Mindkettőjüket ugyanaz a cél hevíti: vállalva, egymás tekintélyét erősítve dolgoznak érte. Távól áll tőlük minden versengés, csak alázatosságuk látszik versenyre kelni a másikéval. „Neki növekednie kell, — jelenti ki János — nekem pedig kisebbednem.”⁵¹ Majd pedig: „Ő az, akinek nem vagyok méltó saruszíját megoldani.”⁵² Tanuljunk meg az alázatosság e nemes versengéséből, hogy soha mások fölé emelkedni ne akarjunk, hogy nagylelkű készséggel ismerjük el és méltassuk mások érdemeit még akkor is, ha ez saját hírnevünk ragyogásának rovására van; hogy saját teljesítményeink sikeréről hallgatva, másokét igyekszünk előtérbe állítani. El vagyunk tőkélve rá?

MÁSODIK PONT

Jézus megkeresztelkedéséből lelkünk megszentelésére irányuló buzgóságot is tanulhatunk. 1. Jézus, mielőtt messiási működését megkezdte, nyilvánosan alávetette magát a lelkek megtisztulását közvetítő keresztesség szertartásának, ezzel arra tanítva bennünket, hogy sohasem szabad elég tisztának tartanunk magunkat s fel kell használnunk minden alkalmat rá, hogy esendő gyarlóságaink okozta foltokat lelkünkéről letisztogassuk. Mi magunk nem mindig látjuk nyomorúságunkat, de ez csak annál sajnálatosabbá teszi azokat. Néha a szándékaink nem tiszták; kezdetben talán tiszták voltak, de szinte észrevétlenül rossz sínparra váltódtak át; önszeretet, hiúság vagy egyéb földi szempont elemei keveredtek beléjük, vagy a világ szeretete fogott meg bennünket s a gonosz ellenség eselvetései ejtettek foltot lelkünk tisztaságán. Hogyne volna hát szükségünk gyakori

⁵⁰ Sine modo; sic decet nos implere omnem justitiam. (Matth. III, 15.)

⁵¹ Illum oportet crescere, me autem minui. (Jo. III, 30.)

⁵² Ego non sum dignus ut solvam ejus corrigiam calceamenti. (Jo. I, 27.)

tisztálkodásra, naponkinti lelkiismeretvizsgálatra, többszöri gyónásra! Bocsánatkérő, gyengéd odasimulásra az atyai szívhez, amelynek oly gyakran okozunk szomorúságot, ha nem is éppen tudatos szembefordulással, de felületes, könnyelmű meggondolatlansággal. A seb akkor is seb, ha oktalan vigyázatlanság okozta! — 2. Mikor Jézus kilépett a Jordán vizéből, megnyílt az ég s az Atya szózata szállt le a földre: „Ez az én szerelmes Fiam, akiben nekem kedvem telt.”⁵³ Később, a Táborhegyén e szavak is hallatszottak: „Őt hallgassátok.”⁵⁴ E szavak a keresztény életbölcseég teljes összefoglalását adják elénk. Tökéletes keresztény az, aki Jézust hallgatja s tanítása szerint él. Ez az életszentség titka. De sajnálatraméltó az, aki a világ zajában nem hallja meg Jézus szavát s ha meghallja is, gyáva vgy puna hozzá, hogy aszerint éljen. Rabja érzékeinek, a világ hiúságainak s nincs ereje hozzá, hogy a hit, a józan ész szavára hallgatva függetlenítse magát tőlük és Jézus tanítása szerint új életet kezdjen. — Csend, összeszedettség lakik-e lelkünkben, hogy meghallhassuk Jézus szavát? Éber figyelemmel hallgatunk-e rá? Tanításaira? Sugallataira? Azok követésére fegyelmezzük-e akaratunkat? Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

PÉNTEK

Előzőesti átgondolás. Ezideig Jézus rejtett élete volt elmélkedésünk tárgya, megtestesülésének perce óta a Jordánban való megkereszteltetéséig. Láttuk, hogy lemondás, áldozatosság kísérte annak minden óráját. Holnap e meggondolás kapcsán meg fogjuk érteni, hogy szenvedni 1. ránk nézve is szükségesség és 2. boldogság. — Elhatározzuk ezután: 1. hogy elszakítjuk szívünket a világ örömeitől s készséggel áldozzuk fel Istennek, ha erre alkalom kínálkozik; jó szívvel, ellenkezés nélkül fogadjuk az élet bajait, szenvedéseit. — Emlékgondolatainkat az evangélium szavaiból fűzzük össze: „Boldogok, akik üldözést szenvednek.”⁵⁵

⁵³ *Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi complacui.* (Matth. III, 17.)

⁵⁴ *Ipsium audite.* (Matth. XVII, 5.)

⁵⁵ *Beati qui... patiuntur.* (Matth. V, 10.)

Reggeli elmélkedés. Imádjuk Jézust, aki harminc éves koráig a lemondás, az áldozat, a nélkülözés életét élte s adjunk neki hálát, amiért a mi vigasztalásunkra és bátorításunkra az életnek azt az útját taposta ki előttünk, amelyiken majd nekünk is járnunk kell; hogy példájával megtanított minket az áldozatos szenvedés érdemszerző voltára s érdemeivel kegyelmet szerzett nekünk a szenvedések türelmes elviselésére. Ezerszeres dícséret, hála a mi jóságos Üdvözítőnknek, hogy irántunk való szeretetből ilyen áldozatos életet vállalt magára!

ELSŐ PONT

A szenvedés szükségessége. 1. Természetszerű szükségesség a szenvedés: „Menj amerre akarsz — mondja Krisztus követése — nézz fölfelé, nézz lefelé, nézz jobbra, nézz balra: mindenütt keresztet találsz s nem menekülhetsz előle semerre.”⁵⁶ Keresztet találsz testedben: a törékenységét, a betegségét; keresztet lelkedben: a nyugtalanság, a levertség keresztjét, amely terhévé tesz önmagadnak, anélkül, hogy tudnád: miért? Keresztet azokban, akikkel együtt élsz, egyéniségük, hajlamaik, vérmérsékletük ellenszenves sajátosságaiában; keresztet a gazdagságban: az elvesztéstől való félelemben s a kezelésével járó gondokban; keresztet a szegénységben: a velejáró nélkülözésekben; keresztet a munkában, mert kifáraszt; keresztet a tétlenségben, mert untat; keresztet embertársaidban; keresztet önmagadban! Nagy Kálvária az egész világ, ahol kivétel nélkül mindenkinek vállára kell venni a maga keresztjét. De ha úgy áll a dolog, miért nem vagyunk készségesebbek a kereszt elfogadásában? Miért nem kovácsolunk örökértékű érdemet önkéntes, szíves elvállalásával annak, amit akaratunk ellenére is viselnünk kell? Csakhogy akkor érdem nélkül viseljük, sőt romlásunkra is lehet, amennyiben lázongva, zúgolódva viseljük. 2. Szenvednie kell annak, aki üdvözülni akar. Ha túlságosan jól menne a dolgunk idelent, akaratunk, vágyódásunk minden gyökérszálával a földre kapaszkodnánk, azt tartanánk igazi hazánknak s vajmi keveset törődnénk a túlvilággal. Régi igazság, hogy a baj Istenhez vezet. Aki csalódik a földben, az Istenhez menekül: tőle várja bajai orvoslását, vágyai beteljesülését, reményei valóráváltását. Aki a földön

⁵⁶ II Imit. XII, 3 e 4.

nem találta meg boldogságát, az a földfelettekben: Istenben, a túlvilág ígéreteiben keresi azt. — Isten megtagadta a szenvedés kegyelmét Salamontól, akit, sajnos, alig mer az üdvözültek sorában keresni emberi értelmünk; de megadta Dávidnak, aki a megpróbáltatások útján a szentek soraiba került. A kereszt a mennyország királyi útja. Krisztus is azon járt; ne is gondoljuk tehát, hogy mi más úton fogunk odajutni. Aki részese akar lenni Krisztus dicsőségének a mennyekben, annak szenvedésében is osztozni kell a földön.⁵⁷ Megértjük-e ezt az igazságot? — Érdemet fogunk-e kovácsolni a szenvedésből és szeretettel fogadjuk-e az élet keresztjeit?

MASODIK PONT

A szenvedés: boldogság. Összeegyeztethetetlennek látszó két fogalom ez, mint ahogyan a vallási élet keretein kívül csakugyan nem is lehet közös nevezőre hozni kettejüket. Akinek a szívében nem lakik a szeretet, azt a szenvedés ingerültté, elkeseredetté teszi és gyakran kétségbeesésbe kergeti. Azonban nem azt, aki hisz Jézus szavaiban és szereti Őt.⁵⁸ — Mert aki hisz, az a megpróbáltatásokban is felismeri Isten kezét s tudja róla, hogy az a kéz a végtelenül jóságos Atya keze, aki akkor is gyermeke javát akarja, mikor büntetéssel sújt le rá. Békés megadással viseli tehát a megpróbáltatásokat s szeretettel csókolja meg a kezét, amely azokat rá mérte. A lélek, amely hisz és szeret, jól tudja, hogy az eljövendő örökkévalóság boldogsága nem áll arányban azzal az árral, amelyet szenvedés képében lefizetnünk kell érte. Néhány nap, év, vagy évtized szenvedéséért egy örökkévalóság soha el nem múló örömét kapjuk cserébe; minden csepp keserűségért az édesség tengerét s a keresztény módon viselt megpróbáltatás minden percéért az örök boldogság mértékének hallatlan megnövekedése a jutalom. E gondolatra eszmélve ujjonganunk kellene a szenvedések közepette!⁵⁹ A feszületre nézve nem gondolunk-e rá, hogy ha az ártatlan Jézus, a megtestesült Igazság keresztet hordozva járt előttünk, a szeretet parancsa, hogy hasonlítani igyekezzünk hozzá s

⁵⁷ Si compatimur, ut et conglorificemur. (Rom. VIII, 17.)

⁵⁸ Matth. V, 10, 5; et XI, 28.

⁵⁹ Superabundo gaudio in omni tribulatione nostra (II Cor. VII, 4.)

az ő nyomdokaiban lépkedjünk. Emlékezzünk Szent Péter szavaira: „Örüljete, ha Krisztus szenvedéseiben részt vehettek”;⁶⁰ vagy Szent Andráséra: „Légy üdvöz, jó kereszt!”⁶¹ — Ilyen módon boldogságot, örömet fogunk találni ott, ahol a hinni, szeretni nem tudó lelkek csak gyötrelmet találnak. Így akarunk-e szenvedni?

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

⁶⁰ Communicantes Christi passionibus, gaudete. (I Pet. IV, 13.)

⁶¹ O bona crux!

FÜGGELÉK

VIZKERESZT UTÁNI MÁSODIK HÉT SZERZETESÉK SZÁMÁRA

Előzesti átgondolás. Holnap megszakítjuk elmélkedéseink sorát, hogy Jézusnak és Máriának a kánai menyegzőn való megjelenésével foglalkozzunk, aszerint, ahogyan azt az evangélium állítja elénk. Meglátjuk belőle, hogy 1. Milyen boldogság a Jézussal és Máriával egyesült élet; 2. hogyan kell a gyakorlatban valósítani ezt az egyesülést. — E megfontolás után határozzuk el: 1. hogy gyakran gondolunk Jézusra és Máriára és bizalommal kérjük segítségüket; 2. példaképpül állítjuk őket magunk elé minden cselekedetünkben. — Emlékgondolatunkat a Krisztus követéséből vesszük: „Jézus nélkül élni kemény pokol, Jézussal élni gyönyörűséges paradicsom.”¹

Reggeli elmélkedés. Menjünk el lélekben a kánai menyegzőre és szemléljük ott Jézust és Máriát, akik jelenlétükkel tisztelik meg ezt az ünnepséget s szerény viselkedésükkel, kedves, szelid modorukkal a meghívottak épülésére szolgálnak. Imádjuk különösképpen azt a Jézust, aki első csodáját műveli itt s ez a csoda a szeretet csodája.

ELSŐ PONT

A Jézussal és Máriával egyesült lélek boldogsága. Milyen boldogok lehettek az új házasok, amikor Máriát és Jézust meghívhatták az ünnepi lakomára. Ez a fenéges jelenlét mindent megszentelt, mindent felemelt. Mikor a bor elfogyott, Mária, aki mindig gondosan figyelemmel kíséri mindazok szükségleteit, akik szeretik, észreveszi a közelgő kínos helyzetet s anélkül, hogy megvárná, amíg megkérik, Fiának mindenhatóságához

¹Esse sine Jesu, gravis est infernus, et esse cum Jesu dulcis paradisus. (II Imít. VIII, 2.)

folyamodik. A látszólagos keménység után, mely azt van hivatva megmutatni, hogy az isteni dolgok rendjére a természetes és tisztára emberi érzelmeknek nincs befolyásuk, Jézus nehéz borrá változtatja a vizet, úgy, hogy a ház ura így szól a szolgálkhoz: „Miért tettétek el a jobbik bort a lakoma végére?” Ó milyen nyereség a Jézussal és Máriával egyesült élet s az ebben az egyesülésben való cselekvés! Az élet minden keserősége édessé változik, minden kegyelem megnövekszik benne: Jézus és Mária velünk van, s ettől még a halál is édessé válik, mint ahogy egy szerzetes mondta egyszer: Nem hittem, hogy ilyen édes a halál! Viszont, milyen szörnyen szomorú a Jézus és Mária nélküli élet! Ilyen a világi élet, melyben mindig hiányzik valami,² s amely isteni vigasztalás nélkül való. A világban nincs fájdalom nélküli öröm: gyakran csak bánatot talál az ember ott, ahol örömt remélt találni. S ha miénk lenne mindaz a jó, amit csak adhat a világ, mégis boldogtalanok maradnánk, mert ezek a javak nem elegendők ahhoz, hogy a végtelenség számára teremtett lelket betöltsék s csak undor és unalom jár nyomukban; s való igaz, hogy a világ hazudik, amikor boldogságot ígér. A világ olyan mint a nádszál; ha rátámaszkodunk meghajlik terhünk alatt s mi elbukunk. Vagy eltörik s elvágja a kezünket, sőt gyakran megöl.³ Igen, Istenem, rajtad kívül minden csalás, hazugság, szomorúság és unalom: a boldogság benned van csupán! Vajjon valóban így vélekedem a világról és Jézus Krisztusról?

MASODIK PONT

Hogyan éljünk Jézussal és Máriával való egyesülésben? A testek egyesülésén kívül a lelkek egyesüléséről is tudunk, mely fennállhat azok között is, akik távol vannak egymástól, azokkal szemben is, akiket a halál választott el tőlünk, akkor is, ha évszázadok állnának közöttünk. A lelkek akkor egyesülnek, ha gondolnak egymásra az emberek, ha szeretik egymást, ha szívüket egyesítik s akaratauk eggyé válik bennük. Ha tehát Jézussal és Máriával akarunk egyesülni, a következőket kell tennünk: 1. olyan gyakran kell gondolnunk rájuk, hogy soha meg ne feledkezhessünk róluk; gondolnunk

² Vinum non habent. (Jo. II, 3.)

³ Frangitur et interimit.

kell erényeikre, szent példájukra s gyakran fel kell vetnünk a kérdést: mit tennének, mit mondanának ebben az esetben Jézus és Mária? Szükséges, hogy: 2. forrón szeressük őket, egy szív, egy lélek legyünk velük, mindenben kövessük őket, s ők, akik szeretik azokat, akik őket szeretik,⁴ egyesülnek majd velünk, az ő életüket adják majd nekünk, hogy belőlük éljünk s kegyeikkel halmoznak el benünket. Szükséges tehát még: 3. hogy akaratunkat Isten akaratával azonosítsuk, bármi történjék, bármilyen dologban, szerencsében vagy szerencsétlenben egyaránt, mindenben, amit tennünk vagy mondanunk kell; mert mint ahogy Jézus és Mária sem akarnak soha mást, mint amit Isten akar, s azt egész szívükkel akarják, ebben is követjük őket, ha egyesülünk velük. Isten akarata lesz velük való egyesülésünk záloga s azzal a rendíthetetlen lelki nyugalommal éljük a belső békességet, mely az ideigvaló élet legnagyobb boldogsága.⁵ Hogy valósítottuk mindeddig ezt a hármas egyesülést? 1. Gondoltunk-e gyakran Jézusra és Máriára, akár azért, hogy könyörögjünk hozzájuk, akár azért, hogy kövessük példájukat? 2. Szerettük-e forrón Jézust és Máriát s gyakran eléjük tártuk-e szeretetünket és ragaszkodásunkat? 3. Akartuk-e, hogy egy akaratunk legyen velük, kiknek egy akaratuk van csupán: Istennek minden dologra vonatkozó legszentebb és legszeretetreméltóbb akarata?

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

HÉTFŐ

Előzőesti átgondolás. Miután megtanultuk mestereinktől, Jézus Krisztustól azt, hogy hogyan használjuk értelmünket, holnap megtudjuk, hogy mit kell szívünkkel cselekednünk. Megtanuljuk tőle, hogy szívünk legyen: 1. egészen Istené; 2. csak Istené. — Azután elhatározzuk, hogy: 1. mindent, kis és nagy dolgot egyaránt, Isten szeretetéért cselekszünk és csak azért, hogy örömet szerezzünk neki; 2. éjjel és nappal és annyiszor, ahányszor csak lehet, szeretetet indítunk magunkban s együtt mondjuk a Zsoltárossal: „Uram, tedd, hogy sze-

⁴ Ego diligentes me diligo. (Prov. VIII, 17.)

⁵ Beati pacifici. (Matth. V, 9.)

resselek”,⁶ vagy Szent Ignáccal: „Add nekem szeretetedet és elég nekem; nem kívánok semmi egyébbet.”⁷

Reggeli elmélkedés. Imádjuk Jézus Szívét, mint azt az isteni példaképet, amely szerint ki kell alakulnunk. Hatoljunk be ebbe a szentélybe: csodáljuk mondhatatlan szépségeit, imádandó tökéletességét. Ó, ha csak egyszer hatolnánk bele igazán, mennyi világosságot, mennyi erényt meríthetnénk belőle!⁸

ELSŐ PONT

Jézus Szíve arra tanít, hogy szívünket mindenestül Istennek adjuk. Mi az, ami ezt az isteni Szívet valóban megérinti? Mit szeretett, mit kívánt, ha nem mennyei Atyjának dicsőségét? Hogy lássa, hogy ismerik, szeretik, imádják, hogy neki szolgálnak az összes teremtmények, hogy ő maga beteljesítse minden akaratát, jóvátegye mindazt, amivel az emberek hálátlansága sérti örök fenéségét: íme, ezt akarta minden mozdulatával ez a nagy és csodálatos Szív: ez volt minden félelmének, minden reménységének, minden örömeinek, minden bánatának motívuma; ez az, ami megmozgatta, vagy elpihentette. Ez volt étele és élete,⁹ mint ahogy ő maga is megmondta. Nincs az az éhes vagy szomjas ember, aki úgy örülne az ételnek és itálnak, mint ahogy ez az isteni Szív örült, ha isteni Atyja dicsőségére és szeretetéért tehetett valamit. Szegénységben, munkában élt boldogan és boldogan halt meg a kereszten s nem érezte, hogy túl nagy árat fizet azért a mérhetetlen jóért, amelyet annyi kín, annyi gyötrellem, annyi gyalázat és oly szörnyű halál árán szerzett meg. Ó Jézus! Ki ád nekem a te szívedhez hasonlatos szívet; olyan szívet, melyben nem él más vágy, más törekvés, más öröm, mint Istent szeretni s Istent megszerettetni, mint érte tenni, élni és meghalni. Ó, örökkévaló Istenem, nem szerettelek eléggé s nem elég korán! Ó jaj, most kezdtelek el szeretni csupán! Tépd ki belőlem ezt a megkövesült szívet s melegebben érzőt adj nekem; vagy adj közsívet minden

⁶ Diligam te Domine. (Ps. XVII, 1.)

⁷ Da amorem, et sufficit.

⁸ Si semel perfecte introisses in interiora Jesu. (II Imit. I, 6.)

⁹ Meus cibus est. (Jo. IV, 34.)

íránt, ami nem te vagy s veled szemben forrót, tágat, nagylelkút adj, Uram. Tedd szívemet Fiaid szívéhez hasonlatossá. Tedd, hogy minden élénkségem, vágyaim, kéréseim, tökéletlen kívánságaim, mind erőteljesebben, tisztábban gyulladjon ki bennem az Isten és a lelkek iránti szeretet!

MÁSODIK PONT

Jézus Szíve arra tanít, hogy egész valónkat Istennek adjuk egyedül. Ez a szent Szív, tudván azt, hogy emberi szív túl kicsiny ahhoz, hogy ily nagy Istent szeretni tudjon, őrizkedett attól, hogy megossza azt, hogy egy részét a teremtménynek adja, a teremtményt önmagáért szeresse, vagy engedje, hogy örvendezzen, szomorkodjon, elnehezdedjék, felélénküljön valami idegen külső dolog hatása alatt. Nem elégedett meg azzal, hogy Isten az első helyet foglalja el szívében — mintha a többbit joggal adhatná másoknak át s így a teremtmény, mely részt kap szívében, netalán követelje majd az első helyet! Ő azt akarta, hogy Szívében Isten uralkodjék egyedül! Veled, én Istenem, vagy mindent vagy semmit. Ha csak egy kis helyet is enged át az ember szívében a teremtménynek, az mindjárt az első helyet követeli magának. Ezt mutatja a tapasztalás. Napokig, néha hónapokig tart, amíg egy kis kellemetlenség, egy veszteg, egy barát távolléte, vagy közönye feletti bánatomban megvigasztalódom; de azt, hogy a haragodat idéztem magamra, Istenem, könnyen veszem. Egy vállalkozás, mely hiúságomnak hízeleg, kapzsiságomnak kedvez, annyira foglalkoztat, hogy aludni sem tudok tőle s hogy elvon egyéb kötelességeimtől; bármely siker fellelkesít; de hidegen hagy az, ami a te érdeked. Alig érint az, ami a te dicsőségedre szolgál s nem bánt igazán, ha téged sért meg valaki, sőt az sem, ha én magam sértenélek meg, Uram. Ó, mennyire szégyenlem ezt a hamis szeretetet, mely sem nem melegít, sem meg nem mozgat azzal szemben, akit szeretnem kellene! Tehát, semmit sem megosztani, egészen Istené legyen szívem. Ó, Jézus Szíve! Eszközöld ki számomra azt, hogy követhesselek: olyan messze vagyok Tőled! Tisztítsd meg szívemet mindentől, ami nem érted való s tedd, hogy érted éljek egyedül!

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

KEDD

Előzőesti átgondolás. Holnap ismét mint Mesterünk-höz fordulunk Jézushoz tanácsért, de más szempontból. Vizsgálni fogjuk: 1. azt az isteni indítást, melyből minden cselekedete kiindul; 2. a bűnös végokat, melyből gyakran a mi cselekedeteink indulnak ki. — Azután elhatározzuk: 1. hogy nem mondunk és nem teszünk semmit pusztán a természet indítására, de mindent Isten szellemétől függően, Isten szeretetéért és attól a vágytól hajtva akarunk mondani és cselekedni, hogy Istennek örömet okozzunk vele s nem pedig a magunk kedvéért; 2. magunkba szállunk, összeszedjük magunkat, mielőtt cselekszünk, miközben cselekszünk s miután cselekedtünk; előtte, hogy megszabaduljunk a környező világtól s Isten szellemével egyesüljünk; közben, hogy megmaradjunk ebben a magatartásban; utána, hogy meglássuk, sikerült-e, amit elhatároztunk. — Emlékgondolatunk Szent Pál mondása lesz: „Akiket az Isten lelke vezérel, mindazok Istennek fiai.”¹⁰

Reggeli elmélkedés. Imádjuk Jézus Krisztust, aki oly istenien cselekedte mindazt, amit cselekedett, kis és nagy dolgot egyaránt, hogy a természetnek úgyszólván semmi része nem volt benne. Csak Isten lelke volt cselekedeteinek indítója, sugalmazója, mozgatója, lelke. Csodáljuk, dicsérjük és áldjuk azt az örömet, mellyel a mennyei Atya az ilyen cselekedeteket fogadta; és kérjük Jézus Krisztust, adjon értelmet és bátorságot ahhoz, hogy helyesen követhessük.

ELSŐ PONT

Az isteni indítóok, melyből Jézus Krisztus minden cselekedete fakadt. Mindazt, amit Jézus Krisztus tett, mondott vagy gondolt, mindig egy isteni ok mozgatta; Isten lelke volt lelkének lelke. „Magamtól,”¹¹ — mondta, — semmit sem teszek.”¹² „Én nem magamtól jöttem:”¹³ „Az igékét, melyeket én mondok nektek, nem

¹⁰ Quicumque spiritu Dei aguntur, ii sunt filii Dei. (Rom. VIII, 14.)

¹¹ A meipso facio nihil. (Jo. VIII, 28.)

¹² Non possum ego a meipso facere quidquam. (Jo. V, 30.)

¹³ A meipso non veni. (Jo. VII, 28.)

magamtól mondom; az Atya pedig én bennem lakván, ő maga cselekszi a tetteket is.”¹⁴ Ha a pusztába megy, az Isten lelke vezeti; ha prédikál, Isten lelke vezérli és sugalmazza szavait.¹⁵ Bármit tesz, mindenben Isten lelkének indítására cselekszik. Ime, ez az igazán keresztényi élet példaképe. Nem elég, ha a kegyelem állapotában vagyunk és abban cselekszünk, úgy, mint azok a titokzatos állatok, akikről Ezekiel próféta mondja, hogy csak lelkük hevessége vezette őket újtukon.¹⁶ Nem kell tehát megelőznünk, de igenis meg kell várnunk és követnünk kell Isten lelkének indítását mindabban, amit mondunk vagy teszünk s akkor és úgy kell cselekednünk és beszélnünk, ahogy Isten lelke mutatja. Azokban a kötelességekben, melyeket kedvelünk, csak Isten akaratát élvezzük. Mindenben csak mint Isten eszközei szolgáljunk s maradjunk közönyösek az ő keze alatt, mert oda fordít, oda vezet, ahová neki legjobban tesz. Ilyenformán legkisebb cselekedetünk is mintegy Isten cselekedetévé válik, mert valóban, inkább Isten cselekedte, aki sugalmazta, mint mi, akik véghez is vittük. S ezek érdemszerzőbbek lesznek, mint minden egyéb, amit önszeretetünkkel vegyes buzgalmunk sugalmazhatott volna; s ha valóban apostoli emberek vagyunk, Isten lelke szól majd ajkunkon s a megértések csodáit míveli majd általunk.¹⁷ Vizsgáljuk meg önmagunkat, hogy így cselekszünk-e vajjon?

MÁSODIK PONT

A vétkes indítások, melyekből oly gyakran fakadnak cselekedeteink. 1. Meggondolatlanul cselekszünk: mintha nem is akarnánk figyelni arra, hogy milyen ok indított cselekvésre. Ilyenkor olyanok vagyunk, mint akik homokba dugják a fejüket s ha fel is ajánljuk cselekedeteinket Istennek, olyan a lelki magatartásunk, hogy szinte meghazudtoljuk vele szavainkat s még csak

¹⁴ Verba quae ego loquor, a meipso non loquor. Pater autem in me manens ipse facit opera. (Jo. XIV, 10.)

¹⁵ Spiritus Domini super me... evangelizare... misit me. (Luc. IV, 18.)

¹⁶ Ubi erat impetus spiritus, illuc gradiebantur. (Ezech. I, 1, 2.)

¹⁷ Spiritus Patris vestri qui loquitur in vobis. (Matth. X, 20.)

szemünkre sem vetik az ilyesmit, mert jobban vigyáznak cselekedeteink külső megjelenési formájára, mint tartalmára, jóllehet a tartalomban van minden értékük. — 2. Ösztöneink indítására cselekszünk s túrvén, hogy elragadjanak bennünket, ahelyett, hogy megfékezők, megtagadnók őket, nem hagyunk időt a kegyelemnek arra, hogy cselekedjen bennünk s bölcs indításaival odahasson, hogy minden nyugodtan, mértékletesen, heveség és bűnös restség nélkül cselekedjünk. — 3. Kedvünkre s a magunk kedvéért cselekszünk. Hévvvel vetjük bele magunkat abba, amit szeretünk s hidegek, únottak maradunk azzal szemben, amit nem kedvelünk, mintha más kedvtelésünk is lehetne mint az, amit Isten akarata parancsol; mintha nem tudnók, hogy még a legfontosabb dolgokat is abban kell hagynunk, ha Isten úgy akarja. — 4. Saját akaratunkból cselekszünk; ez megrontja, s minden érdemtől megfosztja legjobb tetteinket. — Nézzük meg, nem fakadnak-e cselekedeteink gyakran ezeknek a bűnös indítóokoknak valamelyikéből. Hányszor van, hogy jóllehet azt mondjuk, hogy Istennek akarunk örömet szerezni, csak úgy akarunk örömet szerezni neki, ahogy nekünk jól esik; vagy úgy, hogy nem mondunk le mindarról az esetleges elégtételről, ami Isten örömén kívül származhat tettünkben: Isten önmagában nem elég nekünk s nem az ő tetszése egyetlen mozgatónk.

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

SZERDA

Előzőesti átgondolás. Holnap Szent Pál egy mondanán fogunk elmélkedni, mely mintegy befejezése és összefoglalása mindannak, amit Jézus Krisztusból megismertünk: „Jézus Krisztus minden.”¹⁸ Ez annyit jelent: 1. Jézus Krisztus mindenünk; 2. Jézus Krisztus nélkül minden más semmi nekünk. — Azután elhatározzuk: 1., hogy naponta többször fordulunk a szeretet vágyakozásával Jézus Krisztushoz, mondván például; „Jézus Krisztus minden.” Mindaz, ami nem Isten, semmi nekünk; Isten egyedül elég; 2. Lemondunk minden ra-

¹⁸ Omnia . . . Christus. (Coloss. III, 11.)

gaszkodásról, mely nem Istené, vagy nem egyezik Isten akaratával. — Emlékgondolatunk, elmélkedésünk tárgya lesz: Jézus Krisztus mindenünk.

Reggeli elmélkedés. Imádjuk Jézus Krisztust mint az ég és a föld kincsét: Vele gazdagok, nélküle szegények vagyunk.¹⁹ Örvendezzünk benne úgy, mint ahogy a szent Szűz örvendezett, amikor így énekelt: „Magasztalja az én lelkem az Urat és örvendez az én szívem megváltó Istenem felett.”²⁰

ELSŐ PONT

Jézus mindenünk. — Ő valóban mindazt egyesíti magában, ami szívünket vonzza, megindítja, meghódítja. Ő a természet rendje szerint Atyánk, mert ő teremtett mindeneket;²¹ Atyánk a kegyelem rendje szerint, mert ő maga mondja magáról, hogy lelkünk élete²² s hogy nem lévén nélküle életünk, nélküle minden cselekedetünk halott.²³ Testvérünk: mert ő az ember fia, csak úgy, mint jómagunk s feltámadása után testvéreinek szólította az apostolokat.²⁴ Urunk és parancsolónk, mert vérével vásárolt vissza bennünket; barátunk, szívünk legbensőbb barátja.²⁵ Jótevőnk, mert mindenünk, amink van, s mindaz, amik vagyunk, tőle való.²⁶ Ő a fejünk, ki minden tagjára kiönti isteni életét; jó pásztorunk, ki saját testével táplál bennünket; orvosunk, ki meggyógyítja minden nyavalyánkat; ügyvédünk, ki ügyünket képviseli Atyja előtt. Ő az igazság, mely megvilágosít, a fény, mely vezet, a bölcsesség, mely irányít, az igazságosság, mely megszentel.²⁷ Ő a szelídség, a jóság, az alázatosság, a szeretet, a szentség, melyet élnünk kell s amelynek világitania kell bennünk; ő az út, mely az égbe vezet, a kapu, amelyen belépünk oda. Ő, milyen igazuk van a szenteknek, amikor azt mondják: „Akié

¹⁹ Pro omnibus divitiis Christus abundant. (S. Ambrosius)

²⁰ Exultavit spiritus meus in Deo salutari meo. (Luc. I, 47.)

²¹ Omnia per ipsum facta sunt. (Jo. I, 3.)

²² Ego sum vita. (Jo. XIV, 6.)

²³ Christus... vita vestra. (Coloss. III, 4.)

²⁴ Nuntiate fratribus meis. (Matth. XXXIII, 10.)

²⁵ Vos autem dixi amicos. (Jo. XV, 15.)

²⁶ De plenitudine ejus nos omnes accepimus. (Jo. I, 16.)

²⁷ Factus est nobis sapientia a Deo, et justitia, et sanctificatio. (I Cor. I, 30.)

Jézus, azé minden.” Azóta, hogy abban a boldogságban részesültem, hogy megismerhettem Jézust s megláthatam szépségének egy-egy sugarát — mondja Szent Terézia — mindaz, ami földi, kiállhatatlanná vált számomra, mert összehasonlíthatatlanul tökéletesebben találok meg mindazt, amit szívem kívánhat. Nagyon kapzsi az, vagy nagyon rosszul értékeli ezt a nagy kincset, aki bírván őt, még mást is akar mellette.” Ebből az érzésből fakadt az a sóhaj, mely Assisi Szent Ferenc ajkáról szakadt fel a nap minden órájában: „En Istenem, és minde-nem.”²⁸ S valóban, Jézus mellett más egyebet is kívánni, egyenesen sértő vele szemben; mintha azt mondaná az ember, hogy ő nem elég ahhoz, hogy lelkünket betöltse. Ezzel elkergetnök őt szívünkéből, mert hiszen tudjuk, hogy Jézus megosztott szívet nem akar; ez annyit jelentene, hogy elment a józan eszünk, mondja a Krisztus Követésének szerzője.²⁹ Szálljunk magunkba s vizsgáljuk meg, hogy Jézus valóban mindenünk-e, nem bitorolja-e valami más ragaszkodás, más szeretet azt, ami egészen az övé kell hogy legyen.

MÁSODIK PONT

Jézus nélkül minden más semmi nekünk. — Ha mindazokat megkérdeznők, akik gazdagok, s el vannak telve élvezettel, tisztességgel, hogy vajjon boldogok-e, mind azt felelnék, hogy az unalom, az undor, a kedvetlenség gyötri őket, s önvád tépi őket, hogy tele vannak ezernyi bajjal. Ez azért van így, mert Jézus nélkül minden egyéb semmivé válik s Jézus nélkül a szívben tántogó üresség marad. Te önmagadért teremtettél mindeneket Istenem, s rajtad kívül a szívnek nincs elpihenése, mondta Szent Ágoston. „Mit adhat Jézus nélkül a világ?”³⁰ — mondja a Krisztus követésének szerzője. „Krisztus nélkül lenni pokol. Nyomorultul szegény az, aki Jézus nélkül él; aki elveszti Jézust, többet veszít, mintha az egész világot veszítette volna el. Ha nem Jézus a legjobb barátod, szomorú leszel és kétségbeesett.” Viszont, akié Jézus, azé minden; mert ha a mindenséget

²⁸ Deus meus et omnia.

²⁹ Quam insipiens et vanus, si cupis aliquid extra Jesum!
(II Imit. VIII, 1.)

³⁰ Quid potest tibi mundus conferre sine Jesu? (II Imit. VIII, 2.)

bírja az ember, de nincs Jézusa, szörnyű teherrel nyomná vállát birtoka s nem tudna örülni neki. Aki pedig mindent megtalál, annak a többi dolog fölösleges és utálatos. — Kérjünk bocsánatot Jézustól, amiért eddig oly kevésbé élveztük, oly kevésre becsültük s határozzuk el, hogy a multat jóvátesszük s nem élünk másnak, csak neki s csak ő utána vágyakozunk most és mindörökké.

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

CSÜTÖRTÖK

Előzőesti átgondolás. Holnap Szent Pál apostolnak egy másik mondata felett fogunk elmélkedni, mellyel azt akarja mondani, hogy Jézus Krisztus van mindenben.³¹ Ebből megtanuljuk majd Jézus Krisztust látni: 1. minden emberben; 2. minden dologban; 3. minden cselekedetünkben. — Azután elhatározzuk: 1., hogy felebarátunkkal szemben azzal a szeretettel viselkedünk, amellyel Jézussal szemben kell viselkednünk; 2. hogy minden dologban és cselekedetben Jézus Krisztust tiszteljük. Emlékgondolatunk, elmélkedésünk tárgya lesz: „Mindemben Jézus Krisztus.”

Reggeli elmélkedés. Imádjuk a Szentlelket, aki Jézust mutatja meg mindenben nekünk.³² Sokszor mondjuk, hogy Istennek egy szava többet ér az emberek összes szónoklatainál; ez mindig igaz, de különösképen a mi esetünkben az; hiszen éppen azt akarjuk megmutatni, hogy Jézus Krisztus él és működik mindenben, hogy Jézus Krisztus intéz mindent, ami történik, ő vezérli cselekedeteinket s mindenkor mint példaképünk áll elénk. Ó, mennyire imáandó Jézus és mennyire csodálatra méltó minden dologban! Egyesüljünk a Jelenések Könyvének huszonnégy vénjével, hódoljunk Jézusnak, mondván: „Hálát adunk neked, mindenható Úr Isten, aki vagy és aki voltál és aki eljövendő vagy, mert átvetted nagy hatalmadat és uralkodol.”³³

³¹ Omnia et in omnibus Christus. (Coloss. III, 11.)

³² In omnibus Christus. (ibid.)

³³ Gratias agimus tibi, Domine Deus omnipotens, qui es, et qui eras, et qui venturus es: quia accepisti virtutem tuam magnam, et regnasti. (Apoc. XI, 17.)

ELSŐ PONT

*A hit arra tanít, hogy minden emberben Jézus Krisztust lássuk.*³⁴ Őt állítja elénk előljáróinkban: „Aki titeket hallgat, engem hallgat; és aki titeket megvet, engem vet meg³⁵ — mondja az isteni Megváltó s utána mondja Szent Pál is: „Aki tehát ellene szegül a felsőbbiségnek, szembeszáll az Isten rendelésével.”³⁶ Őt állítja elénk azokban, akik azt a megbízatást nyerték, hogy tanítsanak bennünket. „Tehát Isten követségében járunk, mint-ha Isten buzdítana általunk.”³⁷ Elénk állítja őt a papokban. Ő az, aki a papok kezével kereszter, ³⁸ aki ajkukkal feloldoz s bennük konszekrál. Elénk állítja őt a szegényekben és a kicsikben: „Amit egynek e legkisebb atyámfiái közül cselekedtetek, nekem cselekedtetétek.”³⁹ Őt állítja elénk a betegekben, az idegenekben, a rabokban s minden szenvedőben: „Mert éheztem és ennem adtatok, szomjúhoztam és innom adtatok, idegen voltam és befogadtatok engem; beteg voltam és meglátogattatok engem; fogságban voltam és eljöttetek hozzám.”⁴⁰ S végül a hit minden embert Krisztus tagjaiként állít elénk s megtanít arra, hogy Jézus Krisztus minden ember lelkében él, s hogy minden emberlélek Krisztus temploma. „Mert ti az élő Isten temploma vagytok... Köztük fogok lakni.”⁴¹ Ha ezt a tanítást mindenki jól megértené, hogy szeretnék, mennyire tisztelnék egymást az emberek! Nem lenne többé veszekedés, civakodás, nem lenne többé sértő szó, rágalom; csak szeretet lenne és kedves viselkedés mindig és mindenütt, csak figyelem lenne, gondosság, előzékenység, megértés. — Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket erre nézve; kérjünk bocsá-

³⁴ In omnibus Christus. (Coloss, III, 11.)

³⁵ Qui vos audit, me audit: et qui vos spernit, me spernit. (Luc. X, 16.)

³⁶ Qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit. (Rom. XIII, 3.)

³⁷ Pro Christo legatione fungimur, tanquam Deo exhortante per nos. (II, Cor. V, 20.)

³⁸ Hic est qui baptizat. (Jo. I, 33.)

³⁹ Quamdiu fecistis uni ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis. (Matth. XXV, 40.)

⁴⁰ Hospes eram, et collegistis me; nudus, et cooperuistis me; infirmus et visitastis me; in carcere eram, et venistis ad me. (Matth. XXV, 35 e seq.)

⁴¹ Vos estis templum Dei vivi... inhabitabo in illis. (II Cor. VI, 16.)

natot a régi bűnökért s határozzuk el, hogy nem botlunk el többé.

MÁSODIK PONT

A hit arra tanít, hogy minden dologban Jézus Krisztust lássuk. — Őt állítja eléink testünkben; mert testünket Jézus mozgatja úgy, ahogyan nekünk tetszik; őt állítja eléink a levegőben, melyet belélegzünk, mert a levegőt is Jézus adja nekünk annak rendje-módja szerint; őt állítja eléink a napban, mert Jézus küldi nekünk a fényt; a mezők virágában, a természet szépségében, az ég pompájában, mert mindezt azért teremtette Jézus, hogy számkivetettségünket megszépítse nekünk; őt állítja eléink a földben, melyet termékennyé, dússá alkotott, a vízben, mely szomjunkat oltja s felüdít, a tűzben, mely melegít. Az állatokban, mert az állat ad ételt, ruhát, pihenést; az esőben, mely a föld szüksége szerint száll az égből alá; a napok s évszakok egymásutánjában, amint tökéletes rendben követik egymást; az ételben, mely minden élőnek kijut s melyet más, szolgálatainkra rendelt emberek, kik ugyancsak Krisztus testének tagjai, készítenek nekünk; végül mindenben ami történik itt a földön, minden eseményben, melyet oly nagy gonddal enged történni javunkra, hogy semmi sem történhetik meg akarata ellenére, s még csak egy hajunk szála sem görbülhet meg, ha Ő nem akarja. Annyi szeretettel van irántunk, hogy álmunkban is őrt állítunk fejénél; annyi jósággal, hogy benne van minden védelmünk.⁴² Ha életünk eseményei kedvezőek, az ő jósága az, amely gyengeségünkben megsegít; ha az események kedvezőtlenek, az ő szeretete az, mely üdvösségünk érdekében arra indít, hogy viseljük a keresztet vele. Egyszóval történjék bármi is, az emberek az ő eszközei csupán: ő az Úr, aki mindent javunkra intéz. S egy magasabb életrendben mellénk adja angyalait, hogy vigyázzanak ránk, apostolait, hogy tanítsanak, szentjeit, hogy épülésünkre szolgáljanak, vértanúit, hogy védelmezzenek, szentségeit, hogy vele egyesítsenek, lelkét, hogy éltesen, Egyházát, hogy útbaigazítson s kegyelmeit, hogy magunkat mintegy az irgalmas szeretet karjainak tekinthessük s mindenütt a világon térítsük a bűnösöket, lángra lobbantsuk a langyos lelkeket, megszente-

⁴² Dominus sollicitus est mei. (Ps. XXXIX, 18.)

lésre bírjuk az igazakat.⁴³ Ó, milyen szeretetreméltó Jézus s mi milyen hálátlanok vagyunk!

HARMADIK PONT

A hit meglanít bennünket arra, hogy minden cselekedetünkben Jézus Krisztust lássuk. — Ha reggel felébredünk, köszöntsük mindenekelőtt az örök Igazságosság napját; miközben öltözünk, gondoljunk arra, hogy Ő legyen igazi öltözékünk;⁴⁴ ha imádkozunk, benne és általa imádkozzunk; ha olvasunk, ő az igazság, melyet az írott jelek mögött imádunk; ha üdülünk, gondoljuk meg, hogy vérenek árán szerezte meg nekünk ezt az üdülést, melyre bűneink miatt méltatlanokká lettünk; ha járunk az úton, ő van velünk s mint Isten, mindenütt jelenvaló; ha pihenünk, az ő keblén pihenünk s így engedjük át magunkat neki.⁴⁵ S végül, bármit mondjunk vagy tegyünk, mondjuk és tegyük az ő nevében, az ő szeretetéért s azzal a vággyal, hogy örömet okozzunk neki.⁴⁶

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

PÉNTEK

Előzőesti átgondolás. Azok után az általános elmélkedések után, melyek megelőző imáink tárgyát képezték, holnap a Megtestesült Ige földi életének első éveit felett fogunk elmélkedni s megfontoljuk, hogy szent gyermekése mennyire megérdemli: 1. csodálatunkat; 2. szeretetünket. — Azután elhatározzuk: 1., hogy mindent a Gyermek Jézus szeretetéért teszünk s azért, hogy örömet okozzunk neki; 2. minél többször indítunk magunkban csodálatot, szeretetet iránta, s őrizzük mindig meg emlékét szívünkben. Emlékgondolatunk Szent Bernát mondása legyen: „Mennél kisebbé válik Jézus érettünk, annál méltóbb szeretetünkre.”⁴⁷

Reggeli elmélkedés. Imádjuk Jézus Krisztust, aki irántunk való szeretetből kész volt arra, hogy csecsemő

⁴³ In omnibus Christum. (Coloss. III, 11.)

⁴⁴ Induimini Dominum Jesum Christum. (Rom. XIII, 14.)

⁴⁵ In idipsum dormiam, et requiescam. (Ps. IV, 9.)

⁴⁶ Omne quodcumque facitis in verbo aut in opere, omnia in nomine Domini Jesu Christi. (Coloss. III, 17.)

⁴⁷ Parvulus Dominus et amabilis nimis.

alakját öltse fel és szénán fekvé jelenjen meg előttünk. Mutassuk be neki hódolatunkat, úgy mint annakidején Mária és József s az angyalok, akik láthatatlan őrseregként vették körül; s kérjük, segítsen meg kegyelmével, hogy elmélkedésünk folyamán illő csodálattal, illő szeretettel teljünk el iránta.

ELSŐ PONT

Illő csodálat a jászolban fekvő Jézus iránt. Emberileg nézve nincs egyszerűbb s kevésbé csodálatos látvány, mint a jászolban fekvő kis Jézus; de milyen megdöbbenően csodálatos, milyen kimondhatatlanul csodálatos ez a látvány annak, aki a hit szemével nézi! Ez a kis gyermek, ez a szegény kis csecsemő az örök Isten, kinek hatalma teremtette az egész világot, kinek ereje mozgat mindeneket, kinek bölcsesége kormányozza az eget és a földet és minden teremtményt; ez a kis apróság, aki asszony kebelén szívja táplálékát s szegényes pólyában fekszik előttünk, a magasságos Isten, aki a mennyek fölött uralkodik s akitől minden uralom származik. Ő az örök Ige; s nyelve, ajka egyetlen szót sem tud kiejteni és csak sírni tud. Róla mondta a próféta: „Összeomlanak a világ hegyei az ő örökkévaló léptei alatt,”⁴⁸ s ime gyenge kis lába egyetlen lépésre sem képes, ha kezünk elengedi, földre esik. Ő a magától való Bölcsesség s merő tudatlanságnak látszik; ő a Mindenható s csak tehetetlensége nyilvánvaló; ő a legnagyobb Fenség s a legalázatosabb függőségben mutatkozik előttünk, Istenem, mennyi titok! Ki ne borulna le megemmisülten ily nagy csoda előtt! Miért nincs elég alázat bennem, hogy illően imádjam ebben a nagy gyengeségben az erőt, ebben a nagy tehetetlenségben a mindenhatóságot, ebben az alacsony sorban a legnagyobb fenséget! Mikor így két-három esztendő lett Jézus, eljutott abba a korba, amelyben a gyermek kiejti első szavát, megteszi első lépését. Ő is beszélni és járni kezdett. Hogy elragadta volna lelkünket az első szó, melyet kiejtett s amellyel Istent Atyjának, Máriát Anyjának, Józsefet második atyjának szólította. Milyen szép lehetett, amikor első lépéseit tette s először szolgált kis gyermekségének minden bájával nekik, majd később, amint

⁴⁸ Incurvati sunt colles mundi, ab itineribus aeternitatis ejus. (Habac. III, 6.)

jött-ment a házban, szeretettel szólt hozzájuk s köztük élte tiszta, ártatlan, édes életét. Hitünkkel lássuk mindazt, amit Isten elrejtene méltóztatott s térdreborulván az isteni gyermek előtt, mutassuk be neki minden csodálatunkat, dicséretünket, együttérzésünket, imádatunkat.

MÁSODIK PONT

A szeretet hódolata a jászolban fekvő Jézus előtt. — Ha Jézus Krisztus felnőtt korában, méltóságának minden ragyogásában mutatkozott volna meg nekünk, megremegtünk volna láttára s nem mertük volna megközelíteni Őt. De mert nem azért jött a földre, hogy féljük, hanem hogy szeressük, kis gyermek alakját öltötte fel. Hiszen a kis gyermeknél nincs kedvesebb, szelídebb, ártatlanabb és nincs ami a legkeményebb szívet jobban megindítaná, mint a kis gyerek. Általában minden kis gyermeket szeretünk; hát még a kis Jézust, ezt a szent gyermeket, a legszebbet, a legédesebbet az emberek fiai között, akiből áradt felénk mindaz a szeretet, amelyet szívében hordozott! Ó, ki ad nekünk olyan szívet, mely úgy tudjon szeretni, ahogy ezt a kicsiny kis gyermeket szeretni kell! Ki adja meg nekünk azt a képességet és bűnbánatot, hogy könnyeiben oldódjunk fel annak fejében, hogy eddig oly kevéssé szerettük?! Ó, te kis gyermek Jézus, neked adom szívemet, neked szentelem mindörökre, s csak a te szeretetedből akarok élni ezután!

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

SZOMBAT

Előzőesti átgondolás. Szemléljük holnap: 1. a hálát; 2. a bizalmat, amellyel a jászolban fekvő kis Jézusnak tartozunk. — Azután elhatározzuk: 1. hogy gyakran gerjesztünk szeretetet és hálát szívünkben az isteni Gyermek iránt; 2. hogy nem hagyjuk, hogy saját gyengeségünk leverjen, kétségbeejtsen, hanem fáradhatatlanul jobb életre s Jézus iránti nagyobb bizalomra buzdítjuk önmagunkat. — Emlékgondolatunkat az Egyház himnuszából vesszük: „Ki ne szeretné azt, ki így szeret?”⁴⁹

⁴⁹ Sic nos amantem quis non redamaret?

Reggeli elmélkedés. Közeledjünk szeretettel Jézus bölcsőjéhez. Alázatosan szemléljük Őt s csak önmagunkkal és örök üdvösségünkkel foglalkozunk lelkünkben. Adjunk hálát Istennek, áldjuk és szeressük őt,⁵⁰ aki előbb és oly nagyon szeretett bennünket.

ELSŐ PONT

A hála, amellyel a jászolban fekvő Jézusnak tartozunk. — Jézus élete a bölcsőben nem volt olyan tétlen élet, mint a többi kis gyermeké. Akkor, amikor az emberi szem csak tehetetlen kis csecsemőt láthatott benne, már mindegyikünkkel törődött s minden pillanatában azon volt, hogy megváltson minket. Üdvünk megszerzésének buzgalma mindenestül betöltötte őt. Ennek a buzgalomnak erejében adta nyolc nappal születése után vérének első cseppjeit, a körülmetélés kése alatt. Ennek a buzgalomnak erejében nyújtotta kis karját az ég felé a bölcsőből, hogy a bűnös földtől távoltartsa az igazságszolgáltatás villámait; ennek a buzgalomnak erejében ontotta első könnyeit, hogy lemossa velük undokságunkat s eloltsa a menny haragjának tüzét. Ennek a buzgalomnak erejében imádkozott éjjel-nappal azért, hogy minden kegyelmet levonjon reánk, de nemcsak ránk, hanem mindazokra, akik utánunk jönnek e világra; imájával felölelte az összes eljövendő századokat s az összes nemzeteket. Ennek a buzgalomnak erejében szerette a tagjait burkoló kötelékeket, a testére simuló pólyát. Örömmel mutatkozott be így nekünk, hogy példájára le tudjunk mondani arról a szerencsétlen szabadságról, mely mindenben saját tetszésének enged, s mindenben saját kényelmét, gyönyörét keresi. S végül ennek a buzgalomnak erejében vette magára minden betegségünket, minden gyengeségünket annyira, hogy egészen olyaná lett, mint minden más csecsemő s túrta, hogy gyenge és tehetetlen teremtménynek lássék a többi között. Ó, Jézusom, hogy viszonzzuk ezt a nagy szeretetet? Hogy köszönjük eléggé ezt az áldozatot, ezt a sok imát, ezt a nagy buzgalmat értünk és üdvösségünkért? Hogy szeretném, ha keblemben dobogna minden angyal szíve, minden szent szíve, hogy méltó hálát adhassak neked! Köszönöm, köszönöm, ezerszer köszönöm neked Istenem,

⁵⁰ Nos ergo diligamus Deum, quoniam Deus prior dilexit nos. (Jo. IV, 19.)

hogy ennyire szeretttél! Köszönöm és mindörökké s örökön örökké akarom ismételni azt, hogy köszönöm!⁵¹

MASODIK PONT

A bizalom, mellyel a jászolban fekvő Jézusnak tartozunk. — Mikor Isten törvényt adott a zsidóknak, nagy fényesség és nagy zaj közepette nyilvánította ki azt. Akkor ugyanis a félelem érzetével akarta anyagias és engedetlen népét a kötelesség útján megtartani. De az új törvény korszakában már nem a félelem, hanem a szeretet és bizalom eszközével akar uralkodni rajtunk.⁵²— A félelem a rabszolgáké; a szeretet, a bizalom a fiaké; a félelem elcsüggeszt s a csüggedt lélek semmire se jó; a félelem könnyen fokozza a rosszat. Csak a bizalom ad bátorságot a jóra s fokozván a lélek erejét, jelen cselekedetekkel teszi jóvá a multban elkövetett rosszakat. S ezért történt, hogy Isten, mikor leszállt a földre, hogy jobb és tökéletesebb törvényt adjon a világnak a réginél, kisgyermek alakját öltötte fel, s így öntött bizalmat a lelkekbe önmaga iránt. Mert valóban: ki ne merné megközelíteni a kisgyermeket, ki ne merne bátran beszélni vele? Csak azok félnek, csak azok remegnek előtte, akiknek szívét ez a nagy jószág nem érintette meg, akik nem akarják szeretni azt az Istent, aki gyermekké lett értük. Ki ne szeretné, ki ne bízna benne, ha látja arcának előmlő szelidségét, minden cselekedetének szerető jóságát s ki nem kiáltana fel a prófétával: „Ime Isten az én szabadítóm, bizodalمام vagyon és nem félek.”⁵³ Örülök, hogy üdvöm sorsa egy ilyen nagyon jó Isten kezébe van letéve s nem tőlem függ egyedül. Nekem magamnak nem lenne annyi hatalmam, annyi bölcseségem, annyi buzgalmam, annyi szeretetem, hogy megvédhessem. Ezentúl sohasem engedek többé a csüggedésnek, de azon leszek lelkemben, hogy jobban éljek, hogy jóvá tegyem a multat jobb viselkedésemmel s hogy nagyobb buzgalommal törekedjem tökéletességre.

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

⁵¹ Misericordias Domini in aeternum cantabo. (Ps. LXXXVIII, 2.)

⁵² Non enim dedit nobis Deus spiritum timoris; sed virtutis et dilectionis. (II Tim. I, 7.)

⁵³ Ecce Deus Salvator meus fiducialiter agam, et non timebo. (Is. XII, 2.)

DECEMBER ELSŐ PÉNTEKE

Előzőesti átgondolás. Holnap a Szent Szív-tisztelet alapvető gondolatai felett fogunk elmélkedni. Szemléljük Jézust: 1. értünk való szeretetben égő szent lelkében; 2. szeretetének lángjában égő testi szívében, mely ennek a szeretetnek szimbóluma. — Azután elhatározzuk: 1., hogy megújodunk Jézus Szívének tiszteletében, s jobban fogjuk tisztelni, mint eddig, különösképen minden hónap első péntekén s azon leszünk, hogy minden nap gyarapodjunk szeretetében; 2., hogy Jézus szent Szívének egy képét tesszük magunk elé, ha dolgozunk, ha fáradunk s egy ilyen képet tartunk imakönyvünkben is, azért, hogy mindig új szeretetre gerjedjünk általa. Em-lékgondolatunk az ismert ima lesz: „Szeretetünkért lángoló Jézus Szíve, lobbantsd a te szereteted lángjára szívünket.”¹

Reggeli elmélkedés. Imádjuk Jézust, ki kimondhatatlan szeretetben lángol értünk, s aki testi, húsból és vérből való szívét jelképül és áldozatul nyújtja felénk, azért, hogy megolvassza véle a mi szívünk fagyát, meggyujtsa benne az Isten és a lelkek iránti szeretet szent lángját s arra késztesse, hogy szívet adjunk neki szívért, szeretetet adjunk neki szeretetért. Ó, Megváltóm imádandó Szíve! Ha te, végtelen Isten, így szeretsz, hogy ne szeretnénk téged, mi, nyomorult teremtmények?

ELSŐ PONT

Jézus Szívének tisztelete, annak a szeretetnek szemzögéből, amely értünk lángol benne. — A lelket, ha szeret, köznyelven szívnek, ha gondolkozik s kutat, szellemnek nevezzük. Mármost, mivel tartozunk Jézusnak irántunk való szeretetéért? Kettővel tartozunk: szeretettel és engeszteléssel. — 1. Szeretet. Ó, jaj, hol vegyek olyan forró szívet, olyan lobogó lángolást, amely méltó lenne Jézus szeretetéhez? Ki adja meg lelkenek ezt a nagy szeretetet, a szeráfok buzgalmát, a mennyország lángolását? Pedig mindez semmi ahhoz a szeretethez képest, amely Jézus Szívét emészti értem. A te Szíved, én Istenem, a szeretet és hűség mérhetetlenül mély

¹ O Cor Jesu, flagrans amore nostri, inflamma cor nostrum amore tui!

medre s irántunk való szereteted olyan csodálatos, hogy még az ég angyalainak értelmét is meghaladja. Éjjel, nappal, minden pillanatban értünk emészted magadat, szegény bűnösökért, értük ajánlod fel, értük áldozod fel magadat. S ki ne szeretné azt a szívet, mely ennyire szeret?² Jaj annak, aki az ilyen nagy szeretetre nem szeretettel felel.³ Jaj annak, aki nem mondhatja el az apostollal: „Krisztus szeretete sürget minket.”⁴ A szeretet kötelezettsége után következik az engesztelés kötelezettsége s ez a kötelezettség adja meg az első-pénteki ájtatosságunk jellegét. Ezt az ájtatosságot a Gondviselés adta ennek a hanyatló, hideg, közömbös, hitetlen, bűnös, rendetlen korszaknak, engesztelésül Jézus szeretetével szemben, amiért nem szeretik, sértegetik, káromolják még szeretetének szentségében is, s léteben tagadják. Minden keresztény léleknek kötelessége, hogy Isten e nagy tervének kivitelében résztvegyen s szeresse a szent Szívet mindazok helyett, akik nem szeretik s mélyen hódoljon előtte engesztelést nyújtván neki a sok sérelemért. Ó, testet öltött Szeretet! Ó, te, Szentek Szentje! Látlak, amint kiráncigálnak a tabernakulumból, sárba tipornak, széttaposnak! Bocsánat Uram! Szeretet, kit nem szeretnek s ki oly szeretetreméltó vagy s ki úgy szeretsz! Bocsánat, engesztelés, tisztességes elégtétel! Elégtételül felajánlom önmagamat neked, csak azért akarok élni, hogy szeresselek, hogy sirassam bűneimet s vezekeljek a világ bűneiért! Ó, jaj! Oly kevéssé szerettük viszont ezt a nagy szeretetet! Oly keveset tettünk azért, hogy az egész világért, minden időkért, minden bűnért engeszteljük Jézus Szívét! Lépünk hát végre a helyes útra, mert legfőbb ideje!

MÁSODIK PONT

Ájtatosság Jézus Szívéhez, mint szent lelke szeretetének húsból és vérből való szimbóluma. — Ma az összes nemzetek a szívet tekintik az emberi test legnevesebb szervének s így királyaik, hőseik, nagyjaik szívét különös tisztelettel veszik körül, miért ne tisztelnők mi Jézusunk Szívét különös tisztelettel, mint testének

² Sic nos amantem quis non redamaret?

³ Si quis non amat Dominum nostrum Jesum Christum, sit anathema. (I Cor. XVI, 22.)

⁴ Caritas Christi urget nos. (II Cor. V, 14.)

egyéb részeit? Ha egy isteni lény minden porcikájában imáandó, hogy ne imádnók azt a Szívet, mely valóban egy isteni lény testének része, mely valóban Isten szíve? Ha az Egyház ugyanez okból, különös tisztelettel veszi körül a Megváltó sebeit és imáandó vérét, s külön ünnepet rendel tiszteletére, annál inkább tisztelnünk kell Jézus Szívét. A szív minden nyelven és mindenütt az egész világon a szeretet szimbóluma. Jézus Szíve pedig elsősorban az, mert annak a drága vérnek a forrása, mely megváltásunkra ömlött a kereszten, mely a szentségekben lemossa vétkeinket s az oltáron szomjunkat oltja. Ez a Szív Jézus életének vígasza; annak az életnek, mely oly drága nekünk; ebben a Szívben halmozódnak fel s onnan áradnak szét a tagokba az éltető kalóriák, az erő, a mozgás. Ez a Szív az a szerv, melyben szent lelkének minden indulata, minden szeretete összpontosul; a fájdalom megremegettette, a félelem összeszorította, minden bűnünk iszonyatos súlya ránehezedett; a szeretet átmelegítette, lángralobbantotta földi életének első pillanatától kezdve, minden mozdulatát az irántunk való szeretet keresztelte meg s örökkön örökké szeretetben ég majd aziránt, aki őt szereti. Nem helyes-e hát, ha más, különösebb tisztelettel vesszük körül ezt a Szívet, mint a Megváltó testének egyéb részeit? Újítsuk meg lelkünkben az imáandó Szív iránti ájtatosságunkat; nézzünk szeretettel feléje, csókoljuk meg boldogan s igérjük meg neki, hogy mindenkor, de különösen minden hónap első péntekén, forróbb szentáldozással, tökéletesebb viselkedéssel, buzgóbb törekvéssel akarjuk engesztelni mindazokért a sérelmekért, melyekkel a hitetlenek bántják meg, különösképen a legméltóságosabb Oltáriszentségben.

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

JANUÁR ELSŐ PÉNTEKE

Előzöbsti átgondolás. Holnap a Szent Szív tiszteletének kiválóságáról fogunk elmélkedni s meggyőződünk, hogy ez a tisztelet: 1. a kereszténység szellemének legmegfelelőbb; 2. a legmegszentelőbb; 3. a legvígasztalóbb. — Azután elhatározzuk: 1. hogy gyakran tanulmányozzuk Jézus Szívét s annak mondhatatlan tökéletességét, s ahányszor csak lehet, imádjuk lelkünkben nagy-

ságát, szeretetet indítunk magunkban jóságával szemben, buzgalommal munkálkodunk dicsőségén; 2. minden hónap első péntekén külön imákkal tiszteljük Jézus Szívét s mindennap reggel kilenc órakor, valamint délután három órakor ezt a röpmát mondjuk el tiszteletére, mely egyben emlékgondolatunk is legyen; „Szeretetünkért lángoló Jézus Szíve, lobbantsd a te szereteted lángjára szívünket.”⁵

Reggeli elmélkedés. Imádjuk a Szentlélek Úr Istent, aki Egyházának azt sugalmazta, hogy terjessze el gyermekei között Jézus Szentséges Szívének tiszteletét, mint a világ erkölcsi hanyatlása elleni küzdelem leghathatósabb eszközét. A sok bűn és baj feletti bánatában, az Egyház, mintha kezébe venné isteni Jegyesének Szívét s ezt a hűséges szeretetben égő, dobogó Szívet odanyujtaná a hívek elé, mondván: „Lássátok, hogy mennyire szeretett Isten benneteket!”⁶ Ki ne szeretné azt, ki anynyire szeret?”⁷ Feleljünk az Egyház hívására, működünk együtt vele, s szívünk dicsérje, szeresse, tisztelje Jézus Szentséges Szívét.

ELSŐ PONT

A Szent Szív tisztelete a legjobban felel meg a kereszténység szellemének. A kereszténység szelleme az a szeretet, melynek tüzeit Jézus Krisztus hozta a földre a mennyszágból.⁸ Szeretet az egész evangélium, az egész hitvallás szeretet.⁹ Mármint, a Szent Szív tiszteletében minden szeretet; benne Jézus szeretetét tiszteljük azzal, hogy szeretjük őt. Olyan ez, mint valami édes kölcsönhatás Jézus szeretete s a lélek között, mely nem akarja, hogy szeretetben alul maradjon Jézus szeretetével szemben; ezért azt kívánja, hogy ezt a Szent Szívet mindeütt tiszteljük, s mert fáj neki, ha látja, hogy annyira félreismerik, azon van, hogy a maga részéről kétszeresen szeresse. Az egyházi év minden ünnepe, a jászol, a kereszt, az oltár, a szentségek, minden titok, minden,

⁵ O Cor Jesu, flagrans amore nostri, inflamma cor nostrum amore tui!

⁶ Sic Deus dilexit mundum. (Joan. III, 16.)

⁷ Sic nos amantem quis non redamaret?

⁸ Ignem veni mittere in terram, et quid volo, nisi ut accendatur. (Luc. XII, 49.)

⁹ Plenitudo legis est dilectio. (Rom. XIII, 10.)

amit vallásunk tanít, a szeretetet prédikálja: s ez a szeretet, mely oly sok alakban áll elénk, honnan jönne, honnan buzogna, ha nem Jézus Szívéből? Ki más kérné, hogy szeressük őt, mint Jézus értünk lángoló Szíve, maga?¹⁰ S ki kételkedne abban, hogy Jézus Szívének tisztelete valóban a legjobban felel meg a kereszténység szellemének?

MÁSODIK PONT

A szent Szív tisztelete a legmegszentelőbb. — Ez az imádandó Szív a megszentülés okát, példáját és kegyelmét egyidejűleg nyújtja felénk. — 1. Okát, mert semmi sincs, ami hathatósabban tartaná távol a bűnt a lélektől, mint Jézus Szíve, mely annyira szomorkodik a bűn felett, hogy belehalna, ha csoda nem készítené arra, hogy túlélje fájalmát.¹¹ Nincs semmi, amiből nagyobb buzgalmat meríthetnénk a megszentülésre, mint Jézus Szívének tanulmányozása, mely annyi készletessel, annyi szeretettel, annyi áldozattal hív magához. — 2. Jézus Szíve nem csak prédikálja a megszentülést, de példájával tanítja is. Minden érely megvan benne, tökéletes példája az összeszedettségnek, az imádnak, az Istennel való egyesülésnek, az Isten iránti buzgalomnak és áldozatosságnak. Példaképe a felebarátunk iránti szeretetnek, szelídségnek, elnézésnek, s példája ugyanakkor az alázatosságnak, a türelemnek, a csendnek, a hallgatásnak, az önmegtagadásnak, az Isten s a lelkek javára szentelt életnek. S erre a mintára akarja alakítani életünket, mondván: „Tanuljatok tőlem.”¹² — 3. Ebben az ájtatosságban megnyerjük a megszentülés kegyelmét; jól mondta Alacoque Szent Margit Mária: „Semmi sincs, ami oly rövid idő alatt a legnagyobb életszentségig emelné fel a lelket. Ez az ájtatosság egymagában helyreállítja a legmeglazultabb közösség buzgalmát s a tökéletesség legmagasabb fokára vezérli azokat, akik híven követik előírásait. Azok, akik a lelkek üdvéért fáradoznak, mondja továbbá, ebben az ájtatosságban elnyerik azt a titokzatos hatalmat, hogy a legkeményebb szíveket is megindíthassák s csodálatraméltó sikereket érjenek el.” Ez az isteni Szív tárolja

¹⁰ Praebe, fili mi, cor tuum mihi. (Prov. XXII, 26.)

¹¹ Tristis est anima mea usque ad mortem. (Matth. XXVI, 38.)

¹² Discite a me. (Matth. XI, 29.)

magában a belőle fakadó kegyelmeket, mint az óceán medre a vizet, hogy éltesse velük az Egyház termőföldjét; ő a trón, melyben az irgalom székel s ahol sohasem könyörgünk hiába hozzá;¹³ ő az erős torony, melyen minden kísértés megtörik;¹⁴ Isten és az ember megbékélésének helye;¹⁵ ő minden áldás forrása.¹⁶ Milyen szerencsétlen voltam mostanáig! Akartam az erényt s nem ott kerestem, ahol fakad; akartam az irgalmas szeretet tüzét s nem annál a tűznél melegedtem, mely szakadatlanul árad Jézus szentséges Szívéből!

HARMADIK PONT

Jézus Szívének tisztelete a legvigasztalóbb. — Jézus Szíve, mondja Szent Bonaventura, az a hajlék, melyet magamnak választottam. Jézus Szíve, szívem elpihenése;¹⁷ ott szólok majd Jézusom Szívéhez s mindent megkapok tőle, amit csak akarok. Milyen vigasztaló tudat, hogy ez az isteni Szív végtelenül szeret bennünket; hogy minden pillanatban kész arra, hogy meghallgassa kérésünket; hogy minden pillanatban imádkozik értünk és odahív magához, hogy szegénységünket gazdagsággá változtassa, megvigasztaljon bánatunkban, meggyógyítson, ha betegek vagyunk, s megvédjen a kísértések ellen!¹⁸ Hallgassuk meg őt. Ha szomorkodunk, vigaszt találunk benne; ha bűnösök vagyunk, igazságot lelünk nála; ha langyosak vagyunk, lánggra lobbántja lelkünket; ha gyengék vagyunk, megerősít; ha igazak vagyunk, tökéletességre vezérel; ha haldoklunk, elvezet üdvösségünkbe. Milyen boldogan hal meg az, aki mindig tisztelte, imádta annak szívét, ki majd bírása leszzen!

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

¹³ Audeamus ergo cum fiducia ad thronum gratiae, ut misericordiam consequamur. (Hebr. IV, 16.)

¹⁴ Turris fortitudinis a facie inimici. (Ps. LX, 4.)

¹⁵ Deus erat in Christo mundum reconcilians sibi. (II. Cor. V, 16.)

¹⁶ Benedixit nos in omni benedictione spirituali in coelestibus in Christo. (Eph. I, 3.)

¹⁷ Haec requies mea...: hic habito, quoniam elegi eam. (Ps. CXXXI, 14.)

¹⁸ Venite ad me, omnes qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos. (Matth. XI, 28.)

FEBRUÁR ELSŐ PÉNTEKE

Előzbösti átgondolás. Miután a Szent Szív tisztelet alap gondolatát és kiválóságát átélmékedtük, holnap annak gyakorlása felett fogunk elmékedni. Látni fogjuk, hogy ez a gyakorlás három részből áll: 1. a belső tisztelet; 2. a külső tisztelet; 3. a követés. — Azután elhatározzuk: 1. hogy elmékedéseinkben, szentáldozásainkban, szentséglátogatásaink kapcsán tanulmányozni fogjuk Jézus szentséges Szívét s tanulmányozásaink közben azon leszünk, hogy jobban imádjuk, jobban szeressük s állandóan egyesülésben éljünk vele; 2. hogy utánzására törekedjünk minden erényben, de különösen szelidségében s alázatosságában. — Emlékgondolatunk az Úr szava legyen: „Tanuljatok tőlem, ki szelíd vagyok és alázatosszívű.”¹⁹

Reggeli elmékedés. Örül a szívünk s megnyílik a szeretet előtt! Még ma Jézus szeretetéről elmékedünk, Jézus Szívének szeretetét imádjuk és szeretjük²⁰ és esküdjünk meg neki, hogy mindig szeretni fogjuk. Hadd felejtsem el jobbkezemet, felejtsem el önmagamat, ha valaha is megfedkezem szeretetedről, jótéteményeidről, ha valaha is megszünlek szeretni, ha valaha is megszünnék bizni benned s követni példádát.²¹

ELSŐ PONT

A Jézus Szívét megillető belső tiszteletről. Lelkünk minden képességét bele kell állítanunk Jézus Szívének szolgálatába, mint megannyi alattvalót, kik Urukát szolgálják: értelmünk ismerje meg; akaratunk szeresse s mutassa be hódolatát; emlékezetünk állandóan őrizze meg jelenlétét. Értelmünk tanulmányozza, hogy még jobban csodáljuk kiválóságát, szeretetreméltó mivoltát, méltóságát, nagyságát, erényét, szentségét, a belőle áramló kegyelmek kincsét, a fájdalomakat, melyeket értünk szenved el; ez az a feltétel, mely nélkül nincsen üdvösségünk; ez az a tudomány, mely mindenfölött

¹⁹ Discite a me quia mitis sum et humilis corde. (Matth. XI, 29.)

²⁰ Jesum qui dilexit nos, venite, adoremus. (Invit. Brev. Paris.)

²¹ Cor Jesu, caritatis victimam, venite, adoremus. (Invit. Brev. Rom.)

való s melyhez képest minden más tudomány jelentéktelen; ebben van minden szentség és tökéletesség forrása, és minél többet tanulmányozza az ember, annál jobban kell csodálnia, annál jobban kell áldania.²² Minél jobban ismerjük annak a szeretetnek végtelen nagyságát, mely Jézus Szívéből árad felénk, annál jobban szeretjük őt, annál inkább törekszünk arra, hogy lángolásában s Isten és a felebarátok iránti szeretet gyakorlásában kövessük őt. Megfeleltünk ennek az első kötelességünknek? Annyi mindennel foglalkoztunk életünk folyamán! De tanulmányoztuk-e vajjon Jézus Szívét? Azon voltunk-e, hogy imában, elmélkedésben, olvasásban megismerjük őt? — Ha ezt az isteni Szívet egyszer megismertük, akarattunk önmagától szeretete felé hajlik s hódol majd neki, mert hiszen mindig és mindenben értelmünknek engedelmeskedik. Így a lélek is imádni fogja ezt a fenséget, szeretni fogja ezt a szeretetet, bízni fog ennyi jóságban, hálás lesz ennyi jótéteményért, égni fog a buzgalomtól, hogy megszerettesse másokkal is ezt a nagy szeretetreméltóságot, fájni fog neki ha bántják s azt szeretné, ha dicsőségéért feláldozhatná magát. Ilyen hódolattal tartozik az akarat Jézus Szívének. — Emlékezetünknek pedig mindig meg kell őriznie jelenlétét; meg kell őriznie jelenlétét imáinkban és imádásunkban, a mi imáink kiegészítéseképpen, hogy Jézus végtelenül szent imáit ajánlhassuk fel az Atyának; meg kell őriznie jelenlétét szentáldozásainkban, hogy megcsodálhassuk a leggazdagabb Szívnek a szegényebb szívvel, a legszentebb Szívnek a legnyomorultabb szívvel való egyesülését; meg kell őriznie jelenlétét minden dologban, minden cselekedetünk kezdetén, folyamán és végén, hogy mindent az ő érzései, az ő magatartása szerint kezdjünk és végezzünk; meg kell őriznie minden órában, hogy minden órát az ő dicséretének szenteljünk; meg kell őriznie jelenlétét megpróbáltatásainkban, hogy belőle merítsünk vigaszt és bátorságot az elviseléshez; meg kell őriznie jelenlétét az örömben, nehogy elbizzuk magunkat, az aggodalomban, nehogy elcsüggedjünk, az elhamarkodottságban, hogy visszatartson, a lankadásban, hogy buzdítson, a levertségben, hogy fel-emeljen, a hidegségben, hogy felmelegítsen.

²² Haec est vita aeterna: ut cognoscant te, solum Deum verum, et quem misisti Jesum Christum. (Joan. XVII, 3.)

MÁSODIK PONT

A Jézus Szívét megillető külső tiszteletről. Hogy azt a belső tiszteletet, melyről az imént elméltünk, megőrizhessük, s kifejleszthessük magunkban, fontos, hogy a külső tisztelet emlékezetünkbe idézze s érzékelhető cselekedetekkel ébren tartsa bennünk mindazt, ami rávonatkozik. Fontos tehát: 1. a Szent Szív évente megújuló ünnepének megtartása s az ezzel összefüggő külön ájtatosság; 2. minden reggel kilenckor és minden délután három óraker megmondjuk el a következőt: „Ó isteni Szív! szeretünk, imádunk, könyörgünk hozzád minden tisztelőddel együtt, életünk minden pillanatában, de különösképen halálunk óráján”; 3. mindig ott legyen az asztalunkon és imakönyvünkben Jézus szent-séges Szívének képe. Ezek a képek, melyek a keresztet, a vérző sebeket, a tövist, a lángot állítják elének, a szeretet nyelvét beszélik s mélyen behatolnak szívünkbe; 4. különböző imákat mondjunk Jézus Szívéhez, de legfőképpen ilyen röpimákat sóhajtsunk feléje: „Szeretetünkért lángoló Jézus Szíve, lobbantsd a te szereteted lángjára szívünket”;²³ 5. szenteljük minden hónap első péntekjét az isteni Szívnek. Ó, ha igazán hívek lennénk ehhez a szent gyakorlathoz, mennyi hasznot merítenénk belőle, mennyire megerősödnénk a Szent Szív iránti szeretetünkben, mennyire gyarapodnánk áldásaiban, melyet ájtatosságunk jutalmaként bőven ontana ránk és munkánkra!

HARMADIK PONT

Jézus Szívének követése. — Jézus Krisztus maga alázatos szívű.”²⁴ Ezért követnünk kell őt: 1. szelídségben, abban a szelídségben, mely minden emberi kapcsolatot elrendez, minden civakodást, vitatkozást elsimít, enyhíti a nehéz jellemek és rossz hangulatok keserűségét, távoltartja a megbántottságot s az ellenszenvet, a jónak gyakorlásával legyőzi a rosszat, szeretettel legyőzi a közönyt, jósággal a keménységet, s a társadalmi és családi közösségbe valami szóval ki nem fejezhető kedvességet és szívélyességet visz bele. Követnünk kell a

²³ O Cor Jesu, flagrans amore nostri, inflamma cor nostrum amore tui!

²⁴ Discite a me, quia mitis sum et humilis corde. (Matth. XI, 29.)

Szent Szívet: 2. alázatosságában; s ez az alázatosság ne csak semmiségünk, nyomorúságunk, tudatlanságunk és romlottságunk megismerésében álljon, mert hiszen mindezek szinte maguktól értetődőek, de gondolatainkhoz, beszédünkhöz, cselekedeteinkhez a gőgnek még csak az árnyéka se férjen, s még annyira se becsüljük magunkat, mint amennyire mások becsülnek, anélkül azonban, hogy bosszankodnánk azon, amit magunkban megvetésre méltónak találunk. Inkább érezzük, hogy ez jó nekünk s örülünk annak, ha másokat kitüntetés ér, mi pedig homályban maradunk, ha másokat dícsérnek, minket pedig elfelejtenek, vagy csak kevésbé vesznek figyelembe. Ha ez a gyakorlat nehezünkre esnék, forduljunk a Szent Szív felé, mely szomjazza a megaláztatást s a szenvedést,²⁵ s türelmetlenül várja, hogy megmártás a gyalázkodások keresztségében.²⁶ Akkor szégyenkezni fogunk önszeretetünk és igényességünk felett.

Elhatározás és emlékgondolat, mint fentebb.

²⁵ Improperium expectavit cor meum et miseriam. (Ps. LXVIII, 21.)

²⁶ Baptismo habeo baptizari, et quomodo coarctor usque dum perficiatur? (Luc. XII, 50.)

TARTALOMJEGYZÉK

Előszó	7
Az elmélkedő ima módja	9
Reggeli ima	13
Ima elmélkedés előtt és után	19
Esti ima	20
ADVENT ELSŐ VASÁRNAPJA	27
Hétfő (30) — Kedd (33) — Szerda (36) — Csütör- tök (39) — Péntek (41) — Szombat (44).	
ADVENT MÁSODIK VASÁRNAPJA	47
Hétfő (50) — Kedd (52) — Szerda (55) — Csütör- tök (58) — Péntek (60) — Szombat (62).	
ADVENT HARMADIK VASÁRNAPJA	66
Hétfő (84) — Kedd (86) — Szerda (88) — Csütör- tök (75) — Péntek (77) — Szombat (79).	
ADVENT NEGYEDIK VASÁRNAPJA	81
Hétfő (84) — Kedd (86) — Szerda (88) — Csütör- tök (90) — Péntek (93).	
KARÁCSONY	95
SZENT ISTVÁN VÉRTANU	98
Dec. 27. (101) — Dec. 28. (104) — Dec. 29. (107) — Dec. 30. (109) — Dec. 31. (111).	
ÚJÉV NAPJA	114
Jan. 2. (116) — Jan. 3. (118) — Jan. 4. (120).	
JÉZUS NEVE	122
VIZKERESZT	126
Jan. 7. (128) — Jan. 8. (130) — Jan. 9. (133) — Jan. 10. (135) — Jan. 11. (137).	

VIZKERESZT UTÁNI ELSŐ VASÁRNAP	— — — —	140
Hétfő (142) — Kedd (145) — Szerda (147) — Csütörtök (150) — Péntek (152) — Szombat (154).		
VIZKERESZT UTÁNI MÁSODIK VASÁRNAP	— —	157
Hétfő (159) — Kedd (162) — Szerda (164) — Csütörtök (166) — Péntek (168) — Szombat (171).		
<i>Szerzetesek számára:</i>		
Vasárnap (240) — Hétfő (242) — Kedd (245) — Szerda (247) — Csütörtök (250) — Péntek (253) — Szombat (255).		
VIZKERESZT UTÁNI HARMADIK VASÁRNAP	— —	173
Hétfő (176) — Kedd (178) — Szerda (180) — Csütörtök (182) — Péntek (185) — Szombat (187).		
VIZKERESZT UTÁNI NEGYEDIK VASÁRNAP	— —	190
Hétfő (192) — Kedd (195) — Szerda (198) — Csütörtök (200) — Péntek (203) — Szombat (205).		
VIZKERESZT UTÁNI ÖTÖDIK VASÁRNAP	— — —	208
Hétfő (210) — Kedd (213) — Szerda (215) — Csütörtök (217) — Péntek (219) — Szombat (221).		
VIZKERESZT UTÁNI HATODIK VASÁRNAP	— —	224
Hétfő (227) — Kedd (229) — Szerda (232) — Csütörtök (234) — Péntek (236).		
DECEMBER ELSŐ PÉNTEKE	— — — — —	258
JANUÁR ELSŐ PÉNTEKE	— — — — —	260
FEBRUÁR ELSŐ PÉNTEKE	— — — — —	264

